

Notulen raadsvergadering

Notulen van de raadsvergadering van 20 maart 2025

Notulen van de raadsvergadering van 20 maart 2025 ochtendzitting

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 4

Voorzitter: mevrouw C.J. Schouten

Tegenwoordig zijn 45 leden, namelijk de heer T.S.J. Coşkun, de heer A.R. Oostdijk, mevrouw P.J.H.D. Verkoelen, de heer M. Crielaard, de heer M. Verhoef, de heer J.M.D. de Waard, mevrouw V.A. Bruin, de heer T. Roskam, de heer S. Soytekin, mevrouw M.S. Abrahamse, mevrouw C. Aafjes-van Aalst, de heer T.J. Vonk, mevrouw A. Kockelkoren, de heer M.R. van Campenhout, de heer G.F.E. Koster, de heer S.M. Bonte, de heer N. Akhatab, mevrouw E. Rehim Zadeh, mevrouw D.A. van Groningen, de heer R.N. Dahoe, de heer S. Ceulemans, de heer R.G.C. Segers-Hoogendoorn, de heer D.J. van Dommelen, mevrouw S. van de Peppel, de heer T. de Haan, mevrouw J. Bokhove, mevrouw J.M. Nunnely, mevrouw I. van Wifferen, de heer R.T.J. van der Velden, mevrouw A.J.A. Maassen, mevrouw S. Reitema, de heer G.J. Engberts, de heer T. Kind, de heer D.P.A. Tak, de heer M.H. Biljoen, mevrouw M.E. Vogelaar, de heer J. Vicario, mevrouw L.S. Vlieger, de heer S.J.C. Becker, mevrouw M.Y. Morkoç, de heer B. van Schaik, de heer F. Elbay, mevrouw I. Elfilali en de heer E.P.J. Verweij, mevrouw M.S.S. de Jong en de heer L.P.A. Dekkers.

Namens het college zijn tegenwoordig: de heer F. Achbar.

Griffier: mevrouw I.C.M. Broeders

1. Opening

De **VOORZITTER**: Nogmaals, mag ik u allemaal verzoeken uw plaats in te nemen? Want we hebben een volle agenda. Nogmaals goedemorgen en ik open deze raadsvergadering en ik heet u allen van harte welkom. En ook een speciaal welkom aan onze gasten op de publieke tribune. Als ik het goed heb begrepen, is het havo 3 van het Rudolf Steiner College. Klopt dat? Heel leuk dat jullie er zijn. Maar ook uiteraard de mensen die de vergadering op afstand volgen, onze vertegenwoordigers van de media en ook de gasten die hier aanwezig zijn, dat is ook familie en medewerkers van de Volt fractie en dat heeft te maken ook met ons agendapunt hierna over het afscheid van mevrouw Elfilali en ook de benoeming van een nieuw lid van de gemeenteraad, de heer Luuc Dekkers, maar fijn dat jullie ook aanwezig zijn hier. Er zijn 2 berichten van verhindering. Mevrouw wethouder Zeegers, die is niet aanwezig vanwege verplichtingen met de VNG en raadslid Van Schaik is deels afwezig.

1.1. Afscheid van mevrouw I. Elfilali als lid van de gemeenteraad

De **VOORZITTER**: Dan komen we nu bij agendapunt 1.1, dat klinkt wat zakelijk, maar dat is het afscheid van mevrouw Elfilali als lid van de gemeenteraad en ik ga daarvoor eventjes mij verplaatsen naar de kathedraal aan die kant om enkele woorden aan mevrouw Elfilali te wijden. Geachte leden van de raad, geachte aanwezigen, maar in het bijzonder geachte mevrouw Elfilali, beste Imane, aan het begin van deze maand vierden wij, mede dankzij u, hier op het Stadhuis, internationale Vrouwendag. De Burgerzaal, die zat vol met krachtige en inspirerende vrouwen en dat vervulde mij ook met een gevoel van trots. Rotterdam is echt een stad van sterke vrouwen en wat hebben wij toch een geluk dat we er zoveel in ons midden hebben. Maar helaas gaat een van die sterke vrouwen ons vandaag verlaten. Imane heeft namelijk bij mij aangegeven te stoppen als raadslid, omdat haar privéleven haar volle volledige aandacht vraagt en verdient. Zoals u allen weet is het zware ambt van raadslid, ook in een stad met zoveel inwoners en problematiek als Rotterdam, nog steeds een parttimebaan. Zij staat nu op het punt in haar leven waarbij het niet meer lukt om dit te combineren. Rotterdam leerde u voor het eerst kennen in aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen van 2022. Vol trots en ambitie kwam

u binnen als lijsttrekker en gezicht van Volt in deze stad. Het gezicht van een nieuwe beweging. U wilde de Rotterdammers niet overtuigen door hard te schreeuwen, maar met een campagne gebaseerd op redelijkheid en goed onderbouwde ideeën. En de Rotterdammers zagen het in u zitten, want onder uw leiding debuteerde Volt met 2 zetels in deze zaal. Doordacht, redelijk en met het oog voor een ander. Politiek van menselijkheid en empathie, zoals u het zelf noemt. Ik denk dat de meesten van ons hier u zullen herkennen in deze woorden. Dikwijls zette u vraagtekens bij onze manier van doen en hoe wij met elkaar omgaan in de politiek. U wilde niet mee in de sfeer van elkaar verwijten en zocht altijd de verbinding. We hebben hier een gezamenlijk doel, Rotterdam nog mooier maken dan het al is. Dat kan alleen door elkaar te vinden en, ondanks de verschillen, op zoek te gaan naar de verbinding. Dat u een goed politicus bent viel niet alleen in Rotterdam op. U werd door uw partij op plek 4 gezet tijdens de 2de Kamerverkiezingen van 2023. Volt haalde die verkiezingen 2 zetels en zodoende bleef u, gelukkig zeg ik erbij, in Rotterdam. Pech voor Den Haag, maar heel fijn voor ons, want u ging met onverminderde motivatie door met keihard werken van onze mooie stad. Met uw werk liet u zien dat u iemand met een groot hart bent, hard voor degenen die wat extra aandacht kunnen gebruiken, op zoek naar manieren om de stad beter te maken voor hen die ook slechte kanten moeten verdragen. Voor vrouwen en meisjes, mensen in armoede, mensen uit de LHBTQIA+ gemeenschap en met uw strijd voor het behoud van de LVV. Voor deze mensen maakt u zich hard. Een ander onderwerp waar u zich veelvuldig hard voor heeft gemaakt, is een autoluw centrum. Net als in Parijs en Brussel, wilde u graag een jaarlijkse autovrije zondag om Rotterdammers op deze dag te laten dansen, spelen en fietsen op de wegen die normaal alleen voor de auto zijn. Hier was toen geen meerderheid voor, maar ik weet dat u dit nog niet uit uw hoofd heeft gezet, dus we gaan het zien. Met dossierkennis en duidelijke ideeën liet u uw stem horen tijdens de debatten. Ook vroeg u extra aandacht voor het tegengaan van femicide in onze stad en Rotterdam heeft helaas de bittere eer om de stad met de meeste gevallen voor femicide te zijn in Nederland. U heeft hiertegen gestreden en wij blijven ook na uw vertrek hiertegen strijden. We zijn u dankbaar voor deze strijd. Een voorbeeld voor vrouwen en meisjes, dat is wat u graag wilde zijn toen u in de raad kwam. U wilde laten zien dat het niet uitmaakt wie je bent of waar je vandaan komt, maar dat iedereen verschil kan maken. U bent dit voorbeeld geworden, iemand waar Rotterdammers naar opkijken en vertrouwen uitputten. Aan het begin van mijn verhaal noemde ik u terecht een sterke vrouw. Een sterke vrouw, die nu een moeilijke keuze heeft gemaakt om te stoppen met iets waar haar hart ligt, iets waar u jarenlang met veel enthousiasme, inzet en passie voor heeft gewerkt. Voor nu neemt u dus afscheid van uw werk als raadslid, maar zoals u zelf al eerder aangaf, dit is geen eindpunt en dat weet ik ook van u. Uw ambitie is lastig te beteugelen en u bent nog lang niet klaar met uw strijd. Niet voordat Rotterdam een fijne plek is voor iedereen. Ik wil u namens de raad bedanken voor alles wat u heeft betekend voor Rotterdam. Veel gelukgewenst in wat de toekomst u gaat brengen. Hopelijk zien we u hier ooit nog terug. Bedankt Imane. U mag even naar voren komen. U blijft wel heel bescheiden achterin zitten, maar dat is niet de bedoeling bij dit soort evenementen. Nu geef ik ook het woord aan de heer Coşkun, want die zal ook enkele woorden spreken als nestor van deze raad.

De heer **COŞKUN** (sp): Als de heer Tak zit, dan kan ik mevrouw Elfilali zien. Beste Imane, tijdens de campagne ruim 3 jaar geleden kwam ik voor het eerst aanstormende politici van Volt tegen. Precies 20 jaar nadat de lijst Pim Fortuyn de puinhopen van paars kwam opruimen, deed een paarse politieke partij haar intreden in onze lokale politiek. Wat moet een Europese partij nou in een gemeenteraad, dacht ik. Dan liggen hooguit steden als Brussel of Straatsburg toch veel meer voor de hand? Waarschijnlijk dachten jullie zelf ook wat kunnen we hier nu beginnen toen Volt met 2 zetels onze 45 bankjes kwam bezetten. Het idealisme en passie spatte er desalniettemin wel vanaf. Bij Volt, vliegende vonken, dat zit al in de naam van die partij. Eerst kwam je nog met wat schuchtere pogingen om ons te verleiden tot voorbeelden die jullie elders in Europa hadden gezien, zoals het recreatieve gebruik van een afvalberg in Denemarken, niet beseffend dat we zoiets allang in dat Lage Bergse bos hebben. Maar gaandeweg wenden jullie aan ons en wij aan jullie. Volt vind ik persoonlijk sowieso een krachtige naam, omdat het zo mooi past bij de revolutie, waar mijn partijgenoten dan weer warm voor lopen. Als zeer bevoegen en ambitieuze politica ben je aan de slag gegaan. Voor jou is menselijke taal belangrijk en dat is taal waarbij andere mensen niet worden weggezet als hufters of als tuig. Respect voor ieders menselijke waardigheid staat hoog in jouw vaandel. Je hield ons telkens voor dat hooguit hun gedrag asociaal is, maar mensen zelf niet. Iedereen hoort erbij in Rotterdam. Met allerlei onderwerpen probeerde je een brug te slaan tussen de partijen in deze raadszaal. Met Benvenuto van Schaik van Leefbaar voor een voedselbos in Ommoord, met Erika Rehim Zadeh van DENK voor het pontje naar Katendrecht, zodat het meer aansluit op de schooltijden, met Mina Morkoç van GroenLinks en Joan Nunnely van D66 voor de Vrouwendag, die de burgemeester al noemde, op het Stadhuis, wat

inmiddels een traditie is geworden. Met Larissa Vlieger van GroenLinks lanceerde je een initiatiefvoorstel voor de rechten van Rotterdammers zonder papieren. Helaas kun je zelf jullie voorstel straks niet meer verdedigen vanachter de collegebankjes tegenover ons. Waarschijnlijk zal je ook niet meer samen met wethouder Achbar naar de documentaire over ongedocumenteerden gaan kijken, wat hij in november wel had beloofd. Maar ja, nu ben je weg. Staat in de stukken bij agendapunt 6.1 of 7.1. De afdoening van je motie voor een pilot voor hulp aan alleenstaande moeders in de bijstand kreeg helaas een tussenbericht en dat betekent dat het college nog niet goed weet wat ze met die motie moet gaan doen. Een echte autoluwe stad komt er, ondanks jouw hartstochtelijke herhaalde pleidooien, ook slechts met een slakkengangetje. Maar hij komt er wel, heb ik net van de burgemeester gehoord. Het vervolg op het pleidooi van Volt voor een hackathon rond de nieuwe oeververbinding tussen Feyenoord en De Esch ga je niet meer meemaken, maar staat vandaag bij 7.4 wel een beetje op de agenda. Ik was, geloof ik, de enige die tegen dat voorstel van een hackathon stemde, omdat ik er niks van kon of wilde begrijpen en het met een sneer een heksenketel noemde. Gaande en werkende weg raakten jij en ik, en de rest van de raad, wel steeds meer op elkaar ingespeeld en weten we inmiddels wat we van elkaar kunnen verwachten. Boven alles zal ik jou persoonlijk blijven herinneren aan je onvermoeibare inzet in de werkgeverscommissie inzake de griffie, de Rekenkamer Rotterdam en het instituut ombudsman. Zeer belangrijk werk achter de schermen, waar weinig politieke eer aan te behalen valt, maar dat wel gedaan moet worden. De hele raad mag jou eeuwig dankbaar zijn voor jouw inzet in deze commissie. Maar je was vorig jaar daarnaast natuurlijk ook een hartstochtelijke collega in de unieke vertrouwenscommissie voor de nieuwe burgemeester. Helaas moeten jij en ik daar 75 jaar lang over zwijgen, wat zich daar heeft afgespeeld, maar dat we beide met tevredenheid terugkijken op ons collectieve werk in die commissie, is dan weer geen geheim. Kortom, beste Imane, met pijn in het hart moeten we je nu laten gaan. Minstens één, en eigenlijk wel vijf, jaar te vroeg, maar we hebben begrip en respect voor je keuze. Je hebt na mij het laatste woord en wij zullen dan met volle aandacht luisteren naar jouw laatste boodschap als collega in onze raadszaal. Nogmaals, bedankt voor je inzet, blijf trouw aan je idealen en geniet vooral verder van het leven en van elkander.

De **VOORZITTER**: Dan mag mevrouw Elfilali zelf nu een aantal woorden spreken en na de beëdiging van de heer Dekkers is er ook de gelegenheid om mevrouw Elfilali de hand te drukken, dus dan doen we dat gelijk in één moment. Dus zo meteen, daarna gaan we eerst door met de beëdiging van de heer Dekkers. U heeft het woord, mevrouw Elfilali, voor de laatste keer.

Mevrouw **ELFILALI** (volt): Dank inderdaad en deze keer zonder pasje, begreep ik. Geachte voorzitter, geachte raadsleden en geachte wethouders, pers en speciale mensen op deze publieke tribune en ook daarboven, heel veel dank voor de warme woorden. Ik ben er een beetje door overweldigd en het doet me ook realiseren dat ik ook terug kan kijken op een hele bijzondere periode in deze raad. Ik heb heel fijn samengewerkt met inderdaad, ik denk, letterlijk alle politieke partijen in deze raadszaal en ook met verschillende mensen die hier bijeen zitten. En nog veel belangrijker, ik heb ook heel veel mogen samenwerken met heel veel verschillende partijen buiten deze raadszaal, verschillende organisaties, verschillende mensen en dat brengt heel veel mooie herinneringen op dit moment. Ook minder mooie herinneringen, helaas, maar het doet me wel realiseren dat het werk wat wij doen ertoe doet en dat het, dat besef ik nu, gezien wordt. Op het moment dat ik had bekendgemaakt dat ik ging stoppen met het raadswerk, werd ik echt overweldigd door verschillende berichten via verschillende kanalen en ik ben nog steeds niet klaar met alles beantwoorden. Dus sorry als je nog geen reactie van me hebt gekregen, die komt er nog aan. Maar dat deed me wel realiseren dat het werk wat wij hier doen en ook het werk dat ik zelf heb gedaan, dat het wordt gezien, ook al hoor je er zelf op dat moment niet iets van. Over herinnering gesproken, toen ik hier na de verkiezingen van 2022 inderdaad aankwam, toen moesten er allerlei formulieren worden ingevuld. Administratie hoort erbij en ik weet dat Tim en ik inderdaad ook zo binnenkwamen van allemaal papierwerk moest gedaan worden en ik herinner me hoe verontwaardigd ik was toen ik bij een van de formulieren aantrof dat je als gehuwde vrouw, en dit stond er letterlijk, de gehuwde vrouw dient haar meisjesnaam in te vullen. Nou, ik ontplofte. Want hoezo als vrouw en je meisjesnaam en de gehuwde man dan, die hoeft dat niet? En de term jongensnaam kennen we überhaupt niet. Dus daar heb ik tegen geprotesteerd, zowel op het formulier, maar ook daarbuiten, van dit kan echt niet meer. Met heel veel dank ook aan de ondersteuning daarvan. Het is aangepast, dus het is weggehaald uit dat formulier. Emancipatie en vooruitgang, dat zijn dingen die heel belangrijk voor me zijn en ik denk ook wel een rode draad in heel veel dingen die ik hier gedaan heb. Met de komst van een nieuw college hebben wij, ik maar ook velen hier binnen deze raad, zich toch wel verzet tegen het feit dat het een overwegend mannencollege was. En op individueel niveau heb ik heel veel waardering en respect voor de verschillende wethouders, maar ik kijk nu

bijvoorbeeld naar mijn kinderen die hier achter mij staan en als zij nu naar de tafel van de macht kijken, dan bewust en onbewust prenten zij een bepaald beeld. Natuurlijk, de raad is de macht, maar het gaat even om het beeld van de tafel. Onbewust zien kinderen, zo ziet macht eruit. Dus ik ben ontzettend trots dat wij nu een vrouwelijke burgemeester hebben, want dat bepaalt toch het beeld wat jonge kinderen en mensen hebben eigenlijk van het bestuur. Diversiteit doet ertoe. Ik hoop dat dat ik in de jaren dat ik in deze gemeenteraad heb gezeten inderdaad wat heb kunnen bijdragen en ook wat heb kunnen veranderen. Wat ik inderdaad ook wel grappig vind, is dat ik ook nu nog steeds van bepaalde wethouders te horen krijg mijn kinderen zijn nu thuis, en dat is naar aanleiding van de vragen die ik had gesteld tijdens de hoorzitting van de kandidaat-wethouders. Ik heb ze toen alle irritante vragen gesteld die wij als vrouwen altijd krijgen, tenminste aan de mannelijke leden van het college. Dat is dus blijven hangen en af en toe krijg ik daar nog een opmerking over, dus dat vind ik inderdaad wel leuk. De heer Coskun refereerde net ook al inderdaad aan de taal. Ik heb daar inderdaad me ook tegen verzet, de manier waarop er hier wordt gesproken, maar ook waarop er soms emoties wordt geschreven. Ik merk een voorzichtig bewustzijn van inderdaad het gebruik van woorden als aso, hufter en tuig. Ik wijs dat af. Ik weet dat anderen daar anders over denken, maar toch merk ik dat er, op het moment dat ze gebruikt worden, dan wel toch even naar achter wordt gekeken of dat er even wordt gelachen, dus het is in ieder geval aangekomen. Ik hoop dat dat zich doorzet en dat we vooral naar het gedrag kijken inderdaad en niet mensen wegzetten met een bepaald label. Politiek is je nek uitsteken en het is ook inderdaad visie neerleggen. Ik herinner me dat, toen ik hier een amendement over brede welvaart indiende, die nou door een grote meerderheid werd afgewezen en dat ik daar ook heel veel vragen over kreeg, van hoezo moeten we het daarover hebben? Dankzij GroenLinks is daar nu ook een initiatiefvoorstel over ingediend, maar nu merk ik dat dat wat meer begint te landen. De jaarlijkse autovrije zondag. Inderdaad, ik geloof nog steeds in een autovrij centrum in Rotterdam. Ik zag die autovrije zondag één keer per jaar als een opstap daarnaartoe. Ik ben ervan overtuigd dat we dat gaan krijgen in Rotterdam. Ik bedoel, steden als Den Haag, niet zo ver hiervandaan, maar ook Brussel en Parijs, zijn ons voorgedaan, dus nu Rotterdam nog. Ik kan het zelf niet meer doen, maar ik heb alle vertrouwen dat we dat wel gaan krijgen in Rotterdam. Ik ga nu niet de hele gelegenheid aangrijpen om alles op te sommen wat ik heb gedaan, want dat vind ik ook niet gepast. Wat ik heb geprobeerd te doen is in ieder geval bouwen aan de Rotterdamse samenleving en ik hoop dat ik heb kunnen bijdragen aan Rotterdam met meer vrijheid, met veiligheid, met groen, ruimte voor plezier, voor kunst en cultuur en ik ben ook heel erg trots op het feit dat we inderdaad als Volt in de gemeenteraad zijn gekomen en ik ben ook trots op wat we tot nu toe hebben bereikt met elkaar. Ik heb inderdaad ook geprobeerd een stem te geven aan diegenen die dat zelf niet konden. Ik ben inderdaad nu op een punt gekomen dat mijn privéleven mijn aandacht verdient, mijn volle aandacht, en dat is een lastige keuze geweest. Tegelijkertijd, politiek bedrijven is ook soms lastige keuzes maken en ik heb inderdaad gezegd het is geen einde en de toekomst staat nog helemaal open. Maar wel wil ik hier, nogmaals, het pleidooi herhalen dat ik vind dat het raadswerk in Rotterdam niet parttime is. Het is het niet en het zou ook niet zo gewaardeerd moeten worden. Het gaat om het controleren van de macht. Het gaat om hele grote, nationale, maar ook vaak internationale, vraagstukken waar wij waar wij mee te maken hebben en daar hoort bij dat het raadswerk fulltime is. Het is een hele serieuze, maar ook zware opgave die wij hier met elkaar hebben. Ik liep net met de griffie even naar de Leeszaal, want daar hangt een foto van de gemeenteraad uit 1945. Ik denk dat de meesten van ons die foto passief of actief wel kennen. Het is een zwart-witfoto, de gemeenteraad bestond toen uit alleen maar heren. En dat is ook niet gek, want ooit was het idee, het vak ook van raadslid, van het stadsbestuur, wat wij natuurlijk zijn, dat was iets wat je deed op het moment dat je ging rentenieren, dat je klaar was eigenlijk met het leven, dus dat je wat leeftijd had en dan nog tijd over had om bij te dragen aan de stad. Dus vandaar die foto met die ie heren, maar dat is niet meer van deze tijd. Daar ben ik ook heel blij om, maar dat betekent ook dat we dus heel anders moeten gaan kijken naar het werk van raadswerk. Het is niet iets wat je als plezier of als hobby erbij doet. Nee, het gaat hier gewoon om het besturen van de stad en bouwen aan deze samenleving. Dus ik hoop dat mijn partij, maar ook eigenlijk iedereen hier tezamen, daar werk van gaat maken en gaat kijken hoe we dat raadswerk kunnen gaan waarderen op een manier zoals het zou moeten. Tot slot wil ik een aantal dankwoorden uitspreken. Allereerst aan de vele mensen die op mij hebben gestemd, die mij hebben gesteund. Een specifieke dank aan mijn kinderen, Miro en Odin, die hier achter mij zitten, die mij onvoorwaardelijk hebben gesteund, en Jan, de vader van mijn kinderen, zonder zijn steun had ik dit ook niet kunnen doen, en een aantal belangrijke vrouwen die er altijd voor mij zijn geweest en ik denk dat jullie weten wie je bent, maar dank je wel. Tim natuurlijk, Donatella en mijn fractieteam, mede dankzij jullie hebben wij samen kunnen bouwen aan het werk dat wij hier doen. Last but not least wil ik ook een dankwoord uitspreken aan Isabelle, aan Wilco en eigenlijk het hele team, het hele griffie team. Jullie hebben mij persoonlijk, vanaf het moment dat ik hier binnenkwam,

ontzettend geholpen en mij het gevoel gegeven, jullie hebben mij gewoon eigenlijk ontlast van alles wat er moest gebeuren en eigenlijk ook het allerbelangrijkste, de bodes. Dankzij jullie is dit gebouw een warm bad en jullie gastvrijheid en de manier waarop jullie ons altijd ontvangen, maar ook onze gasten, is echt goud waard. Dus heel veel dank aan de bodes van dit gebouw. Dan rest mij te zeggen heel veel succes aan Luuc en tot ziens.

De **VOORZITTER**: Dank u wel, mevrouw Elfilali. U mag nog even plaatsnemen, want uw opvolger is nog niet beëdigd, dus u zit nog steeds in de raad. Daarna moeten jullie stoelen wisselen, maar dat gaat denk ik wel goed komen. Maar daarvoor mogen jullie eerst beiden naar voren komen om te zorgen dat jullie ook alle felicitaties en dankwoorden in ontvangst kunnen nemen.

1.2 *Onderzoek van de geloofsbrieven van het nieuw benoemde lid van de gemeenteraad de heer L.P.A. Dekkers (vacature Elfilali)*

De **VOORZITTER**: Dan gaan we nu over naar agendapunt 1.2, dat is het onderzoek van de geloofsbrieven van het nieuwbenoemde lid van de gemeenteraad, de heer Luuc Dekkers. Ik heb de commissie tot onderzoek van de geloofsbrieven gevraagd een onderzoek in te stellen naar de geloofsbrieven van de heer Luuc Dekkers. Ik neem aan, ik zie de heer Coşkun al staan, dat de commissie haar werkzaamheden al heeft bericht en ik geef het woord aan de voorzitter, de heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp): Dank u wel, voorzitter. Gemeenteraad, ik deel u mede dat de commissie de geloofsbrieven van de nieuwbenoemde lid L.P.A. (Luuc) Dekkers heeft onderzocht. De commissie heeft de geloofsbrieven en de daarbij behorende bescheiden onderzocht en in orde bevonden. De commissie adviseert u de heer L.P.A. Dekkers toe te laten als lid van de gemeenteraad ter voorziening in de vacature van I. (Imane) Elfilali. Dat was het, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank en dan stel ik voor het advies van de commissie tot onderzoek van de geloofsbrieven over te nemen en de heer Dekkers toe te laten als lid van uw raad.

1.3 *Beëdiging van de heer L.P.A. Dekkers als lid van de gemeenteraad*

De **VOORZITTER**: Dan gaan we nu over tot de beëdiging en mag ik de griffier verzoeken de heer Dekkers binnen te leiden door de hoofdingang van deze raadszaal. Als dat gebeurt, verzoek ik u allen te gaan staan. Dat was u al van plan. Ook de aanwezigen op de publieke tribune zou ik willen vragen dat te doen, voor zover dat mogelijk is. Van harte welkom, de heer Dekkers. U mag hier inderdaad voor mij gaan staan. De heer Dekkers heeft aangegeven de verklaring en belofte af te willen leggen. Klopt dat? Ja, goed. De raad heeft besloten tot uw toelating als lid van deze gemeenteraad. Alvorens uw functie te kunnen uitoefenen, legt u, overeenkomstig artikel 14 van de gemeentewet, de eed of de verklaring en belofte af en u heeft dus aangegeven de verklaring en belofte af te leggen. Na het voorlezen van de tekst door mij, verzoek ik u uit te spreken dat verklaar en beloof ik. Ik verklaar dat ik, om tot lid van de raad benoemd te worden, rechtstreeks nog middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik verklaar en beloof dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks nog middellijk, enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik beloof dat ik trouw zal zijn aan de grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van de raad naar eer en geweten zal vervullen.

De heer **DEKKERS** (volt): Dat verklaar en beloof ik.

De **VOORZITTER**: Dan mag ik u hartelijk feliciteren namens de hele raad en welkom in ons midden. Succes bij uw werkzaamheden, ook als lid van deze raad. Van harte gefeliciteerd. Dan schors ik nu voor de felicitaties aan de heer Dekkers en het afscheid van mevrouw Elfilali. U mag beide hier komen staan.

[De vergadering is geschorst.]

De **VOORZITTER**: Mag ik u verzoeken allemaal weer uw plaats in te nemen, dan gaan wij snel door met de agenda.

1.4 Medelingen

De **VOORZITTER**: Dan heropen ik de vergadering, zijn we aangekomen bij agendapunt 1.4, mededelingen, en de heer Engberts heeft aangegeven een initiatiefvoorstel te willen indienen. Ik geef het woord dus aan de heer Engberts en die krijgt maximaal 5 minuten om zijn voorstel toe te lichten.

De heer **ENGBERTS** (pvda): Dank u wel, voorzitter. Het is tijd voor een echte aanpak van de leegstand in Rotterdam. Elk jaar meet de gemeente hoeveel woningen er administratief, dat is volgens het GBA, leegstaan en jaar in jaar uit zijn dat er ongeveer 17.000, 17.000 woningen. Voor het perspectief, in 2024 werd gestart met de bouw van 4000 nieuwbouwwoningen en dat werd als een enorme prestatie gevierd. 4000 nieuwbouw, 17.000 staan er leeg. Vooral in het lagere prijssegment en bij kleinere particuliere verhuurders en langdurige leegstand, dat wil zeggen 4 opeenvolgende jaren, komt vooral bij de particuliere verhuurders voor. Voor sommigen zal er een goede verklaring zijn, soms ligt zelfs een vve dwars, maar zelfs als we maar de helft nemen, dan is het nog steeds 2 keer de jaarproductie. Dan zijn er ruim 8000 woningen waar zomaar Rotterdammers kunnen wonen. Er zijn 80.000 mensen in Rotterdam op zoek naar een huis. 1 op de 10 kunnen we zonder bij te bouwen een woning geven. Achter cijfers gaan drama's schuil. Vorige week sprak ik nog een jong stel, de een heeft een inkomen, de ander studeert af. Ze wonen noodgedwongen samen op de studentenkamer waar ze binnenkort uit moeten. Geen perspectief op een woning die zij kunnen betalen. Ze zitten letterlijk vast in de woningcrisis. Wie de scheurkalender van de corporaties heeft hangen, ziet elke dag hoe de crisis een gezicht krijgt. Elke dag het verhaal van weer een Rotterdammer in de knel. En wij, wij moeten geen middel onbenut laten om zoveel mogelijk mensen te helpen aan hun grondrecht en woning. Het aanpakken van de leegstand kan met deze verordening. Al 30 gemeenten doen dit en straks zijn wij de enige van de G4 die dit niet doet. Ik weet niet hoe dat met u zit, maar ik kan hier niet mee thuiskomen bij de kiezer. We vragen al jarenlang om een aanpak. We praten en we onderzoeken. In 2017 vroegen SP, PvdA en GroenLinks samen en het toenmalige college in 2017 al om een leegstandsverordening. Jaren van afwijzen, verder onderzoeken, verdere vragen volgden. Deze collegeperiode heeft ook Leefbaar zich in deze rij gevoegd van partijen die willen dat de leegstand wordt aangepakt. Eergisteren zijn door Leefbaar nog een set schriftelijke vragen hierover ingediend en ik denk dus dat we een goede stap als raad kunnen zetten om voor volgend jaar een sluitende aanpak van de leegstand te hebben, zodat een volgende raad niet van vooraf aan hoeft te beginnen. Met deze leegstandsverordening, die we zo zullen aanbieden, die zijn basis vindt in de leegstandwet, kunnen wij eigenaren dwingende maatregelen opleggen en de huizen laten bewonen. Een boetetabel is daarbij het sluitstuk en een stok achter de deur. En ik weet, natuurlijk kost handhaving capaciteit en dus geld. En het college zal daarvan een inschatting van moeten maken, maar een kind kan bedenken dat het nooit zoveel is als wat 2 jaar nodig is aan capaciteit om de start van 8000 nieuwbouwwoningen mogelijk te maken. We hebben ook gekeken naar wat andere gemeenten kwijt zijn, onze gut feeling is daarin bevestigd. Gisteren werd in de 2de Kamer in de commissie gesproken over leegstand en minister Mona Keijzer is van plan om de leegstandwet aan te scherpen en gemeenten nog meer mogelijkheden te geven om in te grijpen. Dat kan dan ook bij ons voorstel worden toegevoegd te zijner tijd. De minister hield ook een warm pleidooi voor een leegstandsverordening bij gemeenten. Onze hulp komt dus uit voor ons politiek onverdachte hoek. De minister vertelde dat ook Rotterdam bij haar op de lijn was gekomen, omdat wij kennelijk de ervaringen in de andere steden interessant vonden om over te nemen. De minister zei ook dat ze begreep wanneer steden te weinig ambtelijke capaciteit vrij hebben, bijvoorbeeld voor het maken van een verordening. Dat hebben we opgelost. Ons voorstel maakt gebruik van de ervaringen in andere gemeenten, is uitvoerig toegelicht en onderbouwd en kent een sluitende verordening. Ik dien deze verordening in samen met andere partijen, de Partij voor de Dieren, GroenLinks, de SP, ChristenUnie en het lid Verkoelen. Er is één iemand die heel veel werk heeft verzet hiervoor en dat is Jaap Rozema, burgercommissielid namens de partij voor de dieren. Toen de burgemeester vorige week in het presidium zei wat het vertrek van onze Jaap laat toch wel een gat vallen, toen zei Ruud van der Velden, fractievoorzitter Partij voor de Dieren, onze Jaap? Onze Jaap. Waarop wij als fractie vervolgens allemaal zeiden ja, onze Jaap. It says it all, het zegt alles. Ik ga dus ons initiatiefvoorstel aanbieden en ik heb 2 exemplaren. U begrijpt wel waarom Jaap hier achter mij zit, want voordat ik hem formeel in ga dienen bij de burgemeester, gaat er eerste eentje naar Jaap.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank voor het initiatiefvoorstel Leegstand voor losers, woningen voor Rotterdammers en inderdaad heel veel dank ook aan onze Jaap. Wij vragen het college om een advies en geleiden het initiatiefvoorstel door naar de commissie BWB. Dan zijn er nog 2 mede-indieners die ook nog wat willen zeggen, de heer Vonk. Drie. De heer Vonk eerst.

De heer **VONK** (cu): Ja, dank u wel, voorzitter. Sta me toe om even 5 zinnen hier toch nog over te zeggen. Kijk, leegstand in tijden van wooncrisis, als er één signaal is wat wij vanuit de stad over moeten brengen naar de raad, dan is het wel dat die leegstand gewoon niet kan en dat we dat met prioriteit moeten aanpakken. Het hoopvolle is ook dat een aankondiging van een leegstandsverordening vaak al een signaal is voor eigenaren om er echt werk van te gaan maken. Dus wat dat betreft denk ik dat we eigenlijk vandaag al iets in beweging zetten en dat is ook de reden waarom wij onze naam hier graag aan willen verbinden. Dat wil ik nog even gezegd hebben. Onze naam, bij een eenmansfractie betekent dat mijn naam, dus mijn naam staat er ook op, maar als u Tjalling Vonk leest op het voorstel, lees dan Gerben van Dijk, want hij maakt zich al heel erg lang namelijk sterk voor dit onderwerp, daar alle eer aan hem. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: We krijgen gewoon overal schaduwfracties hier georganiseerd. De heer Van der Velden wilde ook nog het woord.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd): Dank u, voorzitter. Leegstand, dat kan eenvoudigweg niet in de wooncrisis. Elke vierkante meter moet worden benut en wij zijn daarom blij met dit initiatiefvoorstel. 26 gemeenten hebben nu al een leegstandsverordening. Het is eigenlijk ontzettend gênant dat wij, als Rotterdam, hier nog steeds niet bij zitten. De stad zit vol met huisjesmelkers en speculanten die we als lokale overheid keihard moeten aanpakken. Ons voorstel voor de verordening is geïnspireerd op die van Utrecht, Amsterdam, Hilversum en de modelverordening van de VNG. Goed inhoudelijk afgedekt dus en juridisch houdbaar, heel belangrijk. Er zal vast nog wel een punt of komma gaan veranderen in de route naar besluitvorming, maar de kern die staat als een huis. De verordening doet een paar dingen. Als eerste, het verplicht eigenaren om leegstand bij de gemeente te melden. 2, het verplicht de gemeente om leegstand actief bij te houden. Drie, het geeft het college mandaat om een leegstandsbeschikking op te stellen om daarmee een huurder van een leegstaande woning voor te dragen. En vier, het kan boetes in rekening brengen bij nalatigheid. Allemaal uitstekende punten. Voorzitter, we roepen het college op om snel met een reactie te komen, zodat we dit voorstel nog voor de zomer kunnen behandelen, zodat de woningzoekende Rotterdammer zo snel mogelijk wordt geholpen en Rotterdam eindelijk meegaat in de vaart der volkeren. Dan, voorzitter, ik heb op deze plek al vaker stilgestaan en dat zijn onze burgerleden. Als raadsleden mogen we geweldig blij zijn met onze burgerleden. Zij ondersteunen ons en verlichten daarmee ons werk. Zij verzetten echt ontzettend veel werk en laten we eerlijk zijn, vaak tegen een appel en een ei. De tijd die ze er insteken staat niet in verhouding, vind ik, tot de vergoeding. Maar goed, dat is een ander verhaal. Maar ook als stad mogen wij blij zijn met onze burgerleden. Zij versterken de positie van de gemeenteraad en daarmee wordt de positie van onze mooie stad Rotterdam ook versterkt. Nu zult u zich afvragen, waarom vertel ik dit eigenlijk allemaal bij het indienen van een initiatiefvoorstel? Omdat ik niet onvermeld wil laten dat ons burgerlid Jaap Rozema heeft meegeschreven aan dit mooie voorstel. Heel erg bedankt daarvoor. Helaas gaat Jaap onze fractie per 1 april verlaten. Hij heeft een mooie nieuwe baan gevonden, die ik helemaal bij hem vind passen. Niet alleen ik, ik denk iedereen wel. Het is een mooie stap vooruit in zijn carrière. Omdat dit zijn laatste raadsvergadering is als beleidsmedewerker en als burgerlid, en omdat ik vele jaren succesvol en met heel veel plezier met hem heb gewerkt, want je moet je voorstellen wij werken al 10 jaar samen, dus je maakt aardig wat mee, we hebben gelachen, we hebben gehuild, geboorte van kinderen, het overlijden van onze moeder, je maakt heel wat mee als je zo'n kleine fractie bent en daarvoor wil ik Jaap heel erg hartelijk danken. Niet alleen voor zijn inzet voor onze fractie, maar ook voor onze stad. Wij zeiden altijd na een raadsvergadering we hebben de stad weer een stukje vooruit geholpen. En dat was ook zo, laten we eerlijk zijn. Maar heel erg bedankt en Jaap, ik wens je ontzettend veel succes in je nieuwe baan en ontzettend bedankt voor alles. Ik wil je in je nieuwe baan maar meegeven, mijn motto, hou altijd vast aan je idealen en dan komt het allemaal wel goed. Dank je wel.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Verkoelen wilde nog het woord?

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus): Ja, dank u wel voorzitter. Ik zal mijn gedeelte over Jaap bewaren voor de commissie, want anders wordt het te veel Jaap vandaag. En het is onze Jaap, laat dat duidelijk zijn, en ik hoop nog vele donderdagavonden met hem samen te eten en een borrel te drinken, wat wij al zeker 8 jaar samen doen. Dus dat gaat zeker gebeuren, maar ik hou me dan even bij het punt. Het initiatief is al uitgebreid toegelicht door vorige sprekers, maar het is natuurlijk inderdaad onbegrijpelijk om te zien dat we in deze wooncrisis leegstand niet keihard kunnen aanpakken. En het is

werkelijk echt onbegrijpelijk dat een 2de stad van Nederland, achter Amsterdam en notabene of all places Hilversum, nog geen leegstandsverordening heeft, is niet te geloven. Den Haag legt de laatste hand eraan en Rotterdam, voorzitter, we hebben die belangrijke stap nog steeds niet gezet. Het is niet aan de wethouder alleen dat het niet gebeurt is aan het college, maar de wethouder is door gebrek aan die regelgeving, en daar gaat het om, met handen op de rug gebonden om iets te kunnen doen. Daar gaat het natuurlijk uiteindelijk om. Dus uiteraard is dit een punt wat mijn fractie altijd zal ondersteunen en zal medetekenen en zoals gezegd, ik had het blindelings gedaan, omdat het van de hand van de heer Rozema komt en dan weet ik zeker dat het een zeer sociaal plan zal gaan worden. Dus met dank aan Jaap en met dank aan alle anderen en ik hoop dat we hier snel werk van maken.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Dan zijn we aan het eind gekomen van agendapunt 1.4.

2. *Vaststelling voor de agenda van de raadsvergadering van 20 maart 2025*

De **VOORZITTER**: Dan gaan we over naar agendapunt 2, de vaststelling van de agenda voor de raadsvergadering van 20 maart 2025. Ik zal de agenda met u doornemen en aan het eind zal ik u de gelegenheid geven ook nog aanvullende opmerkingen te maken. Bij agendapunt 6, er zijn vanuit de raad 3 verzoeken ontvangen voor een regulier debat, 'Geen groei Rotterdam-The Hague Airport', 'Faillissement Dona Daria' en 'Aanhoudend wangedrag door XR', en ik stel voor deze te agenderen als agendapunten 6.2 tot en met agendapunt 6.4. Akkoord? Dan bij agendapunt 7, er zijn 2 verzoeken ontvangen voor een 2minutendebat, 'De toekomst van Metropolis Festival' en 'Een fietsvriendelijk Kruisplein', en ik stel voor deze te agenderen als agendapunten 7.5 en 7.6. De heer Engberts heeft daar een vraag over.

De heer **ENGBERTS** (pvda): Over onze debat aanvraag over het Metropolis, de Actualiteitenraad van vorige week eindigde met een los eindje voor ons gevoel, dus we hadden behoefte om er verder op terug te komen. Er was wel een toezegging. Vanmorgen hebben we nog contact gehad met de wethouder over invulling van die toezegging. We hebben er vertrouwen in dat de toezegging zal worden afgedaan op een manier die voor ons voldoende zal zijn en daarmee hebben we op dit moment geen noodzaak om een motie in te dienen, dus zouden wij onze debat aanvraag in willen trekken.

De **VOORZITTER**: Ik kijk even rond of dat de leden daarmee akkoord zijn. Dat is het geval, dan zullen we dit agendapunt dus niet opvoeren. Dat betekent dan dat agendapunt 'Een fietsvriendelijk Kruisplein' agendapunt 7.5 zal worden. De nummering blijft gelijk, excuus, dus 7.6. Dus 7.5 komt te vervallen, 7.6 gaat door. De heer Vonk heeft daar nog een vraag over? Het volgende punt. Want ik heb vernomen dat agendapunt 7.1, het voorstel tot vaststelling van het projectambitiedocument Sportlaan West, omgezet kan worden naar een hamerstuk en dat is denk ik het punt waar de heer Vonk voor opstond.

De heer **VONK** (cu): Dat wilde ik graag even bevestigen.

De **VOORZITTER**: En de rest ook akkoord? Dat is besloten.

Mevrouw **VERKOELN** (50plus): Voordat u doorgaat, u ging me te snel bij de reguliere debatten. Hebben we er daar nu vier?

De **VOORZITTER**: We hebben op dit moment 3 verzoeken gehonoreerd, maar er is nog een verzoek van de heer Tak om een debat om te zetten naar een regulier debat. Dus op dit moment hebben we er drie.

Mevrouw **VERKOELN** (50plus): Maar dan snap ik het niet, want ik heb er 4 op mijn agenda staan. Dus welke zijn er niet gehonoreerd?

De heer **CEULEMANS** (leefbaar rotterdam): Voorzitter, punt van orde.

De **VOORZITTER**: We hebben een agendapunt, dat stond al geagendeerd, dat was LVV, en er zijn 3 verzoeken binnengekomen, die heb ik er aan vastgeplakt.

Mevrouw **VERKOELN** (50plus): Dat kunnen wij niet zien op onze agenda, dat dat zo is.

De **VOORZITTER**: Oké, maar we beginnen zo meteen met agendapunt 6.1, en dat is LVV, en dan doen we de volgorde zoals we net hebben besproken. Dus 'Geen groei Rotterdam-The Hague Airport', 'Faillissement Dona Daria' en 'Aanhoudend wangedrag door XR' en dan is nog de vraag, er ligt nog op verzoek van de heer Tak, of dat ook nog gehonoreerd gaat worden. Daarmee is dus agendapunt 7.1 hamerstuk geworden en dan heb ik begrepen, dus wat ik net zei, dat de heer Tak nog een verzoek heeft om agendapunt 7.4, Systeemkeuze hoogwaardig openbaar vervoer, nieuwe stadsbrug, te behandelen als een regulier debat.

De heer **TAK** (pvda): Ja, dat klopt. Het gaat al over burgercommissieleden, deze ochtend, samen met mijn burger commissielid mevrouw De Bruijn, hebben we nog eens een keer goed gekeken naar het debat afgelopen woensdag. Als we heel eerlijk zijn hebben we wel echt een aantal zorgen over de conclusies die daar zijn getrokken en zouden we graag met de wethouder in debat willen. Het is een heel fundamentele keuze die voorligt, daarom denken wij ook dat een regulier debat gepast is en we hebben ook serieuze zorgen over het proces dat nu wordt gelopen. Dus we rekenen eigenlijk op uw coulance om er toch regulier debat van te maken. Naar goed democratisch gebruik ga ik er ook vanuit dat dat gehonoreerd gaat worden. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Het gaat niet om mijn coulance, het gaat erom of er een meerderheid in de raad is. Dus daar kijk ik dan even voor rond, of dat er steun is voor het verzoek om agendapunt 7.4 om te zetten naar een regulier debat. Er zitten wat mensen te schudden, dus dan gaan we stemmen. Dan gaan we het op die manier doen. Dan is de vraag die voorligt om het agendapunt 7.4 om te zetten in een regulier debat. Als u het daarmee eens bent, dan stemt u voor, als u daartegen bent, stemt u tegen. Met 25 stemmen tegen is dit verzoek verworpen. De heer Tak.

De heer **TAK** (pvda): Voorzitter, ik vind het eigenlijk toch wel schrijnend. Dit is een van de allergrootste projecten in deze stad. Het gaat hier over 1,5 miljard euro en de coalitie is bang om met ons het debat aan te gaan. Ik vind dit echt een democratisch dieptepunt.

De **VOORZITTER**: De heer Tak, we gaan nu geen debat voeren over het feit dat er geen debat gevoerd gaat worden. Dus dat is ook weer een beetje een dubbele loop. Wacht, mevrouw Maassen, komt goed. De heer Becker en de heer Ceulemans krijgen nog even het woord om hierop te reageren en dan sta ik niemand meer toe. De heer Becker.

De heer **BECKER** (vvd): De commissie was zeer unaniem over de keuze voor een tram en het is heel raar dat er dan nu wordt gevraagd om een om een regulier debat, want het was gewoon heel duidelijk hoe de commissie erin zat.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (leefbaar rotterdam): Daar sluit ik me bij aan. De heer Tak zegt we hebben achteraf de commissie teruggekeken, volgende keer kan zijn fractie beter het werk tijdens de commissie doen.

De **VOORZITTER**: Nee, gaan we niet doen, de heer Ceulemans.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus): Even een punt van orde, voorzitter. Ik snap het, maar het is wel een foute opmerking. Zo werken we hier niet met elkaar en ik vind het niet netjes om het op de persoon te gooien. Dat vind ik echt niet netjes. Het gebeurt vrij frequent en dat is niet zoals het hoort.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Verkoelen, het punt is gemaakt. Helder. Volgens mij heb ik ook duidelijk gemaakt aan de heer Ceulemans, met enige knipoog ook, dat hij ook een beetje het werk met elkaar allemaal moet respecteren, dus dat doet hij ook volgens mij, van alle kanten, iedereen. We missen mevrouw Elfilali nu al gewoon. Dan blijft agendapunt 7.4 gewoon agendapunt 7.4 en dan gaan we naar agendapunt 9. Er zijn 3 verzoeken ontvangen voor een motie vreemd aan de orde van de dag. De eerste 'Ook handhaving legt een krans', 'Loket D, Rotterdam Doet Mee!' en 'Wippen voor het Stadhuis'. De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (leefbaar rotterdam): In overleg met de heer Van Schaik gaan we zijn motie vreemd van de agenda halen, komt hij misschien op een later moment op terug, maar die hoeft dus vandaag niet in stemming te komen.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl): Dat was mijn verzoek ook, dus dat is mooi.

De **VOORZITTER**: Dan constateer ik dat agendapunt 9.1 van de agenda wordt gehaald, 9.2 'Loket D, Rotterdam Doet Mee!' en 9.3 'Wippen voor het Stadhuis', dat die ook zullen behandeld worden vanavond. Zijn er nog andere leden die iets willen opmerken met betrekking tot de agenda? Niet, dan is de agenda hierbij vastgesteld en dan kom ik nu bij de spreektijd voor vandaag. Het voorstel is 2ënhalf uur spreektijd op de klok te zetten. Ik zat al te wachten.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus): U keek de verkeerde kant uit, voorzitter. Helaas was ik niet in staat om bij het presidium te zijn, anders had ik het daar ook zeker gezegd. Het gebeurt keer op keer, het zal steeds vaker gebeuren. We maken een agenda op op 2 reguliere debatten en 3 2minutendebatten en het zijn er ondertussen 4 geworden met 5 punten. Ik blijf het maar aanhalen, dames, heren, als u echt serieus uw volksvertegenwoordiging recht wil doen, heeft die ook recht om iets te zeggen en op dit moment kan ik hooguit één of 2 puntjes op een hele agenda aan de orde stellen en dat vind ik jammer. Dus ik zou het graag willen opplussen naar 3 uur.

De **VOORZITTER**: Ik kijk even rond richting het voorstel. Dan gaan we ook weer stemmen, want ik zie daar verschillende geluiden. Dus dan gaan we kijken. Als u het eens bent om de spreektijd op te hogen naar 3 uur, zoals het verzoek geldt, dan bent u voor en anders bent u tegen. Het verzoek is met 25 stemmen tegen verworpen, dat maakt dat wij aan een spreektijd van 2ënhalf uur vasthouden. Het stemvenster is aan het einde van de vergadering en indien nodig zullen we voor het stemvenster kort nog schorsen voor fractieoverleg. Er is rond 12:45 vanmiddag een lunch beschikbaar op de omloop voor de raadszaal en er is een diner voorzien rond 18:30 op de gebruikelijke locatie.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus): Voorzitter, punt van orde. Als wij 2ënhalf uur hebben, hebben we geen diner nodig. Kunnen we daar iets over afspreken? Want dat wordt wel heel vervelend.

De **VOORZITTER**: We gaan dat in de loop van de dag even bekijken, mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus): Want ik zit wel met mijn eigen agenda dan.

De **VOORZITTER**: We komen in het begin van de middag erop terug om te kijken waar we staan.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus): Maar één plus één is drie. Ik zie iedereen lachen, maar één plus één is drie. Als u kiest voor 2ënhalf uur, dan zeg ik ook af en klaar om 18:00.

De **VOORZITTER**: We gaan hem bekijken in de loop van de middag, hoe ver we zijn. Maar als we zo door blijven gaan, dan komen we er wel, denk ik, met alle interrupties en alles wat er tussendoor gebeurt.

3. *Vaststelling van de notulen van de openbare raadsvergadering van 20 februari 2025*

De **VOORZITTER**: Dan kom ik nu bij agendapunt drie, de vaststelling van de notulen van de openbare raadsvergadering van 20 februari 2025. Wenst er iemand nog het woord daarover? Dat is niet het geval, dan stel ik voor de notulen vast te stellen.

4. *Mededeling van de ingekomen stukken aan de raad en de commissies, zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst 2025 week 8 t/m week 11*

De **VOORZITTER**: Dan agendapunt vier, mededeling van de ingekomen stukken aan de raad en de commissies, zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst 2025 week 8 tot en met week 11. Ik stel u voor de behandelwijze, zoals vermeld bij het desbetreffende stuk, vast te stellen en als u een opmerking heeft met betrekking tot een bepaald stuk, dan verzoek ik u het bijbehorende BB-nummer te benoemen dat bij het stuk staat. De heer Biljoen.

De heer **BILJOEN** (gl): Dank, voorzitter. Lijst van ingekomen stukken week 10, dat is de 'Beantwoording vragen Biljoen over Afwijking van een Fietsbelofte Hoe Veilig is de Toekomst voor Rotterdamse Fietsers'. Het college schendt hier eigenlijk een college afspraak, dus ik wil heel graag dit in de commissie MHEK bespreken. Dat is 25bb001535. Dan in week 11 zijn er 2 stukken, de 'Collegebrief over openstelling tijdvak nieuwe deelmobiliteit vergunningen fiets/e-bike en bakfiets' en 'Beantwoording vragen Biljoen ea over Gezond, betaalbaar en duurzaam deelfietsen'. Dat zijn 25bb001707 en 25bb001698, deze ook graag met prioriteit naar de commissie MHEK.

De **VOORZITTER**: Wij zullen beide verzoeken doorgeleiden naar de commissie MHEK. Iemand anders nog het woord? Nee, dan is hiermee de lijst van ingekomen stukken vastgesteld.

5. HAMERSTUKKEN

De **VOORZITTER**: Dan komen we bij de hamerstukken.

5.1 *Het voorstel tot vaststelling van de bijdrageregeling Ontploffbare Oorlogsresten uit de 2de Wereldoorlog over het jaar 2024*

De **VOORZITTER**: Eerste hamerstuk, 5.1, het voorstel tot vaststelling van de bijdrageregeling Ontploffbare Oorlogsresten uit de 2de Wereldoorlog over het jaar 2024. Aldus besloten.

5.2 *Het herziene voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan Middelland – Het Nieuwe Westen*

De **VOORZITTER**: Het herziene voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan Middelland – Het Nieuwe Westen. Aldus besloten.

5.3 *Het voorstel tot vaststelling van:* *a. Reglement van Orde 2025;* *b. Commissieverordening 2025;* *c. Onderzoeksverordening;* *d. Wijziging van Verordening rechtspositie raads- en commissieleden 2019.*

De **VOORZITTER**: Het voorstel tot vaststelling van a: Reglement van Orde 2025, b: Commissieverordening 2025, c: de Onderzoeksverordening en d: de Wijziging van de Verordening rechtspositie raads- en commissieleden 2019. Dat zijn dus 4 besluiten. Iedereen akkoord? Dan zijn hierbij alle 4 de besluiten vastgesteld.

5.4 *Het voorstel tot vaststelling van het krediet SOFIE*

De **VOORZITTER**: Dan het voorstel tot vaststelling van het krediet SOFIE. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd): Daar stemmen wij tegen.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Verkoelen? Mevrouw Verkoelen zegt hetzelfde. De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp): Ook, daar zitten onderdelen in waar wij tegen zijn.

De **VOORZITTER**: Helder, hartelijk dank. Dan stel ik voor dat met deze aantekeningen het voorstel, het ontwerpbesluit, is vastgesteld.

5.5 *Het voorstel tot vaststelling van de zienswijze op het ontwerp actieplan 10 jaars evaluatie gemeenschappelijke regeling Metropoolregio Rotterdam Den Haag*

De **VOORZITTER**: Komen we bij hamerstuk 5.5, het voorstel tot vaststelling van de zienswijze op het ontwerp actieplan 10 jaars evaluatie gemeenschappelijke regeling Metropoolregio Rotterdam Den Haag. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELN** (50plus): Ook daar is mijn fractie op tegen, zoals ondertussen bekend is zou ik liever van de MRDH af komen en dit levert niet veel meer, deze zienswijze.

De **VOORZITTER**: Anderen? Dan besluit ik met deze aantekening het ontwerpbesluit vast te stellen.

5.6 *Het voorstel tot het afgeven van een positief bindend advies voor het aanvragen van een omgevingsvergunning voor de realisatie van flexwoningen in Nesselande*

De **VOORZITTER**: Dan het voorstel tot het afgeven van een positief bindend advies voor het aanvragen van een omgevingsvergunning voor de realisatie van flexwoningen in Nesselande. De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp): De SP is tegen flexwoningen, dus ook tegen dit voorstel.

De **VOORZITTER**: Dan, met deze aantekening, zullen we het besluit vaststellen.

6 REGULIERE DEBATTEN

De **VOORZITTER**: Dan komen we bij agendapunt zes, de reguliere debatten.

6.1 *Afbouw LVV en stand van zaken asielzoekers, statushouders en Oekraïners*

De **VOORZITTER**: Dan staat als eerste agendapunt 6.1, de afbouw, LVV en stand van zaken asielzoekers, statushouders en Oekraïners en daar staan een hele rij met sprekers, maar de eerste die daar staat is mevrouw Vlieger. Dus zij krijgt het woord.

Mevrouw **VLIEGER** (gl): Voorzitter, dit college neemt geen verantwoordelijkheden en mensen lijden hieronder. We denken terug aan het Oekraïense gezin dat in de vrieskou op straat zwierf, onder de radar, en alle mensen die noodgedwongen in Ter Apel op het gras bleven liggen. Dit is niet het Rotterdam waar GroenLinks voor staat. Wij staan voor een beleid waar verantwoordelijkheid wordt gepakt, waar plek voor mensen worden gemaakt en waar mensen menswaardig worden opgevangen. In de laatste vergadering hebben we aandacht gevraagd voor de amv'ers, een kwetsbare doelgroep. GroenLinks wilde dat we ons zouden inzetten om de taakstelling hieromtrent te halen. De wethouder heeft lang geleden toegezegd dat er een 2de amv-locatie zou komen, echter blijven updates hierover uit. Wethouder, hoe staat het hier nou eigenlijk mee? Hoe gaat de wethouder ervoor zorgen dat de locatie daadwerkelijk op korte termijn van de grond komt? We maken ons zorgen en vragen ons al langere tijd af of duurzame opvang en vooruitkijken wel echt op de radar van de wethouder staat. De Silja loopt nu tot eind januari 2026, dat is minder dan een jaar. Echter heeft de wethouder nog geen scenario's aan de raad gestuurd om ons in staat te stellen om tijdig te beslissen wat we met deze vorm van opvang moeten. Om te verzekeren dat de raad tijdig wordt meegenomen in dit proces, heb ik een motie die oproept om voor de zomer met scenario's naar de raad te komen. Juist omdat de toekomst onzeker is, moeten we voorbereid zijn.

Motie 6.1 M1: 'Tijd voor een visie na de Silja'

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 20 maart 2025 ter bespreking van agendapunt 6.1 afbouw LVV en stand van zaken asielzoekers, statushouders en Oekraïners.

Constateernde dat

- De afspraken met het Rijk en het COA rondom de doorstroomlocatie de Silja lopen tot 31 januari 2026;
- De opvangplekken op de Silja op dit moment bijna de volledige Rotterdamse inzet in het kader van de Spreidingswet vertegenwoordigen;

Overwegende dat

- De Silja bedoelt is als doorstroomlocatie voor tijdelijke opvang van statushouders en
- duur van het inzetten van de locatie al eerder is verlengd;
- Opvang van statushouders op de ferry uiterst onprettig is (geen eigen kookgelegenheid, ramen die niet open kunnen, onveiligheid voor kinderen, ver weg van andere Rotterdammers etc.) hetgeen niet bijdraagt aan het wortelen in

- Rotterdam en mee kunnen draaien in de stad;
- Statushouders toch vaak langer dan bedoeld op deze doorstroomlocatie moeten verblijven, zonder uitzicht op verbetering van de omstandigheden aanboord;
- Niets erop wijst dat de opgave voor het opvangen van asielzoekers, dan wel huisvesten van statushouders zal verminderen;
- De afspraken rondom het inzetten van de Silja aflopen en de raad tijdig geïnformeerd dient te worden over de mogelijkheden rondom het uitfasen van de locatie;

Verzoekt het college

- Voor het zomerreces verschillende scenario's voor te leggen aan de raad gericht op een duurzame invulling van de opgave voor het huisvesten van asielzoekers en statushouders na 31 januari 2026;
- Het uitfasen van de opvang van statushouders op de Silja en het verbeteren van hun leefomstandigheden hierin als kernwaarde te zien;

En gaat over tot de orde van de dag."

De **VOORZITTER**: Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66): Voorzitter, ik heb dit ook al in een commissievergadering gehoord van heel veel verschillende partijen, maar wat voor scenario's verwacht GroenLinks dan? Want er zijn heel veel verschillende scenario's, namelijk ook dat bijvoorbeeld het kabinet helemaal niet doorgaat met de plannen die ze heeft. Al die tegenstrijdige zaken die er nu in Den Haag spelen, dus hoe kunnen wij daar als gemeente Rotterdam dan op anticiperen? Is het niet veel beter om gewoon vast te houden aan de situatie zoals die nu is en daarop te handelen?

De **VOORZITTER**: Mevrouw Vlieger.

Mevrouw **VLIEGER** (gl): Juist dit zijn verschillende opties die zouden moeten worden meegenomen, die zouden moeten worden gewogen, zodat we er tijdig naar kunnen kijken als gemeenteraad, dat we ook tijdig geïnformeerd zijn wat zijn de mogelijkheden die voorliggen voor de toekomst? Hoe kijken we daarnaar? Dat is juist veel beter dan het nu maar laten liggen tot op het laatste moment.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66): Voorzitter, het is zo'n grote chaos in Den Haag en het is zo tegenstrijdig wat er allemaal voor signalen daar vandaan komen. Hoe moeten wij als Rotterdam daar dan op anticiperen? We moeten vasthouden aan dat wat er bekend is en niet onze oren laten hangen, volgens mij, naar het potje wat Wilders ervan gaat maken daar in Den Haag.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Vlieger.

Mevrouw **VLIEGER** (gl): Dit is precies de reden dat wij als gemeente verantwoordelijkheid moeten nemen en moeten kijken naar de mogelijkheden die er voor ons liggen. Juist omdat het een potje is in Den Haag, betekent dat dat er meerdere scenario's zijn. Die scenario's moeten wij als raad tijdig inzichtelijk hebben om te weten wat er mogelijk is, om te weten wat er überhaupt nu voor ons ligt en dat we niet straks last minute met een hele grote opgave zitten waarin we nog steeds niet weten wat de duidelijkheid is.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66): Voorzitter, volgens mij is het heel erg duidelijk wat we moet doen. Er ligt een spreidingswet, we hebben zelf afspraken met elkaar gemaakt, we hebben een taakstelling voor het huisvesten van statushouders, dus volgens mij is het heel duidelijk wat we als Rotterdam moeten doen en moeten we ons daar gewoon aan houden en is dat ook de opdracht die de wethouder heel duidelijk heeft. Dus ik begrijp niet zo goed waarom wij scenario's gaan moeten ontwikkelen.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Vlieger.

Mevrouw **VЛИEGER** (gl): Misschien als laatste, op deze manier zorgen we ervoor dat er onduidelijkheid is voor de mensen die op dit schip ook verblijven. Het is minder dan een jaar tijd, mensen willen ook weten waar ze aan toe zijn. En natuurlijk kunnen we die garantie nu niet geven, maar we moeten wel van tevoren anticiperen, kijken naar de opties die daar liggen, daarmee geef je ook een goed sein af naar deze mensen en zeg je wij nemen dit serieus, wij denken hier ruim van tevoren over na en wij staan naast jullie.

De **VOORZITTER**: De heer Van Campenhout.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1): Vraag aan mevrouw Maassen. Dank u, voorzitter. Als u niet weet of uw contract verlengd gaat worden en uw werkgever geeft u geen duidelijkheid, dan gaat u toch ook scenario's uitdenken? Moet ik een nieuwe baan zoeken? Moet ik UWV aan gaan vragen? Dus waarom is het voor dit scenario dan niet handig om daar ook over vooruit te denken? Graag uw reactie.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66): Volgens mij heb ik heel duidelijk aangegeven, er liggen wetten die van ons, van de gemeente Rotterdam, vraagt om mensen op te vangen en volgens mij is het zo dat, zolang die wet er is, we dat als gemeente Rotterdam gewoon gaan doen en dat is ook de zekerheid die we hebben en die ook die mensen hebben. Dat ze namelijk worden opgevangen, omdat we zullen voldoen aan onze wettelijke taken.

De **VOORZITTER**: De heer Van Campenhout.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1): Dat is toch heel makkelijk, wet, voorzitter, dat we zeggen de wet vraagt niet om meer te doen dan nodig, dus doe ik het niet.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Vlieger mag haar betoog vervolgen.

Mevrouw **VЛИEGER** (gl): We hebben ons al tijden zorgen gemaakt om de omstandigheden waarin mensen op de Silja zich verkeren. We hebben gelezen dat er zo'n 300 kinderen op de boot zitten. Dit kan toch nooit de bedoeling zijn? Hoe wordt ervoor gezorgd dat deze kinderen veilig daar op de boot zitten? En dat er ook goed contact met de buurt is, zodat zij zich kunnen ontwikkelen? Vanochtend was er nog een artikel in NRC en zoals verwacht veel onvrede op de boot. Een stap in de goede richting zou zijn om andere gemeenten te vragen om ook met het vroege startproject te beginnen. Staat de wethouder daarvoor open, om die gesprekken te starten? En wat gaat de wethouder doen met de zaken die genoemd worden in het stuk? Tot slot, ongedocumenteerde Rotterdammers. GroenLinks blijft zich verbazen over het gemak waarmee mensen in onze stad aan hun lot worden overgelaten. We hopen echt dat de wethouder zich ervoor blijft inzetten dat de bestaande structuren blijven bestaan en dat opvang in Rotterdam mogelijk blijft. Daarnaast hebben we grote vraagtekens bij het financiële plaatje hieromtrent en we horen graag verduidelijking van de wethouder hierover. Waar wordt het geld van de kasschuif voor ingezet en hoe zorgt de wethouder ervoor dat dit geld blijft voor de mensen waarvoor het bestemd is?

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Dan geef ik het woord aan de heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (leefbaar rotterdam): Dank u wel, voorzitter. Ik kan het heel kort houden. Als Leefbaar Rotterdam zijn wij zeer tevreden met het asielbeleid dat door dit college wordt gevoerd, dat zal geen verrassing zijn. Het is goed dat we gestopt zijn met de LVV als symbool van het falende asiel en terugkeerbeleid in het land. Het is heel goed dat we, ondanks de spreidingswet, blijven vasthouden aan het maximum van 500 asielzoekers en dat er geen nieuwe opvanglocaties komen, waardoor de Rotterdammer eigenlijk niets van de spreidingswet merkt, en dat is een prestatie op zich. We kijken reikhalzend uit naar aangekondigde landelijke wetgeving, waarin is aangekondigd dat de voorrang voor statushouders op de woningmarkt geschrapt gaat worden en, heel belangrijk, dat ook de wettelijke taakstellingen geschrapt gaan worden, waarmee gemeenten nu ieder halfjaar worden verplicht om statushouders een huis te geven. Wij kunnen niet wachten tot dat is geschrapt, die wet, of dat die regelingen is geschrapt, dat die wetten zijn aangenomen, zodat we onze woningen eindelijk weer kunnen geven aan voor wie ze bedoeld zijn, namelijk onze eigen jongeren, die op dit moment tot hun dertigste thuis wonen.

De **VOORZITTER**: De heer Van Campenhout heeft daar een vraag over.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1): Dank u, voorzitter. Ik ben benieuwd naar mijnheer Ceulemans, de mensen die we opvangen, vindt u dan dat die ook goed opgevangen moeten worden? Dat we ze snel Nederlands leren, dat ze ook heel snel kunnen meedraaien? Hoe staat u daar tegenover?

De heer **CEULEMANS** (leefbaar rotterdam): Nou, dat is een vrij brede vraag. Wat bedoelt met opvangen? Bedoelt u asielzoekers of bedoelt u statushouders? Want ik had het over statushouders.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1): Laten we ons beperken tot iedereen die op de Silja zit.

De heer **CEULEMANS** (leefbaar rotterdam): Ik hoop dat die taakstellingen snel van tafel gaan, dat die taakstellingen geschrapt worden, zodat we überhaupt hier helemaal niemand meer hoeven te huisvesten. Dan zijn we van dat vraagstuk ook af.

De **VOORZITTER**: De heer Van Campenhout.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1): U geeft geen antwoord op mijn vraag. Vindt u niet dat, zolang wij die zorg voor ze hebben, wij goed voor ze moeten zorgen en dus bijvoorbeeld goed de Nederlandse taal moeten leren zodat ze goed kunnen meedraaien? Hoe kijkt u daartegen?

De **VOORZITTER**: De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (leefbaar rotterdam): Wij als Leefbaar Rotterdam willen het absolute minimum. Wij willen dat we alleen doen waartoe we wettelijk keihard verplicht worden en verder niets.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Vogelaar.

Mevrouw **VOGELAAR** (pvda): Wat de heer Ceulemans hier laat zien, voorzitter, dat is weer echt een staaltje met het gebrek aan solidariteit wat Leefbaar Rotterdam elke keer laat zien met mensen die vluchten voor oorlogsgeweld. Die worden vervolgd vanwege hun politieke voorkeur, hun religie, hun seksuele geaardheid. Die moeten ook een plek hebben en wij hebben als Rotterdam, als 2de stad van Nederland, met sterke schouders, daarin een verantwoordelijkheid te nemen om deze mensen fatsoenlijk te huisvesten. Wat Leefbaar Rotterdam doet is Rotterdammers tegen elkaar, tegen vluchtelingen op te zetten door te zeggen dat zij schuldig zijn aan het tekort aan huisvesting. Dat is niet zo, dat heeft te maken met het woningbeleid. Dat heeft niks te maken met vluchtelingen.

De **VOORZITTER**: De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (leefbaar rotterdam): Wij zijn solidair met de mensen die tientallen jaren geleden op uw partij stemden. Die zijn weggerend bij uw partij omdat u de gewone Rotterdammers al decennia in de steek laat, dat u de belangen van mensen van buiten, die helemaal niets te zoeken hebben, hoger 8 dan de belangen van de mensen in deze stad, van gewone Rotterdamse mensen in de middenklasse, waarvan de kinderen niet uit huis komen. Wij zijn solidair met die mensen en het feit dat u met die mensen niet solidair bent en dat u solidairder bent met Syriërs, daarvoor moet u zich schamen.

De **VOORZITTER**: Zullen we het voor via de voorzitter proberen? En mevrouw Vogelaar mag erop reageren.

Mevrouw **VOGELAAR** (pvda): Voorzitter, ik ben er trots op om solidair te zijn met Syrische vluchtelingen, met Oekraïense vluchtelingen, die te maken hebben met oorlogsgeweld in hun eigen land en dat wij hen hier een plek kunnen bieden om ze op te vangen. Waar ik niet trots op ben en waar ik mij voor schaam, zijn de omstandigheden waarop ze worden opgevangen. Dat zij dus op een schip als de Silja veel te lang blijven zitten, daar schaam ik me voor.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Maassen. Eerst mevrouw Vlieger?

Mevrouw **VЛИEGER** (gl): Voorzitter, want er wordt hier gedaan alsof het een of-of situatie is. Leefbaar Rotterdam is er naar uit om mensen tegen elkaar op te spelen, om Rotterdammers tegen elkaar op te zetten, en dat kan niet het Rotterdam zijn waar we hier als gemeenteraad voor moeten staan. Mensen met een status hebben recht op een woning hier in Rotterdam en daar moeten we allemaal ons best voor doen. We moeten niet mensen tegen elkaar uitspelen met de schaarse woonneed die we al hebben, maar gewoon ervoor zorgen dat iedereen een woning krijgt.

De **VOORZITTER**: De heer Coşkun wil hierop doorgaan?

De heer **COŞKUN** (sp): Ja, ik stond al eerder om de heer Ceulemans een vraag te stellen, want ik weet niet of hij het artikel gisteren in de NRC heeft gelezen waaruit blijkt dat, dankzij uw beleid, Rotterdam nu overal bekend staat als een onleefbare stad, in tegenstelling tot de naam die u suggereert. Wat u net zegt is dat er in uw optiek blijkbaar 2 soorten mensen zijn. Ik wil daar niet de termen voor gebruiken van übermensen en untermensen, maar zo komt het wel op mij over. Mensen zijn mensen en volgens de rechten van de mens heeft iedereen recht op een '...' bestaan. Dat wordt nu genegeerd door uw partij.

De **VOORZITTER**: De heer Coşkun. Sowieso moeten we proberen dit debat ook via de voorzitter te doen, want we hebben een debat met elkaar en dat zijn niet allemaal persoonlijke aanvallen. Maar let ook op uw woorden. De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (leefbaar rotterdam): Ik heb aan het begin van deze raadsperiode voorgenomen om niet te reageren op zaken die gewoon te laag bij de grond zijn om op te reageren en dit is hier een voorbeeld van.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66): Voorzitter, even terug naar een punt wat de heer Ceulemans maakte in het commissiedebat, namelijk dat hij heeft aangegeven dat de voorrangsregels wat hem betreft wel in stand moeten blijven op het moment dat ook de wettelijke taakstelling in stand blijft. Aangezien het kabinet nu voornemens is om een van de 2 af te schaffen, dus ik ben heel erg benieuwd is Leefbaar Rotterdam nog steeds het ermee eens dat op het moment dat we wel nog die wettelijke taakstelling toebedeeld krijgen van het kabinet, dat we dan ook die voorrangsregels moeten kunnen blijven toepassen?

De **VOORZITTER**: De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (leefbaar rotterdam): Nee. Wij waren altijd tegen voorrang voor statushouders op de woningmarkt en dat zijn we nog steeds, al is het maar vanwege het principe. Dus als we dat vandaag kunnen afschaffen, dan ben ik daar hartstikke blij, maar daar zijn we voor en daar blijven we voor. Ik heb wel altijd gezegd als je dat doet, dan is het wel belangrijk dat parallel daaraan ook die taakstellingen van tafel gaan. Dus dat zou hartstikke goed zijn, dan hoeven we überhaupt helemaal niemand meer te huisvesten hier. Dat zou het allerbeste nieuws voor Rotterdam zijn. Maar ook als dat 2de niet gebeurt, dan ben ik nog steeds hartgrondig voorstander van het schrappen van de voorrang voor statushouders op de woningmarkt.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Maassen. De heer Becker.

De heer **BECKER** (vvd): Dank u wel, voorzitter. Allereerst zou het de heer Coşkun sieren als hij die walgelijke terminologie zal terugnemen, want dat draagt niets bij aan dit debat. Daarnaast wordt hier net door mevrouw Vlieger gezegd Rotterdammers worden tegen elkaar opgezet, maar politiek is keuzes maken. De ruimte in Rotterdam is schaars, de woningen zijn ook schaars en de keuze ligt voor van hoe gaan we om met die schaarste? De manier waarop dit college nu invulling geeft aan de opvang opgave die bij deze stad wordt neergelegd, dat is een manier die de woningmarkt ontziet. Er zijn Rotterdammers die gewoon echt soms meer dan 10 jaar op een wachtlijst staan. Er zijn mensen, er wordt de hele tijd gezegd mensen ouder dan 30 die bij hun ouders wonen, ik sprak gisteren iemand, die een zoon heeft die al 40 is. Die woont nog steeds thuis. Dus dat is ook de realiteit waar Rotterdammers mee te maken hebben. Dus ziet u dat wel? Ziet u wel die Rotterdammers die niet een huis kunnen vinden? Want het is keuzes maken.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Vlieger.

Mevrouw **VLIEGER** (gl): Voorzitter, natuurlijk ziet GroenLinks de mensen die geen huis kunnen vinden, de Rotterdammers die geen huis kunnen vinden. Als er één partij is die daar niet over mee kan praten, is het de VVD wel, die jarenlang ander beleid heeft gevoerd, dus daar gaan we sowieso niet over in discussie, maar statushouders en asielzoekers die op boten zitten, dat is geen woning. Dat zijn geen goede omstandigheden en wij kunnen er niet voor staan dat mensen maandenlang, halfjaar, een jaar, op een boot blijven zitten terwijl zij recht hebben op hun huis. Die mensen verdienen het om een huis te hebben. Zij komen uit situaties van oorlog, van vervolging, en zij moeten hier een veilig leven kunnen opbouwen en dat begint bij een woning.

De **VOORZITTER**: De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (leefbaar rotterdam): Mevrouw Vlieger zei het is niet of-of, het is wel of-of. Iedere woning die naar een statushouder gaat, gaat niet naar Rotterdammers op de wachtlijst. Het is wel degelijk of-of. U kiest voor het belang van statushouders, wij kiezen voor het belang van Rotterdammers. En als het echt zo is, wat u altijd zegt, dat mensen op de vlucht zijn voor oorlog en geweld, dan ben je hartstikke blij met een hut op een boot en als je daarover klaagt, moet je afvragen of je wel op de vlucht bent geweest. Bovendien zijn het allemaal mensen die door zes, 7 veilige landen komen voordat ze hier aankloppen. Dus het zijn helemaal geen vluchtelingen op het moment dat ze hier aankomen.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Vlieger.

Mevrouw **VLIEGER** (gl): Voorzitter, ik denk dat het alleen belangrijk is om te zeggen dat de woorden van de heer Ceulemans, de manier hoe hij omgaat met mensen die hier gevlucht zijn, die hier een onderdak komen zoeken, dat dat gewoon schaamtelijk is, dat ik me schaam om dit te moeten horen, dat u zegt dat mensen maar dankbaar moeten zijn om een hutje te hebben op een boot. Ik hoop echt dat de heer Ceulemans het artikel van NRC goed gaat lezen, dat u zich kunt inleven in de situatie van mensen. Het is niet prettig om geen raam te hebben dat open kan, het is een oppervlakte wat kleiner is dan een cel, omdat ze moeten delen met iemand, om regels te hebben waar je je aan moet houden constant, om constant gecontroleerd te worden. Dat is niet prettig en ik hoop echt dat u zich daarin kunt inleven.

De heer **CEULEMANS** (leefbaar rotterdam): Weet u wat niet prettig is, op je dertigste nog op je kinderkamer wonen thuis bij je ouders. Dat is niet prettig. En u zegt dat u zich schaamt voor mijn woorden, ik ben trots op mijn woorden. Waar ik me voor schaam is als ik in Zuidwijk, of in Pendrecht, of in Zevenkamp of in Ommoord kom en ik spreek de ouders en die zeggen mijn kinderen staan jarenlang op de wachtlijst en die komen niet aan de beurt. Daar schaam ik me voor, daarvoor zitten wij hier, om voor die mensen op te komen. Niet voor het belang van statushouders, maar voor het belang van Rotterdamse mensen op de wachtlijst. Daar staat Leefbaar Rotterdam voor.

De **VOORZITTER**: Mijnheer Van Campenhout.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1): Heel interessant als u daarvoor staat, maar u bouwt geen woningen voor die mensen die woningen zoeken.

De **VOORZITTER**: De heer Ceulemans? De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp): Vertelt u die mensen in Zuidwijk en in Pendrecht dan dat u alleen maar penthouses bouwt? Dat u expats binnenhaalt, bij duizenden tegelijk? Dat u aan het Ungerplein een hele flat weggeeft als een hotelkamer voor, ik weet niet, rijke zakenvrienden van u? U bouwt niets voor de mensen in Zuidwijk en Pendrecht. De afgelopen jaren heeft Leefbaar Rotterdam 0,0 gepresteerd op het gebied van volkshuisvesting.

De **VOORZITTER**: De heer Ceulemans mag reageren, maar laten we ook een beetje bij de orde van het debat blijven.

De heer **CEULEMANS** (leefbaar rotterdam): We bouwen vele malen socialer en betaalbaarder dan het vorige college. Dat is niet het college waar u in zit, want u heeft nog nooit iets bereikt in deze stad, behalve walgelijke termen door de raad zal slingeren, dat is één. Maar wij bouwen socialer dan de Partij van de Arbeid, die een hele grote mond heeft en die moffelt en die zelf zijn kiezers van vroeger volkomen in de steek laat.

De **VOORZITTER**: Ik heb de heer Coşkun gevraagd net om een beetje op zijn woorden te letten, dat zeg ik nu ook tegen u.

De heer **CEULEMANS** (leefbaar rotterdam): Hij beschuldigt mij daarvan, dat ik mensen opdeelt in übermensen en untermensen en ik noem dat walgelijk en dat lijkt me niet iets gelijks.

De **VOORZITTER**: Nee, dat was de opmerking niet. Dat ging over de prestaties van de heer Coşkun voor deze stad. Daar doelde ik op.

De heer **CEULEMANS** (leefbaar rotterdam): Die zijn nihil.

De **VOORZITTER**: Dan geef ik het woord aan mevrouw Maassen, maar niet anders nadat ik heb vastgesteld dat de motie 'Tijd voor een visie naar de silja' voldoende ondertekend is en deel uitmaakt van het debat. Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66): Voorzitter, ik heb ook kennisgenomen van het artikel van de NRC en daarin staat toch iets wat mij zeer verbaast, en vooral ook omdat het van de woordvoerder komt van de heer Achbar, namelijk dat er wordt gezegd dat er dubbel wordt geteld van de Silja bewoners, die op papier ook voor de taakstelling van statushouders huisvesting mee zouden tellen. De woordvoerder heeft gezegd we hebben hiervoor toestemming gekregen. Dat heeft mij hoogst verbaast, want ik heb in december namelijk nog een motie ingediend waarbij ik juist heb gevraagd geen dubbeltelling, niet creatief boekhouden. Die motie is overigens ook aangenomen door de raad, dus dat is een opdracht aan de wethouder. Mijn allereerste vraag is, is de wethouder bereid om dit ook te rectificeren en naar NRC te sturen, dit is misschien iets wat van het Rijk mag, maar de raad heeft ons opgedragen om dit niet te doen en we gaan dat dus daarom ook niet doen.

De **VOORZITTER**: De wethouder gaat straks antwoorden, dus u krijgt niet gelijk een antwoord. U mag doorgaan.

Mevrouw **MAASSEN** (d66): Dus graag een reactie daarvan daarop van de wethouder en ook in ieder geval een inkijkje in de toelichting, dat we dus onszelf nog steeds aan alle wettelijke taken houden die we als gemeente hebben. Daarnaast heb ik 2 moties. Eén motie gaat over de thuisgevers, zoals eerder ook al besproken. De thuisgevers bieden mogelijkheden om kwetsbare groepen in een woning op te vangen. En ik zie in de brief van de minister dat er weer nieuwe mogelijkheden zijn om deze opties te benutten, dus daarom dien ik daar een motie voor in, samen met de ChristenUnie, om te kijken hoe we de mogelijkheden van de thuisgevers met de nieuwe mogelijkheden die de minister heeft gedeeld kunnen benutten. Daarnaast heb ik in het commissiedebat ook aandacht gevraagd voor de laatste kans voor Surinaamse Oud-Nederlanders om een visum te krijgen om vervolgens na 5 jaar te kunnen naturaliseren, waarvan de gemeente Amsterdam de coördinerende gemeente is. Het is heel erg belangrijk om ervoor te zorgen dat iedereen die hier mogelijk gebruik van kan maken, kennis van kan nemen, en dat doen we via de sleutelorganisaties in de stad. Dat is niet alleen via stichting .. en het Rode Kruis, die hartstikke goed werk doen in deze stad, maar dat is echt via de Surinaamse gemeenschap om te vragen om hier aandacht op te vestigen. Samen met GroenLinks en DENK dien ik daarvoor ook een motie in.

Motie 6.1 M2: 'Thuisgevers geven Thuis!'

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 20 maart 2025, ter bespreking van agendapunt 6.1: Afbouw LVV en stand van zaken asielzoekers, statushouders en Oekraïners.

Constaterende dat:

- Gemeenten op basis van artikel Ad 1 van de regeling "Een eenmalig bedrag

voor gemeenten voor het overnemen van statushouders van het COA" €30.000 kunnen ontvangen wanneer zij verantwoordelijkheid nemen voor de huisvesting van statushouders vanuit het COA;

- De organisatie "De Thuisgevers" gemeenten helpt om statushouders tijdelijk te huisvesten via maatschappelijke initiatieven, gastgezinnen en leegstaand vastgoed;

Overwegende dat:

- De Thuisgevers expertise heeft in snelle en efficiënte tijdelijke huisvesting van vergunninghouders;
- Dit kan bijdragen aan een vlottere integratie en maatschappelijke participatie;
- Deze vorm van huisvesting prettig kan zijn voor mensen die om medische, psychische of sociale redenen niet op boten of in grootschalige opvanglocaties kunnen verblijven;
- Dit tevens de druk op reguliere woningvoorraad kan verminderen;

Verzoekt het college:

- Te onderzoeken hoe optimaal gebruik gemaakt kan worden van artikel Ad 1 uit genoemde regeling, met aandacht voor samenwerking met De Thuisgevers;
- Hierover te rapporteren aan de raad.

En gaat over tot de orde van de dag."

Motie 6.1 M3: Laatste kans voor Surinaamse Oud-Nederlanders

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 20 maart 2025, ter bespreking van agendapunt 6.1: Afbouw LVV en stand van zaken asielzoekers, statushouders en Oekraïners.

Constaterende dat:

- Er per 1 januari 2025 een eenmalige verblijfsregeling geldt voor Surinaamse oud-Nederlanders die geboren zijn vóór 25 november 1975;
- Deze regeling uitsluitend loopt tot 1 juli 2025;
- Na afloop van deze periode er waarschijnlijk geen nieuwe kans meer komt om via deze regeling een verblijfsvergunning te verkrijgen;

Overwegende dat:

- Het essentieel is dat alle personen die hiervoor mogelijk in aanmerking komen tijdig geïnformeerd worden;
- De Surinaams-Rotterdamse gemeenschap goed georganiseerd is met sterke interne netwerken;
- Het effectief inzetten van deze netwerken cruciaal is om alle potentiële rechthebbenden te bereiken;
- Het risico groot is dat niet iedereen uit de doelgroep tijdig op de hoogte is van deze unieke en laatste mogelijkheid;

Verzoekt het college:

- Een breed communicatieoffensief te starten om de doelgroep Surinaamse oud-Nederlanders te bereiken;
- Actief gebruik te maken van bestaande netwerken, verenigingen, organisaties en sleutelpersonen binnen de Surinaamse gemeenschap;
- Duidelijk te communiceren dat dit mogelijk de laatste kans is om gebruik te maken van deze regeling;
- Hierover te rapporteren aan de raad.

En gaat over tot de orde van de dag."

De **VOORZITTER**: Constateer ik dat de motie '*Thuisgevers geven thuis!*' en de motie '*Laatste kans voor Surinaamse Oud-Nederlanders*' beide voldoende zijn ondertekend en deel uitmaken van het debat. Dan geef ik het woord aan de heer Vonk.

De heer **VONK** (cu): Dank u wel, voorzitter. Het gure, rechtse geluid vanuit Den Haag wordt duidelijk hoorbaar, ook in Rotterdam en ook hier in deze raad. Bij dit college valt deze ook in vruchtbare bodem. Dat werd al duidelijk met de sluiting van de LVV, een voorziening voor ongedocumenteerden, zoals we die decennialang in Rotterdam hebben gehad, werd gesloten. Moreel door de bodem en niet alleen slecht voor ongedocumenteerden, zij kunnen nergens meer naartoe, alleen de straat op, maar ook slecht nieuws voor de Rotterdammers, voor wie de straat daarmee niet veiliger wordt. Maar daar stopt het niet, ook dreigt er bewust een einde te worden gemaakt aan de huisvesting van statushouders. Door statushouders als aandachtsgroep te schrappen, gemeenten te verbieden urgentie te regelen voor deze groep en de taakstelling voor huisvesting van statushouders af te schaffen, wordt het straks onmogelijk om erkende vluchtelingen, mensen die gevlucht zijn voor oorlog en geweld, dus alles ook hier te zoeken hebben in onze stad, nog een nieuwe start te kunnen bieden. Dus als je denkt dat het niet slechter kan, voorzitter, het kan toch nog steeds slechter. Als stad moeten we ons voorbereiden op deze nieuwe situatie. De wetten zijn in de maak, maar voordat de wetten zijn aangenomen, moeten we weten wat ons boven het hoofd hangt en wat de opties nog zijn. Verschillende steden hebben de noodklokken al geluid, die hebben kennelijk al wel de scenario's voorbereid. Ze hebben de brief geschreven, Rotterdam heeft daar niet in meegedaan, omdat wij natuurlijk gewoon een bondje hebben met dit rechtse kabinet en zij dus ook zo'n minister natuurlijk niet voor de voeten gaan lopen met een brief, zoals de wethouder dat ook in de commissie heeft aangegeven. Wij hebben 2 vragen. Het eerste wat wij vragen is een uitspraak van de raad om, ook als de taakstelling straks eraf zou gaan, ons in te blijven zetten voor huisvesting voor statushouders. Dat is een oproep aan de raad, dus ik verwacht ook geen andere appreciatie van het college dan een oordeel raad, want dat zou anders politiek zijn en dat is niet voor die kant van de tafel, dat is aan ons. Het 2de wat wij vragen is een dringend verzoek aan het college om de raad tijdig in stelling te brengen als de wetten worden aangenomen die de huisvesting van statushouders op zijn kop zetten. Nu alvast voorbereiden en de raad informeren, in ieder geval direct nadat de wetten zijn aangenomen. Dat betekent nu voorbereiden, wetten worden aangenomen, dan direct informatie naar de raad zodat wij ons kunnen voorbereiden op deze scenario's. Mijn eerste motie, die ik net aankondigde, heeft de titel '*De Poort gaat niet dicht*' en de 2de motie die ik wil indienen is de motie '*Regeren is vooruitzien*'. Dank u wel.

Motie 6.1 M4: 'De Poort gaat niet dicht'

"De gemeenteraad van Rotterdam bijeen op 20 maart 2025 ter bespreking van 'Afbouw LW en stand van zaken asielzoekers, statushouders en Oekraïners',

Constateerend dat:

- Het kabinet plannen maakt om de taakstelling voor statushouders af te schaffen;

Overwegende dat:

- Het risico bestaat dat gemeenten geen statushouders meer willen opvangen in hun stad en regio;
- Een stad als Rotterdam groot is geworden dankzij nieuwkomers;
- Rotterdam de morele plicht heeft om zich in te zetten voor de huisvesting van mensen die gevlucht zijn voor vervolging, oorlog en geweld;

Spreekt uit:

- Dat ook bij het afschaffen van de taakstelling voor huisvesting van nieuwe statushouders Rotterdam zich maximaal in zal zetten om nieuwe statushouders te huisvesten.

En gaat over tot de orde van de dag."

Motie 6.1 M5: 'Regeren is vooruitzien'

"De gemeenteraad van Rotterdam bijeen op 20 maart 2025 ter bespreking van 'Afbouw LW en stand van zakenasielzoekers, statushouders en Oekraïners',

Constaterende dat:

- Het Kabinet met de Wet Versterking Regie op de Volkshuisvesting de statushouders als aandachtsgroep wil schrappen;
- Er geen mogelijkheid is om dan als gemeente nog deze groep in aanmerking te laten komen voor urgentie,

Overwegende dat:

- Een plek in reguliere huisvesting noodzakelijk is om een start te kunnen maken in het land dat hen heeft erkend als vluchteling;
- Zonder urgentie statushouders niet uit de asielketen tijdig een plek in reguliere huisvesting kunnen vinden;
- Rotterdam het aan haar stand verplicht is om in die opgave haar bijdrage te leveren;
- Regeren vooruitzien is: en het daarmee van belang is dat we ons als stad voorbereiden op verschillende scenario's;
- De raad moet worden meegenomen in de gevolgen van deze wet zodra deze is aangenomen,

Verzoekt het college:

- Uit te werken wat de gevolgen zijn van deze wet voor de tijdige huisvesting van statushouders;
- Welke alternatieven er dan zijn om statushouders wel snel een nieuwe start te geven in onze stad;
- Deze informatie aan de raad voor te leggen zodra de wet is aangenomen,

En gaat over tot de orde van de dag."

De **VOORZITTER**: Dank u. De motie '*De Poort gaat niet dicht*' en de motie 'Regeren is vooruitzien' zijn beide voldoende ondertekend en maakt deel uit van het debat. Dan is nu het woord aan mevrouw Vogelaar.

Mevrouw **VOGELAAR** (pvda): Voorzitter, mijn buurman zei het ook al, in onze stad met wereldhaven waait een gure rechtse wind en het college, onder aanvoering van Leefbaar Rotterdam en uitgevoerd door DENK, heeft de wind in de zeilen, want Rotterdam heeft geen plek meer voor nieuwe Oekraïense vluchtelingen. De opvang zit vol, al maanden, en er komen geen nieuwe plekken bij, ondanks dat wij met onze doelstelling 500 plekken achterlopen. Het college heeft ook nog geen enkel concreet plan hoe opvang voor asielzoekers en statushouders vanaf 2026 te regelen. Voorlopig blijft het de Silja en we hebben allemaal vanmorgen in de krant kunnen lezen hoe slecht de leefomstandigheden daar zijn. Want, voorzitter, als er wordt gezegd dat het eten goed genoeg is, want het is niet bedorven, dan valt mijn mond daarvan open. Wat we in Rotterdam doen, is een hoogzwangere ongedocumenteerde vrouw aan haar lot overlaten en haar afhankelijk maken van liefdadigheid. Want in Rotterdam vangen we sinds 1 januari geen ongedocumenteerde mensen op die geen andere plek hebben om heen te gaan. Voorzitter, dit is wat de PvdA betreft Rotterdam onwaardig en wij hebben dan ook een ander plan met Rotterdam dan dit college, want wij tonen onze solidariteit. In onze stad vangen we ongedocumenteerde mensen op en zorgen voor passende begeleiding, steunen we Oekraïne door mensen op de vlucht voor oorlogsgeweld te huisvesten, juist in deze geopolitieke onzekere tijden, en zorgen we voor kleinschalige opvang voor asielzoekers en huisvesting van statushouders, met draagvlak in de buurt. Weg met die cruiseschepen. Kortom, ik wil dat wij als stad van meer dan 170 nationaliteiten onze internationale solidariteit tonen, dat de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen. Er is volgens mij maar één partij binnen deze coalitie die tevreden is met het huidige beleid en dat is Leefbaar Rotterdam. We hoorden het zojuist ook weer. Misschien dat Donald Trump trots op de heer Ceulemans kan zijn.

De **VOORZITTER**: De heer Becker.

De heer **BECKER** (vvd): VVD is ook zeer tevreden met het huidige beleid.

De **VOORZITTER**: De heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk): Nou, op onderdelen. De fractie van de PvdA gaf aan dat hun plan is om alle ongedocumenteerden in deze stad op te vangen. Heeft mevrouw Vogelaar beeld van hoeveel mensen dat zijn?

De **VOORZITTER**: Mevrouw Vogelaar.

Mevrouw **VOGELAAR** (pvda): In eerste plaats als reactie op de heer Becker van de VVD, wij zijn bijvoorbeeld solidair aan vluchtelingen uit Oekraïne, die nu in hoogst onzekere tijden weer te maken hebben met oorlogsgeweld en elke dag weer de vraag is wat voor een deal er wordt gesloten over hun hoofden heen. Dus laten we ervoor zorgen dat de doelstelling die wij met elkaar hebben afgesproken, van een kleine 2500 Oekraïense vluchtelingen opvangen in de regio, want wij zijn de regio hier in Nederland van Oekraïne, laten we hen opvangen. Laten we deze verantwoordelijkheid nemen.

De **VOORZITTER**: De heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk): Ik heb mijn vraag gesteld. Ik wacht op een antwoord.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Vogelaar.

Mevrouw **VOGELAAR** (pvda): Als reactie op de heer Soytekin, ik krijg een beetje een flashback naar een debat dat wij eerder in de herfst hebben gevoerd. Het mooie aan de regeling LVV zoals hij er was, is dat er natuurlijk criteria zijn om in de opvang te komen en dat er wordt gewerkt, het belangrijkste, aan perspectief naar ofwel een status aanvraag in Nederland die wel succesvol zou kunnen zijn of begeleiding naar terugkeer van land van herkomst. In Rotterdam hebben we dat dus nu niet meer. Er is geen begeleiding meer van mensen.

De **VOORZITTER**: De heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk): Mevrouw Vogelaar vermengt een aantal zaken met elkaar. Ik had het niet over de LVV opvang. U gaf aan, in ons plan zullen wij ongedocumenteerden een plek geven, dus opvangen in Rotterdam. Dat is een mooi streven. Maar dan vraag ik u, heeft u zicht om hoeveel mensen dat gaat en wat is dan het concrete plan?

De **VOORZITTER**: Mevrouw Vogelaar.

Mevrouw **VOGELAAR** (pvda): Voorzitter, er zijn enkele duizenden ongedocumenteerde mensen in Rotterdam. Ik zeg niet dat het plan is dat wij al deze mensen opvang gaan bieden, veel van deze mensen hebben namelijk wel een thuis. Het gaat om die mensen die geen plek meer hebben om naartoe te gaan en die nu voor een dichte deur staan omdat de gemeente Rotterdam heeft besloten te stoppen met opvang van juist deze super kwetsbare mensen, die echt nergens anders heen kunnen.

De **VOORZITTER**: Tot slot, de heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk): Waarvan we nogmaals moeten zeggen dat de LVV er was voor die groep mensen die ook wilden meewerken aan een terugkeer. Maar de conclusie is eigenlijk dat u roept dat u een plan heeft om ongedocumenteerden op te vangen, die mensen valse hoop geeft, maar eigenlijk totaal geen idee heeft wat u daarmee wilt gaan doen.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Vogelaar.

Mevrouw **VOGELAAR** (pvda): Voorzitter, ik geef mensen liever hoop en perspectief, dan dat ik de deur recht voor hun gezicht dicht smijt.

De **VOORZITTER**: Echt afrondend, want het blijft maar heen en weer gaan en ik geloof niet dat jullie bij elkaar komen.

De heer **SOYTEKIN** (denk): Afrondend, voorzitter. Nee, dat gaan we ook niet doen, denk ik, vandaag in ieder geval niet. Maar dan vertel ik liever het eerlijke verhaal en werken we aan duurzaam perspectief, dan dat we liegen tegen mensen.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Vogelaar vervolgt haar betoog.

Mevrouw **VOGELAAR** (pvda): Voorzitter, het gaat ons om duurzaam perspectief en een menswaardig bestaan van mensen. Dat heeft niets met liegen of onwaarheden spreken te maken, dat heeft te maken met ideologie, met waarden, die je koestert en waar je voor vecht hier in de raad en dat is wat ik hier zal blijven doen. Ik vervolg mijn betoog. Vandaag vraag ik dus een partij zoals DENK en de VVD en D66 om zich bij ons aan te sluiten en onze solidariteit te tonen door ervoor te zorgen dat we als Rotterdam onze opvang doelstelling voor Oekraïne halen, voor de Oekraïense vluchtelingen. Wij zijn die opvang in de regio. Ik heb daar ook een motie voor die toekomstbestendige opvang voor asielzoekers en statushouders per 2026 te realiseren en eigenlijk in aansluiting op mevrouw Vlieger en de heer Vonk, heb ik ook daar een motie voor liggen en er liggen middelen voor ongedocumenteerde mensen op de plank. Mijn vraag is aan de wethouder, zet deze alsjeblieft in om mensen passende begeleiding te geven naar een status in Nederland of terugkeer naar het land van herkomst. Is de wethouder hier alsnog toe bereid? Voorzitter, ik rond af. Wij Rotterdammers kunnen een veilige haven bieden voor mensen op de vlucht voor oorlogsgeweld of omdat zij worden vervolgd vanwege een godsdienst, politieke overtuiging, seksuele voorkeur of het behoren tot een bepaalde etnische groep. Laat solidariteit onze kernwaarde zijn, want in Rotterdam heb ik duizend keer liever fatsoenlijke opvang dan een Trump Tower.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Dan is nu het woord aan de heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk): Dank voorzitter. Veelbesproken onderwerp, terecht, niet alleen in Rotterdam, maar ook landelijk. Wat betreft de spreidingswet, dat is nog maar de vraag of dat ervan gaat komen of niet. De inzet nu, 2500 opvangplekken, zoals ook vastgelegd in het verdeelbesluit. Rotterdam neemt hierin verantwoordelijk, maar we hebben wel te maken met een vrij onzekere factor en dat is het beleid onder deze minister, minister Faber, en het beleid zwalkt. De aanpak is chaotisch en het raakt ook direct Rotterdam, maar ook veel andere gemeentes die haar beleid wel moeten uitvoeren. Haar voornemen om de spreidingswet af te schaffen is daar natuurlijk een voorbeeld van, maar ook de populistische promopraatjes en de slechte wetsvoorstellen laten een gebrek aan daadkracht en consistentie zien. De Nationale ombudsman en ook de Kinderombudsman hebben ook dit beleid onbehoorlijk bestuur en waarschuwen ook voor rampzalige gevolgen. Goed, terug naar Rotterdam want daar gaat het om. 2500 opvangplekken en zo'n 3000 Oekraïners die onderdak hebben in deze stad. En ook voor die groep is de toekomst onzeker. Of die blonde gek uit Amerika krijgt het toch voor elkaar en er kan gewerkt worden aan wederopbouw en een veilige terugkeer, maar dat moeten we nog maar zien. Als het gaat om de huisvesting van statushouders, zien we dat Rotterdam blijft voldoen aan de taakstelling en dat is zeker geen makkelijke opgave in een tijd van woningnood. Als we het hebben over ongedocumenteerden, inderdaad een extra kwetsbare groep in onze stad en we weten niet eens hoe groot deze groep is. We zien dat er ook geen visie is vanuit Den Haag, al een tijd niet, hoe ze met deze groep moeten omgaan. De enige visie is we doen er niks mee. Gemeenten worden hierdoor opgezadeld met een uitdaging dat het Rijk eigenlijk zou moeten oplossen. Volgens mij zijn er wel gesprekken met het Rijk over deze groep, daar zijn destijds ook moties voor ingediend, dus de vraag aan de wethouder is komt hier eigenlijk iets zinnigs uit? Of is het gewoon zinloos om in gesprek te gaan met deze minister over de groep ongedocumenteerden? Graag een reactie daarop. Tot slot inderdaad het artikel over de onder andere Silja in de NRC. Het zou wel goed zijn als de wethouder daar ook nog even kort op reflecteert. Ik kan me voorstellen dat dat misschien individuele, incidentele verhalen zijn, maar misschien ziet hij dat anders of is er een breder probleem. Graag daar ook een reactie op, voorzitter. Dank.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Dan is het woord aan de heer Van Campenhout.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1): Dank u, voorzitter. De afgelopen periode hebben we in de commissies goeie debatten gevoerd over de positie van statushouders in Rotterdam. We hebben de

onderzoeken van de Erasmus Universiteit, waar de wethouder steeds naar refereerde, zorgvuldig doorgenomen, maar we kunnen nog steeds geen overtuigend bewijs vinden dat onze zorgen wegneemt over het inburgeringstraject en het welkom heten van deze vluchtelingen en over de inrichting daarvan. Vanuit maatschappelijk veld horen we talloze voorbeelden van vluchtelingen die niet weten bij wie ze terecht kunnen, hoe ze hun administratie moeten regelen en welke rechten ze hebben en hun begeleiding laat zich soms niet tot nauwelijks zien. De wethouder zegt blij te zijn met de samenwerking met onder andere VluchtelingenWerk en ziet geen aanleiding om deze aan het einde van het jaar te beëindigen of te herzien. Maar wij vragen ons af of dit daadwerkelijk de in het beste belang is van de vluchteling, want juist voor hen is de eerste periode in Rotterdam cruciaal. Goede begeleiding kan namelijk bepalen of iemand een zachte landing krijgt of meteen vastloopt en daarom dienen we de motie in *'Onderzoek naar de effectiviteit van externe begeleiding voor vluchtelingen'* in. Daarnaast vragen we de wethouder voor eind 2025 een uitgebreid onderzoek te doen naar de ervaringen van de vluchtelingen zelf, want alleen op die manier kunnen we zien of de begeleiding voldoende aansluit en waar we dat kunnen verbeteren. Verder horen we grote problemen van maatschappelijke organisaties. De torenhoge energiekosten drijven statushouders financieel in het nauw. Het onderzoek van het Erasmus bevestigt dat en ik citeer: "De individuele bijzondere bijstand voor hoge energiekosten wordt vaak afgewezen. Door de sterk gestegen energietarieven werd het leefgeld van veel statushouders beperkt." Op papier bestaat er dus een regeling, maar in de praktijk pakt die onevenredig uit voor statushouders. Zij vallen vaak buiten de boot en houden nauwelijks leefgeld over, wat resulteert in het beginnen met schulden omdat ze vaak geen financiële buffer hebben. Om die reden dienen wij ook de motie in *'Statushouders niet in de kou laten staan!'*. We willen het college verzoeken de voorwaarden voor die bijzondere bijstand aan te passen, zodat deze groep niet onbedoeld wordt uitgesloten. Uit zowel signalen uit de stad, zowel als het onderzoek, blijkt dat we maatwerk nodig hebben om dit soort ongelijkheden tegen te gaan. Dus tot zover. Dank.

Motie 6.1 M6: Steun Oekraïne, vang Oekraïense vluchtelingen op

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 20 maart 2025, ter bespreking van 'Afbouw LVV en stand van zaken asielzoekers, statushouders en Oekraïners';

Constateerend dat:

- Er voorlopig nog geen zicht is op een einde aan de oorlog in Oekraïne en de internationale politieke ontwikkelingen grote onzekerheden voor Oekraïne en haar inwoners met zich meebrengen;
- Oekraïense vluchtelingen onder de Europese Richtlijn Tijdelijke Bescherming (2001/55 EG) vallen en hiermee in Nederland recht hebben op opvang, leefgeld, medische zorg en directe toegang tot de arbeidsmarkt;
- De gemeente Rotterdam een doelstelling van 2.456 opvangplekken per juli 2025 heeft te realiseren.
- De opvangplekken voor Oekraïense vluchtelingen in Rotterdam al minimaal 3 maanden vol zitten.

Overwegende dat:

- Rotterdam als 2de stad van Nederland de verantwoordelijkheid heeft om een representatief aandeel Oekraïense vluchtelingen naar draagkracht op te vangen.
- We als Rotterdam onze solidariteit met Oekraïne willen tonen

Verzoekt het college:

- Minimaal te voldoen aan de bestaande doelstelling van het realiseren van 2.456 opvangplekken voor Oekraïense vluchtelingen per 1 juli 2025.

En gaat over tot de orde van de dag."

Motie 6.1 M7: 'Scenario's voor opvang vanaf 2026'

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 20 maart 2025, ter bespreking van 'Afbouw LVV en stand van zaken asielzoekers, statushouders en Oekraïners';

Constateerend dat:

- Nog niet bekend is hoe de opvang van asielzoekers, Oekraïense vluchtelingen, ongedocumenteerden en het huisvesten van statushouders er per 1 februari in Rotterdam uit komt te zien;
- De Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) februari jl. heeft gepleit voor een stabiel opvanglandschap en voldoende woonruimte voor alle (aandacht)groepen.

Overwegende dat:

- Betrokken maatschappelijke organisaties aandringen op kleinschalige opvang op vaste locaties in de wijk;
- Toegang tot voorzieningen en activiteiten in de wijk bijdraagt aan participatie en inburgering in onze stad.
- (Rivier)cruiseschepen niet over faciliteiten beschikken die duurzame en menswaardige opvang of huisvesting mogelijk maken;
- De maatschappelijke kosten van tijdelijke opvangplekken hoger zijn dan die van kleinschalige, opvang op vaste locaties.

Verzoekt het college:

- Scenario's te ontwikkelen voor voldoende en kleinschalige opvang van asielzoekers, Oekraïense vluchtelingen en ongedocumenteerden en het huisvesten van statushouders per 1 februari 2026.
- De Raad hierover uiterlijk in het derde kwartaal van 2025 te informeren.

En gaat over tot de orde van de dag."

Motie 6.1 M8: 'Geld op de plank voor Ongedocumenteerde mensen'

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 20 maart 2025, ter bespreking van 'Afbouw LVV en stand van zaken asielzoekers, statushouders en Oekraïners';

Constaterende dat:

- Met de voorlopige voorzieningen die de rechtbank heeft getroffen, het Rijk verantwoordelijk is voor de bekostiging van de opvang van de ongedocumenteerde mensen die tot en met 31 december jl. gebruik maakten van de Landelijke Vreemdelingenvoorzieningen (LVV) in Rotterdam.

Overwegende dat:

- Vanwege voornoemde gerechtelijke uitspraak de gealloceerde kasschuifmiddelen van 210.000 euro in 2025 ten behoeve van ongedocumenteerde mensen vooralsnog niet door het college worden aangewend.
- De kans aanzienlijk is dat er dit jaar vanuit het gemeentefonds aanvullende middelen beschikbaar komen ten behoeve van de opvang en begeleiding van ongedocumenteerde mensen in de gemeente Rotterdam;
- Het college heeft aangegeven dat er sinds 1 januari 2025 geen begeleiding van ongedocumenteerde mensen meer plaatsvindt ten behoeve van een hernieuwde aanvraag voor een status in Nederland of terugkeer naar land van herkomst.
- Het bieden van begeleiding de kwaliteit van de opvang voor ongedocumenteerde mensen ten goede komt doordat het weer perspectief geeft op een status in Nederland of terugkeer naar het land van herkomst.

Verzoekt het college:

- Beschikbare kasschuifmiddelen en de toekomstige gemeentefondsmiddelen in te zetten ten behoeve van begeleiding van ongedocumenteerde mensen in Rotterdam naar een status in Nederland of terugkeer naar land van herkomst."

Motie 6.1 M9: 'Onderzoek naar de effectiviteit van externe begeleiding voor vluchtelingen'

"De gemeenteraad van Rotterdam bijeen op 20 maart 2025 ter bespreking van het agendapunt 6.1 'Afbouw LVV en stand van zaken asielzoekers, statushouders en Oekraïners'.

Constaterende dat:

- Het inburgeringsbeleid in Rotterdam sterk afhankelijk is van zowel gemeentelijke als externe partijen, zoals Vluchtelingenwerk, die verantwoordelijk zijn voor de begeleiding van vluchtelingen;
- Signalen vanuit het maatschappelijk veld aangeven dat de begeleiding van vluchtelingen door Vluchtelingenwerk niet altijd optimaal is, wat kan leiden tot extra problemen voor deze doelgroep;
- De huidige evaluatie, uitgevoerd door de Erasmus Universiteit, besteedt onvoldoende aandacht aan de ervaringen van vluchtelingen met externe organisaties en de impact van deze begeleiding op hun integratieproces;
- Het contract tussen de gemeente Rotterdam en Vluchtelingenwerk eind dit jaar afloopt, en een grondige evaluatie van de samenwerking met externe aanbieders van groot belang is voor de toekomstige aanbesteding.

Overwegende dat:

- De kwaliteit van de begeleiding door externe organisaties een cruciale factor is voor het succes van het inburgeringsbeleid en de integratie van vluchtelingen in Rotterdam;
- Een grondige en objectieve evaluatie van de samenwerking tussen de gemeente en externe aanbieders noodzakelijk is om inzicht te krijgen in de werkelijke effectiviteit van deze begeleiding.

Verzoekt het college:

- Een uitgebreider en gedetailleerd onderzoek te laten uitvoeren vóór het einde van 2025, waarin de ervaringen van vluchtelingen met de begeleiding door externe organisaties, zoals Vluchtelingenwerk, centraal staan;
- Dit onderzoek als basis te gebruiken voor een verbeterde evaluatie van de samenwerking tussen de gemeente en externe aanbieders, met het oog op de nieuwe aanbesteding die na afloop van het huidige contract moet worden gestart.

En gaat over tot de orde van de dag."

Motie 6.1 M10: 'Statushouders niet in de kou laten staan!'

De gemeenteraad van Rotterdam bijeen op 20 maart 2025 ter bespreking van het agendapunt 6.1 'Afbouw LVV en stand van zaken asielzoekers, statushouders en Oekraïners'.

Constaterende dat:

- De Individuele Bijzondere Bijstand (IBB) voor hoge energiekosten is geïntroduceerd om huishoudens met lage inkomens te ondersteunen bij de stijgende energielasten;
- Statushouders in Rotterdam bijna zonder uitzondering worden afgewezen voor deze regeling, omdat de Energietoeslag wordt meegerekend bij de middelentoets, waardoor zij boven de inkomensgrens uitkomen;
- Statushouders structureel minder financiële buffer hebben en vaak met schulden aan hun inburgering beginnen;
- De sterk gestegen energiekosten zorgen ervoor dat veel statushouders niet rondkomen van hun leefgeld, wat het opbouwen van een leven in Rotterdam verder bemoeilijkt.

Overwegende dat:

- Energiearmoede een directe bedreiging vormt voor de bestaanszekerheid en integratie van statushouders;
- Het gemeentelijk beleid niet mag bijdragen aan ongelijkheid en statushouders niet in armoede mag storten door ontoegankelijke regelingen;
- De gemeente Rotterdam een verantwoordelijkheid heeft om alle inwoners die financieel kwetsbaar zijn te ondersteunen.

Verzoekt het college:

- De voorwaarden voor de Individuele Bijzondere Bijstand voor energiekosten zo te wijzigen dat statushouders in aanmerking komen voor financiële ondersteuning.

En gaat over tot de orde van de dag.”

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Ik constateer ook dat de moties ‘Steun Oekraïne, vang Oekraïense vluchtelingen op’, de motie ‘Scenario's voor opgang vanaf 2026’ en de motie ‘Geld op de plank voor Ongedocumenteerde mensen’, evenals de motie ‘Onderzoek naar de effectiviteit van externe begeleiding voor vluchtelingen’ en de motie ‘Statushouders niet in de kou laten staan!’ allemaal voldoende zijn ondertekend en deel uitmaken van het debat. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda): Voorzitter dank. Met het beleid van deze coalitie en dit college, maar ook met het zoveelste debat hierover, doen we zowel geen recht aan ons medemens als aan de inhoud, want er gaan hier allerlei termen door elkaar heen. Het wordt allemaal op één hoop gegooid, terwijl dat het heel verschillend is, want LVV gaat over mensen die geen papieren hebben, asielzoekers zijn mensen die hier met recht een asielprocedure aanvragen, statushouders zijn mensen die een status hebben, dus die hebben die asielprocedure al doorlopen. Dat zijn dus ook geen vluchtelingen meer, het zijn gewoon mensen die hier alle rechten hebben. Oekraïners hebben een soort status apart in dat beleid. Dus we gooien alles maar gewoon op één hoop en we halen eruit wat op dat moment voor onze politieke voorkeur het beste klinkt. Voorzitter, dat doet dus ook geen recht aan de inhoud. Ik hoor nu net, voorzitter, collega Soytekin met plezier bijna wijzen naar Den Haag, een beschuldigende vinger naar zwalkend beleid. Ik snap wel dat hem dat goed uitkomt, maar ik moet hem dan toch in herinnering brengen dat zijn eigen coalitieakkoord ouder is. Dat coalitieakkoord, voorzitter, sprak, en daar hebben we al in deze raad vaker schande van gesproken, over een getal van niet meer dan 500 opvangplekken, en dat was dan zowel voor asielzoekers als ook voor statushouders, waarmee eigenlijk deze coalitie zelf al meteen begon met alles op één hoop te gooien. Voorzitter, het is geen fraai beeld, niet op de inhoud, want we voldoen niet aan onze taakstellingen, niet aan de wetten die gelden in dit land en het is ook, voorzitter, moet ik toch zeggen, politiek ook geen fraai beeld, want we spelen hier een spel over de ruggen van mensen die over het algemeen het kei en keihard nodig hebben dat we eerder voor hen staan dan dat we hun bedreigen en, nog veel erger, mensen tegen elkaar opzetten. Alsof de een Rotterdammer is en de andere Rotterdammer en dat is wat het CDA betreft absoluut niet het geval. Mijn oproep aan het college is dus voer gewoon de wetten uit die op dit moment in dit land gelden en niets minder daarvan. Coalitieakkoord of niet, u hebt zich aan wetten te houden en ik verwacht dat de wethouder komt met een stevig antwoord. Dank.

De **VOORZITTER**: Dank. Zijn er nog anderen die het woord wensen? De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp): Voorzitter, even terug naar mijn woorden, voor de SP zijn alle mensen gelijkwaardig en hebben ze recht op menswaardige behandeling en onze solidariteit. Voor Leefbaar Rotterdam en hun bijwagen, de VVD, die delen Rotterdammers in 2 soorten mensen, met wie ze wel solidair zijn, Rotterdammers, met wie ze uitdrukkelijk niet solidair willen zijn en die ze voor hen dus ook in mensonwaardige omstandigheden moeten leven. Voorzitter, wij waren op de Silja en als je het artikel in de NRC leest, dan schaam je je diep voor hoe diep Rotterdam gezonken is. Dus het is te gek voor woorden dat er nu meer dan 300 kinderen op die Silja moeten verblijven. Iedereen die daar werkt, ik heb al verschillende gesproken, zegt dat kan zo niet, zeker niet als dat zeer langdurig is. Volgens de SP zouden wij dus graag willen opdelen in bijvoorbeeld 6 of 7 kleinschalige opvangcentra, asielzoekerscentra, met maximaal 400 personen, verspreid over de stad, en dan kan die veerboot terug naar Estland om daar gesloopt te worden.

De **VOORZITTER**: Dank. Mevrouw Van de Peppel.

Mevrouw **VAN DE PEPPEL** (pvdd): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, het college heeft zich de afgelopen maanden op dit dossier van haar slechtste kant laten zien, allemaal onder het mom van een coalitieakkoord. Blijkbaar verdwijnt met het ondertekenen van dat akkoord alle compassie als sneeuw voor de zon. Het commissiedebat 2 weken geleden ging onder andere over wonen, statushouders zouden zogenaamd ook veroorzakers zijn van de wooncrisis. Maar toen er werd gevraagd naar de volkshuisvesting die in de uitverkoop is gedaan en de weinige sociale huur, mocht het van diezelfde partijen nou net niet meer over wonen gaan. Voorzitter, statushouders zijn ook slachtoffer van de

wooncrisis, net als vele mede Rotterdammers. En daarnaast zijn statushouders ook slachtoffer van een compassie crisis, de compassie crisis die met het voorgenomen wetsvoorstel van minister Keizer een nieuw dieptepunt bereikt. Statushouders geen voorrang meer geven op sociale huurwoningen is volgens Partij voor de Dieren ongekend kil en Rotterdam onwaardig. En niet alleen wij vinden dat, organisaties, zoals het College voor de Rechten van de Mens en VluchtelingenWerk Nederland, zijn uiterst kritisch en adviseren de wet niet door te zetten. Voorzitter, de wethouder heeft gezegd goed contact te hebben met Den Haag. Dat is heel fijn. Wij willen daarom de wethouder graag een steuntje in de rug geven en dienen een motie in die het college verzoekt zich uit te spreken tegen de wet en dit kenbaar te maken aan de minister en de leden van de 2de Kamer. De motie is medeondertekend door BIJ1 en de ChristenUnie. Tot zover, voorzitter.

Motie 6.1 M11: 'Blijf voorrang geven aan statushouders, gewoon net als iedereen die voorrang krijgt.'

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 20 maart 2025, ter bespreking van Afbouw LVV en stand van zaken asielzoekers, statushouders en Oekraïners;

constaterende dat

- De minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening voornemens is een wetsvoorstel in te dienen waarbij statushouders geen voorrang meer mogen krijgen op een sociale huurwoning op de grond dat ze statushouder zijn;
- Met dit wetsvoorstel beoogd wordt een gelijk speelveld te creëren tussen iedereen die een sociale huurwoning zoekt;

overwegende dat

- Er een internetconsultatie heeft plaatsgevonden;
- Verschillende organisaties, waaronder de VNG, Vluchtelingenwerk Nederland en het College voor de Rechten van de Mens adviseren om de wet niet door te zetten;
- Door deze wet het risico bestaat dat statushouders voor zeer lange tijd moeten verblijven op doorstroomlocaties, die zijn ingericht als locatie voor tijdelijk verblijf;

voorts overwegende dat

- Er in de memorie van toelichting (MvT) wordt gesproken over onder andere de daklozen opvang als mogelijkheden voor huisvesting voor statushouders;
- Deze suggestie in de MvT getuigt van een tekort aan inlevingsvermogen en statushouders, net als dak- en thuisloze mensen, behandelt als 2derangsburgers;

verzoekt het college

- Zich uit te spreken tegen het voorgenomen wetsvoorstel;
- Dit door middel van een brief kenbaar te maken aan de minister en leden van de 2de Kamer;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **VOORZITTER**: Zijn er nog anderen die het woord wensen? Dat is niet het geval en ik zie dat de motie *'Blijf voorrang geven aan statushouders, gewoon net als iedereen die voorrang krijgt'* is voldoende ondertekend en maakt daarmee ook deel uit van het debat. Dan kijk ik heel even naar de wethouder of hij al in staat is om te antwoorden. Hij vraagt heel even om de administratie op orde te krijgen. U heeft het woord.

De heer **ACHBAR (Wethouder)**: Dank voorzitter. Ik sluit even aan bij de woorden van de heer Segers-Hoogendoorn, voorzitter, want het is een terechte opmerking dat dit wel een complex onderwerp is als we het hebben over opvang in Rotterdam. Dat kan je niet zomaar op één hoop gooien, temeer je ook bij elke doelgroep weer aparte wetgeving hebt en afspraken en regels en het is een enorme opgave. Een enorme opgave waar we als Rotterdam aan voldoen, beginnend met de doelgroep ongedocumenteerden, die op dit moment de kleinste is die we hier opvangen ten opzichte van de andere groepen. Waarbij we dus ook met u als raad uitvoerige debatten over hebben gevoerd en daar afspraken over hebben gemaakt en zien ook dat wij afhankelijk zijn van het Rijk daarin, als het gaat om de uitvoering geven daaraan. De 2de groep is de groep van asielzoekers, daar is ook de spreidingswet voor gekomen, waarin de bedoeling is dat die keten, waar een enorme prop in zit, dat die ontlast wordt door asielzoekers over het land te laten opvangen. En we hebben de groep statushouders, waarbij wij

als Rotterdam ieder jaar tot dit college is aangesteld, dat wil ik wel ook expliciet aangeven, dit college heeft ieder jaar wel voldaan aan de taakstelling van het huisvesten van statushouders. Daarnaast hebben we dus die andere doelgroep en dat is de doelgroep Oekraïners, ook met een status apart, zoals de heer Segers-Hoogendoorn dat aangeeft, en ook weer aparte regelgeving waarbij de gemeentes gevraagd worden om zich maximaal in te spannen om zo veel mogelijk Oekraïners op te vangen en dat ook in regioverband met elkaar af te spreken. U merkt dat dat toch echt op heel veel zaken vraagt op een bepaalde manier hier te handelen en dat je niet zomaar kan zeggen we gaan opvang op deze manier inrichten, one size fits all principe. Dat maakt het ook ingewikkeld, soms ook in de discussie, omdat er dan ook vragen zijn die bij de ene groep goed beantwoord kunnen worden en bij een andere groep minder. Maar dat laat onverlet dat wij ons als Rotterdam maximaal inspannen om bij te dragen aan het ontlasten van de keten, die asielketen, waarin essentie natuurlijk ook een rijkstaak ligt, maar dat wij als Rotterdam echt wel onze rol en verantwoordelijkheid, zeker ook binnen die wettelijke kaders die er zijn, oppakken. Dan, voorzitter, een aantal vragen die werden gesteld, beginnend gewoon vanaf de eerste spreker, waarbij binnen die spreidingswet er een vraag vanuit het Rijk is gekomen, wil je binnen de taakstelling ook amv'ers opvangen, ook daarin binnen de gestelde afspraken die we hebben. We hebben op dit moment 37 amv'ers in Rotterdam en, wat ik ook eerder in het debat heb gezegd, als we een amv-locatie openen in Rotterdam, dan is het belangrijk dat ze goed landen in die omgeving en dat het ook wel een geschikte locatie is. Dat is een continue verkenning die we aan het verrichten zijn om ervoor te zorgen dat we ook die doelgroep kunnen huisvesten. Binnen die spreidingswet is het aantal van 35 genoemd, we zitten op 37. Ook daarin zou je kunnen zeggen daar voldoen wij aan om die doelgroep specifiek op te vangen. Er zijn een aantal moties ingediend. Ik zal ze straks één voor één appreciëren, maar in zijn algemeenheid wordt er gevraagd om alvast voor te sorteren op het uitwerken van mogelijke scenario's. Enerzijds denk je natuurlijk, je wilt anticiperen op situaties die op ons afkomen, en tegelijkertijd vraagt dat wel capaciteit om in te zetten op iets wat je nog niet weet. Die afhankelijkheid die er op dit moment is richting het Rijk is zo wankel dat je eigenlijk honderden scenario's zou kunnen uitwerken of moeten uitwerken om eventueel ergens op uit te komen. Dat wil ik niet doen. Wat ik wel aan het doen ben is echt wel het contact houden en het proces goed volgen. Wat komt er op ons af en wat betekent dat concreet voor Rotterdam?

De **VOORZITTER**: Mevrouw Vogelaar heeft een vraag.

Mevrouw **VOGELAAR** (pvda): Ja, want wat we, denk ik, zowel GroenLinks, ChristenUnie, als PvdA en alle medeondertekenaars, willen aangeven met die oproep tot die scenario's, is juist vanwege de politieke onzekerheid in Den Haag, om daar dus niet op te wachten maar door als Rotterdam ook in kaart te brengen van wat zijn de mogelijke opties. Daar kun je ook in meenemen wat je verwacht vanuit Den Haag. Daar zijn ook verschillende scenario's in nodig. Dus vandaar dat wij hier zo op aandringen bij de wethouder.

De heer **ACHBAR (Wethouder)**: Ik begrijp het verzoek wel. Dat is waarom ik ook zeg het anticiperen op zaak, maar het is tegelijkertijd ook heel erg wankel. Waar ik wel aan vasthouden, dat zei mevrouw Maassen, is het wettelijke kader. En dat komt vanuit het Rijk, zij bepalen wat wij moeten doen en zeker op deze opgave, want het is en blijft een rijkstaak en wij faciliteren, ondersteunen, daarin vanuit onze rol en verantwoordelijkheid, binnen die wettelijke taak. Alleen, wat het straks gaat worden, dat weet ik niet. Dat kunnen honderden scenario's zijn. Maar om daar nu capaciteit op vrij te maken en dan honderden scenario's uit te werken, dat vind ik too much. Wat ik wel aan het doen ben, dat is echt wel het korte lijntje houden, wat zijn nou de kanten die het op zou kunnen gaan en daar maximaal op anticiperen. En ja, ook ik weet dat de einddatum van de Silja eraan komt en daar proberen we echt wel ook het gesprek te voeren met het Rijk en niet te wachten totdat het moment daar is. Dat zijn ook nog verkennende gesprekken, onduidelijkheid. Misschien krijgen we geen taakstelling, misschien verandert die, wordt die spreidingswet ingetrokken, dus dat maakt het gewoon heel erg wankel om daar scenario's op uit te werken, maar je kunt van mij verwachten dat ik binnen die wettelijke taak echt mij maximaal zal inspannen en me daar ook dus aan zal houden. Vragen over de veiligheid van de kinderen op de boot. Over de Silja zal ik in zijn algemeenheid zeggen, en dat heb ik in de commissie ook benoemd, voorzitter, het is geen ideale situatie, een schip op deze manier opvang bieden. Het is geen ideale situatie, maar ik moet ook eerlijk bekennen, het is beter dan op het gras slapen in Ter Apel. Ik wil die vergelijking niet maken, maar je probeert op die manier een bijdrage te leveren aan opvang van mensen die het hardste nodig hebben. U hebt ook kunnen lezen in het artikel dat wij als Rotterdam ons maximaal inspannen om die doorstroom en die huisvesting binnen die 6 maanden te realiseren. De vraag van mevrouw Vlieger, voorzitter, is om die buurgemeenten, waar het vooral om gaat, ook ik zie

dat, ook ik merk dat, ook ik krijg die signalen terug, en ik heb dus het initiatief genomen om nu de buurgemeente uit te nodigen op Silja, om ze ook fysiek te laten zien dit is de situatie. Het helpt als jullie voor een snellere doorstroom zorgen. Dus ik herken en erken uw signalen dat u zegt het zou helpen als die buurgemeentes in beweging gebracht worden voor die snellere doorstroom, ook ten aanzien van de gekoppelde statushouders aan die andere gemeentes. Maar dat gebeurt dus al.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Vlieger.

Mevrouw **VLIEGER** (gl): Voorzitter, dat was mijn vraag niet. Mijn vraag was specifiek over de vroege start, hoe de wethouder ernaar kijkt om ervoor te zorgen dat die gemeentes dan ook daaraan meedoen.

De heer **ACHBAR (Wethouder)**: Ik meen mij te herinneren dat ik daar een keer in de commissie ook al antwoord op heb gegeven, dat die vroege start echt gericht was op Rotterdam, dat de gedachte ook bij mij was het zou fijn zijn als ook andere gemeentes daarop aanhaken, alleen het staat me niet heel goed bij wat ik toen als antwoord had gegeven, dat dat niet kon of dat dat niet op die manier ingeregeld kon worden, maar ik hou hem even vast. Ik check hem zo even. Ik weet dat deze vraag heeft u eerder gesteld in de commissie, voorzitter, en toen heb ik daar een antwoord op gegeven, dat daar een complexiteit in zat, in welke gemeente wel en welke niet. Maar ik kom daar anders zo even op terug. Dan werd er een vraag gesteld over de kasschuif, zowel door mevrouw Vlieger als door mevrouw Vogelaar. Voorzitter, ook die vraag werd gesteld in de commissie, volgens mij door mevrouw Maassen als ik het goed heb, en daarvan hebben we gezegd dat geld blijft nu voor een belangrijk deel op de plank. Dat houden we ook beschikbaar voor de meest kwetsbare ongedocumenteerden. We weten van de twaalf meest kwetsbare dat er 10 een vovo hebben toegekend gekregen en 2 niet. Van het geld dat op de plank ligt, dus die kasschuif, daar worden 2 mee gefinancierd, de rest wordt door het Rijk gefinancierd op dit moment. Dat blijft gereserveerd voor die meest kwetsbaren totdat er een uitspraak is van de rechter.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Vogelaar.

Mevrouw **VOGELAAR** (pvda): Onze vraag, natuurlijk ook specifiek gericht, kan dat geld op de plank dan ook voor begeleiding worden ingezet? Want momenteel ligt er 210.000 euro en de wethouder kan mij niet vertellen dat we 210.000 euro nodig hebben om 2 mensen op te vangen voor een jaar lang, ook gelet op het budget dat wij eerder beschikbaar hadden van 1,4 miljoen voor alle 45 plekken.

De **VOORZITTER**: Wethouder.

De heer **ACHBAR (Wethouder)**: Nee, u redeneert hem andersom. Als je het hebt over scenario's en anticiperen, is dit er een van. Je weet niet wat de uitspraak wordt van de rechter, maar als de rechter straks uitsprekt dat die 10 meest kwetsbare niet daarvoor in aanmerking komen, dan moet je nog steeds opvang regelen voor die grotere groep. Nu is het maar voor 2. En wat betreft de begeleiding, want ik kwam nog niet toe aan de beantwoording, maar geen enkel probleem, voorzitter. Er is altijd rechtsbijstand mogelijk voor de doelgroep en dat kan via VluchtelingenWerk, maar ook via DTenV. Dus wat betreft begeleiding, dat is altijd beschikbaar voor deze doelgroep, maar dan niet meer in de vorm van de LVV, gefinancierd vanuit het Rijk, want dat heeft het rijk nu stopgezet. Maar als het gaat om begeleiding, wat vooral vanuit VluchtelingenWerk ingezet kan worden of via DTenV, is dat gewoon beschikbaar. Dan, voorzitter, een vraag over het artikel en het dubbel tellen daarover en dat mijn woordvoerder daar iets over heeft gezegd. Wat mijn woordvoerder heeft gezegd dat klopt en wat er in staat klopt ook, want we hebben die dubbeltellingen gehad in 2023 en 2024, wetende dat die spreidingswet per 1 juli 2025 geëffectueerd wordt. Dus je kunt ervan uitgaan dat die dubbeltelling vanaf 1 juli 2025 niet meer aan de orde zal zijn, zoals ook uw motie ons vraagt. De gesprekken met het Rijk, dat lijntje is kort. Waar nodig is er gewoon op persoonlijk niveau contact, ook op casusniveau als het nodig is. Levert het iets op? Soms wel, soms niet. Soms heel minimaal en soms is het goed om even met elkaar te sparren. Maar het feit dat dat lijntje er is, is eigenlijk al een plus, want dan kan je ook wel heel goed en snel terugbrengen dat de werkelijkheid soms anders is dan op papier. Het reflecteren op het NRC-artikel. Overigens, en met name over de situatie op de Silja, daarvan heb ik ook net gezegd het is niet de meest ideale opvangvoorziening, zeker als je met zijn 2ën in een kleine ruimte bedden moet delen. En dat het eten ook niet naar tevredenheid, dan hoop je dat die stappen, zeker na het artikel, en dat gesprek voeren we ook wel met COA, om daar stappen in te zetten, maar ook dat staat in

het artikel. Ik heb ook aangegeven Rotterdam doet zijn uiterste best om ervoor te zorgen dat de gekoppelde statushouders in Rotterdam binnen 6 maanden gehuisvest worden en dan is nog even de taak om, of de oproep zal ik doen naar collega's in de buurgemeenten, om daar ook vooral werk van te maken, zodat die gekoppelde statushouder snel gehuisvest kan worden. Want ook dat leest u in het artikel, we hebben daar geen mandaat, of verantwoordelijkheid of een stok richting die buurgemeenten. Je zult ze moeten verleiden om ook snel die gekoppelde statushouders te huisvesten om uit deze situatie te komen. Het is een goede opvangvoorziening, het is altijd nog een geschikte opvangvoorziening, maar ik ben het met u eens. Je moet daar niet jaren op willen zitten. Dan de heer Segers zijn oproep. Ik ben met u begonnen en ik ga met u eindigen. Wat betreft uw oproep voor de wet uit en dat doe natuurlijk ook als wethouder, daar mag u van uitgaan, voorzitter. Dan ga ik over naar de moties. Ik begin bij motie één van GroenLinks, *'Tijd voor een visie na de Silja'*. Die moet ik om de argumentatie die ik zo net heb gegeven ontraden, voorzitter. Dan de motie van D66 en ChristenUnie over de *'Thuisgevers geven thuis'*. Die kan ik omarmen. We willen best wel verkennen hoe optimaal gebruik kan worden gemaakt van deze regeling en daar ook de thuisgevers in betrekken, wel mits op basis van deze regeling huisvesting voor statushouders kan worden gerealiseerd, die enigszins duurzaam inzetbaar zijn, bij voorkeur minimaal 2 jaar. Dan uw 2de motie, *'Laatste kans voor Surinaamse Oud-Nederlanders'*, samen met GroenLinks heeft u die ondertekend, zie ik. Ik had trouwens u een toezegging gedaan, voorzitter, en ik zou contact opnemen met de wethouder in Amsterdam over een mogelijke verlenging langer dan 6 maanden. Dat heb ik inmiddels gedaan. Ik wacht even op een reactie of dat mogelijk is. Daar moet hij dus nog even contact opnemen met het Rijk daarover. Dus die toezegging loopt nog, dan heeft u bij deze al meteen een reactie. En wat betreft deze motie om extra aandacht te besteden via partners uit de stad, wij zullen met Amsterdam even kijken welke communicatiemiddelen hebben ze en kunnen we die dan extra hier in Rotterdam onder de aandacht brengen, dus die kan ik omarmen. Dan heb ik een motie van ChristenUnie, dat was motie vier, voorzitter. *'De Poort gaat niet dicht'*. Ik mocht daar niets over zeggen zei hij expliciet, dus oordeel Raad is deze, want het is een spreek-uitmotie. Dan de motie vijf, vergelijkbaar als die van GroenLinks, *'Regeren is vooruitzien'*. Ook daarin, als het gaat om specifieke statushouders als aandachtsgroep, moet ik deze ontraden, omdat ik toch echt wel afwacht wat het Rijk gaat doen, ondanks dat ze nu wel dingen roepen en wensen hebben. Er zijn te veel ontwikkelingen nog gaande en daarmee nog te veel onduidelijkheden, zoals als ik aangaf. Dus deze motie ga ik ontraden. Dan de doelstelling van de Oekraïners, ga ik ontraden, omdat we echt wel te kampen hebben met beschikbare ruimtes. Je wilt geen benarde situaties creëren en mensen zomaar ergens ophokken. Je wilt dat menswaardig doen en dat vraagt gewoon ook continu een verkenning voor allerlei doelgroepen, of het nou amv'ers, Oekraïners of statushouders zijn. Dus dat maakt wel, binnen de wettelijke kaders gaan we ons daaraan houden en de opgave ten aanzien van Oekraïners doen we in regioverband afspraken over. De vraag aan Rotterdam is 2465, maar we streven er altijd naar om minimaal 2000 plekken te hebben voor Oekraïners, want anders wordt het een onmogelijke opgave, ook voor Rotterdam. Dus ik ga om die reden deze motie ontraden.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Vogelaar.

Mevrouw **VOGELAAR** (pvda): Ik hoor de wethouder zeggen minimaal 2000 plekken, dat is in ieder geval een verbetering ten opzichte van we houden vast aan de 2000 plekken. Kan de wethouder dan wel toezeggen dat hij zich gaat inspannen om niet te houden op 2000, maar wel te kijken of hij toch meer kan realiseren zodat we dichterbij die 2465 komen?

De heer **ACHBAR (Wethouder)**: Ik zei minimaal. Het streven is minimaal 2000 en ik wil daar een kanttekening bij maken want we zitten ook echt met vervangingsopgave, omdat we de afgelopen jaren panden hebben gebruikt die eigenlijk op de slooplijst stonden. Dus je kan zelfs daar een daling in krijgen, omdat we met een vervangstopgave zitten. Maar het streven is altijd op die 2000, als het aan mij ligt, minimaal uitkomen. Er zullen zich ook situaties voordoen dat je daar boven zit. Dus dat is even de kanttekening die ik daar nog extra bij maak, voorzitter. Dan de volgende motie, dat is motie 7, scenario's te ontwikkelen. Daar heb ik 2 moties al over ontraden en dan om dezelfde reden deze ook ontraden. Over die kasschuif middelen in te zetten voor begeleiding heb ik net iets over gezegd, de mogelijkheid voor begeleiding vanuit het DTenV of VluchtelingenWerk, dus ook ontraden. *'Onderzoek naar de effectiviteit van externe begeleiding voor vluchtelingen'* van BIJ1, motie negen, zal ik ook ontraden. Bij ons zijn deze signalen niet bekend en we hebben echt wel veel contact met externe aanbieders en gaan ook bij hen langs en dit verloopt dit goed. Dus deze motie ontraden. De voorwaarden voor de individuele bijzondere bijstand voor energiekosten zo te wijzigen dat

statushouders in aanmerking komen voor financiële ondersteuning, motie 10 van BIJ1, die ontraad ik want hij is overbodig. Want voor alle Rotterdammers gelden dezelfde regels voor IBB, dus er is geen uitzondering voor statushouders. Dus op het moment dat statushouders in Rotterdam wonen, dan kunnen ze daar ook gewoon gebruik van maken. Dus hij is overbodig, dus ontraden. Dat was het, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Dank. Mevrouw Vlieger heeft nog een vraag.

Mevrouw **VLIEGER** (gl): Voorzitter, ik had een vraag gesteld over amv en over de locatie. Heel specifiek heb ik gevraagd, hoe staat het er nu mee? Kan de wethouder ons een update geven en hoe gaat de wethouder ervoor zorgen dat het daadwerkelijk op korte termijn gebeurt? Ik krijg een algemeen antwoord dat de wethouder is ermee bezig en het moet zorgvuldig. Dat wist ik al, maar ik vraag wat specifiek.

De heer **ACHBAR (Wethouder)**: Voorzitter, voor alle doelgroepen zijn we continu op zoek naar locaties, ook voor de amv'ers, waarbij ik net ook de opmerking heb gemaakt juist voor die specifieke doelgroep is het belangrijk dat er goed draagvlak is in het gebied en dat het een goede geschikte locatie is. Dat is een verkenning die we continu aan het doen zijn. Ik had het net over die opvangstopgave van Oekraïners, er ontstaat een enorme schaarste aan locaties voor opvang. En dat gaat dus drukken op allerlei doelgroepen. Op dit moment, vooralsnog die 35 die gevraagd worden, daar voldoen we aan, dus niet heel actief zijn we bezig met extra amv-locaties. Maar mocht die er wel zijn, dan gaan we daar natuurlijk gewoon ook het gesprek over voeren en kijken of daar draagvlak voor is en of ze geschikt zijn voor deze doelgroep.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Vlieger.

Mevrouw **VLIEGER** (gl): Is er op dit moment een amv-locatie waar voor gekeken wordt?

De heer **ACHBAR (Wethouder)**: We zijn continu aan het kijken voor allerlei locaties en dat geldt voor amv-locaties ook, dus we zijn continu aan het verkennen. Dat klopt, we zijn continu aan het verkennen.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Vlieger.

Mevrouw **VLIEGER** (gl): Voorzitter, afrondend, ik concludeer, de wethouder heeft toegezegd dat we een update zouden krijgen. Die krijgen we niet en heel onduidelijk. Ik zou echt graag de wethouder willen verzoeken om duidelijker, specifiek ons te informeren. Wat loopt er nu aan trajecten? Waarvoor worden dingen uitgezocht wel of niet? Is er nu een locatie waar dingen voor worden uitgezocht of helemaal niet? Want ik heb op dit moment echt geen grip op de situatie.

De heer **ACHBAR (Wethouder)**: Voorzitter, op het moment dat ik uw Raad ga kan informeren en zeker met dit soort locaties, wat ik zorgvuldig wil doorlopen, heb ik u al eerder gezegd, probeer ik u, waar kan en waar nodig in het proces, zal ik u informeren. Maar weet dat wij echt een groslijst aan locaties hebben voor al die doelgroepen en continu aan het checken zijn, kan het? Lukt het? Gaat het? Past het? Soms wel en heel vaak niet. Het lijkt me niet dat ik op detailniveau op elke locatie met u deel. U kunt ervan uitgaan dat als ik u kan en moet informeren, zal ik u informeren. De rest is uitvoering. Dus zo wil ik hem ook even formuleren, voorzitter.

De **VOORZITTER**: We zijn al halverwege begonnen aan de veegronde, beschouw ik het maar. Dus nog even een veegronde voor vragen die zijn blijven liggen. Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66): Voorzitter, ik heb aan de wethouder gevraagd of hij een rectificatie naar de NRC wil sturen en daar heeft de wethouder geen antwoord op gegeven.

De **VOORZITTER**: Anderen nog voor de veegronde? Niet, dan kunt u ook nog gelijk op de vraag van mevrouw Maassen ingaan.

De heer **ACHBAR (Wethouder)**: Daarvan heb ik gezegd van wat de woordvoerder heeft gezegd dat klopt, want die dubbeltelling in 2023, 2024, dat is zo, dat hebben wij gedaan. Die spreidingswet treedt pas in op 1 juli 2025 en vanaf dat moment zouden we die dubbeltelling niet meer doen. Dus wat erin

staat, dat klopt. Dus een rectificatie is daarom niet nodig, maar vanaf 1 juli 2025 zouden er dubbeltellingen meer zijn, want dan is die spreidingswet ook van kracht.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66): De wethouder spreekt zijn eigen brief tegen die hij in december heeft gestuurd, namelijk met deze afspraken kan het aan de orde zijn dat een aantal plekken vanaf 1 juli 2025 zullen gaan meetellen voor de opgave spreidingswet en ook voor de taakstelling voor de huisvesting. Dat is vanaf 1 juli 2025 en naar aanleiding daarvan heb ik een motie ingediend. Dus het kan niet zo zijn dat u nu zegt dat was eerst zo en dat gaat vanaf 1 juli niet meer gebeuren. Nee, dat was niet zo en dat is niet zo en daarvan vind ik dat u dat moet rectificeren, omdat uw woordvoerder dat echt verkeerd heeft gezegd in het NRC.

De heer **ACHBAR (Wethouder)**: Vanaf 1 juli 2025 zullen er geen dubbeltellingen zijn. Dat is wat ik kan zeggen.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66): Voorzitter, u heeft zelf gezegd vanaf 1 juli zijn er wel dubbeltellingen en naar aanleiding daarvan heb ik een motie in ingediend, waarbij ik heb gezegd doe het niet. Dus er zijn geen dubbeltellingen, niet, helemaal niet, nooit niet.

De heer **ACHBAR (Wethouder)**: Ik heb hem vanaf 1 juli 2025. Zo heb ik hem begrepen, want volgens mij was die gekoppeld aan de spreidingswet en in principe de telling voor de spreidingswet per 1 juli 2025, dan moet alles staan. Zo heb ik hem dus begrepen, maar u hebt hem dan anders bedoeld. Maar per 1 juli 2025 vinden er geen dubbeltellingen meer plaats.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66): Voorzitter, de wethouder is echt aan het goochelen, want daarvoor was er ook geen dubbeltelling, want toen was er geen spreidingswet, dus daar kan geen sprake zijn van een dubbeltelling. Dus uw woordvoerder heeft dat verkeerd gezegd. En nogmaals, ik vraag u, rectificeert dit in het NRC, want het staat er gewoon verkeerd.

De heer **ACHBAR (Wethouder)**: Ik wil daar nog een keer naar kijken. Ik wil even kijken hoe het erin staat en wat er in mijn brief staat en dan kijken of er rectificatie nodig is. Als het er verkeerd in staat, staat het er verkeerd in. Dan zal ik dat vragen. Maar als ik denk volgens mij begrijpen we elkaar dan niet goed, dan kom ik bij u even op de lijn om het goed te begrijpen.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Dan kijk ik of er nog behoefte is aan de 2de termijn. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu): Dank u wel, voorzitter. Ik dacht ik wacht inderdaad de beantwoording van de wethouder rustig af en dan kan ik in 2de termijn reageren. Het is duidelijk dat een aantal partijen moties indienen om vooruit te willen kijken, om te weten waar we aan toe zijn. U zegt ik kan niet al die scenario's uitwerken en dat ga ik dan niet doen. Allereerst over het vertrek van de Silja. We weten dat dat gaat komen, dat dat volgend jaar gewoon einde oefening is bij de Silja. Dat weten we. Wanneer gaat u de raad informeren over de opties die we dan hebben, want dan is het speelveld voor de opvang van statushouders volledig veranderd? Dus wanneer gaat de raad daarover geïnformeerd worden, over de opties die er dan zijn, zodat we daar een goed debat over kunnen voeren, is mijn vraag. Het 2de geldt eigenlijk ook voor de ontwrichtende maatregelen over huisvesting van statushouders, die het kabinet dreigt te gaan nemen. Dat gaat ook het speelveld hier in Rotterdam volledig veranderen. U zegt ik zit daarbovenop, ik anticipeer, maar wanneer brengt u de raad in stelling? Dus wanneer kunnen wij daar ook met elkaar een debat over voeren? Wat mij betreft direct nadat de wetten zijn aangenomen, maar dat betekent wel dat we dan informatie van u nodig hebben over wat dan de scenario's zijn. Dus bent u bereid om, direct nadat die wetten zijn aangenomen, ons daarover te informeren, zodat we dan direct daar ook met elkaar over van gedachten kunnen wisselen?

De **VOORZITTER**: Anderen voor de 2de termijn? Mevrouw Vogelaar.

Mevrouw **VOGELAAR** (pvda): Voorzitter, er zijn heel veel punten waar ik het over wil hebben, maar gelet op de tijd zal ik het kort houden en focussen op Oekraïense vluchtelingen. Dank aan de wethouder voor zijn beantwoording, want hij heeft wel duidelijk gemaakt welke afwegingen hij moet maken en hoe moeilijk het is ook om plekken voor Oekraïense vluchtelingen te vinden. Maar dat stelt mij niet gerust, want als wij juist nu al in de knel zitten, hoe gaan we dan zorgen dat we meer dan 2000 opvangplekken gaan regelen? Dus dat blijft voor mij echt een punt van aandacht en ik wil ook echt mijn collega's hier in de raad oproepen om daarom mee te stemmen op de motie die wij hiertoe hebben ingediend.

De **VOORZITTER**: Anderen nog? Niet het geval. Dan vraag ik de wethouder of hij nog kan antwoorden.

De heer **ACHBAR (Wethouder)**: Voorzitter, ik zal de raad zo snel mogelijk informeren, als ook de vraag van de heer Vonk, zodra ik ook die informatie heb. We weten einddatum Silja is bekend, we weten ook dat, en dat maakt het echt wankel, het Rijk roept we trekken die spreidingswet in, we gaan er nog iets mee doen of wat dan wel en wat dan niet. Dus het is voor mij net zo onduidelijk als voor u, maar zodra ik informatie heb wat ik met u kan delen, zal u natuurlijk de eerste zijn die dat te horen krijgt. Wat betreft de zodra de wetten zijn aangenomen, om u daarover te informeren, wat mij betreft zal dat u niet ontgaan als die wetten worden aangenomen. Dus u zult die informatie ook via andere kanalen krijgen. Maar ik zal u dan zeker wel laten weten wat dat betekent voor Rotterdam als daar wijzigingen in komen. Dat is ook het moment dat ik u zal informeren als het nodig is daarin.

De **VOORZITTER**: De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu): Voorzitter, dank u wel. Ik vroeg dat omdat onze motie vroeg ga nu alvast voorbereiden. Daar hoeft hij ons natuurlijk nog niet over te informeren, maar zodra die wetten zijn aangenomen, liggen er dan dingen klaar? Dat was eigenlijk precies wat onze motie vroeg. Dus als u zegt ik ben al aan het anticiperen, u hoeft nog niet te informeren over de wijziging van die wetten. Dat volgen wij wel via onze kanalen. Maar wat inderdaad dan de scenario's zijn voor Rotterdam, als u dat direct klaar hebt liggen, omdat u daar al mee bezig was, dan voert u eigenlijk precies de motie uit zoals wij die hebben voorgesteld, dus kunt u hem wat ons betreft ook omarmen.

De heer **ACHBAR (Wethouder)**: Ja, maar daarvan heb ik gezegd ik ga nu geen capaciteit vrijmaken om allerlei scenario's uit te werken, ik volg gewoon nauwlettend wat er op rijksniveau gebeurt ten aanzien van die wetten. U weet ook dat daar nog een aantal hoepels genomen moeten worden totdat het echt effect heeft. U weet ook dat dat jaren kan duren, zie je de discussie rondom die spreidingswet. Dat zou dus betekenen dat ik man en macht klaar moeten hebben staan om allerlei scenario's uit te laten werken, waar we achteraf misschien helemaal niets aan doen. Dat wil ik dus niet doen en wat ik wel zeg is, ik hou nauw contact en ik volg nauwlettend op de voet wat er gebeurt op rijksniveau en zodra dat impact heeft op Rotterdam, zullen we daar tijdig op anticiperen, maar niet vooruitlopen.

De **VOORZITTER**: Dan zijn we hiermee aan het einde gekomen van het debat en dan heb ik één toezegging van de wethouder gehoord, dat hij nog een keer zal kijken naar de passage in het NRC-artikel over de dubbeltelling en of dat rectificatie nodig is. Dan zijn we hiermee aan het eind gekomen van agendapunt 6.1 en de stemmingen volgen vanavond. Dan stel ik voor dat wij toch even gaan schorsen voor de lunchpauze voordat wij beginnen met agendapunt 6.2, debat over 'Geen groei Rotterdam-The Hague Airport'. Wij schorsen tot 13:15, dus 3 kwartier, en dan wel allemaal op tijd terug, want u heeft ruim de tijd. Dan zie ik u zo. Ik schors de vergadering.

[De vergadering is geschorst.]

Notulen van de raadsvergadering van 20 maart 2025 middagzitting

Voorzitter: mevrouw C.J. Schouten, met dien verstande dat zij van 16.38 tot 17.48 uur is waargenomen door mevrouw A. Kockelkoren.

Voor de presentielijst van deze vergadering wordt verwezen naar de ochtendzitting van deze vergadering.

Namens het college zijn tegenwoordig: de heer F. Achbar en de heer T.B. Versnel.

Griffier: mevrouw I.C.M. Broeders

Heropening

De **VOORZITTER**: Mag ik u vragen uw plaats in te nemen. Is iedereen aanwezig? Dan heropen ik de vergadering en dan heet ik ook in het bijzonder van harte welkom aan de mensen op de publieke tribune, die volgens mij voor dit agenda onderwerp zijn gekomen. Dus fijn dat u ook zo betrokken bent. Want wij gaan beginnen met het debat over 'Geen groei Rotterdam-The Hague Airport', maar niet nadat ik even een zaak moet rechtzetten en dat is het punt dat ik agendapunt 7.1, en dat kwam eventjes door de volgorde van de agenda, dat ik het was vergeten, maar dat had de heer Vonk gezegd dat hij dat als een hamerstuk zou kunnen behandelen en ik heb het formeel niet afgehamerd, dus dat ga ik hierbij even doen, waarmee agendapunt het voorstel tot vaststelling van het projectambitiedocument Sportlaan West is besloten. Dus dan bestaat die formeel ook.

6.2 Debat over 'Geen groei Rotterdam-The Hague Airport', aangevraagd door het lid Biljoen e.a.

De **VOORZITTER**: Dan gaan we nu echt over tot het debat over de 'Geen groei Rotterdam-The Hague Airport' en dan geef ik als eerste het woord aan de heer Biljoen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus): Voorzitter, de heer Biljoen is toch alles nog aan het strikken en doen. U hamerde even snel af, maar ik was geacht om tegen te zijn bij dat hamerstuk.

De **VOORZITTER**: Excuus, mevrouw Verkoelen. Ik ga dat noteren en het wordt meegenomen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus): Juist, want wij zijn tegen.

De **VOORZITTER**: Goed dat u dat zegt. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd): Voorzitter, ik zie dat er nog een paar woordvoerders voor dit onderwerp er niet zijn, waaronder mijn collega.

De **VOORZITTER**: Ja, maar wij hebben gezegd kwart over, 2 keer gebeld, dan is het ook de verantwoordelijkheid van de fractie zelf om te zorgen dat hun woordvoerders hier aanwezig zijn.

De heer **BILJOEN** (gl): Voorzitter, laat me om te beginnen zeggen dat het goed is om te lezen dat het voltallige college zich nog steeds schaaft achter de boodschap minder hinder en geen ruimte voor groei. Dus geen groei gisteren, geen groei vandaag en al helemaal niet morgen of overmorgen. Die boodschap hebben Rotterdammers nodig, want het vliegveld veroorzaakt ontzettend veel overlast. Niet alleen in onze Rotterdamse wijken, maar ook in al onze buurgemeenten. De ruimte die de luchthaven inneemt kan veel beter worden benut en daarom pleit GroenLinks met zoveel andere partijen al jaren voor de sluiting van een vliegveld om plek te maken voor een groene stadswijk, om plek te maken voor onze jongeren die graag in Rotterdam willen blijven wonen, plek te maken voor startups en plek te maken voor de natuur.

De **VOORZITTER**: De heer De Waard.

De heer **DE WAARD** (leefbaar rotterdam): Dank voorzitter. Ik denk ik wacht even af totdat het stopt, maar het ging wel heel snel heel fout, dus ik heb eigenlijk een paar vragen. Is mijnheer Biljoen ervan op

de hoogte dat het aantal klachten juist is afgenomen en weliswaar met 14 procent? En hoe realistisch vindt mijnheer Biljoen zelf nou echt de zogenaamde groene toekomstplannen?

De **VOORZITTER**: De heer Biljoen.

De heer **BILJOEN** (gl): Voorzitter, als Leefbaar Rotterdam zich in de materie verdiept, dan kunt u ook zien waarom de klachten afnemen. Ik nodig u uit voor een technische sessie, want als ik dit nu helemaal moet gaan uitleggen, waarom de klachten afnemen, het gaat met name over dus dat je maar één klacht kan doen. Bijvoorbeeld als je in een heel flatgebouw woont, daar kunnen niet alle mensen de klachten meer registreren. We kunnen dat hier nog in technische titel ontzettend lang over doorgaan, maar dat is niet waar dit onderwerp nu over draait. De groene droom, voorzitter, volgens mij gelooft u ook in de groene droom, dus laten we gewoon zorgen dat die groene droom werkelijkheid wordt.

De **VOORZITTER**: De heer De Waard.

De heer **DE WAARD** (leefbaar rotterdam): Dank voorzitter. Ik geloof zeker niet in deze groene droom. Sterker nog, ik geloof ook niet in sprookjes, want uw groene droom ziet eruit als een mooie groene wijk, met windmolentjes, fietspaden met bakfietsen, allemaal zonnepaneeltjes en wat mij betreft ook met kabouterjes en met elfjes, want dat gaat gewoon niet gebeuren. Het is een onrealistisch plan, mijnheer Biljoen.

De **VOORZITTER**: De heer Biljoen.

De heer **BILJOEN** (gl): Voorzitter, de woorden van de heer De Waard, dat zijn zijn woorden. Ik merk dat Leefbaar Rotterdam niet meer Leefbaar Rotterdam is, maar kiest voor een onleefbaar Rotterdam. Voorzitter, ik ga verder, want wij schrokken dan ook van een compleet omgekeerde beweging. Via een persbericht moet de raad weer horen dat de luchthaven overduidelijk wil groeien, waarbij stap één is het vergroten van de capaciteit op de grond en we weten allemaal wat stap 2 en 3 zijn, meer geluidsruimte en extra slot in een nieuw luchthavenbesluit. Langzamerhand is de chaos ook op dit dossier compleet, want het college spreekt zich niet uit over het aantal passagiers.

De **VOORZITTER**: De heer De Waard.

De heer **DE WAARD** (leefbaar rotterdam): Ik word er boos van. Nee, is een grapje. Ik laat mijn naambordje vallen. Gekkgheid. Ik blijf opstaan eigenlijk, want mijnheer Biljoen blijft maar met bepaalde uitspraken strooien wat eigenlijk helemaal niet op waarheid is gebaseerd. Daar hebben die links-extremistische clubjes wel vaker natuurlijk een handje van, om allemaal met feitjes te gaan zitten gooien, gewoon puur om hun eigen waarheid te onderbouwen. We zien wat er nu gebeurt met de haven, heel de economie kakt daar helemaal in elkaar door die rare, achterlijke regeltjes en dat gaan we nu ook weer proberen met Rotterdam- The Hague Airport. Gaan we niet doen.

De **VOORZITTER**: De heer Biljoen.

De heer **BILJOEN** (gl): Voorzitter, nogmaals, de heer De Waard kiest zijn woorden, maar ik wil u ook graag vragen om daar ook toe te zien, want het zijn niet woorden waar Rotterdammers warm van worden. Je ziet ook de reacties die komen vanaf de publieke tribune.

De **VOORZITTER**: De heer De Waard.

De heer **DE WAARD** (leefbaar rotterdam): Dat is hartstikke leuk dat nu de publieke tribune wordt benoemd. Ik vind hartstikke fijn dat deze mensen aanwezig zijn, ben ik hartstikke dankbaar voor, maar dit is niet een volledige representatie van mensen, van voor- of tegenstanders van Rotterdam-The Hague Airport. Dank je wel.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd): Voorzitter, ik wil dan toch aan de heer Biljoen vragen, u heeft het over het aantal, dat Rotterdam-The Hague Airport gaat groeien. Nou allereerst groeit Rotterdam-The Hague Airport niet, het is gewoon dat er meer passagiers in een vliegtuig gaan, en wij zijn zeker niet

doof voor die klachten die van de omwonenden komen, want het is vreselijk als je overlast ervaart. Dat is ook precies de toon die het college altijd heeft ingezet, dat ze zeggen wij willen dat we inzetten op stillere vliegtuigen, op hinderbeperking, en dat is volgens mij ook precies wat er dadelijk gezegd gaat worden. Dus ik vraag me echt af waarom we dit debat voeren, omdat het college op geen enkele manier van standpunten is gewijzigd, we er alles aan moeten doen, en volgens mij partijen zoals Transavia er ook alles aan doen, om dadelijk de vloot te vernieuwen en te verstillen. Volgens mij zouden we dat juist met elkaar moeten toejuichen, want een luchthaven zoals deze is een cruciale infrastructuur voor onze stad.

De **VOORZITTER**: De heer Biljoen.

De heer **BILJOEN** (gl): Voorzitter, daar verschillen we van mening, maar ik vraag aan mevrouw Van Groningen van de VVD dan ook om mijn betoog af te luisteren, want ik ga daar ook wel degelijk op in, op de punten die u maakt. Want, voorzitter, deze zin brak mijn klomp, want de luchthaven wil 1.360.000 extra passagiers toevoegen op dat kleine stukje land in de polder dan de omgevingsvergunning nu toelaat. Dat is 74 procent groei en het college zegt prima. Meer passagiers betekent grotere vliegtuigen die veel meer fossiele brandstof vragen en veel meer fijnstof uitstoten. Nu was u allen aanwezig toen de kinderarts vertelde wat dat betekent voor kinderen die willen spelen in speeltuinen onder de aanvliegroute. U was ook hier aanwezig toen bewoners van de wijk Landzicht aangaven dat ze auto's hebben die 2 tot 3 weken voor de deur blijven staan, omdat dagjesmensen en passagiers gratis willen parkeren in de wijken. Voorzitter, ik wil het college er graag aan herinneren dat ze verantwoordelijk is ook voor crowd control management. Niet alleen tijdens koopavonden in het centrum of tijdens corona in de parken, maar ook als er 1.360.000 extra passagiers komen naar de luchthaven. Ook dat het college dus gewoon inziet dat er nu stappen worden gezet die niet stroken met ons standpunt, of zijn we met zijn allen zo naïef dat we denken dat we deze capaciteit gaan uitbreiden voor dagjesmensen die gezellig een kopje koffie komen drinken met de autonome bus vanaf Meijersplein?

De **VOORZITTER**: De heer De Waard.

De heer **DE WAARD** (leefbaar rotterdam): Voorzitter, mijnheer Biljoen van GroenLinks creëert hier een enorm duister beeld over de grote boze Rotterdam-The Hague Airport en wederom verspreidt mijnheer Biljoen hele foutieve informatie hier gewoon door. Want denkt u nou oprecht echt dat Rotterdam-The Hague Airport zomaar onverantwoord bezig is, zonder dat ze over dingen hebben nagedacht? Zij kunnen niet zomaar uitbreiden, gaan ook niet zomaar uitbreiden. De vliegcapaciteit blijft gewoon hetzelfde. De Airbussen die worden ingekocht zijn juist duurzamer. Ik heb zelfs ook wel wat cijfers daarbij. Er kunnen daar 40 mensen meer mee, hij verbruikt 11 procent minder brandstof, dus de uitstoot per persoon is netto heel veel minder. Wat praat nu? Waar bent u mee bezig?

De **VOORZITTER**: De heer Biljoen.

De heer **BILJOEN** (gl): Voorzitter, de heer De Waard vraagt of Rotterdam-The Hague onverantwoord bezig is. Ja, ze zijn onverantwoord bezig, voorzitter. Als Rotterdam-The Hague Airport echt verantwoord bezig was, dan hadden ze het vliegveld gesloten. Dan zouden ze ervoor zorgen dus dat al die vliegbewegingen over onze Rotterdamse wijken niet meer zouden plaatsvinden. Dan zouden ze ervoor zorgen dat al deze vliegtuigen misschien naar Schiphol gaan of ergens anders gaan. Dan zouden ze ervoor zorgen dat we het land teruggeven aan Rotterdammers en dat we daar een groene stadswijk kunnen bouwen.

De **VOORZITTER**: De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd): Dank u, voorzitter. Mijnheer De Waard noemde net een rijtje op van die nieuwe vliegtuigen, maar hij vergat één belangrijk ding, vermeldde hij niet, en dat was dat die vliegtuigen ook veel meer herrie maken en daarmee veel meer gezondheidsschade veroorzaken bij omwonenden, bij kinderen in de buurt.

De **VOORZITTER**: De heer De Waard.

De heer **DE WAARD** (leefbaar rotterdam): Dan ben ik benieuwd naar de cijfers van mijnheer Van der Velden van de Partij voor de Dieren, voorzitter, want volgens mijn cijfers produceren deze grote Airbusen ook nog eens 50 procent minder geluidsoverlast. En als het dan inderdaad zo is, ik krijg zelfs aanmoediging vanuit de tribune. Als het inderdaad dan ook zo is, trekt u dan ook gewoon de cijfers van de NLR, De Nederlandse Lucht- en Ruimtevaartcentrum, en Bewoners Aanspreekpunt Schiphol dan gewoon helemaal in twijfel?

De **VOORZITTER**: De heer Biljoen. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd): Het is heel leuk, het lijstje wat de heer De Waard van de luchthaven zelf heeft gekregen. Iedereen weet dat de Boeing die ze willen gaan inzetten voor 40, 50 passagiers veel meer herrie maakt.

De **VOORZITTER**: Mevrouw van Groningen, hier ook op? Oké, dan wil ik even de heer De Waard nog. Wilde u hier nog op reageren? Kort, dan mag hij daar nog op reageren kijken.

De heer **DE WAARD** (leefbaar rotterdam): Dan wordt het weer afgedaan met als zijnde van het is heel leuk dat mijnheer De Waard dit als zus en zo zegt, maar dit zijn wel gewoon de keiharde feiten, waarmee heel de linkse partij van deze raadszaal gewoon een economische motor voor Rotterdam kapot probeert te maken.

De **VOORZITTER**: Mag ik de publieke tribune wel verzoeken, ook al weet ik dat de emoties er soms zijn, om die niet te tonen, want we moeten hier in vrijheid ook het debat allemaal kunnen voeren. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd): Dank u. Ik vind het altijd zo grappig dat politieke partijen die opkomen voor de gezondheid van bewoners, politieke partijen die opkomen voor het milieu, politieke partijen die opkomen gewoon voor het algemeen welzijn van de mens, dat die constant maar worden weggezet als een linkse partij. Aan de andere kant zou ik ook kunnen zeggen, rechtse partijen, zoals Leefbaar Rotterdam, geven geen moer om de bewoners van Rotterdam. Dat is net zo'n platitude. Ik vind dat altijd een beetje jammer. Links, rechts, daarmee lossen we geen problemen op.

De **VOORZITTER**: De heer Tak.

De heer **TAK** (pvda): Dank u wel, voorzitter. Leefbaar Rotterdam laat zich hier van haar ware kant zien. Eerder stak letterlijk een van de raadsleden al een middelvinger op naar de mensen die hier letterlijk vandaag op de tribune zijn. Kijk die mensen in de ogen aan, vraag mensen in de wijk, notabene mensen die op uw partij hebben gestemd, wat die vinden van het participatieproces. Al jarenlang wordt mensen dingen beloofd en die worden niet nagekomen en dat zijn leugenachtige praktijken, als ik heel eerlijk ben. De bewoners, we hebben ze niet voor niets die ruimte gegeven aan de inspraaktafel, jaar op jaar op jaar klagen zij dat bedrijven een te dominante plek hebben aan de inspraaktafel en Leefbaar Rotterdam zit hier gewoon quotjes op te lezen van de bedrijvenlobby en negeert de wensen van de mensen in de wijk.

De **VOORZITTER**: Afrondend, want mevrouw Van Groningen staat ook al eventjes. De heer De Waard.

De heer **DE WAARD** (leefbaar rotterdam): Dank voorzitter. Even heel kort hierop reageren, want ik vind wel dat de Partij van de Arbeid hier enorm grote schoenen aantrekt, vooral voor een partij die bijna is opgegeten door GroenLinks by the way. Maar het is natuurlijk wel even zo, wij komen wel degelijk voor deze Rotterdammer op en ook gewoon voor onze kiezers, de kiezer die u al jarenlang in de steek hebt gelaten.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd): Voorzitter dank. Ik zou allereerst even willen reageren want ik voelde me uiteraard aangesproken als rechtse partij dat wij natuurlijk voor alle Rotterdammers staan, voor Rotterdammers die overlast ervaren, maar ook voor die Rotterdammers die gewoon op familiebezoek willen, dus het vliegtuig nemen naar Marokko, de Rotterdammers die een zakenreis plannen of ook die Rotterdammers die op een citytrip gaan naar Ibiza of Alicante. Maar waar ik

naartoe wil, voorzitter, is het volgende, want in het betoog van de heer Biljoen heeft hij het steeds over die omgevingsvergunning, maar ik denk dat het goed is om even met elkaar uit te kleden waar dat nou over gaat. Die omgevingsvergunning gaat over die milieueffecten van grondgebonden activiteiten. Dat is geen luchthavenbesluit en dat is echt belangrijk om hier vandaag met elkaar helder te hebben. Dus het gaat niet om die lucht exploitatie, niet over het aantal vliegbewegingen, het gaat er juist om dat we met die milieuvergunning ervoor gaan zorgen dat we die luchthaven gereed maken voor de komst juist van die nieuwe stillere vliegtuigen. Dat is volgens mij the way to go om die overlast zo veel mogelijk weg te nemen, niet de groeiend aantal bewegingen, maar te zorgen dat we met stillere vliegtuigen gewoon mensen van A naar B brengen met minder overlast voor de omwonenden.

De heer **TAK** (pvda): Voorzitter, wat een lariekoek. Inderdaad, de wethouder verschuilt zich achter woorden als activiteiten aan de grond om de groei van de luchthaven te verbloemen. Als ik heel eerlijk ben, bewoners zijn al jaren furieus over het feit dat zij niet serieus worden genomen. Ik vind dit oprecht een belediging aan de mensen in onze stad die jaar op jaar op jaar betrokken mee hebben gedaan aan dat participatieproces en nu eigenlijk gewoon niet naar geluisterd wordt door u.

De **VOORZITTER**: De vraag was aan de heer Biljoen, dus die mag zijn antwoord geven.

De heer **BILJOEN** (gl): Voorzitter, ik sluit me aan bij het betoog van de heer Tak. Maar, voorzitter, ik ga verder, want als we het hebben over de capaciteitsuitbreiding, voorzitter, is het eigenlijk hetzelfde als het denken dat het verwijderen van de tram op de Zaagmolenstraat en de Nieuwe Binnenweg gaat leiden tot minder hinder van auto's. Voorzitter, dit is een opmaat naar meer vliegen en dat vinden we een bijzonder slecht uitgangspunt en daarom vraag ik aan het college geen woorden, maar daden. Dat begint met de informatieplicht, zeker richting onze bewoners, en daarom dienen we de volgende motie in, *'Bewoners hebben ook recht op informatie'*. Daarnaast, voorzitter, de zorgplicht die we als gemeente hebben voor onze inwoners, zeker op loopafstand van het vliegveld, die dagelijks overlast ervaren van een blik voor de deur, en daarom dienen we ook nog een motie in *'Stop parkeeroverlast Landzicht'*. Voorzitter, afsluitend deze eerste termijn, hoop ik dat de wethouder echt de regie neemt voor alle Rotterdammers.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd): Voorzitter, de heer Biljoen zegt geen woorden maar daden, maar ik zou graag wel woorden horen, namelijk een paar antwoorden op de 2 vragen die ik vandaag gesteld heb.

De **VOORZITTER**: De heer Biljoen.

De heer **BILJOEN** (gl): Voorzitter, de heer Tak heeft dit antwoord al gegeven en ik schaar me volledig achter dat antwoord.

Motie 6.2 M1: 'Bewoners hebben ook recht op informatie.'

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 20 maart 2025 ter bespreking van agendapunt 6.2 'Geen groei Rotterdam-The Hague Airport'

Constaterende dat

- Bewonersvertegenwoordigers van de Commissie Regionaal Overleg (CRO) Rotterdam The Hague Airport in hun zienswijze op de ontwerpbeschikking vragen om de informatieplicht van de luchthaven naar de omgeving uit te breiden;
- De ontwerpbeschikking alleen voorziet in een meldplicht bij DCMR en aan het bevoegd gezag, en niet aan bewoners;

Overwegende dat

- De luchthaven bij incidenten en niet-reguliere activiteiten die milieuschade, gezondheidsschade en overlast kunnen veroorzaken een verantwoordelijkheid heeft richting de omgeving;
- Activiteiten zoals het proefdraaien van vliegtuigmotoren en lekkages van (potentieel) gevaarlijke stoffen omwonenden een doorn in het oog zijn;

Verzoekt het college

- In de definitieve beschikking een informatieplicht richting bewoners op te nemen voor incidenten en niet-reguliere activiteiten die van invloed zijn op hun leefomgeving;

En gaat over tot de orde van de dag"

Motie 6.2 M2: 'Stop parkeeroverlast landzicht.'

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 20 maart 2025 ter bespreking van agendapunt 6.2 'Geen groei Rotterdam-The Hague Airport'

Constaterende dat

- De parkeeroverlast in de wijk Landzicht sinds de berichtgeving van vorig jaar niet is verminderd;

Overwegende dat

- Bewoners nu al lange tijd overlast ervaren en de piekperiode weer in zicht is;
- Groei van de luchthaven de parkeeroverlast zal verergeren;
- Betaald parkeren de enige robuuste oplossing is voor dit probleem;

Verzoekt het college

- Een draagvlakonderzoek te doen naar betaald parkeren in de wijk Landzicht;
- De uitkomsten van dit onderzoek uiterlijk voor de zomer te delen met de raad;
- Bij voldoende draagvlak een besluit voor het invoeren van betaald parkeren in de wijk Landzicht voor te bereiden;

En gaat over tot de orde van de dag"

De **VOORZITTER**: Wacht ik heel even op de moties en dan zie ik dat de motie '*Bewoners hebben ook recht op informatie*' en de motie '*Stop parkeeroverlast landzicht*' beide voldoende zijn ondertekend en deel uitmaken van het debat. Dan is het woord aan de heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda): Voorzitter dank. Een debat over de luchthaven krijgt al heel snel altijd, de afgelopen jaren, deze vorm. De verwijten gaan over en weer en je bent wel of niet een voorstander van de luchthaven, het is wel of niet een economische motor, het gaat wel of niet terecht over omwonenden die klagen en steeds doen we eigenlijk onrecht aan de inhoud. Toch opnieuw, voorzitter, hecht ik eraan om dat te zeggen, want waar het hier ook en vooral om gaat, is dat we het niet weten. Wij weten helemaal niet de waarde van de luchthaven, want de luchthaven zelf is al jarenlang te bang om iets van een maatschappelijke kosten-batenanalyse te laten zien, waaruit die enorme economische waarde dan uiteindelijk zou blijken. Wat mij betreft zegt dat al een hele hoop. Daar hebben we ook al meerdere debatten over gehad, ook met vorige colleges, dat is steeds de vraag die boven de markt blijft hangen. Dus iedereen die hier claimt het is een economische motor, bewijst het me. Maar ik heb het bewijs nog nooit gezien.

De **VOORZITTER**: Ik dacht dat de heer Becker net wat eerder stond.

De heer **BECKER** (vvd): Hoe ziet de heer Segers dan de 2700 banen die direct aan de luchthaven gelieerd zijn? Dat zijn gewoon Rotterdammers die daar hun brood verdienen. Dat is wel degelijk een grote werkgever, een grote economische motor voor onze stad, naast het belang van de luchthaven voor onze haven. Havenbedrijven zijn erbij gebaat dat ze goed bereikbaar zijn, dat ze internationaal bereikbaar zijn, dat er een luchthaven in de buurt is. Shell is daar ook bij gebaat, grote werkgevers in onze regio, de luchthaven heeft voor hen een groot belang voor ons vestigingsklimaat. Als de luchthaven wegvalt, dan valt ook werkgelegenheid weg, direct en indirect.

De **VOORZITTER**: Mijnheer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda): Voorzitter, precies dit soort getallen zijn dus nooit onderbouwd. Ik heb nog nooit één bedrijf hier horen in spreken dat ze zo gehecht zijn aan de

luchthaven voor het vestigingsklimaat, is nog nooit één bedrijf die die link heeft gelegd. De 2700 banen waar de heer Becker het over heeft, in feite is dat echt een spookverhaal, want het gaat uiteindelijk over enkele tientallen banen van mensen die letterlijk op de luchthaven werken, want dat is een pizzeria en een koffiebar en nog iets. Dus het zijn allemaal cijfers, de heer Becker, via de voorzitter, ook aan u, als u het wil onderbouwen, maak die MKBA dan een keer. Dat doet u niet, daar bent u te bang voor. Voorzitter, waar ik naartoe wil is, het gaat ook niet alleen over omwonenden, hoewel ik de lasten van die mensen heel goed begrijp, maar ondertussen, dat realiseren we ons hier te weinig in deze raad en we zouden als Rotterdam soms eens wat groter moeten zijn dan alleen over onze gemeentegrenzen denken, is er geen woningbouw mogelijk tot ver richting Gouda vanwege de vluchtbewegingen van het vliegveld. Dus als het gaat over een woningcrisis en het bouwen, u moest eens weten, als u die cirkel om die luchthaven heen trekt, op hoeveel plekken er niet gebouwd kan worden, simpelweg omdat er een luchthaven ligt met de omvang van nu, dus dan heb ik het al helemaal niet over de omvang als er gegroeid gaat worden. Voorzitter, het derde punt wat ik wil maken, ook dat moet steeds herhaald worden, ik verwijt Rotterdam-The Hague Airport helemaal niets. Het is een commercieel bedrijf, die mensen staan volledig in hun recht dat ze willen groeien. Daar kan je meer winst door maken. Wat je dus moet doen als bevoegd gezag, en dat is altijd versnipperd en dat is moeilijk in dit debat, het Rijk heeft hier iets over te zeggen want die nemen luchthavenbesluiten, de provincie heeft hier iets over te zeggen als het gaat over omgevingsvergunningen en wij als gemeente Rotterdam leveren de grond. Dus met zijn drieën hebben wij hier iets over te zeggen. Dus het gaat niet alleen in deze zaal erover, maar het moet ook op landelijk niveau zo zijn en ook in de provincie. Gelukkig, voorzitter, is de provincie zo slim geweest om ondertussen opdrachtgever te zijn van eindelijk een MKBA. Die komt eraan en ik heb begrepen dat die ergens aan het einde van dit jaar klaar zou moeten zijn. Ik wacht er met smart op, voorzitter, want dan kunnen we eindelijk mogelijkerwijs iets zeggen over die geweldige meerwaarde die de luchthaven zou hebben. In de tussentijd, voorzitter, zou ik willen vragen aan de wethouder het volgende en ik heb eventueel voor in de 2de termijn enkele moties om dat te ondersteunen. Bent u bereid, wethouder, binnen uw bevoegd gezag, om te zeggen zolang als zo'n MKBA loopt op provinciaal niveau, ga ik op geen enkele manier, met welk instrument wat ik dan ook heb, groei verder faciliteren van de luchthaven, want we zitten op een status-quo. Dat is mijn eerste vraag. Voorzitter, is de wethouder ook bereid, dat is mijn 2de vraag. Nu wordt het een spelletje over er zou geen groei zijn in het aantal bewegingen, maar mogelijkerwijs wel in het aantal passagiers. Volgens mij moeten we gewoon heel duidelijk zijn. Er is geen draagvlak voor groei van deze luchthaven, zowel niet in het aantal passagiers als in het aantal vliegbewegingen. Is de wethouder bereid, voorzitter, om inderdaad toe te voegen aan geen groei in het aantal vliegbewegingen, ook geen groei in het aantal passagiers? Dank u wel.

De **VOORZITTER**: De heer Becker.

De heer **BECKER** (vvd): Er wordt hier een beetje een valse tegenstelling naar voren gebracht. De luchthaven, het aantal vliegbewegingen, groeit niet en ook al jarenlang neemt de geluidsoverlast af. Er wordt zwaar geïnvesteerd, dat zijn gewoon cijfers, in het verduurzamen van de vliegtuigvloot, ook in stillere vliegtuigen, die meer passagiers kunnen vervoeren. Er wordt geïnvesteerd in ook het verduurzamen en het verstillen van de operatie op de grond. Daarbij, de groei waar men het steeds over heeft, dat is de groei in het aantal passagiers, niet in het aantal vliegbewegingen. Die vliegbewegingen worden stiller, dus er wordt wel degelijk rekening gehouden met de overlast die omwonenden ondervinden. Die overlast zien we ook, daar zijn we niet blind voor. Dus er wordt hier een tegenstelling, alsof mensen die zeggen de luchthaven hoeft niet te sluiten alsof, die de overlast niet zien, maar die overlast die zien we allemaal. Die geluiden horen we allemaal van de bewoners, daar zijn we niet doof voor, maar we moeten wel de feiten goed onder ogen zien, ook zien dat het beter gaat, dat er geïnvesteerd wordt in een stille stillere vloot en we moeten ook de luchthaven en de luchtvaartmaatschappijen zekerheid geven. Als constant sluiting van de luchthaven boven de markt hangt, dan wordt er vervolgens niet geïnvesteerd in die verduurzaming, dan wordt er niet geïnvesteerd in stillere vliegtuigen. Dat heeft een heel averechts effect voor onze stad en voor de overlast die bewoners ervaren.

De **VOORZITTER**: De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda): Was een interruptie.

De **VOORZITTER**: U krijgt één seconde. We letten op.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda): Dank voorzitter. Over valse tegenstellingen gesproken, dat laatste wat de heer Becker zei, voorzitter. Ik wil de heer Becker vragen of hij mij een vierkante meter kan aanwijzen ergens in de omgeving van de luchthaven, omdat het zo ontzettend veel beter gaat, ontzettend veel stiller wordt en er minder overlast is, die nu wel bebouwd kon worden en eerder niet. Dat dacht ik al, dat kan de heer Becker niet. Er is dus ook helemaal geen sprake van positieve effecten. Dat kan nog steeds, u bent de partij van bouwen. Er is nog steeds een gigantische cirkel om deze luchthaven te trekken waar op dit moment niet gebouwd kan worden, de woningcrisis niet opgelost kan worden, simpelweg omdat de luchthaven daar ligt met de omvang van nu.

De **VOORZITTER**: De heer Becker.

De heer **BECKER** (vvd): Er zijn heel veel plekken in Rotterdam waar gebouwd kan worden, waar verdicht kan worden. Het frame het is een vliegveld of het is woningbouw, dat is een onjuist frame. Woningbouw in onze stad is wel degelijk mogelijk en een stad zoals de onze, een multiculturele stad waar mensen vanuit de hele wereld wonen, die hoort ook een luchthaven te hebben. Een wereldhaven hoort een luchthaven in de nabijheid te hebben. Elke grote stad heeft dat.

De **VOORZITTER**: Nogmaals, ik wil echt vragen aan de mensen op de publieke tribune om geen reacties te geven. Dat is hier niet gebruikelijk en ik hoop echt dat ik het voor de laatste keer hoeft te zeggen. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda): Voorzitter, de heer Becker heeft de feiten niet op een rijtje. Ik daag hem uit met bouwen, daar staat de VVD voor. Er is gewoon een enorme cirkel om de luchthaven te trekken. Dat gaat dus helemaal niet over of je de luchthaven zou kunnen bebouwen, dat snapt de heer Becker verkeerd en dat is ook het probleem met dit gepolariseerde debat steeds. Ik zeg hem, noem mij één vierkante meter nu die bebouwd kan worden en eerder niet bebouwd kon worden, omdat die vliegtuigen van u zoveel minder overlast veroorzaken. Die is er niet. Er kan niet gebouwd worden in een hele grote omgeving voorbij die luchthaven, tot ver buiten onze gemeentegrenzen, wordt de woningcrisis is niet opgelost, mede door de ligging van deze luchthaven. Het zou u sieren als partij van wonen, bouwen, als u dat aspect eens een keer meeneemt in uw verhaal in plaats van alleen maar het verhaal te vertellen van enkele grote bedrijven, die wij hier in deze zaal nog nooit en te nimmer gehoord hebben, die nooit en te nimmer bepleiten wat het grote voordeel van deze luchthaven is.

De **VOORZITTER**: De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd): Dank u en om mijnheer Segers-Hoogendoorn bij te vallen, er wordt de hele tijd gedaan, ook door de VVD, alsof deze luchthaven investeert in stillere vliegtuigen, maar dat doet de luchthaven helemaal niet. De luchthaven investeert zelf helemaal niet in stillere vliegtuigen, is onzin, quatsch, is niet waar. Als er een oude Toepolev uit Rusland wil komen, kan die ook prachtig landen. De luchthaven investeert zelf niet in stillere vliegtuigen.

De **VOORZITTER**: De heer Becker.

De heer **BECKER** (vvd): Dat heb ik ook niet gezegd. De luchthaven investeert in grondoperatie. De luchtvaartmaatschappijen, zoals Transavia, investeren in een stillere vloot. Er ligt gewoon een erfpacht overeenkomst. Er wordt nu gezegd als we de luchthaven sluiten, dan hebben we morgen een mooie woonwijk daar. Zo werkt het niet. De grond is uitgegeven aan erfpacht, dat moeten we ook respecteren. Op het moment dat je dat zou stoppen, zou je ook daar allemaal infrastructuur moeten aanleggen, de grond moeten saneren. Dan ben je tientallen jaren verder. Dus het is niet de oplossing voor de woningbouw problemen van nu. Daarnaast hebben wij gewoon ook heel veel Rotterdammers, merendeel van de Rotterdammers, is hartstikke blij met Rotterdam Airport. 89 procent van de Rotterdammers is voor behoud van de luchthaven.

De **VOORZITTER**: De heer Tak.

De heer **TAK** (pvda): Ik heb één vraag aan de heer Becker, want ik hoor hier gewoon de vliegtuig lobby praten. Snapt u dat uw eigen kiezers zichzelf bekocht voelen met een stem op de VVD?

De **VOORZITTER**: De heer Becker.

De heer **BECKER** (vvd): Zoals ik net zei, dit debat wordt heel erg zwart-wit gemaakt, maar het is een genuanceerd debat. We zijn niet doof voor de overlast die mensen dagdagelijks ervaren. Die is er en daar moeten we ook wat aan doen en daarom is ook is het ook goed dat die overlast, zoals gemeten, afneemt. Daarom is het ook goed dat er geïnvesteerd wordt in verduurzaming en in stillere operatie op de grond en in de lucht. Daarom zijn wij ook voor dat het allemaal binnen die bandbreedtes blijft en dat blijft het. Dus het debat wat hier wordt gevoerd over een groter aantal reizigers, leidt niet per definitie tot een toenemen van overlast.

De **VOORZITTER**: De heer Tak.

De heer **TAK** (pvda): Ik kan u zeggen, mijnheer Becker, bewoners uit de omliggende wijken voelen zich bekocht en voelen zich ook bekocht door uw partij en door Leefbaar Rotterdam, want u heeft gewoon niet serieus geluisterd naar de uitkomsten van het participatieproces, waar grote bedrijven wel aan tafel zitten en uw eigen kiezers niet.

De **VOORZITTER**: De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda): Voorzitter, ik heb voor de derde keer de vraag gesteld aan de heer Becker, die hij niet beantwoordt. Kennelijk zit hij klem daarin of zo, want ik heb hem gevraagd welke vierkante meter er vrij is gekomen om te bebouwen sinds die overlast is afgenomen en hij heeft het alleen maar steeds over als de luchthaven er niet zou zijn, zou dat dan bebouwd kunnen worden. Ik stel een hele andere vraag en ik constateer dat de heer Becker daar geen antwoord op heeft.

De **VOORZITTER**: De heer Becker.

De heer **BECKER** (vvd): Ik heb al gezegd dat dat inderdaad niet uitmaakt, maar dat het wel uitmaakt in de overlast die men ervaart en dat bijvoorbeeld bepaalde vliegtuigen die veel lawaai maken, bijvoorbeeld militair verkeer, niet meer is toegestaan. Dus er zijn daadwerkelijk wel stappen gemaakt om die overlast tegen te gaan. Qua wonen zijn er nog genoeg mogelijkheden in Rotterdam om te verdichten en om woningen te bouwen.

De **VOORZITTER**: De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda): Het zevende dorp kan nog steeds niet gebouwd worden in Nieuwerkerk, daar zitten ook VVD'ers, dus ik constateer dat de heer Becker het met mij eens is dat er inderdaad qua woningbouwlocaties helemaal niets opgelost is. Dan vraag ik hem toch, hoe weegt de VVD dat dan? Want er staat een hele regio op slot qua woningbouw door alleen simpelweg de ligging van dat vliegveld.

De **VOORZITTER**: De heer Becker.

De heer **BECKER** (vvd): Dat ligt vast in het luchthavenbesluit en daar kan het luchthavenbesluit op aangepast worden. Dus die contouren kunnen aangepast worden.

De **VOORZITTER**: De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda): Dan daag ik de VVD uit dat als die zienswijze luchthavenbesluit hier komt te liggen, dat die dan die cirkel een heel eind kleiner maakt. Dan vindt u het CDA aan uw zijde, de heer Becker, want dan zorgen we ervoor dat dit land niet zich zo groot waant dat ze meent dat er meerdere luchthavens op ettelijke kilometers van elkaar kunnen liggen, maar dat we gewoon inderdaad gaan bouwen voor die mensen, die allemaal moeten wonen in al die wijken in al die buurten en buiten onze gemeentegrenzen.

De **VOORZITTER**: De heer Becker.

De heer **BECKER** (vvd): Ik ben voor bouwen, maar ik ben ook voor dat mensen moeten kunnen vliegen als zij dan wel zakelijk, dan wel voor vakantie, ergens anders naartoe willen. Er zijn heel veel Rotterdammers die daar behoefte aan hebben. Onze stad moet ook gewoon bereikbaar zijn internationaal, voor het bedrijfsleven en voor mensen die gewoon een keer op vakantie willen. Op het moment dat we Rotterdam Airport sluiten, dan wordt er altijd gezegd dan gaat iedereen via Schiphol. Die ruimte is er helemaal niet, want ook rondom Schiphol wonen mensen die er overlast van ervaren. Dus dan moeten Rotterdammers uitwijken naar luchthavens in Duitsland, luchthavens in België. De gemiddelde Rotterdammer heeft misschien 20, 25 vakantiedagen en als hij dan met zijn gespaarde vakantiegeld eindelijk een keer op vakantie wil, moet hij eerst een dag reizen om een keer een vliegtuig te kunnen pakken. Dat is wat er hier gebeurt. Door de linkse oppositie wordt gewoon de vakantie van hardwerkende Rotterdammers afgenomen.

De **VOORZITTER**: De heer Tak.

De heer **TAK** (pvda): Voorzitter, ik wil toch even wat zeggen, want een serieus debat over bereikbaarheid wilt u vandaag niet voeren. We zouden het vandaag over die oeververbinding in die metro kunnen hebben. U weigert achter uw eigen verkiezingsprogramma te gaan staan, u bedriegt eigenlijk uw eigen kiezers door voor de uitbreiding van de luchthaven te gaan staan, terwijl alle bewoners hebben aangegeven daartegen te zijn. Ik vind als u echt het over mobiliteit in de stad wil hebben, dan moeten we het ook over die oeververbinding hebben vandaag.

De **VOORZITTER**: De heer Becker.

De heer **BECKER** (vvd): De heer Tak weigert om in de commissievergadering, waar het gaat over de oeververbinding, waar iedereen het met elkaar eens is, om daar aanwezig te zijn.

De **VOORZITTER**: De heer Becker, de heer Tak heeft een punt van orde.

De heer **TAK** (pvda): Punt van orde. We hebben een commissielid, mevrouw De Bruijn, die zit daar namens de gehele PvdA-fractie. Het doet er dus niet toe of de heer Tak daar zit, mevrouw De Bruijn, de heer Engberts, mevrouw Reitema of mevrouw Vogelaar, wij zijn met elkaar de PvdA-fractie.

De **VOORZITTER**: De heer Becker, daar ga ik de heer Tak mee gelijk geven. De fractie is daar aanwezig, net zo goed als uw fractievoorzitter net ook even het woord van u overnam toen het debat net begon. Dus de fractie spreekt gewoon met één mond en de heer Becker kan de heer Tak niet op persoonlijke titel verwijten dat hij ergens niet aanwezig is. Want zijn collega was daar wel aanwezig. U mag doorgaan met uw betoog.

De heer **BECKER** (vvd): Dit debat gaat alle kanten op, maar in die commissievergadering was heel duidelijk gezegd dit is genoeg besproken, hoeft bijna niet in de raad behandeld te worden. Het wordt vandaag anders voorgedaan en dat komt nu weer terug. Ik vind het heel flauw, maar in de commissie werd gezegd er is eigenlijk geen raadsbehandeling nodig, misschien 2 minuten. Nu wordt dat opeens anders voorgedaan door de heer Tak, dus daar moeten we ook gewoon eerlijk over zijn.

De **VOORZITTER**: Dan zijn we aangekomen bij de heer Vonk die op mijn lijstje staat.

De heer **VONK** (cu): Voorzitter, er zijn mensen die denken dat economie niet kan zonder economische groei. Dat zijn vooral mensen die wat langer geleden op school hebben gezeten en daarna niet meer hebben bijgeleerd. Ook het management van onze luchthaven heeft op die school gezeten en tegen hen zeg ik die school is echt old school. Mijn boodschap aan hen is ook, er is leven na de groei. Dat is geen stilstand, dat is geen achteruitgang, maar dat is vooruitgang. Voorzitter, het eerlijke verhaal hier is dat Rotterdam Airport wil groeien ten koste van anderen. De inzet is altijd geweest, hier in deze zaal, ook van het college, wij gaan voor minder hinder. Dat was de inzet van het college, van wethouder Karremans en wij vragen ons af wat is daarvan overgebleven? De vraag aan de wethouder is, wat is nu concreet de inzet van dit college om in te zetten op minder hinder? Die hinder, dat gaat over geluid, dat gaat over fijnstof, dat gaat over parkeren en het gaat ook over de frustratie rondom woningbouw. Wat is de inzet van dit college om daarop in te zetten, minder hinder? Met de vergunning die nu op tafel ligt wordt de deur opengezet voor meer hinder, want die 1 miljoen extra bezoekers komen hier natuurlijk niet om te picknicken langs de landingsbaan. Voorzitter, Rotterdam Airport is een Rupsje Nooitgenoeg

geweest en dat in een stad, in een provincie, waar we moeten woekeren met ruimte. Woningen, maatschappelijke voorzieningen, voldoende plek voor groen en werk, het is een dagelijkse strijd. Voorzitter, als het aan de ChristenUnie Rotterdam ligt, komt er geen nieuwe vergunning met mogelijkheden voor uitbreiding. Wat ons betreft mag het vliegveld dicht. ChristenUnie Rotterdam kiest niet voor groei, maar voor sluiting van Rotterdam Airport. Om te kijken hoe de politieke partijen daar nu op dit moment in zitten en hoe ze in de wedstrijd zitten, willen wij een motie indienen, opnieuw een spreekt-uitmotie, dus dat is aan de raad, en die dien ik graag in. Die heet dan ook heel subtiel *'Vliegveld moet worden gesloten'*. Dank u wel.

Motie 6.2 M3: 'Vliegveld moet worden gesloten.'

"De gemeenteraad van Rotterdam bijeen op 20 maart 2025 ter bespreking van 'Geen groei Rotterdam Airport'

Constaterende dat:

- Een lokale alliantie van 5 politieke partijen, bestaande uit GroenLinks, ChristenUnie, Partij voor de Dieren, de Partij van de Arbeid en SP, al enige tijd geleden een initiatiefvoorstel indiende dat feitelijk het einde van Rotterdam-The Hague Airport bepleit;
- Rotterdam-The Hague Airport zelf echter, blijkt hun aanvraag omgevingsvergunning bij DCMR Milieudienst Rijnmond, groei ambieert;
- De gemeente zich op haar beurt in een eerdere zienswijze reeds keerde tegen groei van Rotterdam-The Hague Airport,

Overwegende dat:

- Rotterdammers en andere betrokkenen te midden van deze voortdurende onduidelijkheid recht hebben op een duidelijke uitspraak van de raad ten aanzien van het toekomstperspectief voor Rotterdam-The Hague Airport;
- De beperkte vliegfunctie van Rotterdam-The Hague Airport niet opweegt tegen de grote overlast en milieuvervuiling die vliegen veroorzaakt en de ruimte die het vliegveld inneemt;
- De ruimte van Rotterdam-The Hague Airport zeer geschikt is om binnen de stadsgrenzen een groot aantal betaalbare woningen te bouwen, binnen een groene omgeving,

Spreekt uit dat:

- Rotterdam-The Hague Airport moet worden gesloten,

En gaat over tot de orde van de dag."

De **VOORZITTER**: De motie *'Vliegveld moet worden gesloten'* is voldoende ondertekend en maakt deel uit van het debat. Dan is nu het woord aan de heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp): Voorzitter, de heer Biljoen vraagt of ik los wil gaan, maar ik heb zo weinig tijd. Maar ik wil wel de toeschouwers in de ogen kijken, vandaar dat ik hier sta. Voorzitter, de SP zegt al 30 jaar, al ver voordat we in de raad zaten, Zestienhoven dicht allicht, want die bewoners tegen vliegtuigoverlast doen dat ook al zolang. Mijnheer Becker, u zegt we moeten er een dag voor afreizen. Mijnheer Becker, u hoeft geen wekker op 30 minuten treinen en 25 minuten sta je in het hartje van Schiphol. Bent u er wel eens oit geweest, mijnheer Becker? Dat is mijn eerste vraag. Schiphol ligt om de hoek en dicht bij de meeste luchthavens van echte wereldsteden in onze metropolen in onze wereld. Het is altijd een verlieslatend, zieltogend vliegveldje geweest van de stad Rotterdam, waar nog nooit een cent is op verdiend, voor een appel en ei verkocht aan Schiphol, en nu levert het ook nog steeds alleen maar luchtvervuiling en slapeloosheid.

De **VOORZITTER**: De heer Becker heeft een vraag.

De heer **BECKER** (vvd): Ik heb het net al eigenlijk gezegd, maar de heer Coşkun spreekt mij nu weer persoonlijk aan. Schiphol heeft ook beperkte ruimte in het aantal vluchten. We kunnen niet alle vluchten van Rotterdam Airport even daarnaartoe verplaatsen. Ik ben met u eens dat Schiphol goed bereikbaar is, maar Rotterdam Airport heeft wel zeker een functie en op het moment dat die vluchten ergens anders moeten plaatsvinden, dan moeten Rotterdammers uitwijken naar het buitenland. Dat is gewoon de realiteit en niet iedereen heeft de tijd om eindeloos te reizen om op vakantie te gaan.

Mensen willen ook gewoon met het vliegtuig vanuit een luchthaven dichtbij op vakantie gaan of voor zaken kunnen reizen. Het heeft gewoon een belangrijke rol voor de bereikbaarheid van Rotterdam.

De **VOORZITTER**: Wil de heer De Waard hierop doorgaan? Dan heeft u het woord.

De heer **DE WAARD** (leefbaar rotterdam): Dank voorzitter. Ik wil mijn collega Becker toch even bijvallen, want mijnheer Coşkun heeft het allereerst over slapeloosheid, maar er zijn volgens mij helemaal geen nachtvluchten bij Rotterdam-The Hague Airport, dus dat kunnen we alvast even aan de kant schuiven, maar daarnaast is het natuurlijk ook heel erg makkelijk om te stellen we hebben natuurlijk een Schiphol, laten we lekker daar alle vliegtuigjes landen en opstijgen, dan zijn wij ervan af. Dit is gewoon een typisch voorbeeld. We gaan hier in Rotterdam klagen, dan gaan we eens lekker over de schutting gooien, heeft iemand anders er last van. Dus not in my backyard. Dat is wel heel makkelijk, mijnheer Coşkun.

De **VOORZITTER**: De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp): Voorzitter, krijg ik natuurlijk 30 seconden van de heer De Waard. Ik zou kunnen zeggen het vorige debat ging over wie dan de asielzoekers en de vluchtelingen moest opvangen, maar goed, dat terzijde. Ik ga niet verder jij-bakken wie dan welke problemen waar moet oplossen. Het aantal passagiers op Zestienhoven is maar een fractie van het aantal passagiers op Schiphol. Je zou ook minder kunnen vliegen, daar zijn allerlei mensen ook mee bezig, maar het is wel een stuk grond van Rotterdam, wat de heer Segers-Hoogendoorn terecht zegt, wat heel erg in de weg zit van allerlei andere ontwikkelingen. Daar liggen hele mooie plannen, we hebben ze zelfs bestudeerd bovenop de Euromast, voor een fantastische woonwijk, een fantastisch park en als je nog zoekt voor een locatie voor de campus van Delft, dan kan je dat daar doen want het is bijna Delft. Dus doe dat, geen groei, beter nog krimp was de afspraak, houd je daar dan ook aan.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Dan is nu het woord aan de heer Tak.

De heer **TAK** (pvda): Dank u, voorzitter. Ik heb al veel gezegd, ik heb nog maar één vraag aan de wethouder. Voor veel bewoners blijkt uit deze koers dat de participatie een wassen neus is geweest en bewoners zijn boos. Wat heeft de wethouder tegen die bewoners te zeggen?

De **VOORZITTER**: Dan is het woord aan de heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd): Dank u, voorzitter. Het is wel duidelijk dat de luchthaven weer wil groeien en groei nastreven op een planeet die niet meegroeit, sterker nog, die eronder lijdt, is een zeer onverstandig idee. Er wordt natuurlijk gedaan alsof het alleen maar gaat om wat er op de grond gebeurt, maar er worden natuurlijk eigenlijk voorwaarden geschapen zodat men het aantal vluchten straks weer lekker kan gaan uitbreiden. Zo is het gewoon. Verder wil men het aantal passagiers met miljoenen meer laten toenemen. Wat je dan ook gaat krijgen, en ik spreek zelf uit ervaring omdat ik in de buurt woon, is meer proefdraaimomenten, meer hinder, vieze lucht, noem alles maar op. Als antwoord op mijnheer De Waard, die zegt de luchthaven heeft toch geen nachtvluchten. Vannacht, 05:07, werd deze heer Van der Velden weer wakker gevlogen door een vliegtuig. Als je dan wil vragen wat voor vliegtuig was dat, krijg je geen antwoord. Dus wel degelijk word je uit je slaap gehouden door deze luchthaven. Voorzitter, waar worden nou eindelijk eens de belangen van de bewoners gewogen? De participatie was al eerder mislukt. Wethouder Karremans, uw voorganger, bood daar ook zijn excuses voor aan. De omwonenden hebben te maken met slechtere luchtkwaliteit, last van hun gezondheid, ook kinderen hebben daar last van. Het valt mij op dat het college zich niet uitspreekt over het aantal passagiers. Sterker nog, de zin die in de brief van de wethouder staat, en dan krijgen we weer de luchtvaartlobby met die stillere vliegtuigen, al die jaren dat luchtvaartmaatschappijen dat zeggen, de vliegtuigen worden stiller, ik zie nergens bewijs. Ik luister naar via mijn oren en niet via papieren vodies, laat ik het zo zeggen. Maar in de brief van de wethouder staat met stillere en grotere vliegtuigen, kan het aantal passagiers mogelijk nog groeien onder gelijktijdige afname van hinder? Mijn vraag is duidelijk aan het college, ik zou heel graag van het college willen weten, kunt u iets zeggen over de groei van passagiers? Kunt u zeggen, wij, als college van Rotterdam, willen niet meer passagiers via deze luchthaven? Dat is mijn eerste vraag en mijn 2de vraag, dat staat in uw brief, maar ik wil het toch nog graag mondeling van u horen, wilt u nou geen groei van deze luchthaven? Ik dank u.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Dan is het woord aan de heer Kind. Dan de heer Van Campenhout, die zie ik niet. De heer De Waard staat dan op mijn lijst.

De heer **DE WAARD** (leefbaar rotterdam): Voorzitter, dank u wel. Het is weer verkiezingstijd, dus het is weer tijd om de gerenomeerde onderwerpen af te stoffen en om jezelf te gaan profileren. Een usual suspect daarbij is natuurlijk ook Rotterdam-The Hague Airport, want hoe leuk is het niet om daar een standpunt over in te nemen zonder dat hier ook enige vorm van realisme op is toegepast? Wat Leefbaar Rotterdam betreft is het dan ook heel erg simpel. Rotterdam-The Hague Airport is er en Rotterdam Airport blijft er. Wij zijn blij met het vliegveld en blij met ieder vliegtuig wat daar opstijgt en wat daar landt. Niet alleen is Rotterdam Airport een goede werkverstrekker, er werken namelijk enorm veel mensen, het vliegveld is ook enorm belangrijk voor de economische positie van de regio Rotterdam. De regio Rotterdam-Den Haag wil zich profileren als belangrijke mainport, met de grootste haven van Europa en een grote industrie in de regio moet deze mainport bereikbaar blijven en is het natuurlijk funest als wij dadelijk de concurrentie met bijvoorbeeld een Eindhoven gaan verliezen. Waar zijn we dan mee bezig? Het is dan ook een compleet waanidee van onze linkse vrienden om deze relatieve groei tegen te gaan. Rotterdam-The Hague Airport gaat zelfs goed doordacht aan de slag met hun uitbreidingsplannen. De investering in nieuwe Airbusen met enkel voordelen, naast dat er meer passagiers met het vliegtuig mee kunnen, produceert deze ook 50 procent minder geluidsoverlast en verbruikt 11 procent minder brandstof. Doordat er 40 mensen extra mee kunnen, levert het dus netto minder uitstoot op per persoon. Wat ons betreft enkel een win-winsituatie en daarnaast ook helemaal in lijn met de huidige afname van 14 procent van alle klachten. Maar toch nog gezeur vanuit de klimaat activistische hoek, want wat dat betreft hebben we het hier wel over beroepsklagers hoor, mensen die enkel aan zichzelf denken en een vliegveld proberen te slachtofferen, terwijl dat vliegveld er al decennialang ligt. Nee, laat Schiphol het probleem maar oplossen. Er worden sprookjes voorgehouden van woonwijken et cetera, maar dit is natuurlijk nul realistisch. Het is namelijk ook gewoon vervuilde grond. Zelfs discutabele onderzoeken kunnen dat niet onderbouwen. Uitgaande van de groei zal buslijn 33 zwaarder belast gaan worden. Een zorg bij Leefbaar Rotterdam, want we willen natuurlijk wel dat alle passagiers goed en soepel naar het vliegveld kunnen en eventueel ook reizigers met buslijn 33. Daarom hebben wij ook een motie samen met DENK die oproept te onderzoeken of er behoefte is aan een snelbus met als doel om buslijn 33 te ontlasten. Dank u wel, voorzitter.

Motie 6.2 M4: 'Snelbus RTHA.'

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 20 maart 2025 ter bespreking van 'Geen groei Rotterdam-The Hague Airport',

constaterende dat

- RTHA een omgevingsvergunning indient heeft die juridisch gezien een groei tot 3,2 miljoen passagiers per jaar mogelijk zou maken;
- Technologische ontwikkelingen en investeringen het mogelijk maken dit zonder extra vluchten en overlast te realiseren;
- De huidige openbaar vervoer verbindingen van- en naar RTHA gepaard gaan met veel overstappen wanneer men voor de metro naar Meijersplein kiest;
- Bewegingen van- en naar het vliegveld reeds een hoge druk legt op buslijn 33;

overwegende dat

- Een groei naar 3,2 miljoen passagiers per jaar een nog grote druk zal leggen op buslijn 33, welke eveneens gebruikt wordt door inwoners van Overschie;
- Het daarbij voorkomt dat inwoners van Overschie die zich via de bus naar het centrum willen begeven weleens een bus over moeten slaan;
- Waar uitbreiding van het vliegveld in de lucht hangt, reisbewegingen van- en naar het vliegveld weleens toe zouden kunnen gaan nemen;
- Het raadzaam is hier vroegtijdig op voor te sorteren in het kader van concessies etc.;

verzoekt het college

- Lineair aan reeds lopende ontwikkelingen een behoefteonderzoek te doen voor een snelbus richting het vliegveld;
- Indien er uit dit behoefteonderzoek positieve resultaten komen er bij de MRDH op aan te dringen zo'n snelbus te bewerkstelligen om zo bus 33 te ontlasten;
- De raad hierover te informeren,

En gaat over tot de orde van de dag,”

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank en de motie ‘Snelbus Rotterdam-The Hague Airport’ is voldoende ondertekend en maakt deel uit van het debat. Dan is nu het woord aan mevrouw Rehim Zadeh.

Mevrouw **REHIM ZADEH** (denk): Dank voorzitter. Vandaag spreken we over de groei of de niet groei van Rotterdam-The Hague Airport en onze focus heeft altijd gelegen op het ondersteunen van de luchthaven en haar groei binnen de bestaande afspraken die we met elkaar gemaakt hebben. Rotterdam is een internationale stad en goede betaalbare verbindingen met de rest van de wereld zijn essentieel voor onze inwoners, ondernemers en studenten. Ook tijdens het burgerberaad bleek dat maar weer. Een groot deel van de Rotterdammers wil de luchthaven in de stad behouden, 64 procent. Voor ons als DENK is het geen kwestie van of-of, maar van en-en. We zien de luchthaven als een belangrijke economische motor voor onze stad, maar we nemen ook de zorgen van de bewoners serieus. We moeten oog blijven hebben voor de impact op de omgeving. Een luchthaven die zich aan de regels houdt en oog heeft voor haar omgeving, is een luchthaven van de toekomst en het lijkt goed dat we ons daaraan vasthouden. Tot slot over de bereikbaarheid, de heer De Waard vertelde er net wat over, wij vinden dat de bereikbaarheid naar de luchthaven verbeterd moet worden, met name vanuit de binnenstad. Het moet directer en efficiënter en daarom tekenen we ook mee met de motie van Leefbaar Rotterdam. Voorzitter, voor nu laat ik het daar even bij. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. De heer Oostdijk.

De heer **OOSTDIJK** (fvd): Dank u wel, voorzitter. We hebben de aanvraag voor de milieuvergunning van Rotterdam-The Hague Airport zorgvuldig bestudeerd. De aanvraag richt zich primair op de grondgebonden activiteiten en niet op het aantal vliegbewegingen of vliegroutes, die in het luchthavenbesluit worden geregeld. Uit de aanvraag blijkt dat er diverse maatregelen worden genomen om de impact op de omgeving te minimaliseren, onder andere op het gebied van geluid, luchtkwaliteit, afvalverwerking en veiligheid. Door verdere elektrificatie van voertuigen, het gebruik van duurzame brandstoffen en andere innovatieve ontwikkelingen draagt de luchthaven bij aan een milieubewustere luchtvaartsector. Critici die vrezen voor de toename van overlast negeren het feit dat de luchthaven binnen de vastgestelde milieunormen opereert. De aanvraag voorziet niet in een stijging van het aantal vliegbewegingen of een toename van de geluidsruijnte, wel wordt rekening gehouden met het gebruik van grotere, stillere en efficiëntere vliegtuigen, waardoor meer passagiers kunnen worden vervoerd zonder extra hinder te veroorzaken. Voorzitter, van belang is dat het vergunningstraject op correcte wijze is afgedaan. De ontwerpvergunning ligt op 9 april ter inzage en iedereen die zich roepen voelt, kan er iets over zeggen in de vorm van zienswijzen. Het is wat de fractie FvD Rotterdam betreft dan ook te voorbarig om conclusies te trekken. Vergunning is immers nog niet onherroepelijk. Het is goed mogelijk dat eventueel ingediende zienswijzen bevoegd gezag nopen tot weigering van de omgevingsvergunning. Deze debataanvraag komt daarom ons inziens veel te vroeg. Van wat wij zien in de ontwerpvergunning, zijn alle relevante toetsingsgronden, zoals lucht bodem, geluid, externe veiligheid, enzovoort, meegewogen bij de beoordeling van de vergunningsaanvraag. Aangezien alles akkoord is en deugdelijk gemotiveerd in de ontwerpvergunning, snapt onze fractie niet zo goed waar de ophef over gaat. Alles is immers beoordeeld binnen de wettelijke kaders genoemd in de ontwerpbeschikking. Wat FvD Rotterdam betreft is alles zo in orde en kan de ontwerpvergunning straks definitief worden gemaakt, onder voorbehoud van mogelijk ingekomen zienswijzen uiteraard. Voorzitter, het is cruciaal te blijven benadrukken dat Rotterdam-The Hague Airport een belangrijke economische factor is voor onze regio.

De luchthaven biedt werkgelegenheid, trekt bedrijven aan en stimuleert de economie door verbeterde internationale bereikbaarheid. In een tijd waar economische stimulering hoog op de agenda staat, is het essentieel om infrastructuur te behouden en te versterken. Het argument dat overlast volledig kan worden geëlimineerd is niet realistisch. Elke luchthaven brengt een zekere mate van hinder met zich mee. Echter, met de voorgestelde maatregelen wordt deze hinder zo veel mogelijk beperkt. De discussie zou daarom niet moeten gaan over het al dan niet laten groeien van de luchthaven, maar over de vraag of we de economische en strategische voordelen van een goed functionerende luchthaven willen behouden. Wij blijven kritisch toezien op de ontwikkelingen en zijn alert op de belangen van de omwonenden, maar laten we ook realistisch en toekomstgericht blijven. Rotterdam-The Hague Airport is en blijft een essentieel onderdeel van onze stad en regio. Tot zover. Ik heb nog wel een motie die ik daarbij wil indienen.

Motie 6.2 M5: 'Behoud en versterking van Rotterdam The Hague Airport.'

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op donderdag 20 maart 2025, ter bespreking van agendapunt 6.2 'Geen groei Rotterdam-The Hague Airport',

Constateer dat:

- Rotterdam The Hague Airport een belangrijke economische motor is voor de regio;
- De aanvraag van de milieuvergunning bij DCMR maatregelen bevat om overlast op het gebied van geur, geluid, verontreiniging, afval en veiligheid te beperken;
- De vergunningverlening aangeeft dat de vastgestelde grenswaarden niet worden overschreden en dat modernere, stillere vliegtuigen kunnen zorgen voor een toename van passagiers zonder extra overlast;

Overweeg dat:

- De aanname dat passagiersgroei automatisch leidt tot extra overlast ongefundeerd is, aangezien de aanvraag geen structurele overschrijding van de normen voorziet;
- Een goed functionerende luchthaven bijdraagt aan werkgelegenheid, mobiliteit en de internationale aantrekkelijkheid van Rotterdam;
- Rotterdam The Hague Airport van groot belang is voor het bedrijfsleven, de economie en de bereikbaarheid van de stad;

Verzoekt het college:

- Zich uit te spreken vóór het behoud en de verdere ontwikkeling van Rotterdam The Hague Airport als essentieel onderdeel van de Rotterdamse economie en infrastructuur;
- Zich in te zetten voor het ondersteunen van innovatie en verduurzaming in de luchtvaartsector om overlast zoveel mogelijk te beperken zonder de economische voordelen van de luchthaven te ondermijnen;
- In de communicatie naar inwoners helder uit te dragen dat de huidige aanvraag geen overschrijding van milieu- en overlastnormen inhoudt en dat groei binnen de gestelde kaders mogelijk is.

en gaat over tot de orde van de dag."

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank en de motie 'Behoud en versterking van Rotterdam The Hague Airport' is voldoende ondertekend en maakt deel uit van het debat. Zijn er nog anderen die het woord wensen? De heer Becker.

De heer **BECKER** (vvd): Dank u wel, voorzitter. Voor ons is het altijd van belang geweest dat de luchthaven stiller wordt en dat bewoners zo min mogelijk overlast ervaren en ik heb dan ook nog één vraag aan de wethouder. Kan de wethouder aangeven, en volgens mij is dat zo, dat met de plannen van Rotterdam-The Hague Airport het binnen de gestelde normen blijft en dat de overlast die men ervaart van de luchthaven niet toeneemt? Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66): Voorzitter, D66 Rotterdam was heel erg blij met de zienswijze van de gemeente Rotterdam die eerder is ingediend. Het was stevig, het ging uit van minder vluchten, minder vluchten in de nacht, minder geluidsruimte en de gemeente leek echt de kant te kiezen van de bewoners en echt fors te willen inzetten op het beperken van de overlast. Nu komt de luchthaven met deze aanvraag, en natuurlijk is dat nog helemaal niet juridisch bindend en is het ook nog niet iets waar je je aan hoeft te houden, maar de luchthaven laat zich wel in de kaarten kijken. Wat de luchthaven wil is groei, een forse groei, en met grotere vliegtuigen zou mogelijk moeten zijn dat daar minder overlast is. Maar het is toch wel algemeen bekend dat grotere vliegtuigen, juist bijvoorbeeld bij het opstijgen, veel meer geluid maken? Daar zou ik wel wat over willen horen van de wethouder, hoe kunnen we nou zorgen dat wij als gemeente, als we dus goed kunnen leunen nog steeds op dat verhaal van onze zienswijze, zorgen dat we terugduwen en dat we echt kunnen kijken hoe kunnen we zorgen dat er minder overlast is, minder geluid en dat we ons niet in de luren laten leggen door grotere vliegtuigen, die hoogstwaarschijnlijk voor omwonenden juist meer overlast gaan zorgen? Tot zover.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Zijn er nog andere sprekers? Dat is niet het geval, dan vraag ik de wethouder of hij in staat is om direct te antwoorden.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd): Dank u wel, mevrouw de voorzitter, en dank u raad voor de besprekingen met betrekking tot mijn favoriete onderwerp, namelijk de luchthaven. Dit is overigens de eerste keer dat ik voor u sta, dus in die zin is het misschien wel handig om als eerste maar eens af te trappen met het feit dat er aan onze zienswijze geen centimeter verandert, punt. Ik hoop daarmee ook de kou uit de lucht te hebben, wat ook best een leuk woordgebruik is in dit geval. Dat verandert niet, dat gaat niet veranderen, onze inzet is altijd geweest het beperken van overlast voor de omgeving. Dat zit hem bijvoorbeeld ook op eventuele bouwzaken, daarom hebben we ook gezegd in onze zienswijze dat we de geluidscontouren willen verkleinen. Dat staat allemaal in onze zienswijze, daar verandert helemaal niks aan, dat blijft overeind. We moeten wel een aantal dingen uit elkaar halen in de discussie die u vandaag vooral met uzelf heeft gevoerd als raad en wat minder met mij als wethouder. Het luchthavenbesluit gaat over de zaken waar u met elkaar van mening vooral verschilt en daarvan weet u ook dat de rol van de gemeente beperkt is. De rol die we daar hebben, die nemen we ook door zienswijzen in te dienen en ook in het voortraject heeft mijn voorganger, ook na het niet slagen van het participatietraject, bijzonder veel tijd geïnvesteerd om juist ook de kant van bewoners te horen en niet alleen maar van de gebruikers van het vliegveld. Volgens mij werd dat ook bijzonder gewaardeerd, dat hij dat op eigen initiatief heeft gedaan. Tenminste, dat weet ik nog als raadslid mijzelf te herinneren. Maar dat moeten we wel even uit elkaar halen. Ook die milieuvergunning die feitelijk wordt aangevraagd, daar staat wel een getal qua passagiers, maar dat is eigenlijk feitelijk wat we altijd doen bij dit soort aanvragen. Dat wil niet zeggen dat die 3,2 miljoen uiteindelijk het streefcijfer is van het vliegveld, maar op basis van die gegevens worden er allerlei zaken uitgerekend en wordt de vergunning ook bepaald. Dus dat zegt niks over het feit dat daarmee wordt aangegeven dat dat het uiteindelijke doel is van het vliegveld, maar dat we vooral weten waarmee moet worden rekening gehouden.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66): Voorzitter, ik hoor dit aan, maar ik denk toch, een luchthaven gaat toch bij een aanvraag voor een milieuvergunning niet een totaal willekeurig getal invullen van 5 miljoen, 7 miljoen, 3 miljoen, we doen maar wat. Die getallen zeggen toch wel wat? Dat spreekt toch zeker ambitie uit om daarheen te gaan?

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd): Nee hoor. Dit is veel meer een revisie van de huidige milieuvergunning die daarop rust, die is in 1994 afgegeven. Daar zijn volgens mij, uit mijn hoofd, 14 wijzigingen in de afgelopen tijd opgevoerd en het werd wel eens tijd om alles weer eens tegen het licht aan te houden en aan te passen op de actuele gang van zaken. Dan wordt er gewoon ook weer gekeken

naar de actuele bovengrens met een goede bandbreedte, wat daar aan passagiers zou kunnen worden afgehandeld, maar daar zit geen enkele ambitie in die zin in om daarnaartoe te groeien. We hebben dat cijfer gewoon nodig om uiteindelijk te kunnen berekenen wat heeft deze locatie nou nodig en waar wordt dan straks ook de vergunning op verleend?

De **VOORZITTER**: Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66): Voorzitter, maar als je die actuele bovengrens zo hoog maakt, dan zegt dat toch zeker wel wat? Want het is toch ontzettend onnodig, want je zorgt daar ook voor ontzettend veel onrust bij bewoners, als dat niet je echte ambitie is?

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd): Dat laatste ben ik volledig met u eens.

De **VOORZITTER**: De wethouder vervolgt zijn betoog.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd): Dat was eigenlijk mijn openingszaak. Ik zal ingaan op het beperkte aantal vragen dat u mij heeft gesteld. Vanuit GroenLinks kreeg ik een vraag dat via een persbericht moest worden vernomen dat de luchthaven wil groeien. Ik heb u al aangegeven in de basis is dit geen groei verzoek, want het groei verzoek wordt echt via het luchthavenbesluit gedaan. Rotterdam-The Hague Airport heeft zelf, ook publiekelijk, al vaker aangegeven dat het niet hun voornemen is het aantal vluchten te laten groeien. Dus u moet wel even de zaken uit elkaar halen van waar wordt wat besproken. Rotterdam-The Hague Airport heeft publiekelijk al vaker aangegeven dat zij niet wil groeien met het aantal vluchten in deze regio. Het CDA vroeg aan mij is de wethouder bereid binnen het bevoegd gezag, terwijl het onderzoek loopt naar het MKBA, geen groei te faciliteren? Dat standpunt van geen groei, heb ik u al aan het begin van mijn betoog aangegeven, is onveranderd sinds het participatietraject is afgerond. Het standpunt van het college is helder, geen groei. Ik kan het niet helderder dan dat formuleren. Ben ik bereid, vervolgt u dan in uw vragen, of ik het aantal vliegbewegingen ook daaraan zou kunnen toevoegen, het aantal passagiers. Dat ben ik niet voornemens te doen en dat komt omdat het uitgangspunt van dit college, en dus ook van mij als wethouder, altijd is geweest dat het gaat om overlast vermindering. Die overlast vermindering zit niet per definitie en zit eigenlijk niet in het aantal passagiers, maar die zit echt in het aantal vluchtbewegingen. Afgelopen donderdag, misschien is dat ook goed om te weten, heb ik mijn standaard periodieke overleg met de luchthaven, heb ik dat nog eens gevraagd aan de directeur. Heb ik gevraagd, wat gaat er nou in de toekomst gebeuren? Gaan er meer schonere vliegtuigen vliegen? Ze zegt nee, een wat luidruchtiger vliegtuig wordt vervangen door een wat minder luidruchtig vliegtuig, maar er komen geen vliegtuigen bij. Dat waren haar expliciete woorden. Daarmee is het toevoegen van het aantal passagiers voor mij een onnodige toevoeging, want als we vanuit het uitgangspunt overlast naar de materie kijken, gaat het echt over het aantal vluchtbewegingen en niet over het aantal passagiers. Wat is nu de concrete inzet van het college, vanuit de ChristenUnie, maar ik heb een vraag.

De **VOORZITTER**: De heer Van de Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd): Dank u, voorzitter. U zei eerder het uitgangspunt van het college is het beperken van de overlast voor de omgeving. U heeft kennelijk met een expert gesproken, hartstikke goed dat u dat doet, doen wij ook, maar als er meer passagiers komen, die gaan in grotere vliegtuigen. Heden ten dage is het nog steeds zo dat die grotere vliegtuigen veel meer lawaai maken, veel meer uitstoot hebben. Dus als degene waar u mee gesproken heeft zegt er komen stillere vliegtuigen, kunt u mij dan informeren wanneer, welke vliegtuigen dat zijn, welk type, want die zijn er gewoon niet. Het is een fabeltje.

De **VOORZITTER**: Wethouder.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd): Zoals ik het heb begrepen, betreft het Airbus neo, die in de komende tijd tot en met 2030 de vloot vervanging gaat plaatsvinden bij de diverse luchtmaatschappijen en dat is vooral Transavia in dit geval. Die gaat tot en met 2030 haar vloot

vervangen naar dat type vliegtuig en dat is schoner en stiller, zowel bij optrekken als bij dalen, en vooral bij het opstijgen van het vliegtuig is de geluidsreductie het grootst. Dus dat moet u zich ook realiseren. Maar het zijn die type vliegtuigen die de komende tijd zullen worden vervangen, van 2026 tot 2030 zal die vervangingsoperatie plaatsvinden. Wat is nu concreet de inzet van het college om te komen tot minder overlast? Die is ongewijzigd ten opzichte van debatten die eerder zijn gevoerd. Ik zal ze toch kort nogmaals voor u formuleren: minder geluid, minder uitstoot, afname beperkingen voor woningbouw door kleinere geluidscontouren is in algemene zin de lijn die altijd is aangehouden, ook door mijn voorganger, en daar zit wat mij betreft geen licht tussen mijn insteek en die van mijn voorganger. Voor veel bewoners blijkt de participatie een wassen neus geweest. Ik heb u al aangegeven, ik kan mij van alles en nog wat voorstellen hoe bewoners kijken naar deze materie. Ik heb u ook aangegeven dat, na het ons terugtrekken uit het participatietraject, mijn voorganger uitgebreide gesprekken heeft gevoerd met bewoners en daar op basis van ook de gemeentelijke zienswijze heeft geformuleerd, waar u volgens mij zich allen best in heeft kunnen vinden en dat er goede weg op vond gaan. Ik snap ook dat een aantal van u in de raad het niet ver genoeg vonden gaan. Dat snap ik ook, maar ik denk dat wij met de zienswijze, als het uitgangspunt is behoud van het vliegveld, door uw Raad ook gewoon met de meerderheid is bekrachtigd. Dat uitgangspunt is dus voor mij ook de agenda. Zolang ik niet naar uw raad ben gekomen om met een andere zienswijze te komen, is de zienswijze die ik met u heb afgestemd, mijn voorganger, de zienswijze die het uitgangspunt is voor mijn dagelijkse inzet. Deze vergunning schept de voorwaarde om het aantal passagiers, daar heb ik al het nodige over gezegd. Deze vergunning legt geen beperkingen op het aantal passagiers, maar het waakt ervoor dat het aantal vergunningsplichtige activiteiten binnen de wettelijke normen blijven. Dat is de exacte uitleg van wat er nou eigenlijk is uitgevoerd. Dan heb ik dat toch ook maar eventjes ambtelijk uitgesproken. Het college spreekt zich niet uit over het aantal passagiers, heb ik al het nodige afgezegd. Het uitgangspunt is bij ons de hinderbeperking, niet het aantal passagiers. Dat heeft ook nooit in een zienswijze gestaan en ik heb u ook aangegeven, in onderbouwing richting het CDA, waarom ik daar ook geen voorstander van ben. Wilt u nu geen groei van de luchthaven of wel? Daar heb ik volgens mij al het nodige over gezegd. En richting D66, mevrouw Van Wifferen, heb ik al het nodige ook gezegd over het standpunt van Rotterdam-The Hague Airport. Dat is gewoon verifieerbaar, dat het helemaal hun insteek niet is om te groeien. Dat wil ik u nogmaals een keer benadrukken en dat is ook helemaal niet de intentie van dit college. Dat waren in mijn ogen alle vragen die ik van uw kant heb gekregen, dan rest mij nog de moties te appreciëren. *'Bewoners hebben ook recht op informatie'*, dat is motie één van de hand van GroenLinks. Ik ga daar toch een procedureel bestuurlijk antwoord op geven als u het niet erg vindt, want ik vind dat u dat ook van mij mag verwachten. Bewoners hebben op deze vergunning een zienswijze met dit als strekking ingediend, gedurende zienswijzeprocedure. Ik vind het bestuurlijk onjuist om mij daar in deze fase in te mengen. U vraagt dan mij nu namelijk met deze motie daar al een standpunt in te nemen. Ik vind dat ik het proces van zienswijzen eerst zijn gang moet laten gaan, zijn recht moet laten lopen, en in die zin wil ik hem eigenlijk bestuurlijk ontraden. Ik vind het niet aan mij om daar nu al een rol in te spelen, omdat dat proces nog loopt. *'Stop parkeeroverlast landzicht'*, dat is een overbodige motie. We hebben parkeertellingen gedaan. Uit de parkeertellingen is gebleken dat het noodzakelijk is, of de volgende stap in het proces is, dat wij een draagvlakonderzoek gaan doen en daarover de wijk gaat ook informeren. Dat zit ook allemaal al in het proces, dat gaan we dus ook al doen. Dus in die zin een overbodige motie, want dat is een standaardproces, waar ik mij gewoon aan kan houden en ook verifieerbaar, kunt u ook zien hoe dat proces verloopt. De motie *'Vliegveld moet worden gesloten'*, het is iets wat u gezamenlijk wil afstemmen, dus dat is aan u, in die zin oordeel raad. De bus naar Rotterdam-The Hague Airport, ik snap die vraag. Die snap ik heel goed, maar ik vind hem wat prematuur. Maar ik snap wel dat u hier vragen over heeft. We gaan een proces opstarten de komende tijd, dat proces is op MRDH-niveau al gestart met betrekking tot de busconcessie. Ik zou u toch willen verzoeken het daar in te brengen, zodat we het vanuit het geheel kunnen bekijken. Dat proces gaat de komende tijd spelen, daar wordt u ook over geïnformeerd wanneer het uw plek is om daar een rol in te spelen en uw zienswijze daarop te geven, maar dan kijken we naar de hele busconcessie. Dus ik snap de vraag, maar ik zou hem eigenlijk daar willen parkeren als ik zo vrij mag zijn. De motie van Forum van Democratie die vind ik wat lastig, dus misschien moeten we daar gedurende de schorsing nog maar eventjes wat over spreken, hoe u dat nou precies bedoelt. Vanuit het coalitieakkoord hebben wij ons uitgesproken dat het vliegveld gewoon blijft bestaan. Dat is mijn bestuurlijke opdracht in die zin. Ik heb een zienswijze waarin ik heb gezegd

dat er geen verdere groei is en dan val ik wel over het woord verdere ontwikkeling, want het zou een verdere ontwikkeling in de term van services zijn, zoals dat nu bijvoorbeeld wordt aangevraagd om uit te kunnen breiden met betrekking tot self check-in en dat soort van zaken, maar als u het heeft over ontwikkeling, verdere ontwikkeling, groei in het aantal vluchten, dan kan ik daar niet in meegaan. Maar als het is binnen de zienswijze kaders Rotterdam Airport een toekomst bieden, daar kan ik niet op tegen zijn. Maar hij is nog wat multi-interpretabel aan deze zijde en zo wil ik met zo'n belangrijke motie niet zomaar op pad gestuurd worden.

De **VOORZITTER**: De heer Oostdijk.

De heer **OOSTDIJK** (fvd): Dank u wel, voorzitter. Uiteraard kijken we dan graag even naar het dictum, want inderdaad die 2de interpretatie klopt.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd): Dat was het wat mij betreft in deze termijn.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Even kijken of er nog behoefte is aan een veegronde. Dat is niet het geval, 2de termijn. De heer Biljoen knikt, dus ik denk dat hij in ieder geval iets voor de 2de termijn heeft. Dan heeft hij het woord.

De heer **BILJOEN** (gl): Voorzitter dank. Ik wil als eerste reageren op wat de wethouder zojuist heeft aangegeven. De wethouder geeft aan, luchthavenbesluit, daar verschillen we van mening. Dat is niet zo, dat is onjuiste informatie. Volgens mij hebben we met zijn allen hier samen afgesproken we willen geen groei en volgens mij is dat nog steeds de boodschap die we hier willen uitdragen. We willen geen groei. Niemand wil hier groei. Dan, voorzitter, u geeft aan de besluitvorming is aangepast naar actuele zaken, maar dan vraag ik mij toch wel eens af naar hoeveel is er nog nodig om de actuele zaken van de luchtvervuiling mee te nemen in de hele besluitvorming? Ik hoop dat u daar ook antwoord op kan geven en dat komt dan ook gelijk aan mijn volgende punt, want u geeft aan dat er minder uitstoot is door de grotere vliegtuigen. Voorzitter, als ik ga staan op de vliegveld wet op de G.K. van Hogendorpweg en er komt daar een groot vliegtuig voorbij, hoeveel minder uitstoot kan ik dan meten? En dan heb ik het niet over minder uitstoot per passagiersstoel, maar hoeveel minder uitstoot gaat zo'n groot vliegtuig dan produceren? Dan, voorzitter, ten slotte, u geeft aan het vliegveld Rotterdam-The Hague Airport heeft geen insteek om te groeien. Op de website van het vliegveld staat daadwerkelijk dat ze willen gaan groeien vanaf 2030.

De **VOORZITTER**: Anderen in de 2de termijn? De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGRERS-HOOGENDOORN** (cda): Voorzitter, in de seconden die mij resteren wil ik graag in 2de termijn 2 moties indienen. Ik had er eerder drie, maar de beantwoording van de wethouder heeft er eentje overbodig gemaakt. De eerste is een spreek-uitmotie, dus is echt aan de raad, met als dictum de groeiambities van het Rotterdam-The Hague Airport als onwenselijk te beschouwen. Deze motie heet '*Groeiambities passen niet*' en de 2de, voorzitter, is '*Geen groei is geen groei*' en dat is dus toch wel de oproep aan het college om toe te voegen aan de geen groei uitspraak dat het ook gaat over het aantal passagiers. Dank u.

Motie 6.2 M6: 'Geen groei is geen groei.'

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 20 maart 2025, ter bespreking van agendapunt 6.2 "Geen groei Rotterdam-The Hague Airport".

Constaterende dat:

- Rotterdam-The Hague Airport (RTHA) een nieuwe omgevingsvergunning heeft aangevraagd bij DCMR;
- Er in de omgevingsvergunning wordt gesproken over de mogelijkheid om het aantal reizigers op termijn te laten groeien met één miljoen;
- RTHA voornemens is om te onderzoeken of het aantal vliegbewegingen vanaf

2030 tevens kan stijgen (bron?);

- Constaterende dat het college het standpunt heeft ingenomen dat er geen toename van het aantal vluchtbewegingen mag komen;

Overwegende dat:

- Er onder groei verschillende dingen kunnen worden verstaan, zoals bijvoorbeeld vliegbewegingen en passagiers;
- De constatering aanleiding zijn om kraakhelder te zijn over welke groei het Rotterdamse stadsbestuur onwenselijk vindt;

Verzoek het college:

- Aan het eerdere standpunt van het stadsbestuur (geen groei in het aantal vliegbewegingen) geen groei in het aantal passagiers toe te voegen

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie 6.2 M7: 'Groeiambities passen niet.'

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 20 maart 2025, ter bespreking van agendapunt 6.2 "Geen groei Rotterdam-The Hague Airport".

Constaterende dat:

- Rotterdam-The Hague Airport (RTHA) een nieuwe omgevingsvergunning heeft aangevraagd bij DCMR;
- Er in de omgevingsvergunning wordt gesproken over de mogelijkheid om het aantal reizigers op termijn te laten groeien met één miljoen;
- RTHA voornemens is om te onderzoeken of het aantal vliegbewegingen vanaf 2030 tevens kan stijgen (bron?);
- Constaterende dat het college het standpunt heeft ingenomen dat er geen toename van het aantal vluchtbewegingen mag komen;

Overwegende dat:

- De groeiambities van RTHA niet passen bij het standpunt van het stadbestuur;
- De uitbreidingsplannen van RTHA dus onwenselijk zijn;

Spreekt uit:

- De groeiambities van RTHA als onwenselijk te beschouwen.

en gaat over tot de orde van de dag."

De **VOORZITTER**: Dank u wel. De motie '*Geen groei is geen groei*' en de motie '*Groeiambities passen niet*' zijn voldoende ondertekend en maken deel uit van het debat. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu): Dank u wel, voorzitter. Ik was een vraag nog vergeten in de eerste termijn, die wilde ik nog graag even stellen. De gevoeligheid natuurlijk rondom dit onderwerp is ook omdat het bewoners direct raakt. Mijn vraag is dus ook, is de wethouder ook echt in gesprek, in goed gesprek, met de organisaties die staan voor deze bewoners?

De **VOORZITTER**: Anderen? De heer De Waard.

De heer **DE WAARD** (leefbaar rotterdam): Dank voorzitter. Toch even een kleine reflectie op het gezellige debatje van zojuist. Eigenlijk ben ik enorm blij met de beantwoording van de wethouder. Rotterdam-The Hague Airport doet eigenlijk precies wat het moet doen en kan er ook gewoon gezellig mee doorgaan. Daarnaast is het ook heel erg goed om te horen dat Rotterdam-The Hague Airport

gewoon goed inzet op inderdaad het inzetten van de nieuwe Airbus, wat eigenlijk aan alle wensen tegemoetkomt. Dus eigenlijk hebben we deze discussie wat mij betreft voor niets gevoerd.

De **VOORZITTER**: Zijn er nog anderen die het woord wensen? Dat is niet het geval. Dan vraag ik of dat de wethouder nog kan reageren op de moties die waarschijnlijk nog langs moeten komen, maar in ieder geval ook nog de vragen die gesteld zijn.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd): Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Ik moet inderdaad nog wel de moties krijgen, want die had ik van het CDA in het vorige overleg nog niet. Die had ik in het vooroverleg nog niet kunnen zien, dus daar moet ik zo dadelijk even naar kijken wat ik daarvan vind. Hoeveel is er nog nodig om de actuele zaak van de luchtvervuiling mee te nemen in de beoordeling? Ook daar moeten we toch even een aantal zaken uit elkaar halen. Ik denk dat u verschillende instrumenten, vergunningen, aanvragen met elkaar verbindt waar die verbinding eigenlijk niet is. Want die luchtkwaliteit wordt meegenomen in de MER-rapportage die nodig is voor het luchthavenbesluit, dus dat kunt u niet koppelen aan de huidige vergunningsaanvraag. Dat zit echt in het proces van aanvraag luchthavenbesluit. Daar is de luchthaven mee bezig en daar zal zij allerlei zaken ook in mee moeten nemen, ook recente uitspraken over uitstoot en stikstof en al dat soort van zaken en fijnstof, want er is nogal wat extra jurisprudentie waar ook gewoon rekening mee moet worden gehouden, ook richting een aanvraag nieuwe luchthavenbesluit, om maar eventjes naar wat actuele zaken te verwijzen. Dat is ook overigens een van de redenen waarom het gewoon ook wel wat langer duurt, zo'n luchthavenbesluit, omdat men ook nog naar het ministerie moet nagaan waar moeten we precies rekening mee houden en hoe moeten we met uitspraken van de rechter precies omgaan? Dat is ook allemaal nog nieuw, dus dat vraagt ook tijd. Uw vraag van hoeveel is er nog nodig? Vooral heel veel tijd nog, denk ik, om dat allemaal uit te zoeken. Als er een groot vliegtuig voorbijkomt, hoeveel minder uitstoot gaat zo'n vliegtuig produceren? Dan is het denk ik handig om het vooral te vergelijken tussen de ene Boeing en de andere Boeing of de ene Boeing en de Airbus. Als je dat vergelijkt met de oudere Boeing, het is een Airbus neo, dan is dat 10 tot 15 procent minder. Ik kan er ook niks aan doen. Op de website van RTHA staat dat ze willen groeien tot 2030. Dat zal ik even moeten nalezen hoe zij dat dan precies hebben geformuleerd, want als dat groei van passagiers is, heb ik u daar natuurlijk al het nodige over gezegd. U kent mijn standpunt, dat standpunt is ongewijzigd. Ik ga het denk ik nu voor de vierde keer herhalen. De zienswijze is de zienswijze. Aan de zienswijze hebben we niets veranderd, dus de zienswijze blijft de zienswijze. Dan ga ik eventjes op zoek naar de moties.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda): Punt van de orde, voorzitter. De eerste is een spreek-uitmotie. Het is maar één motie.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd): Dat doe ik ook niet, maar ik moet wel even kijken welke dat is. Dit is onwenselijk te beschouwen. Die spreekt uit dus dat is motie vijf, want dan weet iedereen in de administratie welke ik apprecieer. Motie zes, *'Geen groei is geen groei'*. Dat was 7, *'Groeiambities passen niet'*, dat is oordeel raad, dat moet u zelf maar bekijken hoe u dat vindt. *'Geen groei is geen groei'*, zes, dank u wel mevrouw de griffier, een ander standpunt in te nemen, ik snap dat u deze motie indient, maar u snapt ook mijn reactie denk ik. Die hoeft ik niet verder te appreciëren, die ontraad ik. Die heb ik eigenlijk in eerste termijn al aangegeven en daarom dient u deze motie in. Vind ik overigens wel klasse dat u dat inderdaad doet in de 2de termijn, waarvoor dank.

De **VOORZITTER**: Heel veel dank, dan zijn we hiermee aan het einde gekomen van debat onder agendapunt 6.2. Excuus, de heer Vonk.

De heer **VONK** (cu): Want ik had een vraag gesteld over of de wethouder ook in gesprek is met bewoners en volgens mij had ik die vraag niet beantwoord gekregen.

De **VOORZITTER**: Dan hebben we nog net niet afgehamerd, in de hamer viel die, dus dan mag de wethouder nog antwoorden.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd): Nee, u heeft helemaal gelijk. Niet direct op het niveau zoals ik mijn voorganger dat een tijdje heeft gedaan richting de zienswijze. Richting een eventueel luchthavenbesluit snapt u dat ik dat natuurlijk wel in overweging neem, maar nu lopen de lijnen vooral via het CRO-overleg. Daar komen niet alleen bewonersvertegenwoordigers, maar daar zit bijvoorbeeld ook Transavia, daar zitten eigenlijk alle spelers, zijn verenigd in het CRO en daar heb ik periodieke overleggen bij enkele keren per jaar. Daar bespreken we feitelijk alles, maar in het opmaat naar de luchthavenbesluit kan ik mij heel goed voorstellen dat ik de goede inzet, zoals die mijn voorganger heeft gedaan, zeker ga doorzetten, maar tot die tijd gewoon via het reguliere overleg CRO.

De **VOORZITTER**: Ik kijk nog even één keer goed rond. Hartelijk bedankt. Dan sluit ik hiermee wel echt agendapunt 6.2.

6.3 *Debat over 'Faillissement Dona Daria' aangevraagd door het lid Vlieger e.a.*

De **VOORZITTER**: En gaan we over naar agendapunt 6.3, debat over 'Faillissement Dona Daria', aangevraagd door het lid Vlieger en we moeten even de wethouder gaan halen. Ik open het debat over 'Faillissement Dona Daria' en de wethouder is aanwezig, waarvoor dank, en mevrouw Vlieger is de aanvrager van het debat, dus zij krijgt als eerste het woord.

Mevrouw **VLEIGER** (gl): Voorzitter, het faillissement van Dona Daria is hard binnengekomen, zowel op het Stadhuis als in de stad. Verbazing en ongerustheid voeren de boventoon. Een letterlijk groot archief aan kennis en geschiedenis gaat verloren, een veilige plek waar diverse community's elkaar kunnen ontmoeten en een pionier van de Rotterdamse emancipatie. Het legacy van de Dona Daria mag niet verloren gaan. Als gemeente hebben we een taak om ervoor te zorgen dat dit geborgd wordt, dat de strijd voor emancipatie voort kan zetten en dat de geschiedenis van de stad niet verloren gaat. Als gemeente moeten we dit soort organisaties koesteren en stimuleren, vooral als we zelf een groot beroep doen op deze organisatie om ons beleid uit te voeren. Het is daarom ook onvoorstelbaar dat het zover heeft kunnen komen. De onduidelijkheid over hoe dit heeft kunnen gebeuren zorgde in de raad voor fronsende wenkbrauwen, want wat de wethouder niet ontkent is dat de gemeente al jaren geleden op de hoogte is gesteld van financiële problemen bij de organisatie. Dan blijft de vraag staan. Waarom is er niet sneller hulp geboden? Waarom is er niet goed doorgevraagd en doorgepakt? Hoe reflecteert de wethouder op de situatie van de jaarverslagen die jaarlijks niet kwamen en dat dit ook niet verplicht was? Hoe neemt hij dit mee voor de toekomst? Want dit had niet mogen gebeuren en de raad heeft, ook met de uitleg in de brief, nog steeds geen grip of duidelijkheid. Wat we wel kunnen concluderen, is dat de gemeente niets heeft gedaan om dit te voorkomen en dat is een kwalijke zaak.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Dan geef ik het woord aan mevrouw Vogelaar.

Mevrouw **VOGELAAR** (pvda): Voorzitter, in Rotterdam, de stad waarin het tegengaan van huiselijk geweld door onze voorzitter als speerpunt is benoemd, waar de explosies in onze buurten de helft relatie gerelateerd is en we dit jaar het Rotterdamse jaar van de vrouw vieren, gaat dé Rotterdamse vrouwenorganisatie failliet. Na het lezen van de tijdlijn, die de raad gisteren van de wethouder heeft ontvangen, waarvoor dank, is mij één ding nog niet duidelijk. Waarom is de raad niet eerder geïnformeerd en pas na het uitspreken van het faillissement van Dona Daria op de hoogte gesteld van de problemen? Graag een reactie toch nog op dit punt van de wethouder. Dan een andere vraag, of tenminste, het optreden van de wethouder heeft de raad namelijk op deze manier de mogelijkheid ontnomen om bij te sturen. Kan de wethouder toelichten wat zijn afweging is geweest om de raad pas na het faillissement te informeren? In de brief staat wel dat alles heel snel is gegaan, maar toch had ik dat liever eerder geweten. Dan een andere vraag. Is de wethouder van plan om breed te evalueren hoe het heeft kunnen gebeuren dat een maatschappelijke organisatie is omgevallen?

De **VOORZITTER**: Mijnheer Elbay.

De heer **ELBAY** (d66): Dank voorzitter. Ik heb voorgaande sprekers aandachtig beluisterd, maar we zijn nu continu aan het wijzen naar het college naar de wethouder en niemand die het heeft over

onbehoorlijk bestuur en wanbeleid van Dona Daria zelf. We zijn het volgens mij met zijn allen eens dat zij ontzettend goede daden hebben gepleegd de afgelopen 20 jaar, maar als je kijkt naar de jaarverantwoording, sinds 2022 is er niets verantwoord. Niets. Dan is er sprake van onbehoorlijk bestuur. We weten helemaal niets over de cijfers, over de financiële situatie, omdat zij niet voldeden aan hun corveetaken, simpele corveetaken. Hoe kan je besturen zonder te weten hoe je ervoor staat, financieel notabene? Dus stop er alsjeblieft mee door te wijzen naar het college en naar de wethouder en vraag eerst even kritisch af en niet speculeren over de gang van zaken, vraag eerst even kritisch af hoe had dit nou kunnen gebeuren vanuit Dona Daria zelf? Hoe hadden zij dit kunnen voorkomen? We weten helemaal niets over de bedrijfsvoering, dus mijn vraag dan ook aan de spreker, weet u hoe de bedrijfsvoering van Dona Daria de afgelopen drie, 4 jaar eruitzag? Weet u welke keuzes zij hebben gemaakt? Goeie daden, verkeerde daden? En weet u hoe dit door hen had kunnen voorkomen worden?

De **VOORZITTER**: Mevrouw Vogelaar.

Mevrouw **VOGELAAR** (pvda): Volgens mij heeft vorige week de wethouder ook in de actua aangegeven dat dit vragen zijn die nu op het bordje liggen van de curator. Dus laat ik daar nu als raadslid geen uitspraken doen over de bedrijfsvoering van Dona Daria. Wat we wel weten, zeg ik tegen de heer Elbay, is dat Dona Daria na 2021 geen jaarrekening meer openbaar heeft gemaakt.

De **VOORZITTER**: De heer Elbay.

De heer **ELBAY** (d66): Nou ja, niet openbaar heeft gemaakt, ze hebben geen jaarcijfers gehad de afgelopen drie, 4 jaar. Dit debat, voorzitter, had helemaal niet moeten plaatsvinden vandaag. We hadden eerst fatsoenlijk even op het rapport van de curator moeten wachten en dan hadden we de feiten over de gebeurtenissen omtrent Dona Daria. Dus ik snap het niet.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Vogelaar.

Mevrouw **VOGELAAR** (pvda): Voorzitter, ik wil daar wel op reageren, want waar ik de wethouder naar vraag zijn punten waar juist de wethouder wel bepaalde afwegingen heeft gemaakt, namelijk over het moment van informeren van de raad. Dus ik wil ook verre van mij werpen dat ik speculeer over de redenen waarom Dona Daria failliet is gegaan. Wat ik wel aangeef, is dat ik het ernstig betreurt dat een maatschappelijke organisatie als Dona Daria, een groot belang voor onze stad, ten onder is gegaan. Ik vind wel dat het belangrijk is dat we daarin ook vanuit onze rol als raad evalueren hoe dat heeft kunnen gebeuren, een brede evaluatie waarin vanuit meerdere invalshoeken daarnaar wordt gekeken, en daar zou ik zeker het rapport van de curator bij willen betrekken.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Vlieger.

Mevrouw **VLIEGER** (gl): Voorzitter, op de vraag van de heer Elbay, nee, dat weten wij niet, de bedrijfsvoering van Dona Daria. Dat hoeven wij ook niet te weten, maar de gemeente weet dat ook heel duidelijk niet en dat is het probleem. Want wij vragen als gemeenteraad hen dingen uit te voeren, wij doen een samenwerking met hen, dingen gaan fout en we weten van niets. Dat is het probleem wat hier voorligt en dat is waarom wij willen weten van de wethouder, van het college, hoe dat heeft kunnen gebeuren. Want een organisatie die zo'n grote rol speelt in de uitvoering van gemeentelijke taken kan niet onder onze neus ineens failliet gaan en verdwijnen, toch?

De **VOORZITTER**: De heer Elbay.

De heer **ELBAY** (d66): Dit zijn terechte vragen die u eigenlijk aan het bestuur van Dona Daria moet vragen. U zegt dingen gaan fout, welke dingen zijn dat, mevrouw Vlieger? Welke dingen gaan fout?

De **VOORZITTER**: Mevrouw Vlieger.

Mevrouw **VЛИEGER** (gl): Voorzitter, een vage vraag. Er is een organisatie failliet gegaan, dat is wat er fout is gegaan. Wat daar vooraf aan is gegaan, had ik graag duidelijker willen weten. Daar heb ik ook om gevraagd. Daar is een brief van gekomen, die mij nog niet een totaalbeeld geeft. Dat is ook wat mevrouw Vogelaar net zei, er moet uiteindelijk een verslag van de curator komen, maar daar hebben wij geen inzicht op. Het punt is, de gemeente heeft daar ook al die jaren nooit inzicht in gehad. Dat kan toch niet? We moeten toch weten wat er met onze partners gebeurt?

De **VOORZITTER**: Elbay.

De heer **ELBAY** (d66): Zeker voorzitter en daarom ga ik zo meteen ook een motie indienen om dit gedeeltelijk recht te trekken, maar waar het om gaat, voorzitter, is, wat mevrouw Vlieger zelf ook aangeeft, we weten een hoop dingen niet. We weten een hoop punten niet, maar tijdens de Actualiteitenraad heeft de wethouder wel duidelijk gemaakt we moeten eerst even op het rapport van de curator wachten. Dan hebben we volledigheid, dan weten we wat er aan de hand is, dan kunnen we ook kijken of er een doorstart mogelijk is of juist niet. Dan weten we ook wat er gaat gebeuren met de welzijnsopdracht in Rozenburg, dan gaan we ook weten wat er gaat gebeuren met al die activiteiten die Dona Daria hier voorheen ging verrichten. Dit debat had helemaal niet moeten plaatsvinden vandaag.

De **VOORZITTER**: De heer Verweij.

De heer **VERWEIJ** (vvd): Voorzitter, ik vind het boven alles een beetje een vreemd getimed debat, want de Rotterdamse VVD heeft heel veel sympathie voor het harde werk wat Dona Daria heeft gedaan. U weet net zo goed als ik, huiselijk geweld gaat ons allebei aan het hart en cultuur gerelateerd geweld en de opvang van vrouwen die daarbij in de knel komen, vinden we allemaal heel belangrijk. Maar om nu binnen een paar weken na zo'n faillissement, terwijl het eerste verslag door de curator gisteren pas is gepubliceerd, heel hijgerig een debat over te beginnen waarin één iemand vraagt 'ik wil weten waarom er geen hulp is geboden', terwijl we nog helemaal niet scherp hebben wat nou eigenlijk de oorzaak was van het faillissement en of hulp dus überhaupt zin heeft gehad, en de ander zegt 'het gaat me niet om de hulp en de oorzaak, het gaat me alleen maar om dat we als raad niet geïnformeerd zijn'. Dus het zijn eigenlijk 2 totaal tegenstrijdige signalen van aanvragers van het debat zijn geweest, van de partijen die gaan fuseren binnenkort. Ik begrijp niet waarom we dit debat hebben, terwijl we nog lang niet alle feiten bekend hebben om werkelijk inhoudelijk oordeel hebben over wat de gemeente wel of niet goed heeft gedaan. Daarom vraag ik me eigenlijk af wat nu het punt is van het debat. Misschien moet u dat nog een keer aan toelichten, dan kan ik daarop reageren.

De **VOORZITTER**: De vraag is aan mevrouw Vogelaar?

De heer **VERWEIJ** (vvd): Aan u beiden, want er zit licht tussen voorzitter. Daarom is de vraag wat proberen we nu eigenlijk vandaag op tafel te krijgen? Wat is het doel van dit gesprek vandaag?

De **VOORZITTER**: Het staat uiteindelijk iedereen wel vrij om gewoon een debat aan te vragen en als u het daar niet mee eens bent kunt u ook tegen stemmen. Dat heb ik niet gemerkt toen het debat werd aangevraagd. Maar goed, als mevrouw Vogelaar daar nog een reactie op wil geven, dan mag dat.

Mevrouw **VOGELAAR** (pvda): Ik wil wel kort reageren op het punt van de heer Verweij, want wat wij juist hebben gedaan in de samenwerking die GroenLinks en PvdA hebben, is dat wij verschillende aspecten zijn, waarom wij er juist voor hebben gekozen om nu een regulier debat te hebben en dat wij ervoor hebben gekozen om daar ook allebei een perspectief in te brengen, zodat wij een volledig beeld gaan creëren. Het licht dat u daartussen ziet, dat zie ik niet. Ik zie het juist als een mooie aanvulling en voorbeeld van een goede samenwerking.

De **VOORZITTER**: De heer Verweij.

De heer **VERWEIJ** (vvd): Dank voorzitter. Als we inderdaad als doel voor het debat van vandaag hebben om scherp te krijgen wat is er precies gebeurd, had de gemeente iets kunnen doen om dit te voorkomen, dan is dit debat hartstikke prematuur. Dan is dit debat echt voortijdig. We hebben nu één verslag gehad van de curator waaruit blijkt dat er hartstikke veel verlies is geleden, 3 jaar op rij. We hebben nog geen enkel idee wat ervan de onderliggende oorzaak is geweest. De gemeente, hebben die een rol gespeeld ja of nee? Dat is allemaal nog hartstikke onduidelijk. Dus als mevrouw Vlieger, en ik heb geen enkele twijfel aan haar goeie intenties, is om hiervan te leren, om hier lessen uit te trekken, dan zijn we dit debat nu echt ruim voor de tijd aan het doen. Had ik liever gehad dat we het over een paar maanden hadden gedaan, dat de curator alles op tafel had gehad, dat wij als raad ook meer informatie hadden gehad, in plaats van nu in alle hijgerigheid, 4 dagen na zo'n faillissement, een debat aan het hebben terwijl er nog zoveel in de mist staat.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Vogelaar, of wil de heer Coşkun hierop reageren?

De heer **COŞKUN** (sp): Jawel, want de heer Verweij is zelf ontzettend prematuur, want er zijn zes, 7 aanvragers van dit debat en ik leg het u zo uit waarom dit niet prematuur is, maar uw opmerkingen wel.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Vogelaar.

Mevrouw **VOGELAAR** (pvda): Voorzitter, het gemeentelijk pand aan de Gerard Scholtenstraat waar Dona Daria hoofdhuurder van was. Het doet mij deugd dat de wethouder, na ons debat vorige week en ook nadat de stichting Nieuwlander op de lijn is gekomen, contact heeft opgenomen met de stichting Nieuwlander en dat zij weer toegang krijgen tot het gebouw. Dus dat is heel mooi om te horen. Ook hebben wij begrepen dat de meeste organisaties en gemeenschappen die ook gebruik maakten van het pand, zelf een andere plek hebben gevonden. Dat is goed om te horen, maar ik zou willen weten ook kan de wethouder dat bevestigen? Want wij hebben wel geluiden gehoord, maar graag een bevestiging daarvan van de wethouder. Voorzitter, afrondend, het wethouderschap is in de ogen van de PvdA-fractie niet alleen goed opdrachtgeverschap, maar is ook om als bestuurder te waken over de maatschappelijke organisatie in onze stad. Dat is leiderschap en dat willen we graag zien, want Rotterdam heeft dat nodig.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Dan is nu het woord aan mevrouw Verkoelen. Mevrouw verkoelen, u heeft het woord.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus): Ik maakte een grapje. De heer Biljoen was vanmorgen ook stevig. Goed, voorzitter, ik zal het eens over dat geld gaan hebben. De gemeente Rotterdam was namelijk al jarenlang, minstens sinds 2022, op de hoogte van de financiële problemen bij Dona Daria. Herhaaldelijk zijn er signalen geweest over mismanagement, maar de wethouder deed er niets mee. Geen interesse voor mij wat Dona Daria doet, wel interesse wat een wethouder doet. Voorzitter, waarom heeft de wethouder niet gehandeld? In plaats van goed bestuur te waarborgen bij een organisatie die grotendeels afhankelijk was van gemeentelijke middelen, heeft deze wethouder de problemen laten escaleren. Voorzitter, dit faillissement komt natuurlijk niet uit de lucht vallen. Er waren momenten waarop financiële controle, bestuurlijke ondersteuning of misschien wel herstructurering op zijn plaats was geweest, maar zoals zo veel maatschappelijke organisaties overkomt, werd de subsidie van Dona Daria vervangen door projectgeld. Daarmee werden nieuwe financiële verantwoordelijkheden en commerciële risico's opgelegd aan een organisatie die primair een sociaal maatschappelijk rol vervulde, maar die helemaal niet weerbaar genoeg was om dat te dragen. Dona Daria werd financieel compleet uitgehold terwijl deze wethouder het zonder blikken of blozen liet gebeuren. Voorzitter, de afwachtende houding van deze wethouder heeft geleid tot het verdwijnen van een cruciale maatschappelijke organisatie met alle gevolgen van dien voor heel veel vrouwen. Dat noem ik bestuurlijk falen en dat is waarom we vandaag hier staan, mijnheer Verweij. Maar, voorzitter, naast het verlies van een cruciale maatschappelijke organisatie, dreigt ook nog de mogelijke teloorgang van het vrouwenarchief van Rotterdam.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Verkoelen, de heer Crielaard heeft een vraag.

De heer **CRIELAARD** (leefbaar rotterdam): Dank u wel, voorzitter, want ik hoor mevrouw Verkoelen ook zeggen dat Dona Daria financieel werd uitgehold. Dat er problemen waren financieel, dat is duidelijk, dat is evident, anders wordt er geen faillissement uitgesproken. Maar hoe komt u tot de conclusie dat het is uitgehold?

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+): Dat zal de curator u straks best wel gaan vertellen. Wat ik heb te horen gekregen, hebben anderen ook te horen gekregen. Waar het om gaat, is dat deze wethouder het wist. Die uitholling heeft plaatsgevonden, anders hadden we geen faillissement gehad.

De **VOORZITTER**: De heer Crielaard.

De heer **CRIELAARD** (lr): Via de voorzitter. Mevrouw Verkoelen, ik vraag het u en niet aan de curator, want de curator is daarmee bezig. U zegt net heel stellig, het is financieel uitgehold. Dan moet u dat ook met argumenten staven en niet zeggen, dat moet u aan de curator vragen. Ik vraag het aan u.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+): Het grootste argument is dat Dona Daria failliet is. En dat zegt alles van een financiële uitholling van een organisatie. Als het zo financieel aantrekkelijk en goed in elkaar zat, was het niet failliet gegaan. Zo simpel is het. Dat is wat ik tegen u zeg. Dat noem ik een financiële uitholling.

De **VOORZITTER**: Mijnheer Crielaard.

De heer **CRIELAARD** (lr): Blijft nog mijn vraag, wat is uw argument dan dat het echt ook is uitgehold? Dat het failliet is gegaan, dat is evident. Dat hebben we allemaal kunnen lezen. Vanochtend is er een financieel voorlopig rapport van de curator, waarin echt schrikbarende getallen staan genoemd. Heeft dat dan te maken met gemeentebelasting dat het uitgehold is of door de financiële bedrijfsvoering?

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+): Ik ga het u nogmaals noemen. Voorzitter, als ik de kans krijg, wil ik het best nogmaals noemen. In 30 seconden werd de subsidie van Dona Daria vervangen door projectgeld. En ik weet het toevallig zelf, omdat ik ook zo'n organisatie ooit geweest ben. Van subsidie naar projectgeld vraagt een totaal ander financieel beheer, totaal andere financiële instelling, totaal andere visie op je werk. En primair, voor een sociaal-maatschappelijke rol die Dona Daria vervulde, was dat niet te dragen. Ze waren daar niet weerbaar genoeg voor. En dat hebben ze ook gezegd, meermalen, tegen de gemeente, we hebben problemen en we komen er niet uit. En de gemeente deed er niks mee.

De **VOORZITTER**: De heer Verweij.

De heer **VERWEIJ** (vvd): Voorzitter, ik heb nog steeds geen antwoord gehoord op een heel terechte vraag van de heer Crielaard. Namelijk, we zien dat een bedrijf failliet is gegaan, of een instelling failliet is gegaan. Dus dat moet aan de gemeente hebben gelegen, zegt mevrouw Verkoelen. We zien dat er een vliegtuig in de boom hangt, dus de piloot zal wel een fout hebben gemaakt. Mevrouw de voorzitter, als de gemeente bij iedere organisatie die problemen dreigt te krijgen het stuur gaat overnemen, zeggen, wij gaan het wel even van u overnemen, gaan er een paar dingen gebeuren. De gemeente krijgt het risico dat zij zich als feitelijk leidinggevende, als ware zij bestuurder, aansprakelijk is voor elk boedeltelkort wat daarna gaat ontstaan. En 2, welzijnsorganisaties gaan wel honderd keer nadenken, voordat zij naar Rotterdam komen. Want zodra zij aangeven, het zit een beetje ingewikkeld, dan zou de gemeente onmiddellijk het stokje overnemen, alle controle wegnemen van het bestuur, terwijl het bestuur als taak heeft om te reageren op veranderde omstandigheden. Dat is precies het punt wat u noemt. En het idee dat de gemeente iets fout heeft gegaan, want er is een organisatie failliet gegaan, is zo plat, zo simpel en zo slecht onderbouwd dat het, zeker gelet op het premature tijdstip van dit debat, onmogelijk is om hier een zinnige discussie over te hebben. En ik heb ook geen bijdrage meer die ik zo meteen hoeft te leveren. Op deze manier kunnen we geen zinrijk gesprek voeren. Dat gaat niet.

De **VOORZITTER**: De heer Van Campenhout.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1): Vraag aan mijnheer Verweij. Maar als een bedrijf, een stichting welwillend is, maar tijdelijk niet welkunnend is en de hulpvraag stelt aan de gemeente, hoe vindt u dat de gemeente naar zo'n partij zou moeten reageren?

De **VOORZITTER**: De heer Verweij.

De heer **VERWEIJ** (vvd): Ik vind dat de gemeente ze best aan mag horen, best advies mag geven, best door mag vragen, maar daarbij houdt de gemeentelijke verantwoordelijkheid ook wel op. Het is niet de verantwoordelijkheid van de gemeente om daarna het bestuur te gaan overnemen.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1): En dat is juist waar deze discussie om gaat. Ik stel voor dat we dit debat verder gaan voeren en hier uit gaan komen.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Verkoelen mag doorgaan.

Mevrouw **VERKOELEN** (50+): 30 seconden om eventjes te reageren. Kijk, de heer Verweij doet net alsof we marktpartijen zijn, alsof we hier gewoon economisch keihard gaan verdienen aan maatschappelijke ondersteuning. Kom op, het waren taken die de gemeente Rotterdam moest doen en die we uitbesteed hebben aan sociaal-maatschappelijke organisaties. Dat is de kern. En dan heb je verantwoordelijkheid. En die verantwoordelijkheid hebben we niet genomen. Ze hadden het niet over hoeven te nemen. Maar wel sinds 2022 misschien eens een keer met ze aan tafel kunnen gaan zitten, hoe kunnen we je helpen dat het anders wordt? Niet gebeurd. De afwachtende houding van deze wethouder heeft geleid tot het verdwijnen van een cruciale maatschappelijke organisatie, met alle gevolgen van dien voor heel veel vrouwen. Dat noem ik bestuurlijk falen. Maar voorzitter, naast het verlies van een cruciale maatschappelijke organisatie dreigt er nog een andere mogelijke teloorgang. En dat is die van het vrouwenarchief van Rotterdam. Sinds 1976 hebben vele vrouwengroepen gewerkt aan het documenteren van hun strijd, vooruitgang en gemeenschap. Dit archief en erfgoed van decennia van vrouwenemancipatie in Rotterdam ligt grotendeels opgeslagen om te beheren bij Dona Daria. Dat was een afspraak met de gemeente. Slechts een heel klein deel is veiliggesteld bij het Stadsarchief. En zonder ingrijpen verdwijnt een cruciaal stuk Rotterdamse geschiedenis.

De **VOORZITTER**: De heer Verweij.

De heer **VERWEIJ** (vvd): Voorzitter, de wethoudersbrief telt 3 pagina's. Pagina 1. Terwijl mevrouw Verkoelen zegt, er is niks gebeurd. Op basis van de brieven zijn gesprekken gevoerd in september en oktober '23 en in maart en juni '24. In deze gesprekken zijn alle betalingsdossiers doorgenomen. Uw stelling, er is niks gebeurd, is absolute flauwekul. Er is 1 brief van 3 pagina's, waarin gewoon dit soort feitelijkheden benoemd staan. U roept eigenlijk maar wat. U roept echt maar wat. Het is allemaal niet waar wat u zegt?

De **VOORZITTER**: Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50+): Vrij algemene gesprekken gevoerd eind '23, begin '24. We hebben het al over 2022 dat het fout ging. Het had al veel eerder moeten gebeuren. En daar is de wethouder gewoon niet op ingegaan. En zelfs in '23 horen ze het zich nog aan en ze gaan gewoon op dezelfde voet verder. En daar zit het kernpunt. Daar had de gemeente iets moeten doen. Ik ga verder. Het laatste eind van mijn betoog. Gaat deze wethouder eindelijk eens verantwoordelijkheid nemen en ervoor zorgen dat deze documenten in ieder geval niet verloren gaan? Of laat hij toe dat door bestuurlijke nalatigheid een fundamenteel van de stadsgeschiedenis ... Beseft u het? Want dat gaat de container in verdwijnen door de curator. Voorzitter, het lijkt mij duidelijk, deze wethouder heeft de morele en bestuurlijke plicht om het archief veilig te stellen en over te dragen aan een betrouwbare instelling, zoals het Stadsarchief. Kan de wethouder daarop reflecteren, want daar wil ik graag verder mee gaan?

De **VOORZITTER**: De heer Crielaard heeft een vraag.

De heer **CRIELAARD** (lr): Voorzitter, ik heb 2 vragen nu, naar aanleiding van het laatste. Ik stond al eventjes. Maar de interruptie wordt vrij makkelijk van tafel geveegd door mevrouw Verkoelen. Is mevrouw Verkoelen van mening dat de gemeente niet aan zijn financiële verplichtingen heeft gedaan? Want ze hebben wel daadwerkelijk ook, naar aanleiding van de verzoeken van Dona Daria, de dossiers doorgenomen en de betalingen gedaan, waarvoor zij hadden geopteerd om die diensten uit te voeren. En daar moet ik bij zeggen, die diensten zijn uitstekend uitgevoerd. Ze hebben echt fantastisch werk gedaan. En daar staan wij ook voor. Maar heeft de gemeente verzaakt?

Mevrouw **VERKOELEN** (50+): Eén, ik heb niet gezegd dat de gemeente zijn verplichtingen niet nagekomen is, geen seconde. Ik heb het over het financieel wanbeheer bij Dona Daria, niet bij de gemeente. Dat is één. 2, u zegt, de diensten zijn perfect uitgevoerd. Dan ga ik met u op stap naar een hele hoop bedrijven die iets anders zeggen, want dat is niet het geval. U zegt iets waar u geen onderzoek naar gedaan hebt. Heb ik wel gedaan. Is niet helemaal waar, wat u zegt. Maar dan nog, daar

had de gemeente controle op moeten doen, want het waren wel opdrachten van de gemeente. Dat is 2. En drie, zei u over ... U had nog een derde vraag.

De heer **CRIELAARD** (lr): Die had ik nog niet gesteld, voorzitter.

De **VOORZITTER**: U mag hem stellen, als u wil.

De heer **CRIELAARD** (lr): Want u heeft het over dat veiligstellen van het archief, wat nu in beheer is van Dona Daria. Heel sympathiek. Maar als de curator zegt, luister, de tekorten zijn zo hoog opgelopen, gemeente, daar moet u voor betalen. Zegt u dan ook, gemeente, ga daarvoor betalen? En B, is daar dan ook een dekking voor, die u gevonden heeft?

Mevrouw **VERKOELEN** (50+): En dat kan ik mij voorstellen. Eén, de gemeente had het al in beheer gegeven aan Dona Daria. Ik weet toevallig, mijn eigen archief is naar Dona Daria gegaan. Op verzoek van de gemeente, omdat Dona Daria de opdracht kreeg om het te gaan beheren, te gaan registreren en met het Stadsarchief het te gaan digitaliseren. Is niks aan gedaan, aan die opdracht. Of althans, maar gedeeltelijk. Want het Stadsarchief heeft een gedeelte, maar niet alles. En ik neem aan dat niet alles betaald is. En dat was wat ik u nog wilde zeggen. U zegt heel hard, hebben we de verplichtingen niet nagegaan? Er zijn heel veel problemen geweest. In februari dit jaar gaat het failliet. In januari heeft de gemeente nog een stevige rekening betaald aan Dona Daria. En daar zit wel voor mij een probleem. Want dan denk, ik ben het met u eens, het kost geld, maar dat kon wel. Dan moet het maar overgeheveld worden voor deze activiteit, want er was wel geld voor beschikbaar.

De **VOORZITTER**: Mijnheer Crielaard.

De heer **CRIELAARD** (lr): Dan neem ik aan dat in uw motie ook die dekking staat.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Verkoelen, wenst hier niets op te zeggen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50+): Mijn vraag is hopelijk wel duidelijk aan de wethouder, reflecteer eens over dat archief.

De **VOORZITTER**: Helder. Dank u wel. En dan is het woord aan de heer Van Campenhout.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1): Dank u, voorzitter. Dona Daria heeft lang gestreden voor de emancipatie en inclusie, van vrouwenrechten tot vrouwenfemicide tot lhbtqia+ acceptatie. Soortgelijke organisaties staan vaak aan de frontlinie van sociale rechtvaardigheid in Rotterdam. Maar Dona Daria zal naar alle waarschijnlijkheid verdwijnen, door haar financiële problemen. Het faillissement van essentiële maatschappelijke organisaties kan echter voorkomen worden. En daarom willen wij niet wachten tot het te laat is. Rotterdam BIJ1 pleit daarom voor structurele oplossingen voor een gemeentelijk vangnet, dat voorkomt dat cruciale welzijnsorganisaties omvallen. Denk hierbij aan een stadscurator, een stadsbewindvoerder of een stadsaccountant, geef het een naam. Want een faillissement betekent vaak niet alleen het einde van een organisatie, maar ook van de diensten waar duizenden Rotterdammers op rekenen. Een stad die zegt te staan voor inclusie, diversiteit en sociale cohesie moet haar maatschappelijke organisaties beschermen, want dat is gerechtigheid. Want een sociaal rechtvaardig Rotterdam kan niet bestaan zonder hen. Daarom dienen wij de motie in 'Preventieve Ondersteuning van essentiële maatschappelijke Stichtingen in Financieel Noodweer'. Tot zover, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1): Wacht, nog een aanvullinkje. Ik had nog een vraag aan de wethouder. Aanvullend op de kleine discussie die ik had met de heer Verweij. Er is een hulpvraag gesteld door Dona Daria, blijkbaar richting de gemeente. En wat heeft de gemeente gedaan? Hebben ze inderdaad geadviseerd en is er ook doorverwezen naar een partij die hun wel zou kunnen helpen? En dat was de laatste vraag die ik wilde stellen.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. En dan zie ik dat er 2 moties zijn ingediend. Motie 'Preventieve Ondersteuning van essentiële maatschappelijke Stichtingen in Financieel Noodweer'. Eén, excuus. En die voldoende ondertekend en maakt deel uit van het debat.

Motie 1. 'Preventieve Ondersteuning van essentiële maatschappelijke Stichtingen in Financieel Noodweer.'

"De gemeenteraad van Rotterdam BIJ1 op 20 maart 2025 ter bespreking van het agendapunt 6.3 'Debat over 'Faillissement Dona Daria';

constaterende dat:

- diverse stichtingen met maatschappelijke waarde in Rotterdam in financiële problemen kunnen komen, zoals recentelijk het geval is bij Stichting Donna Daria;
- de gemeente, als subsidieverstrekker, op dit moment onvoldoende middelen heeft om preventief bij te sturen zonder juridisch en financieel aansprakelijk te worden;
- een gebrek aan vroegtijdige signalering en ondersteuningsmechanismen kan leiden tot onnodige faillissementen en verlies van essentiële maatschappelijke voorzieningen;

overwegende dat:

- de gemeente wettelijk verschillende instrumenten kan inzetten om stichtingen tijdig te ondersteunen, zoals subsidievoorwaarden, garantstellingen, leningen en begeleiding;
- het wenselijk is om een preventief middel in te stellen waarmee Rotterdam tijdig kan ingrijpen om financieel gezonde en essentiële maatschappelijk cruciale stichtingen te behouden;
- gemeenten elders in Nederland werken met monitoring, begeleidingsprogramma's en risicofondsen om continuïteit van essentiële maatschappelijke organisaties te waarborgen;
- dit kan worden vormgegeven zonder dat de gemeente direct verantwoordelijk wordt voor het financieel beleid van de stichting;

verzoekt het college:

- een vroegsignalering- en interventiesysteem te ontwikkelen waarbij gesubsidieerde essentiële stichtingen met financiële problemen verplicht worden hierover tijdig melding te maken, gekoppeld aan monitoring van financiële kerncijfers;
- een Rotterdams Waarborg- en Noodfonds voor essentiële Maatschappelijke Stichtingen te onderzoeken, waarmee leningen, borgstellingen of noodsubsidies verstrekt kunnen worden aan stichtingen die een faillissement kunnen voorkomen door tijdelijke financiële steun onder strikte voorwaarden;
- een begeleidingsprogramma te ontwikkelen waarin essentiële financieel kwetsbare stichtingen worden ondersteund met advies en governance-verbeteringen, inclusief toegang tot interim-bestuurders of financiële experts;
- de financiële, juridische en beleidsmatige haalbaarheid van deze instrumenten binnen 6 maanden te onderzoeken en hierover de gemeenteraad te informeren;
- eventuele benodigde wijzigingen in gemeentelijk subsidiekader en begrotingsbeleid voor te bereiden om de hierboven genoemde ondersteuning juridisch mogelijk te maken;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.R. van Campenhout

De **VOORZITTER**: En de heer Kind staat op, en ik denk voor het woord.

De heer **KIND** (volt): Dank u wel, voorzitter. Ik probeer ook nog wat informatie toe te voegen aan dit debat. Ik denk dat we het er allemaal over eens zijn met elkaar dat Dona Daria ongelooflijk belangrijk werk heeft gedaan voor de stad. Maar we verzanden nu ook in een subsidieverhaal. En daarin moeten we wel heel scherp zijn. Want Dona Daria heeft meerdere opdrachten binnen de gemeente Rotterdam. Aan de ene kant de poot waar we het nu over hebben met de projectsubsidie, die al vele jaren wordt verstrekt. Maar wat we vergeten, dat het ook zeer belangrijk is om daarin mee te nemen dat ze de welzijnsopdracht uitvoeren in Rozenburg. Nu weten we van projectsubsidies de binnen de gemeente, dat daar de regelgeving eigenlijk vrij eenvoudig is. Je hoeft namelijk niet veel te overleggen aan de gemeente. Bij de welzijnsaanbestedingen dien je ongelofelijk veel informatie te overleggen met de gemeente. Er is, anders gezegd, heel goed nagedacht over allerlei manieren om te voorkomen dat er ooit een faillissement ontstaat. En daar kunnen we de wethouder wel op aanspreken. Ik heb de aanbestedingsdocumenten voor me. Eis 178, financiële jaarverantwoording met controleverklaring. 179, inhoudelijke jaarrapportage met assurance rapport, accountant, voorlopige verantwoording, halfjaarrapportage. Heel interessant. 183, horizontaal verantwoorden en overige opdrachten. Er dient, als je een aanbesteding doet, ook financieel te overleggen wat voor andere opdrachten je voor de gemeente nog meer uitvoert. En daarbij financieel inzichtelijk te maken wat je dat jaar gedaan hebt en hoe je er financieel voorstaat. Dat dient ieder jaar overlegd te worden. Dan is inderdaad ook nog een heel groot deel over de informatieplicht van Dona Daria zelf. Dan gaat het bijvoorbeeld ... Als er ook maar 1 risico is rondom de financiën, dan dient het met het college overlegd te worden. Ook nog, tot slot, want het wordt vrij technisch, zijn er heel veel mogelijkheden voor het college opgenomen in de

aanbestedingsvoorwaarden om de controle op Dona Daria steviger in te vullen. Bijvoorbeeld door externe accountants vanuit de gemeente, op kosten van Dona Daria, naar de jaarrekening te laten kijken, ofwel naar de financiële situatie van Dona Daria te laten kijken. Nogmaals, Dona Daria deed, doet nog steeds heel goed werk, superbelangrijk voor de stad. Maar de vraag die hier volgens mij ligt, op welke punten kunnen we op basis van de aanbestedingseisen Dona Daria aanspreken en op basis van welke punten kunnen we het college aanspreken? En wat ik zou willen vragen aan het college, want het gaat nu heel vaak over die projectsubsidie, kunt u op basis van de aanbestedingseisen aan ons vertellen wat er op al die punten is gebeurd? Want ik kan me niet voorstellen dat die financiële situatie en alles wat daarbij komt kijken, dat we dat nu pas weten en dat we nu te horen krijgen, we hebben in 2023 gesprekken gehad over algemene vragen over projectaanvragen. Er moet een accounthouder welzijn zijn, die hier enorm veel alarmbellen heeft moeten horen afgaan de afgelopen jaren. En zoals we uit de collegebrief eigenlijk op kunnen halen, is dat wellicht niet goed genoeg gebeurd. Graag een reflectie daarop vanuit het college, hoe kunnen we de situatie van Dona Daria naast de aanbestedingseisen leggen en hoe wilt u ons daarover op de hoogte brengen? Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. De heer Crielaard.

De heer **CRIELAARD** (lr): Dank u wel, voorzitter. En dank u wel ook wethouder voor de wethoudersbrief die wij gisteren ontvangen hebben. Zoals een aantal keren net al gezegd is door de heer Verweij, is dit debat over de schuldvraag of over waar is het fout gegaan, het faillissement, heel prematuur.

De heer **COŞKUN** (sp): Voorzitter, een orde.

De heer **CRIELAARD** (lr): Maar wat ik belangrijker vind ...

De **VOORZITTER**: De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp): De heer Crielaard stond als laatste op de lijst.

De **VOORZITTER**: Nee, ik mijn lijst is ...

Mevrouw **VLIEGER** (gl): Voorzitter, punt van orde, want er zijn indieners van de aanvraag.

De **VOORZITTER**: Excuus, dit is een fout van mijn kant. Bij mij liepen we ons lijstje af hier, maar hoe bezwaarlijk is het dat de heer Crielaard gewoon even zijn betoog afmaakt?

De heer **COŞKUN** (sp): Omdat hij, als hij naar mij en de heer Vonk had geluisterd, misschien een ander betoog gaat houden.

De **VOORZITTER**: Ik zou toch willen voorstellen dat de heer Crielaard gewoon even zijn ... Het gebeurt wel vaker. En volgens mij gaan we er altijd vrij collegiaal mee om. Ik zou toch willen vragen dat de heer Crielaard ... Het is mijn fout. Ik geef gelijk toe. Maar als de heer Crielaard toch net zijn betoog staat te houden, dan zou ik willen vragen om hem af te maken, anders moet 2 keer naar de heer Crielaard luisteren. Misschien is dat ook weer een probleem.

De heer **CRIELAARD** (lr): Dank u voor de coulance. En sorry dat ik voor mijn beurt praat, maar ik zal straks met heel veel interesse naar u luisteren. En mocht ik het nodig vinden, zal ik ook verduidelijkende vragen stellen, mijnheer Coşkun. Maar ik was bij het punt aangekomen dat ik niet zozeer wil terugkijken van, hoe is het faillissement ontstaan. Maar meer ook van, wat nu, hoe nu verder? Want er is een aanzienlijke doelgroep die nu in de kou dreigt te staan, die ook wel echt een veilige haven vond bij Dona Daria. En de onderhuurders die in het pand zitten, waar Dona Daria hoofdhuurder voor is. En we lezen in de wethoudersbrief wel dat gisteren zijn er nog gesprekken geweest, maar dat de deur vooralsnog dichtzit. En graag wil ik toch wel van de wethouder horen welke acties hij gaat ondernemen om snel die welzijnsopdracht toch weer onder te brengen bij de combinanten of een andere partner, en die deur zo snel mogelijk van het slot kan gaan. Dan geef ik nu het woord, via de voorzitter, aan de heer Coşkun.

De **VOORZITTER**: Zo gaat het niet, want dan doet u de heer Vonk namelijk heel veel onrecht aan, want die stond toch echt nog voor de heer Coşkun op de lijst. Ik ga toch maar weer naar de heer Vonk eerst.

De heer **VONK** (cu): Sorry, ik snap de teleurstelling bij de heer Crielaard, maar ik ga eerst. Allereerst dank voor de brief. En vooral dank aan de ambtenaren die daar toch even in korte tijd ons de nodige

informatie hebben voorzien. Waarvoor zeer veel dank. Het eerste punt wat ik wilde maken, is meer even voor onszelf, niet zozeer naar de wethouder. Er wordt natuurlijk over Dona Daria gesproken, ook in die brief, vanuit het perspectief van de gemeente. Wij hebben daar nog weinig informatie over. Ik heb er wel behoefte aan om nog eens met Dona Daria zelf daar het gesprek over te voeren. Ik heb alleen niet zelf de capaciteit om dat te organiseren, maar misschien dat we met collega's dat gesprek nog een keer met elkaar kunnen voeren. Dat we ook het verhaal van Dona Daria zelf nog eens horen op datgene wat de gemeente daarover heeft geschreven. Dan even 2 dingen naar aanleiding van de brief. De eerste is dat Dona Daria klaagt, zo lezen we in de brief, over trage afhandeling van projectaanvragen en late aanlevering van inkooporders. De gemeente stelt vervolgens vast, daar is eigenlijk niks aan de hand. We hebben het allemaal netjes gedaan. Maar wat was dan precies het signaal van Dona Daria? Was dat onterecht, dat signaal, of was het zo dat er wel degelijk een punt was waardoor zij in de problemen kwamen, maar wordt dat niet helder uit de brief? Graag een verduidelijking op dat punt. Dan mijn laatste punt. En dat is, de gemeente heeft uitgebreid met Dona Daria gezeten en Dona Daria heeft inzicht gegeven in de financiële situatie, begin '25, zo lezen we in de brief. En toen heeft ook de gemeente maximaal ondersteund, door mee te denken in oplossingen. Kennelijk is er heel veel informatie uitgewisseld. Wist de gemeente ook best wel wat de problemen waren. Anders kun je niet meedenken. En mijn vraag is dan, wat waren dan die problemen waar kennelijk verder in de brief niet overgeschreven wordt, die de gemeente niet samen met Dona Daria heeft kunnen oplossen? Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Dan is nu het woord aan de heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp): Voorzitter, vorige week bij de Actualiteitenraad heb ik met kromme tenen en vlagen van verbijstering en schaamte gekeken naar het gestuntel van achter de bankjes van het college. Vier onderwerpen waarover binnen deze raad nauwelijks of geen politieke meningsverschillen bestaan, maar die in de uitvoering leiden tot ongewenste problemen, waarbij het te zot voor woorden is dat die incidenten toch ontstaan. Wethouders behoren dit soort problemen te voorkomen. Regeren is vooruitzien. En als toch onverhoopt iets misgaat, dan moet een wethouder optreden of anders aftreden. Je mag de eer ook aan jezelf houden. Vandaag kan wethouder Achbar laten zien dat hij meer is dan een schakeltje, zoals hij zichzelf vorige week noemde in het debatje over Dona Daria. Laten zien dat hij echt achter de rug van de curator tevoorschijn komt. Elke ketting is zo sterk als de zwakste schakel. En in Rotterdam blijkt de wethouder dat zwakke schakeltje te zijn. De grondhouding van deze wethouder bevalt mij niet. Natuurlijk gaan er ook wel dingen goed op welzijnsgebied in Rotterdam, maar dat is meer ondanks dan dankzij deze wethouder. Mensen maken de stad in Rotterdam en wethouders zouden dat mogelijk moeten maken. Vraag aan de wethouder, hoe kan het dat u laat opschrijven voor het opvragen van officiële jaarrekeningen door de gemeente moet er een wettelijke grondslag zijn? Is een forse subsidierelatie niet voldoende grondslag? Is deze subsidieverordening door dit college zodanig uitgekleeft dat zij nog alleen maar vinkjes zetten? Uit de zeer ambtelijke brief van gisteren spreekt geen enkel woord van waardering voor het werk dat Dona Daria jarenlang op verzoek van de gemeente heeft gedaan. Ze zijn zelfs ontstaan op aanraden van de gemeente en onder regie van de voorgangers van deze wethouder. In de brief geen enkel spoor van een visie, ambitie of motivatie. Vraag aan de wethouder, hebt u wel een visie, een ambitie of een motivatie als het gaat om vrouwenrechten, emancipatie en empowerment van het vrouwelijke helft van onze bevolking? En Dona Daria is slechts een voorbeeld in een hele ketting aan welzijnsvoorzieningen die onder onze ogen worden afgebroken of door geldgebrek ten onder gaan. De Katrol, het Kinderparadijs, B for You, Big Friends, de Unie van Vrijwilligers. Het gestuntel met Couleur locale, de Right to Cooperate. En dan nu weer Dona Daria. De wethouder staat erbij en kijkt ernaar en zit met zijn handen in het haar, of blijft gewoon op zijn handen zitten. Als je geen andere actieve rol wil, stap dan op als wethouder. U wilt niet op de stoel van de ondernemer gaan zitten. U zit wel op de stoel van een wethouder. Gebruik die stoel, treed op of treed af. Wat is het nou, wethouder? Wanneer worden de mouwen opgestroopt en laat u zien waar u staat? In uw brief blijft het bij pleisters plakken en doekjes voor het bloeden, terwijl u patiënt gereanimeerd moet worden. Geacht college, welzijn is een randvoorwaarde voor preventie in de zorg. Wethouder Buijt krijgt de zorgkosten maar niet onder controle. En het geld lekt met 10 miljoen per maand weg in verkeerde zakken. En uw college breekt die preventie elke dag verder af. Stop daarmee of stap op.

De **VOORZITTER**: Dan geef ik nu het woord aan mevrouw Van de Peppel.

Mevrouw **VAN DE PEPPEL** (pvdd): Ik denk dat alle vragen en opmerkingen namens mijn collega's al gesteld zijn. En ik luister graag naar de beantwoording van de wethouder.

De **VOORZITTER**: Zijn er nog anderen die het woord wensen. De heer Elbay.

De heer **ELBAY** (d66): Dank, voorzitter. Volgens mij heb ik al licht laten doorschemeren hoe ik naar dit debat kijk. Dit is inderdaad, zoals collega Verweij ook zei, prematuur. En we hadden dit debat later moeten voeren, nadat het rapport van de curator was gepubliceerd. Nu is het speculeren en continu wijzen naar de wethouder en naar het college, wat, wat mij betreft, dan ook ongepast is. Voorzitter, het is belangrijk dat we vanaf nu ook vooruitkijken en vooral al die goedwerkende initiatieven die we hebben in de stad, in Rozenburg, maar wat ook door Dona Daria plaatsvond, dat we die garant stellen. Mijn vraag dan aan de wethouder is, hoe gaan we waarborgen dat vrouwenemancipatie zich in de stad nog steeds blijft voortzetten? En het lijkt me ook belangrijk om te weten wat we gaan doen met de sociaal ondernemers die in het pand zaten waar Dona Daria de hoofdhuurder was. Heeft u al gesprekken met ze gevoerd? En wat bent u van plan om daarmee te gaan doen? Voorzitter, de Rijksoverheid hanteert een systeem waarbij zorgaanbieders, welzijnsaanbieders en andere partijen die subsidie ontvangen verplicht financiële verantwoording afleggen via de Regeling openbare jaarverantwoording. Dit gebeurt jaarlijks, voorzitter. En dit systeem zorgt voor tijdige signalering van financiële problemen mogelijk maakt en bijdraagt aan betere bestuurlijke controle en transparantie van de overheid. Ik wil graag een motie indienen die eigenlijk het college verzoekt om een onderzoek in te stellen naar de haalbaarheid van de implementatie van het landelijk systeem met een vergelijkbare financiële verantwoording voor de Rotterdamse welzijnsaanbieders die subsidie ontvangen van de gemeente.

De **VOORZITTER**: De heer Kind heeft nog een vraag?

De heer **KIND** (volt): Ja, we hebben een vraag aan de heer Elbay. Want het grootste deel van het welzijnsgeld gaat naar de welzijnsaanbieders via aanbestedingen. Dat had ik net zo ook even aangegeven in mijn bijdrage. Daar staat het echt, ram het vol met allerlei voorwaarden rondom het opleveren van verantwoording, ook financieel, jaarverslagen, rapporten, je kan nog accountants aan het werk zetten, et cetera. Als dat nu al staat, wat gaat dit daarnaast dan nog opleveren? Of bedoelt u dit vooral over de algemene projectsubsidies, in het kader van welzijn, dat die strenger zouden moeten worden?

De **VOORZITTER**: De heer Elbay.

De heer **ELBAY** (d66): Voorzitter, wat blijkt, is dat de welzijnsaanbieder sinds 2021 zijn jaarcijfers niet deponereert. En het is belangrijk om de jaarcijfers op te vragen en verplicht te stellen om aan te leveren bij de gemeente, om juist risicogerichter toezicht te houden op de partijen die van ons subsidie ontvangen.

De heer **KIND** (volt): Voorzitter.

De heer **ELBAY** (d66): Het moet niet zo zijn dat wij de gaten vullen van bepaalde partijen die er financieel slecht voorstaan. Het is juist belangrijk dat zij verantwoording afleggen over de financiële vitaliteit van die organisatie. En het is juist daardoor belangrijk dat we dat landelijke systeem ook hier in Rotterdam implementeren. En vandaar mijn verzoek aan de wethouder om te onderzoeken of dit ook mogelijk is in Rotterdam.

De **VOORZITTER**: De heer Kind.

De heer **KIND** (volt): Ik vind het een heel sympathiek idee. En ik denk dat het ook een verantwoordelijkheid is van de raad om inderdaad te willen dat dit goed gebeurt. Tegelijkertijd vind ik dit ook wel weer een beetje te prematuur, omdat we in afwachting zijn van, wat is er eigenlijk gebeurd? Ik constateer, er zijn ongelofelijk veel eisen al opgenomen. Laten we dan eerst even onderzoeken wat er precies is gebeurd, waar het mis is gegaan binnen de eisen die we nu al stellen, voordat we er extra eisen aan gaan toevoegen in allerlei externe onderzoeken. Want we weten ook, er gaat best wel veel mis in dit land doordat we regelingen aan het stapelen zijn en daardoor verdwalen in de bureaucratie. Laten we eerst even wachten op het rapport van de curator en een reflectie van de wethouder wat hier precies gebeurd is, onder andere ook met de accounthouders welzijn. En op basis daarvan kijken of dit wellicht in de toekomst mogelijk is. Maar nu een extra onderzoek voor nog meer richtlijnen eisen, vind ik zelf persoonlijk wat prematuur.

De **VOORZITTER**: De heer Elbay.

De heer **ELBAY** (d66): Voorzitter, deze motie is de huidige casus overstijgend eigenlijk. Even los van het feit dat Dona Daria failliet is gegaan, het is belangrijk dat wij in de toekomst voorkomen dat partijen die jaren in slecht weer verkeren zonder enig risicogerichte toezicht eigenlijk ontsnapt en door jaren heen failliet gaat. Deze motie pleit er juist voor dat we tijdig toezicht kunnen houden op de financiële situatie van de samenwerkingspartners van gemeente Rotterdam.

De **VOORZITTER**: De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp): Mijnheer Elbay, in het verleden had dit nooit kunnen gebeuren, want dan waren ze verplicht om de jaarcijfers aan te leveren. Zegt u nu in feite dat de gemeente de fout heeft begaan door dat af te schaffen voor Dona Daria en wellicht nog voor veel meer en dat met onmiddellijke ingang die opdrachtencultuur weer teruggedraaid moet worden naar een subsidierelatie?

De **VOORZITTER**: De heer Elbay.

De heer **ELBAY** (d66): Voorzitter, ik weet niet of dit in het verleden gebeurde. Blijkbaar gebeurt het niet, is het niet gebeurd. Daar hebben we nu ook een casus van. Ik ben het niet eens met de heer Coşkun.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Vlieger.

Mevrouw **VLIEGER** (gl): Voorzitter, vooral naar aanleiding van de bijdrage van de heer Kind lijkt me dit een heel erg voorbarige motie. Ik hoop ook dat de heer Elbay daar goed nog even over nadenkt, naar aanleiding van de verwijten die gemaakt zijn jegens mij en anderen over dit debat. Maar vooral dat ik denk, we hebben de informatie nog niet. Deze organisatie kreeg vanuit verschillende stromingen geld. Niet alleen vanuit welzijn, maar ook vanuit samenleven. Dit gaat dit gaat verder dan welzijn. En u beperkt zich weer tot welzijn, terwijl de Kind net een hele rits aan dingen heeft voorgelezen waar welzijnspartners aan moeten voldoen. Mijn vraag is of u wilt overwegen om dat mee te nemen, voordat u verdergaat met het debat?

De **VOORZITTER**: De heer Elbay.

De heer **ELBAY** (d66): Voorzitter, de term welzijn is breder dan enkel de welzijnsopdracht die we in Rotterdam hebben. Ook partijen die subsidie aanvragen bij gemeente Rotterdam voeren welzijnsopdrachten uit in deze stad, om de stad een stuk beter en mooier te maken. Deze motie is zeker niet voorbarig. En het is eigenlijk de huidige casus overstijgend om ervoor te zorgen dat wij in deze stad risicogericht gaan toezicht houden, zodat we dit soort casussen voor in de komende jaren kunnen voorkomen. Tot zover.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. En de motie '*Financiële Transparantie Zorgaanbieders Rotterdam*' is voldoende ondertekend en maakt deel uit van het debat.

Motie 2. '*Financiële Transparantie Zorgaanbieders Rotterdam*.'

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering BIJ1 op 20 maart 2025, ter bespreking van agendapunt 6.3 'faillissement Dona Daria';

constaterende dat:

- recentelijk welzijnsaanbieder Dona Daria failliet is gegaan;
- het van belang is dat de gemeente toeziet op kwalitatief gegarandeerd zorg- en welzijnsaanbod en dat faillissementen van maatschappelijke instellingen zoals Dona Daria daarom zeer ongewenst zijn;
- het ontbreken van inzicht in de financiële situatie van gesubsidieerde zorgaanbieders het risico op onverwachte faillissementen vergroot;

overwegende dat:

- de Rijksoverheid een systeem hanteert waarbij zorgaanbieders, welzijnsaanbieders en andere partijen die subsidie ontvangen verplicht financiële verantwoording afleggen via de 'Regeling openbare jaarverantwoording WMG¹;
- dit systeem tijdige signalering van financiële problemen mogelijk maakt en bijdraagt aan betere bestuurlijke controle en transparantie;
- de openbare jaarverantwoording niet alleen belangrijk is voor risicogericht toezicht door de overheid, maar ook voor andere maatschappelijk betrokkenen zoals zorginkopers, interne toezichthouders, cliëntenraden, onderzoekers en journalisten inzicht geeft in de bedrijfsvoering

- van gesubsidieerde zorg- en welzijnsaanbieders en hen in staat stelt het verantwoord gebruik van collectieve middelen beter te monitoren;
- dergelijke transparantie essentieel is voor het waarborgen van continuïteit en kwaliteit van zorg; verzoekt het college:
  - om een onderzoek in te stellen naar de haalbaarheid van de implementatie van het landelijke systeem met een vergelijkbare financiële verantwoording voor Rotterdamse welzijnsaanbieders die subsidie ontvangen;
  - de gemeenteraad te informeren over dit onderzoek;
- en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. F. Elbay

¹ https://www.jaarverantwoordingzorg.nl/binaries/jaarverantwoordingzorg/documenten/publicaties/2025/01/01/infographic-openbare-jaarverantwoording/040.426_Wtza+4.0+infographics_Openbare+jaar%C2%ADverantwoording.pdf

De **VOORZITTER**: Even zien. Zijn er nog andere leden? Mevrouw Van de Peppel had nog een vraag. Die had nog een vraag aan de heer Elbay.

Mevrouw **VAN DE PEPPEL** (pvdd): Voorzitter, want ik werd een beetje getriggerd door de bijdrage van de heer Elbay, omdat dit nu één casus was en risicogericht. En toen dacht ik, hebben wij zicht, heeft de heer Elbay zicht op al die partijen die via deze constructies misschien op omvallen staan? Dat hebben we niet. Maar wij moeten wel ieder jaar bij het kruisje gaan tekenen en voorstemmen. En wij moeten erop vertrouwen dat het college hun budgetbeheer zo indeelt dat wij ook inderdaad eigenlijk bij het kruisje zouden moeten kunnen tekenen. Hoeveel partijen staan nu nog steeds of zijn al omgevallen? Ik heb geen idee. Ik heb die vraag vorige keer eigenlijk al gesteld. Heb ik nog eigenlijk in de brief geen antwoord op gekregen. En ik hoor u nu ook dat over risico gedreven kijken. Ik wilde dat eigenlijk nu al hebben in die brief, want wij moeten daar wel over beslissen.

De **VOORZITTER**: De heer Elbay. De vraag werd aan u gesteld, maar u mag hem doorgeven aan de wethouder, als u wilt. Ik constateer dat die vraag door de heer Elbay wordt doorgespeeld naar de wethouder. Zijn er nog anderen? De heer Akhatab.

De heer **AKHATAB** (denk): Dank u wel, voorzitter. En laat ik ook beginnen door te zeggen dat het verlies van Dona Daria ook voor ons en voor de stad een groot verlies is. Het is zonde dat zo'n organisatie omvalt uit het welzijnsveld van de stad. Daarom ook goed dat de wethouder gaat uitzoeken hoe dit heeft kunnen gebeuren, dat deze organisatie omgevallen is. Voorzitter, verder beseffen we ons dat we als gemeente verantwoordelijkheid hebben voor het sociale weefsel van de stad. Maar deze verantwoordelijkheid rust niet enkel en alleen op de gemeente. De organisaties zelf zijn natuurlijk ook verantwoordelijk voor hun eigen financiële beleid en de financiële gezondheid hiervan. En natuurlijk weten we nog niet hoe het precies kan dat Dona Daria nu is omgevallen. Wat we wel weten, is dat de gemeente niet nalatig is geweest in het verstrekken van subsidies en dat de gemeente eind 2024 in meerdere gesprekken heeft meegedacht over de plannen en scenario's van Dona Daria. Voorzitter, zoals de wethouder ook al aangeeft in zijn brief is er geen wettelijke grondslag voor de gemeente om jaarverslagen in te zien van organisaties. Hierdoor kon de gemeente eigenlijk ook niet inzien wat de gevaren precies waren van Dona Daria. Wel waren er, zoals gezegd, signalen waar de gemeente ook op gehandeld heeft. Zo zijn er eind 2024 ook verschillende gesprekken geweest tussen het bestuur en de gemeente. Toen ook bleek dat een doorstart niet mogelijk was, is de gemeente meteen in gesprek gegaan met andere partijen om de werkzaamheden van Dona Daria te continueren. Goed dat dit ook is gebeurd. En daarmee hoop ik ook dat de inwoners van onze stad zo min mogelijk last hebben van het faillissement van Dona Daria. Tot zover.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Zijn er nog andere mensen die het woord willen voeren? Dat is niet zo. En dan vraag ik de wethouder om te antwoorden.

De heer **ACHBAR (Wethouder)**: Dank, voorzitter. En laat ik ook beginnen te zeggen, en dat had ik tijdens de actua ook al aangeven, altijd vervelend als er een belangrijke organisatie, die een knooppunt vormt in onze stad, meteen omvalt. En zeker zo'n organisatie als Dona Daria, die ruim 20 jaar plus een belangrijke rol speelt in Rotterdam. En het is pijnlijk, vervelend, en tegelijkertijd deden zij zodanig fantastisch werk dat ze altijd de samenwerking opzochten met andere partijen. En dat er dan heel vaak samenwerkingen ontstonden, waarbij je nu ook ziet dat een aantal belangrijke onderdelen binnen die opdrachten gewoon kunnen voortzetten. Hoe pijnlijk het ook is dat Dona Daria als organisatie wegvalt, laat ik dat even onderschrijven. Maar we zien juist door die kracht van Dona Daria, door die

samenwerking aan te gaan, dat kennis en kunde gelukkig voor een belangrijk deel gewoon voortgezet kan worden in onze stad. Sowieso als het gaat om de welzijnsopdracht in Rozenburg, als zijnde de subsidie ten aanzien vanuit het samenlevingsbeleid, waar u naar vroeg. Ik heb inderdaad ook contact gehad met de partij die onderhuurt, ook op verzoek van u als raad tijdens het actualiteitendebat. Omdat ik heb toegezegd, ik ga daar extra mijn best doen, kijken wat er past binnen de afspraken die er zijn en de curator niet voor de wielen rijden. En zoals u in de brief hebt kunnen lezen, is dat wij sowieso tot 17 juni die ruimte voor de onderhuurder beschikbaar kunnen stellen. Ook ik heb gehoord, niet formeel, want formeel is enkel het verslag van de curator, is dat die andere partijen, de andere sociaal ondernemers elders een plek hebben gevonden. Alleen zo hard kan ik hem niet zeggen, omdat ik denk dat u dezelfde bron hebt als dat ik heb. Maar daarmee zie je dat die partijen gelukkig wel een plek hebben in de stad. En de partij die als onderhuurder bij Dona Daria zat, dat we nu hebben gezegd, tot 17 juni, en tegelijkertijd ook het gesprek gaan opstarten om te kijken of je op toch nog een bepaalde manier een doorstart, herstart met deze partij kunt realiseren voor die andere onderdelen die in dat pand hebben plaatsgevonden. Maar daar gaan we de komende tijd nog het gesprek over voeren. En ik heb toen ook in de actua, tijdens de actualiteiten gezegd, wij doen echt wel continu meekijken wat we maximaal kunnen doen. Ook ik vind het niet tof als een organisatie omvalt. Je doet er echt wel alles aan om te voorkomen dat, binnen de rollen en verantwoordelijkheden die er zijn. Dat is ook een stukje waar ik voor moet waken, dat we kunnen niet op een stoel van een ander gaan zitten. En ik zit op mijn stoel als wethouder. En het lijkt misschien soms dat ik alles kan en mag, maar het tegendeel is waar. Dat wil ik dan ook even op die manier benoemen. Maar u mag ook aannemen dat toen wij de signalen in '23 kregen, maar ook in '24, we gaan dan het gesprek aan, kijken. De hulpvraag die dan ook werd gesteld was, we kunnen onze rekening niet betalen, omdat er een te late financiering is vanuit de gemeente. Dat is wat je dan toetst. En voor de rest, als er geen andere signalen worden gegeven dan, dit is het probleem, en dat blijkt niet het probleem te zijn, dan is het ook wel aan de organisatie om te kijken, waar ligt dan elders het probleem als het niet bij ons ligt? Ook in de brief leest u dat de snelheid daar ben ik ook door verrast, moet ik u in alle eerlijkheid zeggen. Ook ik had echt wel willen kijken naar een aantal andere scenario's, maar daar ga ik niet over. Ook daar gaat een bestuur van zo'n organisatie over. Maar die hebben gekozen voor faillissement. Dat is spijtig. Maar dit is wel het resultaat op dit moment waar we het mee moeten doen.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Vogelaar.

Mevrouw **VOGELAAR** (pvda): Dank voor de nadere toelichting van de wethouder. Het gevoel wat mij toch bekruipt, en dat had ik al een beetje in de brief en dat krijg ik nu bevestigd in de beantwoording van de wethouder, het is wel steeds Dona Daria geweest die naar de gemeente is gestapt met problemen. Ik blijf wel met de vraag zitten, wat gebeurt er dan op het moment, tussentijds ... Want je weet dat het ook niet helemaal lekker is gegaan. Wordt er dan vanuit de gemeente nog wel een soort check-up gedaan van, hoe gaat het nu bij Dona Daria en gaat alles goed? Juist omdat het zo'n belangrijke organisatie is voor onze stad.

De **VOORZITTER**: Wethouder.

De heer **ACHBAR (Wethouder)**: Voorzitter, ik ga het even schetsen. Het is niet zo dat de organisatie daar staat en de gemeente hier. Het fijne aan Rotterdam is dat alles wel met elkaar verweven is en je komt elkaar overal tegen. U mag van mij aannemen dat het contact met de voormalige directeur echt wel op persoonlijk vlak was. Op het moment dat er echt schrijnende signalen waren, dan was het contact zodanig dat er zelfs een gestuurd kan worden als is dat niet de route. In alle eerlijkheid; ik heb echt even mijn appjes teruggekeken van, heb ik daar iets in gemist? Dat blijkt niet het geval. Ik probeer vanuit mijn rol als wethouder toch echt te kijken, waar is het dan ook misgegaan? Maar de signalen die we hebben gekregen met de vraag, u betaalt de rekeningen te laat, het faillissement is niet om die reden geweest. Dat is het een ding wat ik stellig kan zeggen, het is niet zo dat wij rekeningen te laat hebben betaald of daar niet aan hebben voldaan. De heer Van Campenhout stelt ook de vraag daarop wat de hulpvraag was van Dona Daria. En dat zat hem echt op de vraag om rekening op tijd te betalen. Op basis van een controle blijkt dat we ze gewoon op tijd hadden betaald. Dit hebben we expliciet ook nagelopen. En op verzoek, maar daar zal ik zo even op terugkomen ... Want u moet weten dat er ook een betalingsregeling was met Dona Daria, omdat ze dan anders financiële knel kwamen te zitten... Dat is ook dat we ze daarin, als je zegt, wat doe je dan maximaal, ook dat is natuurlijk een handreiking richting Dona Daria om met betalingsregelingen te gaan werken in plaats van alles in een keer terug te vorderen.

De **VOORZITTER**: De heer Van Campenhout.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1): Dank u, voorzitter. De vraag was natuurlijk, de hulpvraag is gesteld. Ik begrijp, u heeft nu dan een betalingsregeling getroffen. Hebben jullie ook bijvoorbeeld de stichting geadviseerd, ga naar bepaalde partij X toe of neem dit advies aan van ons om uit de problemen te komen? Je hebt de hulpvraag, en hoe ziet het antwoord daarop eruit?

De **VOORZITTER**: Wethouder.

De heer **ACHBAR (Wethouder)**: Kijk, ik heb niet bij de gesprekken gezeten die ambtelijk plaatsvinden. Er wordt denk ik echt wel breder gekeken, wat is de vraag, waar ligt het, wat kunnen wij doen binnen de kaders die we hebben en kunnen we dan extra meedenken? U mag ervan uitgaan dat dat echt wel gebeurt. Ik geef u ook aan, de lijnen zijn echt kort, zowel met de accounthouders als op bestuurlijk niveau. Er wordt sowieso altijd wel meegedacht om dit soort situaties te voorkomen. Wat de reden is van het faillissement, of dat is gebeurd, dat is niet duidelijk of ze dat aan tafel hebben gebracht, anders dan de hulpvraag, de rekeningen worden te laat betaald. Er zijn ook regelmatig gesprekken, dat noemen we dan, met de accounthouder, de accountgesprekken. En dat gebeurt dan ook eens in de 4 tot 6 weken. Maar wat ik u zeg, de hulpvraag was, de rekeningen worden niet op tijd betaald. Dat hebben we gecheckt. En dat blijkt wel het geval te zijn.

De **VOORZITTER**: De heer Kind.

De heer **KIND** (volt): Welke rekeningen?

De heer **ACHBAR (Wethouder)**: De subsidie krijg je in delen, deelsubsidies.

De heer **KIND** (volt): Maar volgens mij is het ... Sorry, via de ...

De **VOORZITTER**: De heer Kind.

De heer **KIND** (volt): Ik denk dat bij het uitbetalen het probleem niet zozeer bij de gemeente zit, maar meer bij Dona Daria zelf, of zij nog hun lopende rekeningen konden betalen.

De heer **ACHBAR (Wethouder)**: Dat zat hem met name in de huur. Zoals ook in die brief staat, het ging dan met name om de huur. En daar is dan ook een betalingsregeling op gemaakt.

De **VOORZITTER**: De heer Kind.

De heer **KIND** (volt): Dan is het helemaal bijzonder, want vooral als het gaat over het welzijnsdeel met de aanbesteding, dan is het dat het geld vanuit de gemeente komt. En we betalen vanuit het welzijnsgeld dan weer terug aan de gemeente, bij stadsontwikkeling de huur. Dan zit je gewoon het geld zelf rond te pompen. Dat lijkt me het probleem niet. Welke kosten nog meer? Is het loon continu uitbetaald? Zijn de verzekeringen uitbetaald?

De **VOORZITTER**: Wethouder.

De heer **ACHBAR (Wethouder)**: Dat weet ik niet. Kijk, dat is echt een stukje waar zij dan over gaan. Daar heb ik geen zicht op of zij dat hebben gedaan. Dat moet dan echt wel naar boven komen uit het verslag, of daar wel aan is voldaan. Kijk, wij hebben een aantal relaties, waaronder die inkoopopdracht en subsidie en dan die huurrelatie. En dat is wat wij kunnen beoordelen. Als daar tijdens de gesprekken, anders dan de hulpvraag die ik net heb benoemd, naar boven kwam, dan hadden we dat wel meegenomen in de gesprekken. Maar vooralsnog is dat niet bij ons bekend geweest. Dan blijf ik even bij u. Want u stelde ook de vraag, hoe zit dat met die aanbestedingsregels. Kijk, wat betreft de financiële verantwoording van de opdracht en subsidies aan de gemeente waren er geen signalen in 2022 en 2023. En wat er gebeurt? De financiële verantwoording vindt per opdracht of per subsidie plaats. Bij de totale stichting waren er blijkbaar verliezen, maar die komen niet naar voren als je de deelopdracht verantwoordt. En de eisen die u noemt uit de aanbestedingsregels, dit betreft de verantwoording voor de welzijnsopdracht. En Dona Daria heeft de financiële, inhoudelijke verantwoording voor de opdracht over 2022 en '23 wel ingediend en 2024 moest nog komen. Over precies het signaal van Dona Daria. De heer Vonk stelde ook die vraag. De betalingen zijn allemaal binnen de gestelde termijnen gedaan. De gemeente heeft waar nodig u wel meegedacht en actie ondernomen. Dit betekent dat we bijvoorbeeld enkele betalingen hebben versneld. Dat is wat ik bedoel met maximaal meedenken als we zien dat we kunnen helpen en dit soort situaties proberen te voorkomen. En wist de gemeente wat de problemen waren? We hebben een signaal gehad over het te laat betalen van rekeningen. Dit is nagelopen. We hebben de betalingen binnen de gestelde termijnen

gedaan en we hebben een signaal gehad over niet kunnen betalen van de huur of terug te betalen van middelen uit de welzijnsopdracht. En daar hebben we ook, dat is maximaal meedenken, betalingsregelingen over getroffen met Dona Daria. En in 2025 hebben we gehoord dat er verliezen waren. En het is echt wel vervelend dat dat zo abrupt naar boven kwam. En zoals ik zei, het bestuur heeft toen in die enkele weken besloten, na wikken en wegen, om toch faillissement aan te vragen. Dan over de juridische grondslag om jaarrekeningen aan te vragen. Er zijn signalen nodig van financiële zorgen van de betreffende organisatie om hun jaarrekening op te kunnen vragen. Kijk, er is nu wel een hulpvraag, in deze discussie, gesteld, maar voor de rest zijn er geen financiële zorgen geuit. De signalen die nu zijn ontvangen, zijn om specifieke verzoeken geweest. Tijdige betalingen en het organiseren van een betalingsregeling. En niks over mogelijke verliezen die ze zouden hebben. U stelde ook de vraag, heb ik een visie, missie, als het gaat om vrouwenemancipatie en vrouwenrecht? Zeker. Het verlies van deze organisatie, heb ik u gezegd, zeker op het gebied van vrouwenemancipatie betreur ik ten zeerste. Het is een belangrijk onderdeel van ons actieplan 'Samenleven in één stad'. Dat is mijn visie hierop. En ik heb u toen ook aangegeven, het is echt spijtig dat Dona Daria wegvalt. Maar door 'Samenleven in één stad' en ruimte te bieden voor vrouwenemancipatie zien we dat nieuwe initiatieven in die stad ook ontstaan. Daarmee vind ik het echt wel een belangrijk onderwerp. Dan de laatste vraag, via de heer Elbay, die gesteld werd door mevrouw Van de Peppel, voorzitter. Welke welzijnspartijen in de stad zitten nu in een slechte financiële situatie. Ik hoop dat dit een unieke situatie is. En u mag erop vertrouwen dat we aan de voorkant maximaal proberen te voorkomen dat partijen in zo'n situatie terechtkomen. Ik hoop dat dit er één is, maar ...

De **VOORZITTER**: Mevrouw Van de Peppel.

Mevrouw **VAN DE PEPPEL** (pvdd): De vraag die ik daaraan hang is, hoe gaat u dat controleren? Hoe gaan wij dat controleren? Want we hebben namelijk een wet, die zegt dat die jaarrekeningen openbaar moeten zijn. Net zoals ik kan klikken op de site om te zien of dat de jaarrekening er staat, kunt u en uw team dat toch ook doen? Waarom pakt u daarin niet de lead? Waarom pas achteraf als er een hulpvraag is? Er moet toch ook vanuit ons een controlerende taak zijn over het gemeenschapsgeld wat we uitgeven?

De **VOORZITTER**: Wethouder.

De heer **ACHBAR (Wethouder)**: Ik ben het met u eens, de verantwoording voor gemeenschapsgeld moeten we goed organiseren. Maar dat gebeurt ook. Het is niet zo dat wij dat alleen doen op basis van een jaarrekening of alleen een jaarrekening daarvoor nodig is. Die verantwoording van die opdrachten die wij dan verstrekken, dat loopt gewoon goed. Dat is ook gebeurd. En daarop beoordeel je of die opdracht die je binnen het subsidiekader uitvoert goed is uitgevoerd. Maar dat staat natuurlijk los van de totale financiële situatie van een organisatie, waarbij de onderdelen die daaronder zitten, die wij bijvoorbeeld subsidiëren, wel goed worden uitgevoerd.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Van de Peppel.

Mevrouw **VAN DE PEPPEL** (pvdd): Voorzitter, dan vind ik het toch wel raar, want dan is het eigenlijk ons eigen systeem, met versplinterde subsidieaanvragen, wat maakt dat we onze controlerende taak nu niet goed gedaan hebben. Want we hadden eigenlijk al vanaf '22 op de site kunnen zien dat Dona Daria het moeilijk had. In '22 hadden we dat al kunnen zien. En we hebben in '23 ook al gewoon subsidiegeld toegekend. We hebben gewoon bij het kruisje getekend. Is ons hele systeem van subsidies gewoon niet geheel verkeerd, zowel hoe we het besteden als hoe we het controleren?

De **VOORZITTER**: Wethouder.

De heer **ACHBAR (Wethouder)**: We hebben voor verschillende projecten ... Kijk, het voorbeeld van Dona Daria heeft binnen mijn portefeuille toevallig, Samenleven en Welzijn, 2 opdrachten, maar ook natuurlijk binnen portefeuille Zorg heb je een subsidiekader waar ze op hebben ingeschreven. En ook als het gaat om seksuele straatintimidatie, bij wethouder Lansink hebben ze een subsidie aangevraagd, binnen een apart subsidiekader. En zie je dat daar gewoon het allemaal op die onderdelen verantwoord is. Het zijn allemaal projecten waarop ingeschreven kan worden en ook een verantwoording moet plaatsvinden, of dat al dan niet goed wordt uitgevoerd. Een terechte vraag, hebben we dan met elkaar goed ingeregeld? Ja, op dit moment is dit wel de werkwijze die we met elkaar hebben.

De **VOORZITTER**: De heer Kind.

De heer **KIND** (volt): Hier heeft de gemeente eigenlijk al over nagedacht. Er staat hier: "Eis 184, eventuele andere opdrachten die opdrachtnemer uitvoert voor opdrachtgever dienen door de opdrachtnemer inzichtelijk gemaakt te worden in de jaarlijkse inhoudelijke jaarrapportage en financiële jaarverantwoording." Dat betekent dat als je geld krijgt voor een aanbesteding, in dit geval welzijn, moet je al die andere potjes ook meenemen in je jaarverantwoording en je financiële jaarverslag, en dat communiceren met de gemeente. Wat u nu zegt, het is een heel versnipperd veld met allerlei verschillende verantwoordingsstromen, dat wordt eigenlijk al voorkomen in een eis waar, zoals ik het nu hoor, volgens mij geen uitvoering aan gegeven is.

De **VOORZITTER**: Wethouder.

De heer **ACHBAR (Wethouder)**: Ik kan alleen zeggen hoe het nu gaat, voorzitter. En ik hoor de heer Kind daarnaar verwijzen. En daarom zei ik ook, dit betreft de verantwoording van de welzijnsopdracht, waar het om gaat, want daar gaat die aanbesteding over. En Dona Daria heeft de financiële en inhoudelijke verantwoording over 2022 ingediend en over '23. Alleen die van '24 nog niet. Dan heb ik 2 moties, voorzitter. Motie 1 van de heer Van Campenhout, een vroegsignalering en interventieteam te ontwikkelen, waarbij gesubsidieerde essentiële stichtingen met financiële problemen verplicht worden hierover tijdig melding te maken, gekoppeld aan monitoring van financiële kerncijfers. En dan nog verder een Rotterdams Waarborg- en Noodfonds voor essentiële Maatschappelijke Stichtingen te onderzoeken, waarmee leningen, borgstellingen of noodsubsidies verstrekt kunnen worden aan stichtingen die een faillissement kunnen voorkomen door tijdelijke financiële steun onder strikte voorwaarden. En een begeleidingsprogramma te ontwikkelen waarin essentiële financieel kwetsbare stichtingen worden ondersteund met advies en governance-verbeteringen, inclusief toegang tot interim-bestuurders of financiële experts. En dan de financiële, juridische en beleidsmatige haalbaarheid van deze instrumenten binnen 6 maanden te onderzoeken en hierover de gemeenteraad te informeren. Voorzitter, kijk, ik begrijp deze vraag ergens wel. Alleen ik vind hem echt wel te veel vragen, waarbij ik hoop dat Dona Daria een incident is en een vervelend incident. Maar om op deze manier dit op te tuigen, dat vind ik echt een te groot en te complex iets. Ik ga hem ontraden.

De **VOORZITTER**: De heer Van Campenhout.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1): Het is nadrukkelijk een onderzoeksmotie, om te kijken welk middel haalbaar en passend is. Ik wil u juist daarom vragen om dit toch te onderzoeken, zodat we problemen, zoals we dat nu hebben met Dona Daria, kunnen voorkomen met andere straks grote, essentiële instellingen, waarvoor we niet zo makkelijk vervanging kunnen vinden van de opdracht die wij hun hebben gegund.

De **VOORZITTER**: Wethouder.

De heer **ACHBAR (Wethouder)**: Voorzitter, kijk, dan lees ik ook de motie van D66 om een onderzoek in te stellen naar de haalbaarheid van de implementatie van het landelijk systeem. Daar heb je al een voorbeeld van, met een vergelijkbaar financiële verantwoording voor Rotterdamse welzijnsaanbieders die subsidie ontvangen. Kijk, die is wat concreter en wat overzichtelijker, waardoor ik zou zeggen, als dat dezelfde strekking heeft van u, dan zou ik liever, nou liever, dan zou ik deze omarmen. En deze is voor mij te complex om op deze manier te omarmen. Ontraden. Motie 2, D66, omarmen. Motie 1, BIJ1, ontraden.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1): Maar ze lijken op elkaar. Te complex?

De **VOORZITTER**: Mevrouw Vlieger stond, maar zit weer. Dan heeft de wethouder de beantwoording in de eerste termijn gegeven. En ik vraag me af of dat er nog een veegronde nodig is? Ik was er al mee bezig. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+): Buiten al het geld, voorzitter, waar we nu met zijn allen met grote schrik naar het curatorrapport zitten te kijken ... En dat gaat de wethouder nog wel wat antwoorden vragen wat daar staat sinds 2021, wat de wethouder toch ook zou moeten weten, want het ligt er al 2 dagen. De wethouder is beter op de hoogte als wij. Heb ik in de veegronde in ieder geval geen antwoord gekregen op mijn vragen rond het archief, helemaal niks, 0,0. En daar ging toch een groot deel van mijn debat over. En nou vind ik het niet erg, maar ik baal er wel van dat de wethouder er gewoon even niet aan denkt om dat te beantwoorden. Buiten procesmatig dat ik het niet aardig vind naar een raadslid dat ik het antwoord niet krijg, wil ik wel gewoon nu een fatsoenlijke reactie van de wethouder op wat ik net gevraagd heb.

De **VOORZITTER**: Kijk ik nog even of er nog meer vragen voor de veegronde zijn. Mevrouw Vogelaar.

Mevrouw **VOGELAAR** (pvda): Voorzitter, ik had een vraag gesteld, of de wethouder bereid is om een brede evaluatie te doen naar het faillissement van Dona Daria, en daarbij ook het verslag van de curator te betrekken?

De **VOORZITTER**: Mevrouw Vlieger.

Mevrouw **VLIEGER** (gl): Ik had een vraag gesteld over de jaarverslagen en hoe hij daarnaar kijkt voor de toekomst?

De **VOORZITTER**: Anderen nog? Niets? Dan graag de reactie van de wethouder. De heer Kind, toch nog.

De heer **KIND** (volt): Als we, dit is ook veeg, dat is technische tijd, kijken naar al die eisen in de aanbestedingen, helemaal vol met eisen hoe je je moet verantwoorden. Want wij willen zekerheid hebben over, gaat het niet bij een andere welzijnsaanbieder gebeuren? Kunt u dan per onderdeel, als het gaat over financiën en verantwoording, eens reflecteren of dat misschien meenemen in die evaluatie hoe daarop getoetst is bij Dona Daria? Want dan kunnen we dat gelijk samenvoegen. Dat lijkt me een goed idee. Kunt u daarop reflecteren of bent u bereid die toezegging te doen?

De **VOORZITTER**: De wethouder voor alle veegvragen.

De heer **ACHBAR (Wethouder)**: Voorzitter, mevrouw Verkoelen heeft gelijk. En dat was niet bewust, want ik had het hier opgeschreven, omdat ik daar een toezegging op wilde doen. Excuses, was niet bewust. Maar ik kan daar een toezegging op doen, want zo heeft u hem gevraagd, om de archieven van de vrouwen veilig te stellen, eventueel bij Stadsarchief. Dat wil ik uitzoeken of dat kan.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+): Even uitzoeken is natuurlijk prima. Maar kijk, het gaat gewoon de container in. Dat kun je gegarandeerd weten als wij niet nu ingrijpen. En u heeft een keer de opdracht gegeven aan Dona Daria om het veilig te stellen. Daarom liggen ze ook allemaal daar. Want we zijn het allemaal breed vanuit de hele samenleving daar neer gaan leggen. En nou wil ik heel graag weten dat u dat ook echt met de curator, met Dona Daria, met het Stadsarchief ... Want die is er ook al van op de hoogte. Die vindt het natuurlijk prima. Want dat is hartstikke hard nodig.

De heer **ACHBAR (Wethouder)**: Ik zal me er hard voor maken. Ik moet dat echt wel even onderzoeken of dat kan. Maar ik ga ervoor lopen. Als dat uw vraag is, ik zal mijn best doen om ervoor te zorgen dat ze veilig worden gesteld. Een toezegging wordt genoteerd. Daar krijgt u sowieso een terugkoppeling. Zo snel mogelijk. Even kijken. Ik pak even een aantal dingen. Die brede evaluatie, en dan de eisen die opgenomen zijn in de aanbesteding. Kijk, ik voel er niet zoveel voor om een hele brede evaluatie te doen, omdat ik dit echt zie als een vervelend incident. Wat ik wel wil doen, is die eisen die we hebben opgenomen, of we die bij de verantwoording en dan voor de komende jaren en partijen, ertegenaan te houden. Dat is ook een toezegging die ik zou kunnen doen, richting de heer Kind, om die eisen, die zijn opgenomen in de aanbesteding, als meetlat naast de verantwoording voor de komende opdrachten en partijen die er zijn. En waarom ik zeg, geen brede evaluatie nu doen, omdat gewoon het verslag van die curator zal een brede evaluatie zijn van de hele situatie. Dan gaan we dingen dubbelop doen. Zo zou ik hem aan u kunnen toezeggen.

De **VOORZITTER**: De heer Kind.

De heer **KIND** (volt): Dit is natuurlijk een beetje gek. Namelijk die aanbestedingen zijn al 4 jaar actief, volgens mij. Er zijn heel veel gesprekken met de accounthouder. De accounthouder heeft natuurlijk gewoon een programma van eisen naast zich altijd. En die gaat gewoon kijken, wordt er voldaan aan al die zaken? Is er een jaarverantwoording? Mogen we die zien? Is er een accountantsverslag? Mogen we die zien? Is daar wel aan voldaan? We willen weten of dat programma van eisen, die in het document staat, is nageleefd, of dat op de een of andere manier wordt uitgevoerd? Dat is het enige wat we vragen. En is dat bij Dona Daria gebeurd? Want wij denken dat als dat is gebeurd dat we hier wellicht niet met elkaar hadden gesproken.

De **VOORZITTER**: Wethouder.

De heer **ACHBAR (Wethouder)**: Voorzitter, ik heb de toezegging gedaan om naar dat programma van eisen te kijken voor toekomstige situaties. Wat betreft de brede evaluatie, daar wacht ik gewoon op het verslag van de curator. En dat betekent, hoe kijk ik tegen jaarverslagen, dat is dan ook onderdeel van dat programma van eisen in de aanbesteding.

De **VOORZITTER**: De heer Kind.

De heer **KIND** (volt): We zitten hier al echt heel vaak met elkaar dat we aanbestedingen echt een heel groot probleem vinden en vaak wel heel onwenselijk vinden dat alles aan de markt wordt uitbesteed. Dan doen we dat en dan eigenlijk wat u nu zegt, is dat we een curator op de stoel van onze opdrachtgeversrol laten zitten. En dat is volgens mij zowel juridisch, bestuurlijk, op alle vlakken niet gepast. Het enige wat we vragen is, voeren we ons eigen programma van eisen wel uit? Zijn we hier als opdrachtgever verantwoordelijk aan het handelen? En kunnen we dat op basis van deze casus even toetsen met elkaar? Dat is de enige vraag die we hebben. Geen toekomstige evaluatie. Gewoon nu kijken, hebben we daaraan voldaan? Hebben we daarop ingezet? Dat is de enige vraag aan u. Lijkt me een hele makkelijke toezegging.

De heer **ACHBAR (Wethouder)**: Voorzitter, ik ben bang dat ik in herhaling ga vallen. Ik heb gezegd waar ik een toezegging op zou kunnen doen. En dat heb ik gedaan, als de heer Kind dat wil. Maar u stelt een vraag, of ik daar een toezegging op wil doen? En dat wil ik niet.

De **VOORZITTER**: De heer Van Campenhout.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1): Dank u, voorzitter. U geeft een toezegging op een toezegging waar we niet om gevraagd hebben. We willen bij Dona Daria checken of daar alles goed gegaan is. Dat is de vraag, of u dat wil checken met de checks en balances die voor dat project specifiek gelden? Kunt u daar een toezegging op doen?

De **VOORZITTER**: De wethouder. Heeft de heer Van der Velden een andere vraag of heeft u op hetzelfde punt een vraag?

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd): Ik wil de wethouder er gewoon op wijzen dat het hoort bij zijn bestuurlijke rol. Het hoort bij uw bestuurlijke rol, ook deze casus, en niet alleen toekomstige. Het hoort bij uw bestuurlijke rol. En als u die verantwoording nu niet pakt, dan heeft u gewoon een probleem met de gemeenteraad. U moet dit gewoon doen. Punt.

De **VOORZITTER**: De wethouder.

De heer **ACHBAR (Wethouder)**: Voorzitter, en volgens mij heb ik uitgelegd wat ik aan het doen ben en wat ik heb gedaan in deze casus. En tegelijkertijd wordt er een vraag gesteld over dat programma van eisen. Daarvan zeg ik hoe wij dat hebben gedaan. Ik probeer mee te denken door te zeggen, daar wil ik nog kritischer naar kijken, ook als het gaat om toekomstige situaties, juist om te voorkomen dat partijen omvallen. Maar blijkbaar kom ik u daar onvoldoende mee tegemoet. En dat vind ik jammer.

De **VOORZITTER**: Dan is nu de vraag of dat we nog ... Even kijken, mevrouw Vogelaar heeft nog een vraag. Want we wilden eigenlijk aan de 2de termijn beginnen, of dat dat ook de 2de termijn meteen is?

Mevrouw **VOGELAAR** (pvda): Voorzitter, ik zou willen vragen, voordat we aan de 2de termijn beginnen, gelet op de discussie die net is ontstaan, of wij een kwartier kunnen schorsen? Dan kunnen wij wellicht ons beraden op eventuele moties die we nog in 2de termijn kunnen indienen.

De **VOORZITTER**: Dan stel ik voor dat wij meteen ook even een theepauze houden. Dat we dat combineren. En dan om kwart over komen wij hier terug. En dan kunnen we het nuttige met het aangename verenigen, Dan schors ik tot 16.15 uur.

[De vergadering is geschorst.]

De **VOORZITTER**: Ik heropen de vergadering. Aan de orde is het debat, even kijken, ik moet even de tekst erbij halen, over faillissement Dona Daria. En wij zijn aan het begin van de 2de termijn. En mevrouw Vogelaar had een schorsing aangevraagd. Ik geef mevrouw Vogelaar als eerste weer het woord.

Mevrouw **VOGELAAR** (pvda): Dank, voorzitter. De lijntjes zijn kort, gaf de wethouder net aan. Hoe kan het dat we dan allemaal in dit huis zo verrast zijn met het faillissement van Dona Daria? Daar hebben

we het net met elkaar over gehad. En daar hebben we een motie voor gemaakt, waar de heer Kind meer over kan vertellen.

De **VOORZITTER**: De heer Kind.

De heer **KIND** (volt): Dank u wel, voorzitter. In de eerste termijn hadden wij geconstateerd dat Dona Daria de welzijnsopdracht uitvoert in Rozenburg. Programma van eisen is heel duidelijk rondom die aanbestedingen. Er staan heel veel punten in over financiën, jaarverslagen, accountantscontrole, actieve informatieplicht, controle op meervoudige opdrachten, et cetera. Daar voeren we ook accounthouderschap op. En wat we eigenlijk willen vragen aan het college, hadden we eigenlijk liever via een toezegging zonet gehad, om het accounthouderschap, de controle op al die eisen die in het programma van eisen van die aanbestedingen staan, te evalueren. En daarom dienen we, samen in ieder geval met GroenLinks, PvdA, ChristenUnie, BIJ1, Partij voor de Dieren en de SP, en jij komt zo meteen nog op Ellen, de motie 'Evalueer accounthouderschap Dona Daria' in.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. De motie 'Evalueer accounthouderschap Dona Daria' is voldoende ondertekend en maakt deel uit van het debat.

Motie 3. 'Evalueer accounthouderschap Dona Daria.'

"De Gemeente Rotterdam, in vergadering BIJ1 op 20 maart 2025 ter bespreking van het agendapunt 6.3 'Debat over 'Faillissement Dona Daria';

constaterende dat:

- Dona Daria na 20 jaar belangrijk werk te hebben verricht in Rotterdam, onlangs faillissement heeft aangevraagd;
- Dona Daria verschillende opdrachten heeft uitgevoerd voor de gemeente Rotterdam, waaronder sinds 2022 het welzijnswerk in Rozenburg;

overwegende dat:

- het welzijnswerk in Rozenburg is aanbesteed en Dona Daria zich dient te verantwoorden over de punten die zijn opgenomen in het 'programma van eisen' van de aanbesteding;
- onderdeel van deze eisen zijn onder meer verantwoording over financiën, jaarverslagen, accountantscontrole, actieve informatieplicht, controle op meervoudige opdrachten, verbetervoorstellen en de mogelijkheid tot extern onderzoek;
- het doel van deze eisen onder meer is om de continuïteit van het welzijnswerk te waarborgen;
- accounthouders van de gemeente Rotterdam een belangrijke verantwoordelijkheid hebben rondom het controleren en naleven van aanbestedingseisen binnen het welzijnswerk;
- ondanks het programma van eisen van de aanbesteding en het accounthouderschap, Dona Daria faillissement heeft aangevraagd;

is van mening dat;

- er lering moet worden getrokken uit deze casus, om de continuïteit van externe opdrachten in de toekomst te waarborgen;

verzoekt het college:

- het accounthouderschap rondom de welzijnsopdracht aan Dona Daria te evalueren;
  - daarin alle punten uit het programma van eisen van de aanbesteding, die betrekking hebben op de thema's bedrijfsvoering, financiën, tussentijdse rapportages, accountantscontrole, transparantie en continuïteit hierbij te betrekken;
  - hierover te rapporteren aan de raad;
- en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T. Kind, L.S. Vlieger, M.E. Vogelaar, P.J.H.D. Verkoelen, T.J. Vonk, M.R. van Campenhout, S. van de Peppel, T.S.J. Coşkun.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Verkoelen, wilde u ook het woord? Er werd nog naar u verwezen, maar ... Geen ... Zijn er nog ...

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+): Ik sta er ook op.

De **VOORZITTER**: Hoeft niet, mag wel.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+): Ik sta er ook op, maar dat is bijna standaard. Ik sta er gewoon op.

De **VOORZITTER**: Zijn er nog anderen die het woord wensen te voeren in de 2de termijn. Dat is niet het geval. Dan doen we eerst even de motie die ... Inderdaad, het is misschien goed dat de wethouder die gelijk kan bekijken, want die moet daar meteen op reageren. De wethouder heeft het woord.

De heer **ACHBAR (Wethouder)**: Dank, voorzitter. Kijk, ik volg natuurlijk wel de discussie en hoop dat u ook ziet dat ik het echt wel vervelend vind dat Dona Daria om is gevallen, en zeker vanuit de rol die ze hebben in onze stad. En u vraagt met deze motie om juist te leren, wat is er gebeurd en hoe kan je in de toekomst voorkomen dat ook dit soort partijen omvallen? Waarbij u dan ook vraagt om het accounthouderschap rondom de welzijnsopdracht aan Dona Daria te evalueren en daarmee in het programma van eisen op te nemen. Ik kan deze motie omarmen. Ik wilde hem doen om juist van deze casus te leren en dan in de toekomst te voorkomen. Als je zegt, deze motie, breng het in beeld en trek daar lering uit, kan ik hem omarmen.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Dan zijn wij daarmee aan het einde gekomen van dit debat. En dan gaan we over naar het debat over aanhoudend wangedrag door XR, aangevraagd door het lid Ceulemans. De heer Oostdijk heeft nog een vraag.

De heer **OOSTDIJK (fvd)**: Dank u wel, voorzitter.

De **VOORZITTER**: De heer Oostdijk.

De heer **OOSTDIJK (fvd)**: Dank u wel, voorzitter. Ik kom nog even terug op een motie die we hebben ingediend. Ik moet even erbij pakken welke het ook weer was. Volgens mij was het motie 5. Ja, 6.2, motie 5. Die kunnen we niet rondkrijgen wat het dictum betreft. Ik ga hem intrekken.

De **VOORZITTER**: Motie 5 bij 6.2 wordt ingetrokken, door de heer Oostdijk, voor de administratie.

De **VOORZITTER**: Dan hoop ik nu over te gaan naar het volgende debat. En dan kijk ik, ik denk naar mevrouw Kockelkoren, of zij het voorzitterschap wil overnemen.

6.4 *Debat over 'Aanhoudend wangedrag door XR', aangevraagd door het lid Ceulemans e.a.*

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren): Dames en heren, dan gaan we over naar debat 6,4 over 'Aanhoudend wangedrag door XR', aangevraagd door het lid Ceulemans, en anderen. En dan geef ik ook het woord aan de heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS (lr)**: Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, het was weer raak, Extinction Rebellion ging de afgelopen week in een nog hogere versnelling door met waar ze al jaren mee bezig zijn, namelijk de maatschappij ontwrichten, schaarse politiecapaciteit opslorpen, verkeersinfarcten veroorzaken, de economie schaden, intimidatie, huisvredebreuk, de democratische rechtsstaat ondermijnen, en ga zo maar verder.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren): Ik zie een interruptie van mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN (d66)**: Voorzitter, het is bijna moeilijk serieus te nemen dit. Intimidatie, waar haalt u het vandaan? De boel verstoren. Het is een club die vreedzaam demonstreren hoog in het vaandel heeft, zorgt dat ze de aandacht krijgen met wat blokkades, hier en daar tegen de grens op gaat. Maar de karikatuur die u ervan maakt, die gaat echt alle perken te buiten.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren): De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS (lr)**: Dit slaat helemaal nergens op, wat u zegt. Ik geef even een overzicht van waar Extinction Rebellion zich in algemeen zin schuldig aan maakt. U zegt, soms een beetje prikkelen. Weet je wat prikkelt? Zuur in een winkelcentrum gooien, waardoor mensen met ambulances afgevoerd moeten worden. Wat in januari nog gebeurde. Dat vind ik niet vreedzaam. Dat vind ik niet een beetje prikkelend. Dat vind ik gewoon terreur. Volgens mij ben ik nog vrij mild geweest ook. En als u hier al van opstaat, dan zou ik zeggen, luister nog maar even goed wat ik nog meer ga zeggen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren): Daarvoor heeft u nog een interruptie van de heer Oostdijk.

De heer **OOSTDIJK (fvd)**: Dank u wel, voorzitter. Intimidatie, ik heb het helaas doorgekregen ook van mensen die het aan de lijve hebben ondervonden, en die ervaren dat daadwerkelijk zo. Die grote groepen met dreigende teksten, dat wordt niet echt op prijs gesteld. En wordt echt als intimidatie gezien. Ik vond het vreemd.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren): Dat was een interruptie op mevrouw Van Wifferen. Geef ik mevrouw Van Wifferen het woord.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66): Voorzitter, ik kan me voorstellen dat je grote groepen en dreigende teksten intimiderend vindt. Maar ik denk wel, een demonstratie bestaat heel vaak uit grote groepen mensen. En dreigende teksten, ik heb ze niet gezien van Extinction Rebellion. Ik heb wel gezien dat ze gewoon duidelijk hun mening laten zien. Maar het demonstratierecht is een groot goed. En als we al gaan zeggen, grote groepen mensen vinden we eng, dan kunnen we geen enkele demonstratie meer toestaan.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren): De heer Oostdijk nog een keer.

De heer **OOSTDIJK** (fvd): Het is niet alleen de grote groep mensen, voorzitter. Het gaat veel verder dan dat. Maar ik wacht eventjes de rest van het debat af. Dan kom ik daar later nog op terug.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren): Ik wilde eigenlijk terug naar de heer Ceulemans, want die is nog in zijn ... U wil nog even op mevrouw Van Wifferen? Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd): Voorzitter, ik heb toch een korte vraag aan mevrouw Van Wifferen. Want u zegt, Extinction Rebellion laat zijn mening zien. Dat mogen ze ook. Maar wij mogen toch ook onze mening laten zien als wij mensen vertegenwoordigen die zich intimiderend of bedreigd voelen door zo'n demonstratie?

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren): Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66): Voorzitter, kijk, je kan je altijd intimiderend en bedreigd voelen. Dat kan ook doordat je jongeren met hoodies ziet dat je zegt, eng. Maar het gaat er ook om dat je nog iets doet wat een beetje objectief als een bedreiging kan worden opgevat, en niet alleen omdat jij je zo voelt. Want dat is gewoon niet genoeg. Want je gaat ook niet het demonstratierecht afschaffen, omdat je zegt, mensen ervaren die grote groepen mensen als eng.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren): Mevrouw Van Groningen..

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd): Voorzitter, even een laatste opmerking. Ik vraag me af waar mevrouw Van Wifferen vandaan haalt dat we het demonstratierecht willen afschaffen, want er is hier niemand in deze zaal die dat geroepen heeft.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren): Waarvan akte, zou ik willen zeggen. Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66): Maar het in een kwaad daglicht stellen van vreedzame demonstranten, dat vind ik ook echt heel erg kwalijk.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren): Dan ga ik terug naar de heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr): Voorzitter, ik constateer dat mevrouw Van Wifferen een beetje weg probeert te glibberen bij een van de voorbeelden die ik noemde. Vindt u het een vreedzame demonstratie om een winkelcentrum binnen te dringen en daar met zuur te gaan gooien, waarbij mensen met ambulances afgevoerd moeten worden? Vindt u dat vreedzaam, vindt dat prikkelend, vindt u dat de randen opzoeken? Dat is ver over de rand en is gewoon terreur. En ik hoop dat u dat net zo vindt als ik. Ik ga maar door. Op woensdagavond zagen we Extinction Rebellion activisten het beursgebouw binnendringen, waar op dat moment het congres, inclusief informatiemarkt, van de internationale cruisebranche plaatsvond. Hierbij werden onder andere rookpotten afgestoken in de congreszaal, ging het brandalarm af, werd er troep over de markt met steentjes gestrooid en werden gasten, organisatoren en medewerkers van beurs WTC geïntimideerd. Later op die avond moest ook het Stadhuis, waar een zeer geslaagd diner met de cruisesector plaatsvond, worden afgegrensd, waardoor belangstellenden niet de commissievergadering van de commissie Mobiliteit, Haven, Economie en Klimaat konden bijwonen. Maar niet alleen de cruisesector was het mikpunt, want de klimaatcommunisten van Extinction Rebellion hebben het immers op onze economie, welvaart en banen in alle opzichten gemunt. Werden ook Uniper, op de rand van Rotterdam en Capelle, en een kruispunt in de Botlek geblokkeerd, afgelopen weekend, waardoor het verkeer urenlang ernstig gehinderd werd. Hierover een aantal vragen aan de burgemeester. Onderschrijft de burgemeester dat

het onaanvaardbaar is wat het tuig van Extinction Rebellion heeft geflikt, afgelopen woensdag in het beursgebouw?

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren): Een interruptie van mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66): Voorzitter, weer dat soort woorden om demonstranten dan tuig te noemen. Ik vind dat ook weer veel te ver gaan. Ik zou het ook op prijs stellen als Leefbaar Rotterdam daar eerlijk in is, en dat als mensen de wet overtreden dan ook andere mensen tuig durft te noemen. Daar ben ik over 2 weken bijvoorbeeld ook wel heel benieuwd naar, als het gaat over Feyenoord-supporters die veroordeeld zijn, of ze dat dan ook durven. Want vreedzame demonstranten tuig noemen, dat is wel makkelijk.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren): De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr): Voorzitter, nogmaals, mevrouw Van Wifferen blijft gewoon de hele tijd het mantra vreedzame demonstranten herhalen. Dit zijn mensen, die zijn het beursgebouw binnengedrongen, terwijl ze daar niet mochten zijn. Die vervuilen daar de boel, die strooien daar met as, die bekladden zaken, die besmeuren zaken, die steken rookpotten af, die intimideren daar personeel, die intimideren gasten, die intimideren de organisatie. Dat vind ik geen vreedzame demonstratie. Dat zijn gewoon terreurpraktijken, dat is intimidatie, en dat heeft niets met vreedzaam demonstreren te maken.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren): Mevrouw Van Wifferen. En ik wil wel voorkomen dat we in hetzelfde rondje blijven hangen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66): De fakkels, daar kan je wat van vinden. Maar voor de rest wat stickers plakken, stel je niet aan.

De heer **CEULEMANS** (lr): Ze hebben daarbinnen helemaal niets te zoeken. En ik vind het echt schokkend dat mevrouw Van Wifferen dit soort zaken gewoon goedpraat. Op het moment dat wij uit protest tegen het asielbeleid een asielboot zouden bestormen, daar zouden binnendringen, daar rookbommen zouden afsteken en daar mensen intimideren, dan zou u ons wegzetten als een fascistische knokploeg. En nu het in uw straatje past, vindt u het allemaal prachtig. En dat vind ik heel dubbelhartig.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren): Ik verzoek om niet te gaan klappen, want dat draagt echt niet bij aan het debat. Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66): Voorzitter, ik heb mijn vraagtekens over die fakkels en ik heb ook mijn vraagtekens of ze in dat terrein naar binnen mogen. Maar het is al wel eerder toegestaan door de rechter dat dat wel mag, als daar iets plaatsvindt waartegen te demonstreren valt. Ik wacht die antwoorden straks van de burgemeester af. Maar ik vind over het algemeen dat u het afschuwelijk opklopt.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren): De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr): Dat mag u vinden. Ik denk dat de gemiddelde Rotterdammer daar een beetje anders in staat dan u. De 2de vraag, zijn er aanhoudingen verricht bij deze gebeurtenis? Zo ja, hoeveel? En zo nee, waarom niet? En waarom kon de blokkade in de haven urenlang voortduren en werd er een beroep gedaan op chauffeurs om de situatie vredig te laten verlopen, in plaats van gewoon de weg leeg te vegen? Voorzitter, ik ben benieuwd naar het antwoord op al de vragen, maar de conclusie die zijn, wat Leefbaar Rotterdam betreft, al jarenlang helder. We hebben het hier niet over demonstranten, maar over extremisten die met obstructie, vandalisme en intimidatie, die soms simpelweg neerkomt op maffiapraktijken en terreur, hun zin willen doordrukken. En we hebben het niet over mensen die gebruikmaken van het demonstratierecht, maar over mensen die misbruik maken van het demonstratierecht. En nagenoeg heel Rotterdam, op wat activisten in deze raad na, kotst deze lieden inmiddels uit. En dat is volkomen begrijpelijk. Gewone Rotterdammers krijgen een boete wanneer ze een paar kilometer te hard rijden, maar mensen die diezelfde weg urenlang blokkeren, krijgen een vrijgeleide. Bedrijven, forenzen, gewone Rotterdammers die met de auto naar hun werk in de haven willen of met hun moeder naar het ziekenhuis, ze lijken allemaal vogelvrij verklaard. Vogelvrij, omdat de belangen van een losgeslagen groep verwerende radicalen kennelijk vele malen zwaarder wegen dan de belangen van nette burgers, de verkeersveiligheid en onze economie.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren): U heeft een interruptie van mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl): Weet u, ik zit dit een beetje aan te kijken, en de hele tijd hoor ik dan een beetje heen en weer en dan ... Weet je, ik heb dadelijk mijn eigen tekst. Maar op een gegeven moment gaat de heer Ceulemans altijd iets te ver, in mijn beleving. En dan zegt hij, het maakt niet uit als u hard rijdt. Dat is hartstikke gevaarlijk. Op het moment dat er een bezetting is, is er aanzienlijk minder gevaar, want dan rijdt er geen auto, dan zijn er ook echt minder ongelukken. En ik weet uit ervaring, en dat kun je ook zien als je Extinction Rebellion ziet hoe zij opereren, op het moment dat ze de Erasmusbrug bezetten en er moet een ambulance langs, wordt er direct ruim baan gemaakt. Voor hulpdiensten is er ongelooflijk veel respect. Maken meteen plek. Echter, als Extinction Rebellion iets bezet, een weg, gaan ze altijd direct opzij.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren): Dank u wel.

De heer **CEULEMANS** (lr): Voorzitter, mevrouw ...

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren): Mag ik heel even iets zeggen, want ik vind het wel echt storend dat het ... Ik snap dat er soms geluiden gemaakt worden, maar het mag niet de bijdrage van een ander raadslid verstoren, want dan kan je gewoon niet met elkaar het debat voeren. Probeer het dan een beetje gedempt te houden, want dan kan een ander ook zijn bijdrage doen. De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr): Voorzitter, het is heel veilig als er een weg geblokkeerd wordt, want dan kunnen er geen auto's meer langs. Mevrouw Bokhove had haar wereldvreemdheid niet beter kunnen etaleren dan dit. En de PvdA kan elke dag opnieuw zien waar ze zich '...' hebben uitgeleverd. En dat is niet fraai. Ik was gebleven bij, het is ongelooflijk waar Extinction Rebellion mee blijft weggkomen. Het is ongelooflijk dat het linkerdeel van deze raad deze lui nog altijd als nobele demonstranten ziet. En het is ongekend dat diezelfde partijen de agressieve en desastreuze klimaateisen van Extinction Rebellion nota bene gewoon steunen. Evenals de actie bij het beurs WTC. In een tijd dat de industrie al uit onze haven wordt weggejaagd door de doorgeschooten klimaatregelgeving, die Nederland heeft doorgevoerd. Partijen die vroeger zeiden op te komen voor de arbeiders, voeren nu een oorlog tegen de banen van diezelfde arbeiders, ten faveure van een activistisch groepje gebrainwashte rijkeluijskindjes met te veel vrije tijd. En zoals ik al zei, het geduld van de samenleving is in rap tempo aan het opraken. En ik roep er niet toe op, maar iedereen voelt aan dat dit binnenkort een keer misgaat. Dat automobilisten en werknemers blokkades binnenkort gewoon niet meer pikken. Er is namelijk een grens aan hoelang je de samenleving het bloed onder de nagels vandaan kunt halen. De overheid moet nu krachtig gaan ingrijpen tegen de onaanvaardbare chaos die Extinction Rebellion maar blijft veroorzaken. De overheid kan nu nog de samenleving tegen deze extremisten beschermen, voordat de samenleving dat zelf gaat doen. En voorzitter, de mogelijkheden zijn er ook gewoon.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren): Mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl): Doordat de heer Ceulemans dit zo zegt, zou je bijna denken, er is een vrijbrief. Er wordt een vrijbrief afgegeven om inderdaad het recht in eigen hand te nemen, terwijl dat demonstratierecht beschermd moet worden. Ik zou u echt willen zorgen dat u ... Ik ga er dadelijk in mijn eigen bijdrage ook op in, maar gaat u dit soort oproepen niet doen of dit soort semi-waarschuwingen, want het zijn bijna een soort selffulfilling prophecies. En ik wil er echt voor waken dat er dadelijk ongelukken gebeuren, omdat het lijkt alsof er draagvlak is als bewoners of burgers op een gegeven moment door een blokkade heen gaan rijden, of zo.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren): De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr): Ik zeg letterlijk, ik roep er niet toe op. Maar ik zie wel dat het potje aan het overkoken is. En ik zie ook dat er een grens is aan hoelang je de samenleving het bloed onder de nagels vandaan kunt halen en dat je er gewoon op kunt wachten, ongeacht wat je ervan vindt, dat er straks automobilisten of werknemers zijn die het gewoon niet pikken dat de boel geblokkeerd wordt, die daar zelf een eind aan maken. Je moet uit een ei komen als je dat niet ziet. Ik roep er niet toe op, maar ik waarschuw er wel voor. En voorzitter, die mogelijkheden om in te grijpen, zijn er ook gewoon. En ik heb het al eerder aangegeven, de Wet openbare manifestaties geeft burgemeesters de ruimte om beperkend op te treden bij demonstraties, ter bescherming van de gezondheid, in het belang van het verkeer en ter bestrijding of voorkoming van wanordelijkheden. En ook de APV biedt legio mogelijkheden om in te grijpen. Het kan gewoon. Het is een kwestie van willen, een kwestie van durf

om de confrontatie aan te gaan. Burgemeester, ik garandeer u, dit deel van de raad zal ongetwijfeld pruttelen, maar de stad zal u op handen dragen. Ik dien tot slot, mede namens de collega's Koster en Bonte, 3 moties in. Wij vinden in de eerste plaats dat de raad, als hoogste orgaan van deze gemeente, het doorlopende wangedrag van Extinction Rebellion met kracht moet verwerpen. Wij vragen daarom om een raadsuitspraak.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren): U heeft een interruptie van de heer Van Campenhout.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1): Dank u, voorzitter. Als we het hebben over de politie en het geweld dat zij plegen, heeft u het over een interne aangelegenheid. Maar wanneer er protesten plaatsvinden van Extinction Rebellion, dan wilt u op de stoel van de burgemeester zitten. Is dat dan ook niet een aangelegenheid van de burgemeester om dat zelf te doen, in plaats van dat u op haar stoel wilt zitten?

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren): De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr): Nee, ik roep de burgemeester op de openbare orde te handhaven en ik wijs op wetgeving die haar gewoon de handvaten biedt om dat te doen. 3 artikelen in de Wom, de APV. Ik kan nog wel even doorgaan. Dat is wat ik doe. Ik ga op niemands stoel zitten. Ik vervul mijn taak als volksvertegenwoordiger. Ik controleer haar en doe suggesties.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren): De heer Van Campenhout.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1): Maar denkt u dat zij uw suggesties nodig heeft, met het hele ambtelijke systeem dat zij achter zich heeft? Daarnaast wordt dat ambtelijke systeem, inclusief de politie, ook geadviseerd hoe dit gewoon goed gehandhaafd kan worden en in goede banen geleid kan worden. Wat is uw toegevoegde waarde door dit nogmaals te benoemen richting de burgemeester, als dit haar al bekend is?

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren): De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr): Ik vind dit een hele vreemde figuur van een oppositiepartij die zegt, wat heb je aan suggesties uit de raad, er zit al een heel ambtenarenapparaat. Dan vraag ik me in de eerste plaats af wat u hier doet. U bent ook de hele dag suggesties aan het doen. Ik doe dat nu. Ik vervul dan ook gewoon mijn taak. Ik heb me ingelezen. Ik kan gewoon zeggen, op grond van welke artikelen in de Wom en de APV dit voorkomen kan worden. Ik snap niet welk punt u nu aan het maken bent.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren): De heer Van Campenhout.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1): U benoemt tuig, wanordelijkheden, allerlei dingen die niet gebeurd zijn, maar wel benoemd worden. Daarom spreken we u daarop aan om te kijken, waar wilt u dan precies ermee naartoe, om dingen te benoemen die niet gebeurd zijn?

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren): De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr): Maar het niet gebeurd zijn, wat bedoelt met niet gebeurd zijn? Ik verwijs toch gewoon naar wat dingen die letterlijk gebeurd zijn. Of ontkent u dat er iets gebeurd is bij het beursgebouw, vorige week woensdag?

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren): De heer Van Campenhout.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1): Tuig, intimidatie, vernietigen en dat soort dingen, terwijl dat soort dingen vaak helemaal niet gebeuren. Er is een bepaalde vrijheid gegeven om de demonstratie te voeren. Daar regisseert ... De burgemeester doet haar ding daarover. Wat is het probleem precies?

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren): De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr): Het probleem heb ik net in een minuut of 10 volgens mij geschetst. Dan moet u dat gewoon even terugkijken. U zegt zelf dat ik spreek over tuig en intimidatie. Klopt, ik spreek over intimiderend tuig. Ik vind dat die op dit moment een vrijgeleide krijgen en ik wil dat daar veel actiever tegen opgetreden wordt.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren): Mevrouw Van Groningen, op de heer van Campenhout?

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd): Ja. Voorzitter, dank. Ik had toch een vraag aan de heer Van Campenhout. Want we hebben het bijvoorbeeld over vernietiging of dingen vernielen. Hoe kijkt u dan

naar het besmeuren van het KPN-gebouw met nepbloed, tot 2 keer toe? Daarvoor het World Port Center. Ik ben gewoon even benieuwd hoe u dat dan ziet, in andermans eigendommen besmeuren en kapotmaken?

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren): De heer Van Campenhout.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1): Dank u voor de vraag. Kijk, dat je dingen besmeurt, dat doe je om een statement te maken. Het is ook gebeurd met materialen, die gewoon goed te verwijderen zijn. Er is geen gebruik gemaakt van permanente verf of andere middelen om die gebouwen permanent te beschadigen. Dat wordt gebruikt om een statement te maken.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren): Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd): Voorzitter, volgens mij hebben we het over een demonstratierecht. Dat is het recht om je mening te delen. En dat lijkt me helemaal prima. Maar op het moment dat je aan andermans eigendommen komt, dan houdt het op. Daar houdt het gewoon op. Dat is iemand anders eigendom. Daar hoor je van af te blijven. Maar dat vindt u schijnbaar niet.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren): De heer Van Campenhout.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1): U als bestuurderspartij, kijk, ze hebben het gewoon gedaan om een statement te maken. Het is gedaan met middelen die niet permanent schade veroorzaken aan dit soort gebouwen. En het is tegenwoordig een stichting. Als u vindt dat daar iets aan gedaan moet worden, dan zou u verhaal kunnen doen op de beschadigingen die ze gemaakt hebben.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren): De heer Ceulemans. De heer Oostdijk wil ook nog op ditzelfde punt? Oké. En dan wil ik daarna ook even afronden, want anders blijven we weer hangen op één punt. De heer Oostdijk.

De heer **OOSTDIJK** (fvd): Dank u, voorzitter. Ik wil graag, via u, aan BIJ1 vragen, als het permanente karakter er niet is, dan kan het geen kwaad?

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren): De heer Van Campenhout.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1): Het uitgangspunt bij deze demonstratie is niet het vernielen van eigendommen, maar om een statement te maken. Als we ramen vies maken, die daarna gewoon door de ramenwasser prima schoongemaakt kunnen worden, zie ik daar het probleem niet van in.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren): De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr): Ik constateer dat de tendens op links is, als het is om een statement te maken, dan mag het. En dan mag je de wet overtreden. Ik vind dat echt schrikbarend. Ik kaats ook gewoon terug naar de heer Van Campenhout, wat ik ook bij mevrouw Van Wifferen deed, u weet zelf dat op het moment dat er een azc beklad zou worden of dat de IND beklad zou worden uit protest tegen het immigratiebeleid, en ik zou zeggen, maar dat maakt niet uit, want dat is met verf die er best makkelijk afgaat, dan zou u vooraan staan om ons weg te honen. Dan zou u vinden dat wij geweld goedpraten. Dan zou u vinden dat wij de democratische rechtsstaat onder aan het graven zijn. Het past nu in uw eigen straatje. Nu vindt u het wel goed. Het is te hypocriet voor woorden en het is nog gevaarlijk ook.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren): De heer Van Campenhout. En ik dacht dat de heer Ceulemans ook naar de afronding van zijn termijn ging. Dat zou op zich mooi zijn. De heer Van Campenhout.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1): Wat u zegt, dat klopt. Alleen vaak worden die dingen gedaan uit haatdragerij. En dan worden er hakenkruizen geplaatst. En dat zijn geen passende dingen om te plaatsen op azc's. Ik snap heel goed uw punt, maar dat is totaal iets anders.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren): De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr): Dit slaat ook nergens op. Die Extinction Rebellion mensen, die mensen met zuur bestoken in een winkelcentrum, die mensen intimideren die bij de beurs werken, die daar gewoon voor hun werk naartoe gaan, die mensen blokkeren die naar hun werk in de haven gaan en die daarbij intimiderend worden toegesproken als ze erlangs willen, in de ogen van die mensen zie ik haat en zie ik

weinig vredelievends aan, moet ik zeggen. Ik was bezig met het indienen van moties. Dat zal ik dadelijk alle 3 tegelijkertijd doen. Er hoeft niet 3 keer heen en weer gelopen te worden. Hetzelfde geldt voor het verstoren en intimideren van het congres van de cruisebranche. We kunnen in deze raad van mening verschillen over de cruisesector, maar het grijpen naar ondemocratische middelen om deze te bestrijden, mag nooit worden geaccepteerd. En tot slot een oproep, ook in de vorm van een motie, aan de burgemeester, om alle mogelijkheden, binnen in ieder geval de Wet openbare manifestaties en de APV, aan te grijpen om acties van Extinction Rebellion te beperken. En zich binnen de driehoek maximaal in te spannen om lieden op te sporen, op te pakken en te vervolgen die zich bij XR-acties schuldig maken aan strafbare feiten. En het klinkt heel logisch, maar het is in de praktijk helaas eerder een zeldzaamheid. En voorzitter, dan rond ik af. Iedereen in deze stad heeft het recht om te demonstreren, om op te komen voor zijn mening. Ook als die mening ons onwelgevallig is. Maar wat we nu zien, is pure wetteloosheid. En al moet ik hier nog honderd keer staan, Leefbaar Rotterdam zal niet rusten voordat de orde wordt hersteld, in het belang van de Rotterdammers, van hun banen en van hun veiligheid. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren): Dank u wel. Ik zie sommige mensen wuiven. Die schrijf ik er dan op, als ze nog niet op het lijstje staan, en verder loop ik gewoon het lijstje af. Dan ga ik even kijken. Ik heb 3 moties ontvangen. Motie 'Verwerp wangedrag Extinction Rebellion', motie 'Veroordeel intimideren en verstoren cruisecongres door XR' en de motie 'Krachtige handhaving overlast XR'. Zijn allen voldoende ondertekend en maken deel uit van de beraadslaging.

Motie 1. 'Verwerp wangedrag Extinction Rebellion'

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 20 maart ter bespreking van het agendapunt Aanhoudend wangedrag door XR;

constaterende dat

- Extinction Rebellion (XR) zich ook in Rotterdam al jarenlang schuldig maakt aan blokkades van wegen, bruggen en bedrijfspanden en bekladding, vernieling en intimidatie onder het mom van 'demonstreren';

overwegende dat

- deze acties niets meer met demonstreren te maken hebben;
- XR met haar gedrag structureel de rechtsstaat ondermijnt, Rotterdammers in gevaar brengt en de Rotterdamse economie schaadt;
- het aan niemand uit te leggen is dat XR blijft weggelaten met deze wetteloosheid;

sprekt uit dat

- XR geen gebruik, maar misbruik maakt van het demonstratierecht;
- de overlast die Rotterdamse inwoners en bedrijven ondervinden door XR onaanvaardbaar is;
- de acties van XR verwerpelijk zijn en met kracht bestreden moeten worden;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Ceulemans, G.F.E. Koster, S.M. Bonte

Motie 2. 'Veroordeel intimideren en verstoren cruisecongres door XR.'

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 20 maart ter bespreking van het agendapunt Aanhoudend wangedrag door XR;

constaterende dat

- op woensdag 12 maart een congres inclusief informatiemarkt van de cruisebranche in het Beursgebouw bruut is verstoord door Extinction Rebellion (XR);
- XR-activisten hierbij het gebouw zijn binnengedrongen, de hal en standjes hebben besmeurd en rookbommen/potten hebben afgestoken;
- dit een zeer intimiderend karakter had richting de organisatie, gasten en medewerkers van het Beursgebouw;
- later op de avond tevens het Stadhuis vergrendeld moest worden tijdens de vergadering van de commissie Mobiliteit, Haven, Economie en Klimaat;

overwegende dat

- iedereen het recht heeft om zijn mening te uiten, maar dat bovenstaande zaken onacceptabel zijn;
- sprekt uit
- de actie van XR op 12 maart rond het congres van de cruisebranche in het Beursgebouw met kracht te veroordelen;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. S. Ceulemans, G.F.E. Koster, S.M. Bonte, D.A. van Groningen

Motie 3. 'Krachtige handhaving overlast XR.'

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 20 maart ter bespreking van het agendapunt Aanhoudend wangedrag door XR;

constaterende dat

- Extinction Rebellion (XR) zich doorlopend schuldig maakt aan strafbare feiten, ontwijking van de samenleving, het schaden van de Rotterdamse economie en de veiligheid van Rotterdammers;
- dit onder het mom van demonstreren gebeurt;
- acties van XR, waaronder het blokkeren van wegen en bruggen, vaak urenlang worden toegestaan, met extreme en disproportionele hinder voor inwoners, weggebruikers en bedrijven tot gevolg;

overwegende dat

- zowel in de Wet Openbare Manifestaties (WOM) als in de Rotterdamse APV diverse gronden zijn opgenomen waarop 'demonstraties' kunnen worden verhinderd en/of beëindigd;
- hier in het geval van XR in de praktijk zelden tot nooit gebruik wordt gemaakt;
- het niet uit te leggen is aan Rotterdamse inwoners en bedrijven dat XR hiermee de facto boven de wet lijkt te staan;

verzoekt de burgemeester

- krachtiger op te treden tegen acties van XR door alle mogelijkheden aan te grijpen die (in ieder geval maar niet uitsluitend) de WOM en de APV bieden ten aanzien van het verhinderen of beëindigen ervan;
- zich binnen de driehoek maximaal in te spannen voor het oppakken, dan wel achteraf opsporen en vervolgen van personen die zich bij acties van XR schuldig maken aan strafbare feiten;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. S. Ceulemans, G.F.E. Koster, S.M. Bonte

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren): En dan is de volgende mede-indiener mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd): Voorzitter, dank u wel. Ik neem u even mee naar een stukje historie. Namelijk, in 1988 brachten de Rotterdamse ministers Korthals Altes van de VVD en Kees van Dijk van het CDA de Wet openbare manifestaties tot stand. Destijds waren er ongeveer honderden demonstraties per jaar. Dat uitte zich voornamelijk in optochten met wat spandoeken en borden. En inmiddels zien we jaarlijks duizenden demonstraties in ons land, die zich uiten in blokkades, fakkels, rookbommen en vernielingen die de samenleving ontwrichten. En dat lijkt ook het geval bij de XR-demonstraties op het WTC. Voorzitter, laat ik vooropstellen demonstreren is echt een groot goed. En daar moeten we ook ruimte voor bieden. Alleen het houdt echt op, wat de Rotterdamse VVD betreft, als je echt moedwillig andermans spullen vernielt of als het andere grondrechten belemmert. En een congres binnendringen, rookbommen gooien, een stad besmeuren, het is gewoon intimidatie en vernieling. En we sluiten ons dan ook aan bij de vragen van Leefbaar Rotterdam. En we hebben daarnaast de andere vragen. En dat is allereerst, herkent de burgemeester het beeld wat ooggetuigen schetsen? En is er zicht op de omvang van zowel de materiële als immateriële schade? En kan de burgemeester aangeven hoeveel schade en kosten we afgelopen jaar als gemeente, samenleving en politie hebben geleden door deze demonstraties? Voorzitter, laat ik eerlijk zijn, de Rotterdamse VVD maakt zich echt grote zorgen over de glijdende schaal, want het demonstratierecht wordt steeds vaker misbruikt als vrijbrief voor strafbare feiten. Zo worden verboden genegeerd, democratische vergaderingen worden verstoord of zelfs stilgelegd, kritische infrastructuur wordt geblokkeerd en de politie moet steeds vaker optreden, terwijl haar capaciteit al onder druk staat. En dames en heren, die wet uit 1988 was er niet voor niks. Alleen die biedt geen antwoord op de verharding van demonstraties. En daarom pleit onze landelijke VVD-fractie voor de herziening van de Wet openbare manifestaties. En wij hier in Rotterdam steunen ze dan ook van harte, want het is tijd om de anonimiteit van betogers tegen te gaan, het is ook tijd om schade te verhalen op de vandalen en het strafbaar stellen van blokkades van kritieke infrastructuur. Voorzitter, laten we eerlijk zijn, demonstraties hebben gewoon niet meer de vorm van 35 jaar geleden. En als wij met elkaar demonstraties echt toekomstproof willen maken, dan moeten we grenzen stellen aan het misbruik van het demonstratierecht.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren): De heer van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd): Dank u, voorzitter. Ik hoor de VVD zeggen, we moeten de anonimiteit van betogers tegengaan. Ik vind dat een beetje eng klinken, maar misschien kunt u het uitleggen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren): Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd): Zeker, voorzitter. Wij zien natuurlijk demonstraties, neem bijvoorbeeld bij de UvA in Amsterdam, waar mensen met bivakmutsen op lopen en we niet kunnen zien wie schade aanbrengt. En dat zou initieel een vreedzame betoging zijn, maar dat heeft een enorme schade opgeleverd voor de universiteit. In dat geval pleit ik ervoor om die mensen uit de anonimiteit te halen, zodat we ook weten wie de schade heeft gecreëerd.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren): De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd): En hoe doet u dat dan?

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren): Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd): Daar zul je de wetgeving voor moeten aanpassen, dat dat in zo'n geval niet kan.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren): Mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl): Mevrouw Van Groningen wil voorkomen dat er misbruik wordt gemaakt van het demonstratierecht. Hoe bepaal je of er misbruik wordt gemaakt, of hoe wil je dat vooraf bepalen? U bent geen rechter. U bent geen jurist. Hoe wilt u dat van tevoren bepalen of dat überhaupt het geval is?

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren): Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd): Voorzitter, u weet net zo goed als ik wat misbruik maken is van demonstratierecht. Dat is op het moment dat wij dingen gaan vernielen. Dat heb ik ook in het begin van mijn betoog aangegeven. Dat is het moment dat je moedwillig andermans zaken vernielt, zoals bij de Universiteit van Amsterdam is gebeurd. Dat zien we ook op het moment dat we andere grondrechten gaan belemmeren. Neem bijvoorbeeld het recht op onderwijs of op een vergadering. Ik vind het bizar dat vergaderingen moeten worden stilgelegd, omdat er demonstranten zijn die de hele boel eigenlijk in de war brengen. En ik denk dat we op dat moment ook heel scherp moeten zijn met elkaar. Het doet namelijk afbreuk van het demonstratierecht zelf. Mensen gaan het draagvlak verliezen. En ik zou niet willen dat we uiteindelijk met elkaar overal maar demonstraties gaan verbieden. Dus moeten we met elkaar het gesprek willen voeren, hoe gaan we die demonstraties toekomstproof maken? Voorzitter, zoals ik al zei, demonstraties hebben niet meer de vorm van 35 jaar geleden. Onze burgemeester moet de instrumenten krijgen om in te grijpen, op een manier die past bij de wijze van demonstreren. Het demonstratierecht loopt in onze ogen gevaar. En om het te beschermen, moeten we die grenzen stellen. En als we telkens weer lokale debatten voeren, heeft dat weinig zin als de landelijke wet niet wordt aangepast, zodat er scherp onderscheid wordt gemaakt door vreedzame demonstraties en verstoringen van uw openbare orde. Voorzitter, Den Haag is wat ons betreft aan zet. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren): Dank u wel. Dan is de volgende spreker mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl): Vorige week woensdag fietste ik over de Coolingsingel en zag voor het WTC een demonstratie. Daar stond Extinction Rebellion met een aantal demonstranten, gehuld in rode pakken, omringd door sympathisanten, om aandacht te vragen voor de leefbaarheid en de toekomst van onze aarde. De vervuilende cruise-industrie, met daar ook nog eens bij slechte arbeidsomstandigheden, die draagt daar niet aan bij. Dat vindt GroenLinks ook. Maar ongeacht wat je standpunt over de inhoud van zo'n demonstratie is, demonstratie, en dat hebben anderen ook gezegd, is een groot goed en is onlosmakelijk verbonden met onze democratie. Demonstranten hebben het recht om te demonstreren binnen gehoor- en gezichtsafstand van degenen die zij met hun boodschap willen bereiken, ook en zelfs als dat ongemak veroorzaakt. Eenieder die het demonstratierecht wil beperken, noem ik ook ondemocratisch, want willekeur ligt dan op de loer. En ook als een individu iets zou kunnen verpesten voor de grote groep die vreedzaam demonstreert, is dat een beperking. Onzin. Demonstranten stigmatiseren door hen tuig te noemen, zoals Leefbaar nu telkenmale doet, is niet alleen schofferend, maar ook gevaarlijk. Met deze woordkeuze probeert Leefbaar mensen tegen elkaar op te zetten en agressie tegen demonstranten, in dit geval via taal, te normaliseren. We hebben recent nog gezien dat een Noord-Hollands PVV-Statenlid, willens en wetens, dwars door een spandoek reed

en daarbij een demonstrante verwondde. Onverantwoord, een slecht voorbeeld voor bewoners, terwijl politiek juist het goede voorbeeld moet geven. GroenLinks gebruikt het woord tuig alleen in het woord overtuiging. Wij staan pal voor demonstranten die hun overtuiging op vreedzame wijze onder de aandacht brengen. GroenLinks staat achter de driehoek en de burgemeester, die telkens weer het demonstratierecht en de veiligheid in de openbare ruimte beschermen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren): Een interruptie van de heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr): Kijk, met demonstranten die op een vreedzame manier hun mening kenbaar maken, heeft niemand in deze zaal iets. Wij ook niet. Demonstreren is een groot recht en de vrijheid van meningsuiting is een groot goed. Het gaat er juist om dat daar nu telkenmale geen sprake van is. Het gaat erom dat onder het mom van demonstreren de samenleving ontwricht wordt. En dan wil ik gewoon een vraag aan mevrouw Bokhove stellen. Op het moment dat je tegen de cruisesector bent en je gaat naar het WTC-gebouw en je blijft niet meer bij demonstreren voor de deur, maar je gaat naar binnen, terwijl dat niet mag, je gooit er as over de grond, je besmeurt daar dingen, je steekt daar rookpotten af, en als er iets van wordt gezegd, intimideer je mensen die daar van de organisatie iets van zeggen. Vindt u dat vreedzaam, ja of nee?

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren): Mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl): Voorzitter, GroenLinks heeft die demonstratie niet georganiseerd. Dat eventjes als eerste. En als GroenLinks en als raad gaan wij ook niet over de vorm die een demonstrant of een demonstratie kiest. En daarom is het ook niet aan ons om daarover te oordelen. Op het moment dat er grenzen overschreden worden, dan is dat aan de rechter. Want als wij dat zouden gaan doen aan de voorkant, kan het ook leiden tot willekeur. En wij willen liever dat dan een rechter toetst of daar een grens overschreden is. In andere gevallen is dat overigens niet gebleken.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren): De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr): Dit is nog geen begin van een antwoord op de vraag die ik heb gesteld. U zegt, wij hebben niet gedemonstreerd. Zeg ik niet. U zegt, ik wil aan de voorkant niets verbieden. Gaat het in dit geval ook niet om, van deze vraag. Ik vraag, vindt u het vreedzaam, ja of nee, dat daar mensen naar binnen gaan die daar de boel vervuilen, die daar mensen intimideren en die daar rookbommen afsteken, die daarbinnen niets te zoeken hebben? Vindt u dat vreedzaam? Daar kunt u gewoon een heel duidelijk antwoord op geven.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren): Mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl): Ik heb geen gewonden zien vallen. Het was allemaal, tot nu toe in ieder geval, erg vreedzaam.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren): De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr): Dan constateer ik dat mevrouw Bokhove vervalt in een hele foute traditie die aan GroenLinks vastzit, namelijk het op ondemocratische manier verstoren van democratische processen, terugval op ondemocratische middelen. Het masker gaat af. U moet zich echt kapot schamen. En u moet zich ook kapot schamen voor het feit dat u mij aanspreekt met een moralistisch toontje dat ik waarschuw voor wat er kan gebeuren, omdat de bevolking boos wordt als dit doorgaat, terwijl u zelf gewoon ondemocratische middelen aan het goedpraten bent. Het is een schande.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren): Mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl): Ik hoor hele grote woorden van de heer Ceulemans. Ik ben langs de Coolsingel gegaan. Daar staan mensen te demonstreren. Dit zijn vreedzame demonstranten. Als er een aantal andere mensen andere keuzes hebben gemaakt, dan is dat aan de rechter. Dan is dat niet aan GroenLinks om te beoordelen, dat is ook niet aan u om te beoordelen of ze wel of niet over een grens zijn gegaan. U maakt er willekeur van. Laat het alstublieft aan mensen over die daar meer verstand van hebben. GroenLinks staat achter de driehoek en de burgemeester die het demonstratierecht en de veiligheid in de openbare ruimte steeds weer beschermen. En graag horen we wel of de burgemeester nog oplossingen ziet om het Stadhuis toegankelijk te houden voor bezoekers van openbare vergaderingen, indien er een betoging in de buurt is. Nu sluiten we vaak de boel af en dan wordt het ineens een vesting hier. We zijn tegen de zojuist ingediende moties van Leefbaar, die rammelen aan het demonstratierecht en aan het vertrouwen in het beoordelingsvermogen van onze burgemeester.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren): Dank u wel. Dan wil ik het woord geven aan de heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk): Dank, voorzitter. Laat ik ook beginnen met te zeggen, zoals iedereen, dat demonstreren een groot goed is en een grondrecht om je boodschap uit te dragen en te zorgen voor maatschappelijke verandering. Maar dat recht eindigt wel, en daar moet ik de heer Ceulemans ook echt wel gelijk in geven, op het moment dat je andermans eigendommen gaat aantasten. Het besmeuren van andermans spullen en het gooien van rookbommen bij een bijeenkomst keuren wij wel af. Demonstreren moet binnen de grenzen van de wet plaatsvinden. En dat gezegd hebbende, heeft Extinction Rebellion wel gewoon het recht om te kunnen demonstreren. De vraag is eigenlijk, hoe is die relatie tussen de aanvragers van een demonstratie en de gemeente, ofwel de burgemeester? Hoe verloopt zo'n contact voorafgaat, maar vooral ook achteraf als er dingen geconstateerd worden die eigenlijk niet kunnen? Worden zij daarop aangesproken? Heeft dat consequenties voor de aanvraag van een andere, nieuwe demonstratie? Daar ben ik ook wel benieuwd naar. Wat eigenlijk niet zou kunnen, want elke demonstratie staat op zich. Misschien wat helderheid daarover. En wordt de organisatie ook aangesproken op grensoverschrijdende acties, die plaatsvinden onder de vlag van Extinction Rebellion? Want ik kan me ook wel voorstellen dat er bepaalde personen zijn binnen die hele groepering die zich gewoon enorm misdragen, maar dat de organisatie zelf er wel alles aan doet om het goed te laten verlopen. En in hoeverre worden zij daarin door ons ondersteund? En wordt die vraag ook gesteld door Extinction Rebellion van, er zitten wat types die voor onrust zorgen, maar wij hebben gewoon de goede intenties. Tot slot, voorzitter. Vorige week werd die Cruise Week inderdaad verstoord, 30 demonstranten, elf activisten. Die waren ook volgens mij binnengedrongen. De vraag is eigenlijk, ziet de burgemeester een patroon dat die aantallen ook steeds groter worden of is het eigenlijk een beetje vergelijkbaar met wat we de afgelopen jaren al merken met betrekking tot deze demonstraties? Tot zover, voorzitter. Dank.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren): Dank u wel. De heer Van Campenhout, en daarna mevrouw Van Wifferen.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1): Dank u, voorzitter. Demonstreren is een grondrecht. Het is een van de krachtigste middelen waarmee onderdrukte groepen zich kunnen verzetten tegen onrecht. Zonder protesten zouden er vandaag geen veranderingen plaats hebben gevonden. En toch zien we steeds vaker dat vreedzame, geweldloze demonstranten worden gecriminaliseerd en gedemoniseerd. Klimaatactivisten, antiracismebewegingen, Palestina solidariteitsgroepen, et cetera, worden afgeschilderd als tuig, terwijl ze zich verzetten tegen de werkelijke agressie, de vernietiging van het klimaat, het structureel racisme en koloniale onderdrukkingen. Deze framing is geen toeval. Het is een bewuste strategie om mensen tegen elkaar op te zetten en de aandacht af te leiden van de daadwerkelijke problemen. Wie profileert er om deze demonstranten weg te zetten als relschoppers? Het zijn de machthebbers die belang hebben bij de status quo, fossiele bedrijven, overheden die onrecht legitimeren en een systeem dat verdeeldheid nodig heeft om zichzelf in stand te houden. Blijven we in Rotterdam echt meelopen met deze machten? Demonstreren werkt, want dankzij protesten hebben wij vandaag vrouwenstemrecht, is kinderarbeid in Nederland afgeschaft en is er toegankelijk onderwijs voor iedereen. De geschiedenis laat een ding zien, wie verandering wil, moet de straat op. Rotterdam BIJ1 staat onvoorwaardelijk achter vreedzame demonstranten die strijden tegen onrecht. Wij blijven vechten voor het demonstratierecht en keren ons fel tegen de criminalisering van activisme. Want onrecht bestrijd je niet in stilte, je bevecht het luid en duidelijk. Tot zover.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren): Dank u wel. Het woord is aan mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66): Voorzitter, ten eerste heb ik 2 vragen aan de burgemeester. Dat is het binnendringen van toch een privaat gebouw en ook daar met fakkels bezig zijn. Is dit volgens de burgemeester nog binnen het demonstratierecht of ging dit te ver, en zijn er dan ook consequenties aan? En voor de rest wil ik vooral zeggen dat de absurde hetze die Leefbaar Rotterdam tegen klimaatdemonstranten voert, gaat echt alle perken te buiten. Ze hitsen daarmee op, ze zetten ze in een kwaad daglicht en ze zorgen ervoor dat deze mensen ook gevaar gaan lopen. En ik vind dat ontzettend kwalijk. En eigenlijk voor democratisch gekozen mensen, om zo'n lak te hebben aan de democratie, vind ik totaal verwerpelijk.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren): Dank u wel. De heer Oostdijk.

De heer **OOSTDIJK** (fvd): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, Fractie van FvD Rotterdam ziet het als haar plicht om de belangen van Rotterdammers te verdedigen tegen radicale groeperingen die onze samenleving ontwrichten, onder het mom van klimaatrechtvaardigheid. Een van de meest extreme bewegingen die zich de afgelopen jaren heeft gemanifesteerd, is Extinction Rebellion. Hoewel deze groep zichzelf presenteert als een vredelievende milieuorganisatie, is de werkelijkheid dat de groep systematisch chaos en onrust zaait om een radicale activistische agenda door te drukken. Meest recente voorbeeld is van 12 maart jongstleden, toen dit extremistisch gespuis het WTC-gebouw binnendrong, om vervolgens rookbommen af te steken en de boel te vernielen. Hoelang gaan ze hiermee weggkomen, voorzitter? Extinction Rebellion gebruikt methoden die de samenleving ontwrichten en de vrijheid van onze burgers schenden. Denk aan het blokkeren van snelwegen, een vitale infrastructuur, verstoren van persvrijheid en het intimideren van hardwerkende Nederlanders, die gewoon hun dagelijks leven willen voortzetten. September 2020 blokkeerden de activisten de toegang tot drukkerijen. Oktober 2022 richtten ze zich op de auto-industrie. Mei 2022, XR-leden die het hoofdkantoor van Shell Rotterdam blokkeerden. Om nog maar te zwijgen over al die keren dat deze club de Nederlandse snelwegen blokkeerde. 2023 stonden een paar leden van XR voor de Haagse rechtbank. Die oordeelde dat een dergelijke blokkade kan leiden tot verkeersonveilige situaties. Deze acties hebben niets te maken met rationele milieubescherming. Ze zijn erop gericht om angst te zaaien, overheidsinstanties onder druk te zetten en onze economie te verlammen. Dit soort strategieën kunnen en mogen niet getolereerd worden in een democratische rechtsstaat. Extinction Rebellion stelt dat ze de planeet willen redden. Maar wie goed kijkt naar hun eisen en ideologie, ziet dat er een dieperliggend politiek doel achter zit. De ideologie van XR is doordrenkt met antikapitalistische en antiwesterse ideeën. Hun eis om binnen enkele jaren volledig te stoppen met fossiele brandstoffen is volstrekt onrealistisch en zou onze economie vernietigen. Voorzitter, dit is geen spontane grassroots-beweging, zoals de mainstream media ons wil laten geloven, maar een professioneel georganiseerde internationale poging tot maatschappelijke ontwrichting. Je zou zelfs kunnen stellen dat XR kan worden aangemerkt als een organisatie met een terroristisch oogmerk. Dit houdt in dat een organisatie gericht is op ernstig intimideren van de bevolking, het onrechtmatig dwingen van een overheid of internationale organisatie of het ernstig ontwrichten of vernietigen van de fundamentele, politieke, constitutionele, economische of sociale structuren van een land of internationale organisatie. Deze definitie heb ik uiteraard niet zelf bedacht, maar vloeit voort uit de Wet terroristische misdrijven. Voorzitter, ik heb hierover een jurist geraadpleegd, en die gaf het navolgende aan. In het Wetboek van Strafrecht wordt terroristisch oogmerk gedefinieerd als het oogmerk om de bevolking of een deel der bevolking van een land vrees aan te jagen, dan wel een overheid of internationale organisatie te dwingen iets te doen, niet te doen of te dulden, dan wel politieke, constitutionele, economische of sociale structuren van een land of een internationale organisatie ernstig te ontwrichten of te vernietigen. In de rechtspraak wordt aangesloten bij bovengenoemde wettelijke definitie.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren): Mijnheer Oostdijk, u heeft een interruptie. Er zijn 2 mensen. Geef ik als eerste het woord aan mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66): Voorzitter, waar ik net Leefbaar Rotterdam zeg, graag overal Forum bij denken en dan nog eventjes 10 keer zo erg. Tjonge, jonge, het is ongelooflijk dat de hetze die Leefbaar voert nog even overtoept door Forum voor Democratie. Een absurde schande.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren): De heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk): De link van Extinction Rebellion naar terroristische organisatie had ik niet zo snel gelegd, maar de heer Oostdijk doet dat wel. Maar als ik hem dan goed begrijp, zegt de heer Oostdijk, zo'n beetje alles en iedereen die tegen de overheid is of zo'n soort van een verandering wil veroorzaken, wordt dan onder de noemer van een terreurorganisatie geplaatst. Of heb ik dat verkeerd begrepen?

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren): De heer Oostdijk.

De heer **OOSTDIJK** (fvd): Ik weet niet hoe u het begrepen heeft, maar wat ik in ieder geval ermee wil aangeven, is dat de methodiek en de herhaling en de organisatie die erachter zit erg zou kunnen passen in die definitie.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren): De heer Soytekin. Nee, gaat over. De heer Oostdijk.

De heer **OOSTDIJK** (fvd): Waar waren we? NCTV definieert terrorisme als het uit ideologische motieven dreigen met, voorbereiden of plegen van, mensen gericht ernstig geweld dan wel daden

gericht op het aanrichten van maatschappij ontwrichtende zaakschade, met als doel maatschappelijke veranderingen te bewerkstelligen, de bevolking ernstige vrees aan te jagen of politieke besluitvorming te beïnvloeden. Voorzitter, als de burgemeester zo naar deze definitie luistert, is ze het dan met de fractie van FvD Rotterdam eens dat deze organisatie onder deze definitie valt? Afrondend voorzitter, Nederland heeft geen behoefte aan doemdenken en anarchistische ontwrichting, maar aan rationele en haalbare oplossingen. Wij bij Forum voor Democratie geloven in innovatie en technologie, duurzame economische groei en bescherming van onze democratie en rechtsstaat tegen extremisten, die via angst en chantage hun zin willen doordrijven. Voorzitter, de toekomst van Nederland moet gebaseerd zijn op verstandige beleidskeuzes, democratische besluitvorming en economische vrijheid.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren): Mijnheer Oostdijk, u bent ver over uw tijd aan het gaan. Ik verzoek af te ronden.

De heer **OOSTDIJK** (fvd): Ik ga wat overslaan, maar ik wil nog graag wel aan de burgemeester vragen wat zij van plan is om te gaan doen tegen deze wanordelijkheden en de gepleegde strafbare feiten door deze organisatie, om het voor eens en altijd een halt toe te roepen? Dank u wel.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren): Dank u wel. Zijn er nog andere sprekers? De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp): Voorzitter, de vraag aan de burgemeester is, zijn er strafbare feiten gepleegd? Zijn er wanordelijkheden geweest? En als ik naar de definitie van de heer Oostdijk luister, dan zegt hij eigenlijk met terugwerkende kracht dat de heer Baudet van zijn organisatie en de coronademonstranten alsnog tot terroristen moeten worden bestempeld. Of heb ik het dan verkeerd begrepen? Voorzitter, stop met het criminaliseren en demoniseren van goedwillende actievoerders. Daar zitten ook heel veel hardwerkende Rotterdamse arbeiders, jongens en meisjes tussen en zelfs ouderen, zeg ik dan tegen de heer Ceulemans, die claimt dat hij namens Rotterdamse arbeiders spreekt, terwijl hij er volgens mij nog nooit één heeft ontmoet. Voorzitter, aanstaande zaterdag ga ik weer demonstreren met duizenden anderen in Amsterdam tegen dit soort taal, wat van de rechterkant in deze zaal wordt geuit.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren): De heer Oostdijk, u heeft 30 seconden om te reageren.

De heer **OOSTDIJK** (fvd): Ik werd persoonlijk aangesproken. Daar wil ik graag kort op reageren. Er is een groot verschil tussen de demonstraties die wij de afgelopen keer bijvoorbeeld in het WTC hebben gezien en de demonstraties op het Museumplein. Dat waren mensen met gele paraplu's en die riepen wat en die lieten wat dingen zien, maar er werd geen geweld, er werden geen rookbommen, daar werden helemaal geen acties uitgevoerd tegen zaken of mensen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren): Zijn er nog andere sprekers op dit punt? Nee, dat is niet het geval. Dan geef ik het woord voor de beantwoording aan de burgemeester.

Mevrouw **SCHOUTEN** (burgemeester): Dank u wel, voorzitter. En dank ook voor het debat. Het is altijd bijzonder om te zien dat demonstreren schuurt, ook in deze zaal. En volgens mij is dat ook de kern van demonstreren. Er zijn weinig demonstraties die ik ken die niet tot doel hebben om iets op de kaart te zetten, om echt iets kracht bij te zetten. En daar worden verschillende methodes voor gebruikt. En laat één ding helder zijn, demonstreren is een grondrecht. En dat zijn toch wel onze hoogste rechten die wij hebben. Die grondrechten zijn ingevuld ook door de Wom, de Wet openbare manifestaties. Ik ga toch even herhalen wat er in de Wom staat. Dat is al een aantal keren wel geduid, maar ik ga hem toch nog zeggen, want dat biedt ook het kader voor hoe wij de demonstraties wegen. Op grond van de Wom kan ik mijn bevoegdheden bij demonstraties slechts aanwenden ter bescherming van de gezondheid, in het belang van het verkeer en ter bestrijding of voorkoming van wanordelijkheden. En zoals hier al blijkt uit dit debat zijn dat altijd afwegingen die elke keer per geval worden gemaakt. Elke demonstratie wordt op zijn eigen merites beoordeeld. Ook omdat ik van tevoren niet weet wat er vaak gaat gebeuren. Er is hier een vraag gesteld, wat is de relatie tussen demonstranten en burgemeesters? Er zijn heel veel demonstraties die gewoon aangemeld worden. Dan kijken wij ook wat dan de aard en de bedoeling is van de demonstratie. Waarbij steeds ook het uitgangspunt is, een demonstratie faciliteren, want dat is ook het grondrecht. Daar kan ik beperkingen aan opleggen. Dat doe ik ook weleens. U herinnert zich misschien ook nog de demonstratie die plaatsvond voor Ahoy, tegen een Defensiebeurs die daar werd georganiseerd. Daar heb ik een demonstratievak aangewezen, omdat ik op dat punt het gevaarlijk achtte voor het verkeer, maar ook voor de mensen die toegang tot een op zich gewoon legale beurs ... Dat dat zou kunnen verhinderen. Dan leg ik een beperking op, om dat soort redenen. Er zijn ook heel veel demonstraties die niet worden aangekondigd. En dan worden wij op dat moment

ook, laat ik zeggen, verrast door de demonstratie die er is. Dat is in zichzelf geen reden om dan een demonstratie gelijk op te doeken. Ook als een demonstratie niet is aangemeld bij een burgemeester mag de demonstratie gewoon doorgaan en wordt hij ook dan weer op zijn eigen merites beoordeeld. Dat is even, denk ik, goed om mee te geven in het kader en ook op de vraag, hoe gaat het precies tussen een burgemeester en de aanvraag van demonstraties? De heer Soytekin vroeg daar volgens mij naar. Even dan heel specifiek, want daar wordt nu op ingezoomd, de casus bij het WTC. En het is ook prima dat we hier overigens over praten, laat dat duidelijk zijn, want ik moet ook gewoon verantwoording afleggen over de keuze die ik maak. Dat doe ik met liefde in deze raad, ook over de demonstratie die bij het WTC op woensdag 12 maart plaatsvond. Woensdag einde van de middag, dat was rond 17.00 uur, begon Extension Rebellion met demonstreren. Er stonden zo'n 20 demonstranten buiten bij het WTC met spandoeken. En nog eens 20 demonstranten zijn het WTC binnengegaan. En er zijn inderdaad een aantal rookpotten afgestoken. En daarna verliep in het WTC de demonstratie rustig. Er waren spandoeken zichtbaar en de demonstranten maakten gebruik ook van de geluidsinstallatie. Ik werd vrij kort nadat ook die rookpotten in het WTC waren afgestaan op de hoogte gesteld ook, dat gaat via de politie, maar ook via onze eigen mensen, dat er een demonstratie plaatsvond en wat er gaande was. De politie was vrij snel ter plaatse, maar die zagen niet dat er op dat moment door mensen ook rookpotten werden afgestoken. Zij zagen wel dat het was gebeurd, maar niet dat op dat moment dat nog plaatsvond en ook dat dat iemand was die dat op dat moment deed. Maar de politie bleef aanwezig om vinger aan de pols te houden, omdat ze wilden voorkomen dat het nog een keer zou gebeuren, of dat er wanordelijkheden zouden gaan plaatsvinden. Toen de politie ter plaatse was, nogmaals, waren de demonstranten niet meer in dat gebouw aanwezig. Waren zij met spandoeken buiten aan het demonstreren, wat in zichzelf gewoon toegestaan is. Even kijken. De politie heeft daardoor niet meer zelf ook de demonstratie hoeven te beëindigen, want er was op dat moment ook geen sprake meer van wanordelijkheden of zaken die mogelijk strafbaar zijn. En op enig moment is die demonstratie ook weer beëindigd door Extension Rebellion. Er is aangifte gedaan door het WTC. Die hebben aangifte gedaan van lokaalvredebreuk. En de aangever heeft ook schade benoemd. En de vraag was aan mij, of ik dan vind dat het ook een schending is van het strafrecht of dat daar overtredingen zijn begaan? Dat is niet aan mij om te beoordelen. Dat is altijd de verdeling in de trias politica. Ik heb gewoon een bevoegdheid om een demonstratie al dan niet toe te staan, met al dan niet beperkingen en al dan niet beëindigen als er wanordelijkheden plaatsvinden. Maar of een bepaalde activiteit strafbaar is, dat is altijd nog aan justitie om te beoordelen. En dat gebeurt nu ook. Er ligt een aangifte. Die is bij de politie gedaan. Dan is het vervolgens ook aan justitie om te beoordelen of dat zo is. Ik ga nooit beoordelen of iets strafbaar is. Dat is echt aan justitie om dat te doen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren): De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr): Korte vraag. De burgemeester zei, toen de politie kwam, waren de mensen alweer buiten en was niet duidelijk wie daar binnen zijn gang was gegaan. Dat impliceert dat als de politie dat wel gezien had, die mensen opgepakt waren. Een hele simpele vraag, wordt er nu gewerkt naar achteraf die mensen op te sporen, bijvoorbeeld met camerabeelden?

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren): De burgemeester.

Mevrouw **SCHOUTEN** (burgemeester): De politie moet natuurlijk zien, of er moet geconstateerd worden wie een overtreding begaat. Dat kan je niet zomaar op een soort wild guess doen. Dat moet je echt wel vaststellen. Dat konden ze op dat moment dat zij daar kwamen niet doen. En hoe de politie nu dat onderzoek inricht, dat weet ik niet. Dat is echt aan de politie zelf om dat te beoordelen. En ook de aangifte die is gedaan door het WTC om dat ook te doen. En dan is het vervolgens ook nog aan justitie om te beoordelen of dat strafbaar is of niet. En de heer Ceulemans heeft gevraagd, dat zit ook in zijn motie, of dat ik dan ook in de driehoek daar me hard voor wil maken. In het algemeen, en dat is echt, die scheiding vind ik heel belangrijk, ik heb mijn bevoegdheden gewoon op basis van de wet, maar de opsporing en de eventuele vervolging zijn echt aan politie en OM. Bij wat voor situatie dan ook, dring ik nooit aan op vervolging of wat dan ook. Dat zijn echt de scheidingen der machten. En ik denk dat het heel belangrijk is dat we die op die manier ook in stand houden, want anders krijg je ook een soort willekeur. Als ik vind dat iets vervolgd moet worden, dat ik daar druk op ga uitoefenen, terwijl dat nu juist ... Vrouwe Justitia is blind, zegt men altijd. En dat zou ik ook graag zo willen houden.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren): De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr): Ik vind dat ik een hele nette, redelijke motie indien, die alleen vraagt, maak gebruik van de bevoegdheden die de wet biedt en zorg ervoor dat mensen die strafbare feiten plegen,

dat die opgepakt, vervolgd worden. Dat lijkt mij heel normaal. Zo zou het moeten werken in het land. Mijn enige vraag is, we zien dat deze organisatie continu de beest uithangt, dat Rotterdam dat kotsbeu is en dat er mogelijkheden zijn om die mensen te vervolgen. En het enige wat ik vraag is, wilt u, op het moment dat die mensen zich schuldig maken aan strafbare feiten, erop aandringen dat daar ook een vervolg komt? Punt.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren): De burgemeester.

Mevrouw **SCHOUTEN** (burgemeester): Maar de heer Ceulemans veronderstelt dat ik daarop moet aandringen. Als er strafbare feiten zijn, dan zal dat ook echt wel bekeken worden. Hier zit ook al een soort suggestie in van de heer Ceulemans dat justitie daar een willekeur in zou hanteren. Dat is niet zo. Zij gaan ook altijd kijken naar een situatie, naar een casus of dat het te vervolgen is of niet? En dat is niet aan mij om te beoordelen of ze dat bij de een meer moeten doen dan bij de ander. Dat is echt de scheiding der machten. Dan was er ook nog een vraag van de heer Ceulemans, dat ging even specifiek over de demonstratie rondom de Botlek. Want dat was een demonstratie, die op zaterdag 15 maart plaatsvond. Wij wisten via social media dat er een landelijke operatie was, dat er demonstraties zouden kunnen plaatsvinden. Wij hadden wel begrepen dat het ook bij Uniper in Rotterdam-Oost zou plaatsvinden. Wij hadden zo'n vermoedens dat het ook nog op andere plekken zou kunnen plaatsvinden, maar ook daar is geen aankondiging van gedaan vooraf. Dat was gewoon ook op basis van onze eigen inschatting. Wij hebben die demonstratie vooraf ook in de driehoek besproken. En daar hebben we ook met elkaar de beleidsuitgangspunten en de tolerantiegrenzen vastgesteld. We hebben ook stilgestaan bij het feit, waar zou de demonstratie wel kunnen plaatsvinden en waar zou het tot mogelijk gevaar kunnen leiden? Dat was bijvoorbeeld op het terrein van Uniper zelf. Zij voorzien natuurlijk ook een groot deel van de regio in warmte en dat soort zaken. Dan zou dat ook consequenties kunnen hebben als ze op het terrein zelf kwamen. We hebben ook duidelijk gezegd, als het op het terrein zelf is, dan staan we dat niet toe. Dat weet de politie dan ook van tevoren, dat ze daarop kunnen ingrijpen. Maar voor de hekken kunnen zij demonstreren, want dat mag. Zo bekijken we dan ook weer de eigen ... Op de eigen merites beoordelen wij die demonstratie dan ook. Specifiek ten aanzien van de Botlek. Daar kwam rond 13.00 uur het bericht dat er ook een demonstratie van XR gaande was in het Botlekgebied. En dat ging om 50 demonstranten die verdeeld stonden over de Hartelbrug en de Botlekbrug en de Welplaatweg nabij Exxonmobil. De Hartelbrug was geblokkeerd. Dat gaf geen hele grote problemen, want de demonstranten lieten het autoverkeer door, maar alleen het vrachtverkeer afkomstig van de Exxonmobil werd geblokkeerd. Tijdens die demonstratie zou er ook een shiftwissel plaatsvinden bij Exxonmobil. Wij hebben toen gekeken, samen met de politie en het bedrijf, of er een alternatieve route was om het verkeer door te laten stromen. Dat was zo. En dat hebben we op die manier ook kunnen vormgeven. Door Waterstaat is gekeken naar een omleidingsroute voor het verkeer met gevaarlijke stoffen, want we wilden ook ervoor zorgen dat dat geen problemen zou opleveren. Dat is ook mogelijk gebleken. En dat hebben we ook zo in werking laten treden. We kijken dan ook heel goed op die manier van, hoe kunnen we voorkomen dat er gevaarlijke situaties ontstaan, doordat bijvoorbeeld vrachtwagens met giftige stoffen door een woonwijk gaan rijden? Dat willen we niet. Dat kon hier voorkomen worden. Er was een omleidingsroute, waardoor ook de bedrijfsvoering door kon gaan, waardoor het personeel het bedrijf kon verlaten en tegelijkertijd dat de demonstranten gewoon ook konden demonstreren. En zo rond 16.30 uur werd de demonstratie ook door de demonstranten beëindigd. Dit laat maar zien dat wij elke keer eigenlijk plaats- en contextafhankelijk wegen of de demonstratie plaats kan vinden op een manier overeenkomstig de Wom. En dat is, denk ik, ook de manier waarop we het moeten blijven doen. Want ik vind soms ook echt wel iets van demonstraties en het doel, maar ik moet daar totaal blind voor zijn. Het is niet aan mij om te beoordelen of ik de inhoud wel of niet goed vind, of ik de inhoud wel of niet vind toegestaan. En sterker nog, ik zou u willen waarschuwen, en dat is dan ook in het specifieke geval, ik kom zo nog op de moties, bij die moties, want u licht er hier één partij uit. De volgende week staan wij hier een debat te voeren bij een demonstratie waar een ander deel mogelijk van de raad het heel erg ingewikkeld vindt wat daar gedaan wordt. En als we op die manier gaan redeneren, dan wordt het afhankelijk van een soort politieke willekeur of we een demonstratie wel of niet toestaan. Dat is gewoon niet overeenkomstig het grondrecht wat er is. En ik zou het ook tegen iedereen van u willen zeggen, u snijdt u in uw eigen vingers als u gaat beoordelen op basis van de inhoud of u het wel of niet eens bent met een demonstratie. Want dit kan echt terugslaan op onderwerpen die ook misschien voor u of voor de ander heel belangrijk zijn. En dat is de reden dat wij kaders hebben, dat wij toetsen op of het gevaarlijk is of het verkeer zodanig hindert dat het ook echt ontwrichtend wordt en of dat de gezondheid in gevaar is. Dat zijn de kaders. We kijken niet naar de inhoud.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren): De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr): Heel even kort. Mevrouw de burgemeester zegt dat wij moeten oppassen dat we hier een beeld creëren. Zij creëert nu een beeld van ons wat niet terecht is. Het gaat mij niet om de inhoud van demonstratie. Het gaat mij om het feit dat hier grootscheeps de maatschappij ontwricht wordt, iedere week opnieuw. Daar gaat het ons om.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren): De burgemeester.

Mevrouw **SCHOUTEN** (burgemeester): En als dat zo is van tevoren, als wij weten dat dat gebeurt, of op het moment zelf dat het gebeurt, dan grijp ik ook in. Ik heb net een aantal dingen uitgelegd hoe we dat dan ook proberen te voorkomen, maar dat doen op een manier waarop het demonstreren in zichzelf nog wel doorgang kan vinden. Dat is steeds de afweging die wij maken. En dat is ook waar ik voor sta. Maar nogmaals, ik vind het ook heel riskant, laat ik het zo maar zeggen, als we nu op één onderdeel gaan zitten inzoomen. Als de strafbare feiten zijn gepleegd, dan wordt dat opgepakt door justitie. Dat gebeurt ook ongeacht de achtergrond of de reden van de demonstratie. Het is een beetje ter bescherming van uzelf, laat ik het zo maar zeggen, om ook daar niet de willekeur in door te laten gaan. Even kijken. Ik heb de vragen van de heer Ceulemans denk ik daarmee ook wel ... Ik heb geprobeerd zo volledig mogelijk te ... Hij vroeg ook, zijn er aanhoudingen verricht? Er zijn terplekke geen aanhoudingen verricht. Maar nogmaals, er is aangifte gedaan en ik weet niet wat daar verder nu uitkomt. Mevrouw Van Groningen vraagt mij, herken ik het beeld dat de ooggetuigen schetsen? Ik heb gewoon de informatie van de politie gekregen die daar ter plekke was. Ik weet niet het beeld van de aanwezigen. Ik constateer dat er inderdaad rookpotten naar binnen zijn gegooid, dat daar stickers zijn geplakt. Volgens mij kreeg ik ook door, een aantal zaken hebben daar in het gebouw plaatsgevonden. En dat werd ook bevestigd door de politie, dat daar sprake van was. Even kijken. De kosten van de schade in het pand, materieel en immaterieel. Er is aangifte gedaan van lokaalvredebreuk en er is ook schade benoemd. En daar zal dan denk ik ook naar gekeken worden. Maar ik weet niet wat voor exacte bedragen daar aanhangen. Mevrouw Van Groningen vroeg nog in het algemeen, de kosten van demonstraties die dat met zich meebrengt in de stad. Ik neem aan dat ze dat breed bedoelt, ook voor politie-inzet en dat soort zaken. Wij maken geen specifieke uitsplitsing wat de kosten zijn voor demonstraties bij politieagenten. Wij hebben ook weleens discussies gehad over bijvoorbeeld, wat kost de politie-inzet bij een wedstrijd van Feyenoord? Ik denk als we die kant opgaan, dat het ook weer heel ingewikkeld wordt om te zeggen, als je op basis van de kosten moet gaan kijken, mag je iets wel of mag je iets niet doen? De kaders zijn, zorgen dat demonstraties waar mogelijk gefaciliteerd worden. En als dat anders moet, dat we dat ook doen. Dat kost politie-inzet. Dat kost het ook bij andere activiteiten in de stad. Het is wel zo dat het aantal demonstraties is toegenomen, ook in de stad. Als ik het gewoon heel logischerwijs beredeneer, zal dat ook de kosten hebben doen toenemen. Maar wij splitsen dat niet uit naar specifieke taak van de politie op dat moment.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren): Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd): Voorzitter, volgens mij was de vraag niet helemaal duidelijk. Maar de vraag was, gemeente, stad en de samenleving en de politie. Eigenlijk die 3 entiteiten.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren): De burgemeester.

Mevrouw **SCHOUTEN** (burgemeester): Dat is allemaal niet met een schaar te knippen. En als we dat al zouden willen, als we allemaal inzichtelijk gaan maken wat bepaalde zaken kosten bij de politie ... Nogmaals, ik heb ook nog wel wat kosten aan een wedstrijd van Feyenoord die gevoerd wordt. Daar zitten altijd kosten aan. Dat is ook de prijs voor de openbare orde en veiligheid. In het algemeen hoop ik altijd dat we gewoon zo met elkaar kunnen omgaan dat we dat niet nodig hebben. Helaas constateer ik dat dat ook niet het geval is. Maar we hebben niet een specifieke uitsplitsing, ook niet bij de gemeente. De heer Soytekin vraagt, hoe verloopt het contact vooraf aan de kennisgeving? Nogmaals, die was hier niet in dit geval gedaan. Dan is er gewoon geen contact. Dan gaat het om het contact wat je ter plekke hebt, ook met de demonstranten. En de politie was ter plaatse om daar ook het contact te hebben. Wordt een organisator aangesproken op gedrag, indien het niet goed is verlopen? Wij proberen altijd van tevoren toch nog contact te zoeken, als we weten dat er iets gaat gebeuren. Dat is bijvoorbeeld bij Uniper ook gebeurd. We hebben daar een iemand die we kenden bij Extension Rebellion gevraagd. Maar het kenmerk van Extension Rebellion is ook dat het steeds verschillende groepen zijn. Dat hoeft dan niet per se degene te zijn die dan ook die demonstratie organiseert of daar een woordvoerder van is. Tijdens de demonstratie heeft de politie doorgaans goed contact ook met

degenen die staan te demonstreren. En als er contact is met een demonstrant, dan wordt er na afloop van een demonstratie ook nog weleens contact opgenomen om het verloop van de demonstratie te bespreken. Dat is niet standaard. Dat kan gebeuren. Hangt ervan af of de demonstranten daarvoor openstaan. De heer Soytekin vraagt ook, zie ik een patroon dat demonstraties toenemen? We zien ze afgelopen jaren wel lichtelijk toenemen. Het aantal spontane demonstraties neemt sowieso toe. In het verleden was het toch wat meer dat het gemeld werd. En nu is het vaker ook spontaner. Mevrouw Van Wifferen vraagt, is het strafbaar wat er is gedaan? Nogmaals, dat is niet aan mij om te beoordelen. De heer Oostdijk zegt, wat ben ik van plan om te gaan doen aan de verantwoordelijkheden in deze strafbare feiten? Daar heb ik denk ik ook net op geantwoord. De heer Coşkun vroeg dat eigenlijk als een wedervraag. Heb ik ook op geantwoord. Mevrouw Bokhove vroeg ook nog of dat het ... Even kijken hoor. Het was niet mevrouw Bokhove, denk ik. Dat ging ook nog over de vraag van, woensdag was tijdens de commissie de publieke tribune afgesloten. Iemand vroeg dat. Vroeg u dat? Dat was wel uw vraag. Wij hebben geen bewuste keuze gemaakt om geen bezoekers in het Stadhuis toe te staan. Het ging er meer om dat op dat moment we ook wilden voorkomen dat er in het Stadhuis, vanwege de gebeurtenissen bij het WTC, dat dat zich zou verplaatsen binnen naar het Stadhuis. En dat is de reden waarom wij hebben besloten om beveiligingsmaatregelen te nemen, ook hier in het pand, omdat er hier ook een diner gaande was en omdat we dat diner wel een goede voortgang wilden laten geven. Er is geen bewuste keuze daarin gemaakt dat mensen niet naar de publieke tribune konden komen. Dat is daar dan waarschijnlijk een gevolg van geweest.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren): Mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl): Dank u wel voor de toelichting. Feit is dat dat inderdaad wel gebeurd is, dat mensen niet naar die publieke tribune konden. En mijn vraag was ook, zou dat in de toekomst anders kunnen, zodat we dat kunnen proberen te voorkomen, door bijvoorbeeld andere ingangen te nemen of door mensen zich te laten te legitimeren? Want het is ook jammer als de publieke tribune niet publiek toegankelijk is.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren): De burgemeester.

Mevrouw **SCHOUTEN** (burgemeester): Nogmaals, op dat moment dat het besluit werd genomen om het Stadhuis hier toch wat meer te beveiligen, ik zal het maar even naar mezelf toe trekken, heb ik daar niet rekening mee gehouden dat er hier ook een debat was waar de publiek tribune dan moeilijker toegankelijk was. Als we dat weten, is dat goed om even te doordenken. Dat was op dat moment niet iets wat on top of mind was, geef ik eerlijk toe. Maar goed, voorzitter, ik hoop dat ik op deze manier heb kunnen laten zien dat we aan de ene kant demonstreren belangrijk vinden, dat we dat toe willen staan, maar ook in goede banen willen leiden. Dat ik mijn bevoegdheden daarvoor inzet op het moment dat dat nodig is, maar dat we ook moeten waken voor het feit dat we specifieke demonstraties, dat we daar allerlei meningen over gaan hebben, als we niet een breder debat hebben dan ... En dat is hier ook wel een beetje geprobeerd over demonstratierecht als zodanig. Want dan hebben we de ene week het over XR en de volgende week weer over een ander onderwerp. En dat geeft maar aan dat demonstreren, denk ik, voor iedereen in meer of mindere mate belangrijk is. Dank u wel, voorzitter.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren): Dank u wel. Dat zijn de antwoorden in de eerste termijn. De moties? De burgemeester moet nog even naar de moties.

Mevrouw **SCHOUTEN** (burgemeester): Er zijn 2 spreekt uit-moties. Die mag u zelf beoordelen. Maar ik hoop dat u een beetje heeft geproefd hoe ik erin zit, op basis van mijn beantwoording. De derde motie heb ik impliciet al beoordeeld. Maar u vraagt mij om krachtiger op te treden tegen acties van XR en ook mijn bevoegdheden sneller daarvoor in te zetten en me in de driehoek maximaal in te spannen daarvoor, voor het oppakken dan wel achteraf opsporen. Ik heb net gezegd dat het aan justitie is om te beoordelen of mensen al dan niet opgespoord en vervolgd worden. En dat acties, überhaupt als het niet gaat volgens de kaders van de Wom, dat ik dan mijn bevoegdheden sowieso al inzet. En ik altijd elke demonstratie op zijn eigen merites beoordeel. Ik ga niet op voorhand zeggen dat ik iets wel of niet krachtiger doe, want het past ook niet bij het beleid wat wij voeren. Ik ontraad hem.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren): Dank u wel. Zijn er nog vragen blijven liggen uit de eerste termijn? Nee? De burgemeester is heel volledig geweest. Dan gaan we even kijken of er nog vragen zijn in de 2de termijn. De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr): Afsluitende opmerking. Dit is helaas de uitkomst waar ik al van uitgegaan was. Kennelijk is het nodig dat wij dit telkens opnieuw gaan agenderen. En dat is precies wat we zullen gaan doen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren): De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp): Applaus voor de burgemeester.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren): De heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk): Een vraag die bij me is opgekomen, naar aanleiding van de beantwoording van de burgemeester. Die gaf aan dat de spontane demonstraties de afgelopen periode zijn omhooggegaan. En ze gaf in de beantwoording ook aan dat de demonstratie van Extinction Rebellion niet was aangemeld. Nu weet ik niet in hoeverre Extinction Rebellion demonstraties in de regel wel of niet aanmeldt, maar hebben die 2 dingen dan ook met elkaar te maken? Meldt Extinction Rebellion in de regel bijna nooit demonstraties aan, zodat het ook moeilijker is voor de gemeente om daarin te faciliteren?

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren): Zijn er nog anderen in de 2de termijn? Nee. Dan is het woord nog aan de burgemeester om de laatste vraag van de heer Soytekin te beantwoorden.

Mevrouw **SCHOUTEN** (burgemeester): Mijnheer Soytekin pakt er nu een groep uit, Extinction Rebellion. En soms weten we wel iets, soms ook niet. Maar ik wil hem er ook even op wijzen dat ik heel veel spontane demonstraties rondom pro-Palestina-demonstraties heb. Het is niet afhankelijk van één onderwerp. Gewoon vaker gebeurt dat. En dan nog kijken we, waar kunnen we faciliteren, ook al is het niet aangemeld, als het binnen de kaders van de Wom is? Als dat niet zo is, heb ik mijn bevoegdheden en zal ik ze inzetten. Ook hier, laten we oppassen dat we het niet op één onderwerp plakken, want dit gaat echt van de ene naar de andere kant. Er zijn heel veel groepen die om wat voor reden willen demonstreren. En ik heb daar alleen naar te oordelen, onafhankelijk van het onderwerp.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren): De heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk): Het was totaal niet mijn intentie om groepen met elkaar te vergelijken. Ik begreep ook de vergelijking niet waarom u andere demonstraties erbij heeft gehaald. Ik refereer gewoon naar het antwoord wat u heeft gegeven. U geeft aan, er zijn meer spontane demonstraties in de stad. U geeft aan, Extinction Rebellion heeft de laatste demonstraties niet aangemeld. Ik ben benieuwd, ook in het kader van het faciliteren van die demonstraties, of dat vaker voorkomt bij Extinction Rebellion. Heeft niks te maken met andere groepen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren): De burgemeester.

Mevrouw **SCHOUTEN** (burgemeester): Ik snap dat u de vraag stelt over Extinction Rebellion. Mijn punt is, volgens mij zit er de vraag onder, over spontane demonstraties die plaatsvinden. Als ik het weet, stemmen wij af, proberen wij goed zicht te krijgen op wat de bedoeling is en ga ik dan ook proberen te beoordelen of ik vooraf al beperkingen moet opleggen of niet. Bij Uniper, voorbeeld van XR, wisten wij via sociale media dat ze daar waarschijnlijk wel naartoe zouden gaan, in ieder geval in Rotterdam-Oost. Proberen wij contact te zoeken. Maar gaan we van tevoren ook in de driehoek al beoordelen, hoe gaan we hiermee om? Maar ook als een demonstratie niet is aangemeld, ongeacht welk onderwerp het is, zal ik dat op die manier beoordelen. Het enige punt is dat ik dan niet een dag van tevoren heb om dat te beoordelen, dan moet ik het ter plekke doen. Dan is het gewoon wat korter tijd voor mij om dat samen met de partners in het driehoek te beoordelen. Maar het maakt niet uit op hoe wij dan op dat moment ook met de demonstranten omgaan.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren): Dank u wel. Dan zijn we aan het einde gekomen van agendapunt 6.4. En dan geef ik de hamer weer over aan de burgemeester.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan zijn wij aan het einde gekomen bij de reguliere debatten.

7. *TWEEMINUTENDEBATTEN*

De **VOORZITTER**: En dan wil ik graag doorgaan met de 2minutendebatten. U heeft even een soort ontluichtingstijd nodig, merk ik, maar we gaan het toch doen.

7.1 Het voorstel tot vaststelling van het projectambitiedocument Sportlaan West

Dit agendapunt wordt behandeld als hamerstuk.

7.2 Monitor Werk en Inkomen derde tertaal 2024

De **VOORZITTER**: En het eerste 2minutendebat is het 2minutendebat Monitor Werk en inkomen derde tertaal 2024. En de wethouder is al in de zaal, waarvoor dank. En als eerste geef ik het woord aan de heer Vicario.

De heer **VICARIO** (vvd): Dank u, voorzitter. Voorzitter, steeds meer jongeren worden via social media verleid door finfluencers, die een vertekend beeld schetsen van financieel succes. Ze promoten risicovolle investeringen en ondernemen zonder enige realistische context, waardoor jongeren verkeerde verwachtingen krijgen over werk en inkomen, en daarbij verkeerde keuzes maken. De gevolgen voor jongeren en voor onze stad zijn ernstig. Schulden, financiële onzekerheid en zelfs grote mentale problemen. Uit onderzoek blijkt dat de adviezen van influencers jongeren zelden iets oplevert. En toch blijven ze hun invloed uitbreiden. Daarom moeten we als gemeente ingrijpen. Het Jongerenloket speelt al een cruciale rol in het adviseren en begeleiden van jongeren naar werk en inkomen. De Rotterdamse VVD ziet graag dat we deze plek ook benutten om jongeren actief te waarschuwen voor financiële misleiding, en hen een realistisch beeld te geven van werk en inkomen. Met deze motie roepen wij het college op inmiddels het Jongerenloket de gevaren van finfluencers onder de aandacht te brengen en jongeren te helpen financieel zelfredzaam te worden. Bij deze dien ik de motie in, samen met D66, Leefbaar Rotterdam en DENK. Niet allemaal tegelijk? Nee. Ik kan gewoon verdergaan? Ja. Tot slot, voorzitter, doen we het goed met betrekking tot mensen uit de bijstand te halen, maar het kan en moet beter. Nu de werkcoaches van de gemeente hun workload aanzienlijk intensiveren, van 30 naar 40 cliënten per werkcoach, ontstaat er een unieke kans om niet alleen meer aandacht te geven aan cliënten, maar ook om de kwaliteit van de begeleiding te verhogen. Dit zou uiteindelijk moeten leiden tot een hogere uitstroom uit de bijstand en duurzamer werk voor Rotterdammers. Ik zou dan ook graag van de wethouder de toezegging willen krijgen dat hij de raad zal informeren over hoe de kwaliteit en dienstverlening van de werkcoaches in deze nieuwe vorm wordt verbeterd, en ons hier structureel over zal blijven informeren. Tot zover mijn bijdrage.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Er moeten even wat moties opgehaald worden. Als dat kan. Dank u wel. De motie 'Wijs jongeren op de gevaren van Finfluencers' is voldoende ondertekend en maakt deel uit van het debat.

Motie 1. 'Wijs jongeren op de gevaren van Finfluencers.'

"De gemeenteraad, in vergadering bijeen op 20 maart 2025, ter bespreking van het 2minutendebat over 'Monitor Werk en Inkomen derde tertaal 2024;

constaterende dat:

- finfluencers via sociale media een vertekend beeld geven van financieel succes, waarbij risicovolle investeringen en ondernemerschap zonder realistische context worden promoot;
- jongeren hierdoor misleid worden, wat leidt tot schulden, depressie en financiële onzekerheid;
- onderzoek bevestigt¹ dat de adviezen van finfluencers jongen zelden iets opleveren;
- het Jongerenloket een cruciale rol heeft in het begeleiden van jongeren richting werk en inkomen;

overwegende dat:

- jongeren een realistisch beeld van werk en inkomen nodig hebben om financieel zelfredzaam te worden;
  - het Jongerenloket een juiste plek is om jongeren voor te lichten over financiële misleiding en op weg te helpen naar een realistische carrière;
- hardere handhaving en educatie noodzakelijk zijn om de invloed van finfluencers tegen te gaan;

verzoekt het college om:

- de gevaren van finfluencers onder de aandacht brengen bij jongeren van het jongerenloket;
- jongeren actief wijzen op een realistisch beeld van werk & inkomen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J. Vicario, A.J.A. Maassen, C. Aafjes-van Aalst, S. Soytekin

¹ <https://nos.nI/artikel/2559546-het-advies-van-finflueneers-bIijkt-je-niks-op-te-leveren>

De **VOORZITTER**: Dan ga ik over naar mevrouw Vlieger.

Mevrouw **Vliegert** (gl): Voorzitter, de Rotterdammer benaderen vanuit vertrouwen en niet wantrouwen zou volgens GroenLinks de basis voor beleid moeten zijn. We zullen er dan ook alles aan blijven doen om wantrouwen en vooraf verdacht maken uit het beleid te halen. En daarom dien ik, zoals waarschijnlijk verwacht, een motie in om het Meldpunt Bijstandsfraude en de bijbehorende informatie weg te halen. Als mensen oprecht gegronde vermoedens hebben van fraude of misbruik moeten ze deze altijd kunnen melden. En dat kan gewoon via normale kanalen. Deze motie is gesteund door de SP, Partij van de Arbeid, BIJ1 en Partij voor de Dieren, na ook eerder idee van de SP Rotterdam al. Onze 2de motie gaat in op de beleidswijziging om in eerste instantie het starten of beheren van een stichting te ontmoedigen. We zien in het beleid dat het nog wel mogelijk blijft, alleen als uitzondering. Echter zou GroenLinks graag willen dat het uitgangspunt altijd maatwerk is en niet pas achteraf. Zo zorgen we ervoor dat mogelijkheden beter beschikbaar blijven voor de mensen die het echt kan helpen en kan activeren, bijvoorbeeld in hun intrinsieke motivatie om weer aan het werk te gaan. Ook kan bewijs van leiderschap en initiatief ervoor zorgen dat iemand een extra goede kans op de arbeidsmarkt maakt.

De **VOORZITTER**: De motie '*Stop verdachtmaking bijstandsgerechtigden*' en de motie '*In principe niet' uit het woordenboek van werkcoach*' zijn beide voldoende ondertekend en maken deel uit van het debat.

Motie 2. '*Stop verdachtmaking bijstandsgerechtigden.*'

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 20 maart 2025 ter bespreking van agendapunt 7.2 Monitor Werk en Inkomen derde tertaal 2024;

constaterende dat:

- het meldpunt bijstandsfraude Rotterdammers oproept melding te maken bij verdenking van fraude door een mens met een bijstandsuitkering;
- bij fraudeonderzoeken naar aanleiding van de 468 meldingen van bewoners in slecht 16% van de gevallen onrechtmatigheden worden gevonden, hetgeen niet hetzelfde is als fraude;
- in slechts 6% van de gevallen een uitkering wordt beëindigd;

overwegende dat:

- een meldpunt 'bijstandsfraude melden' het signaal geeft richting bewoners dat mensen met een bijstandsuitkering in de gaten gehouden moeten worden en hen hiermee verdacht maakt;
- deze verdachtmaking een negatieve invloed kan hebben op bijstandsgerechtigden omdat men vanuit angst om verdacht over te komen een meer passieve houding aanneemt in ontwikkeling richting arbeidsparticipatie;
- het opsporen van fraude én onregelmatigheden via het meldpunt een zeer inefficiënte methode is die meer geld kost dan het oplevert;
- het stopzetten van het meldpunt niet betekent dat Rotterdammers geen mogelijke fraude meer kunnen melden bij de gemeente, hier zijn immers andere mogelijkheden voor beschikbaar;
- het stopzetten van het meldpunt waarschijnlijk zal zorgen voor minder ongegronde meldingen die voortkomen uit bijvoorbeeld wraak of rancune;
- het stopzetten van het inefficiënte opsporingsinstrument middelen vrijspeelt die ingezet kunnen worden voor het bevorderen van arbeidsperspectief van Rotterdammers in de bijstand, iets dat wél bijdraagt aan duurzaam omlaag brengen van het aantal bijstandsuitkeringen in Rotterdam;

verzoekt het college:

- het meldpunt bijstandsfraude te sluiten en communicatie hierover te verwijderen op de website van de gemeente;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. L.S. Vliegert, T.S.J. Coşkun, M.E. Vogelaar, M.R. van Campenhout, S. van de Peppel.

Motie 3. '*In principe niet' uit het woordenboek van werkcoach*'

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 20 maart 2025 ter bespreking van agendapunt 7.2 Monitor Werk en Inkomen derde tertaal 2024;

constaterende dat:

- de wethouder heeft aangegeven dat bijstandsgerechtigden die aangeven een stichting te willen starten hier in principe geen goedkeuring voor krijgen van hun activerings-/werkcoach;

overwegende dat:

- het starten of besturen van een stichting zonder winstoogmerk niet in strijd is met de participatiewet;
- het starten of besturen van een stichting een manier kan zijn om belangrijke, mogelijk laatste, stappen te zetten richting arbeidsparticipatie;
- het aantal bijstandsgerechtigden dat overweegt een stichting te starten uiterst beperkt is;
- het toepassen van maatwerk binnen dit beperkte aantal casussen mogelijk moet zijn, hetgeen een 'in principe niet' werkwijze overbodig en onwenselijk maakt;
- 'in principe niet' nooit het uitgangspunt moet zijn van werk- en activeringscoaches maar dat er gekeken moet worden naar wat wél kan om optimaal gebruik te maken van intrinsieke motivatie van bijstandsgerechtigden in hun proces van persoonlijke ontwikkeling;

verzoekt het college:

- het starten en besturen van een stichting niet bij voorbaat te bestempelen als onverenigbaar met het ontvangen van een bijstandsuitkering;
- derhalve de werkinstructie 'in principe niet' te schrappen en per casus maatwerk toe te passen; en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. L.S. Vlieger, M.E. Vogelaar

De **VOORZITTER**: Dan geef ik het woord aan de heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk): Dank, voorzitter. En uiteraard zijn wij ook blij dat er een daling is als we kijken naar het aantal bijstandsgerechtigden in Rotterdam, waar ik ervan uitga dat een hoop van die mensen ook doorstromen naar werk. En ik denk dat wij ons ook terecht met de wethouder zorgen maken dat deze daling duurzaam moet zijn en blijven. We zien dat er in ieder geval wordt gezocht naar oplossingen, zoals die duurzame banen, en dat de menselijke maat in ieder geval over heel de linie wordt meegenomen. Maar het laten dalen van de aantallen mensen in de bijstand moet niet een fixatie worden van de wethouder, waardoor de menselijke maat wordt vergeten. Dat wil ik hem in ieder geval wel meegeven. En dan wil ik de wethouder ook wijzen op de motie van vorig jaar die wij hebben ingediend, 'Check de gemeentelijke check', waarin we hebben gevraagd om in ieder geval bij die heronderzoeken goed en duidelijk uit te leggen dat het niet om een fraudeonderzoek gaat. Misschien dat de wethouder daar in ieder geval alvast iets over kan zeggen. En in dat kader zou je zeggen, zo'n meldpunt staat daar ook haaks op, op de menselijke maat. Kijk, wij vinden zeker dat die fraudeurs gepakt moeten worden. Daar is geen discussie over. Alleen ik denk dat het goed is dat de wethouder nog een keer kort en krachtig inzicht geeft hoe zo'n meldingsproces precies eruit ziet, want het lijkt mij niet de bedoeling dat je je buurman, waar je ruzie mee hebt, eventjes aangeeft en zegt, daar heb ik geen vertrouwen in. En dat hij dan flink wordt onderzocht. Want die geruchten leven er natuurlijk ook. En het is goed dat dat wordt ontkracht. Kan hij stapsgewijs uitleggen hoe dat proces dan verloopt? Daar laat ik hem even bij, voorzitter. Dank.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. En dan kijk ik even rond of er anderen zijn die hier nog het woord willen voeren. Mevrouw Vogelaar.

Mevrouw **VOGELAAR** (pvda): Voorzitter, allereerst complimenten aan de wethouder en iedereen in Rotterdam die zich sinds jaar en dag inzet om mensen uit de bijstand en aan het werk te helpen. De bijstandscijfers laten een dalende trend zien, in tegenstelling tot de andere G3. We zijn goed bezig in Rotterdam. Maar zou dit de PvdA-fractie niet zijn als we ons geen zorgen zouden maken. Gister overhandigden 200 medewerkers van het werk ontwikkelbedrijf een petitie met meer dan 18.000 handtekeningen aan staatssecretaris Nobel. Door nieuwe belastingmaatregelen zijn medewerkers van werkontwikkelbedrijven namelijk tientallen euro's minder gaan verdienen. Is dit bij de wethouder bekend? En wat zou hij kunnen betekenen voor de medewerkers van Rotterdam Inclusief? Dan onze jongeren. Jongeren in de bijstand hebben vaak te maken met instabiele leefomstandigheden, zoals ouders die in scheiding liggen, of ze hebben al snel te maken met schulden. Verschillende gemeenten zijn met initiatieven gestart om jongeren leefgeld te geven, zodat zij eerst hun leven op orde kunnen krijgen en vanuit stabiliteit een baan kunnen vinden of een opleiding kunnen gaan volgen en afronden. In het commissiedebat gaf de wethouder aan geen wettelijke mogelijkheden te zien om een dergelijke proef te starten. Maar inmiddels hebben we ontdekt dat er wel degelijk proeven worden gehouden in het land, waar het wel lijkt te kunnen en waar ook de verantwoordelijke staatssecretaris kansen ziet. Vandaar dat ik een motie indien die het college verzoekt om te onderzoeken of er een proef met een leefgeldregeling voor jongeren kan worden gestart.

De **VOORZITTER**: De motie 'Investeren in de toekomst van jongeren met leefgeld' is voldoende ondertekend en maakt deel uit van het debat.

Motie 4. 'Investeren in de toekomst van jongeren met leefgeld.'

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 20 maart 2025 ter bespreking van 3^e tertaal monitor werk en inkomen 2024;

constaterende dat:

- steeds meer gemeenten het initiatief nemen om kwetsbare jongeren een jaar lang leer- en leefgeld te geven;
- pilots in meerdere gemeenten, zoals Zwolle, Eindhoven en Arnhem, en onderzoek naar de aanpak positieve resultaten laten zien;

overwegende dat:

- het bieden van leefgeld kwetsbare jongeren een toekomstperspectief geeft en hun kansen op werkervaring of het afronden van een opleiding vergroot;
- de staatssecretaris van SZW heeft aangegeven niet bij voorbaat tegen dit soort projecten te zijn en dat het mogelijk is om een proef te houden zolang dit binnen de kaders van de participatiewet wordt gedaan;
- de gemeente Zwolle een variant op deze leefgeldproef is gestart die binnen de regels van de participatiewet valt;

verzoekt het college:

- om onderzoek te doen naar de wijze waarop pilots met leer- of leefgeld in andere gemeenten worden uitgevoerd;
- hierover voor het zomerreces aan de raad te rapporteren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.E. Vogelaar, L.S. Vlieger, M.R. van Campenhout, S. van de Peppel, T. Kind, P.J.H.D. Verkoelen

De **VOORZITTER**: Kan ik nog anderen het woord geven? Mevrouw Nunnely. U zit op een andere plek. Ik ben helemaal van mijn à propos.

Mevrouw **NUNNELY** (d66): Ik dacht, laten we even ... Gezellig hier, inderdaad. Dank u wel, voorzitter. Tijdens het commissiedebat is er heel veel besproken. En nogmaals onze complimenten ook aan de wethouder. Bij het terugzien van het commissiedebat is er een punt wat onbesproken is gebleven, waar ik toch met schriftelijke vragen bij de wethouder op terug zal komen. En dat is de studenten van internationaal niveau, die eigenlijk maar 16 uur in onze stad mogen werken. Ik zal daar met schriftelijke vragen de wethouder vragen om hiernaar te kijken van, wat kunnen wij daaraan doen, in aansluiting op de vragen van mijn collega van de Partij van de Arbeid. Dank.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Zijn er nog anderen die het woord willen voeren? Dat is niet het geval. En dan vraag ik de wethouder ...

De heer **VERSNEL** (wethouder): Voorzitter, dank u wel. En dank aan alle raadsleden voor de ideeën en vragen en moties. Ik begin met mijnheer Vicario van de VVD. Die heeft ook in de commissiebehandeling uitgebreid gesproken over die moderne trend van de influencers. Ik ben zelf ook weleens doelgroep geweest daadwerkelijk, via YouTube, van zo'n blitse jongeman in een T-shirt op een strand in Dubai, die mij dan begint uit te leggen dat ik eigenlijk een sukkel ben dat ik normaal werk, dat ik veel makkelijker rijk kan worden. Dat gebeurt echt. En ik kan me ook wel voorstellen, want het kostte mij ook eventjes om door te hebben wat daar gebeurde, dat dat jongeren echt beïnvloedt en echt een verwrongen beeld oplevert van hoe je succesvol bent. En wij willen graag dat zoveel mogelijk jongeren in onze stad verstandige keuzes maken voor hun toekomst. En gewoon een goede opleiding afmaken met een startkwalificatie, en dan lekker aan het werk gaan bij een goede werkgever of een eigen bedrijf beginnen. En het zou inderdaad best wel zo kunnen zijn dat we hebben miskend wat de impact daarvan is, ook op een deel van de jonge bijstandsgerechtigden die wij nu al bij ons aan boord hebben. Ik wil zijn voorstel, om daar meer aandacht voor te hebben in de uitvoering, omarmen. Die motie omarm ik. Dan heeft hij ook gevraagd naar de kwaliteit van de werkcoaches. We hebben het in de commissie uitgebreid gehad over de herijking van onze dienstverlening. We gaan van een model van iedereen een beetje helpen naar per groep mensen superintensief helpen. De eerste resultaten daarvan zijn heel erg positief. Dat is mede de reden waarom wij het op dit moment ook beter doen dan een groot deel van de rest van het land. En wat ik u wil toezeggen, is dat wij in de tertaalbrieven, waarbij we steeds ook reflecteren op de ontwikkeling van de bijstandscijfers, u

natuurlijk op de hoogte zullen houden van de impact van de herijking en van de voortgang van die herijking daarop. En daar maakt de professionaliseringslag van de werkcoaches natuurlijk een onderdeel van uit. Laat dat mijn toezegging zijn, dat we daar in de tertaalbrieven, op de momenten dat we daar nieuws ook over te melden hebben, op terug zullen komen. Dan kom ik bij mevrouw vlieger van GroenLinks. Dank voor het nogmaals onder de aandacht brengen van het meldpunt. Ik ben natuurlijk tegen die motie. Ik vind dat die mogelijkheid er moet zijn om bij een afdeling die melding te doen, die dan ook zich daar goed raad mee weet. Dat is ook niet eenvoudig. De vraag van mijnheer Soytekin, die hint daar natuurlijk ook op. Dat is wel specialistisch werk. Omdat we enerzijds willen dat als mensen een gevoel van onrecht hebben dat ze daar ergens wat mee kunnen. Anderzijds willen we niet dat het leidt tot een soort heksenjacht, waarin allerlei mensen die helemaal niks hebben misdaan ineens worden opgejaagd door de gemeente, of dat het een makkelijke manier wordt om je buurman een hak te zetten als je ruzie hebt over waar de schutting staat. En dat vergt ook dat we daar mensen voor in dienst hebben die zo'n melding goed kunnen interpreteren. En om dan gelijk ook antwoord te geven op de vraag van mijnheer Soytekin, ik ben heel graag bereid om ook schriftelijk met u echt het precieze stappenplan te delen, zodat u dat ook gewoon heeft en u kunt bekijken. Maar we handelen altijd vanuit het principe van, laat ik zeggen, subsidiariteit. We proberen altijd met zo min mogelijk interventie de melding af te doen. Dat begint met gewoon een bureauonderzoek, kijken of er überhaupt enige concrete aanwijzingen zijn meegeleverd bij de melding. Als dat niet zo is, dan houdt het sowieso snel op. En als er concrete informatie voorhanden is, dan wordt eerst gekeken gewoon met bureauonderzoek of die te verifiëren zijn. Als dat zo is, dan is er op een gegeven moment echt concreet een aanwijzing, dan kan ook een bijstandsgerechtigde worden uitgenodigd voor een gesprek. Dan worden de aangetroffen feiten besproken. En pas dan kan het eventueel echt een handhavingstraject worden, waarbij ook kwaliteitsmedewerkers wordt ingeschakeld. Dat is ook nooit iets wat door een enkele medewerker gebeurt. Daar zijn op verschillende stappen in dat proces ook echt kwaliteitswaarborgen, om te voorkomen dat dit een middel wordt voor mensen om elkaar gewoon dwars te zitten. Wij willen namelijk dat dit bijdraagt aan meer rechtvaardigheid in onze stad en niet aan minder. Die motie van mevrouw Vlieger ontraad ik. De andere motie van mevrouw Vlieger gaat over ons beleid ten aanzien van het hebben van een stichting, als bijstandsgerechtigde. Kijk, we sluiten dat niet uit. Het is niet dat het per definitie of dat het absoluut niet mag. Maar wat we hebben gezien, is dat we mensen helpen als het uitgangspunt is, doe het niet. En dat is omdat het hebben van een stichting en ook het goed doen van de financiële huishouding daarvan vraagt veel van een mens. En we hebben helaas voorbeelden gehad, die ook breed in de publiciteit zijn geweest in het afgelopen jaar van mensen die vanuit goede intenties, goede bedoelingen uiteindelijk die verschillende financiële stromen die je met een stichting hebt, niet van hun persoonlijke financiële stromen hebben kunnen scheiden en daarmee gewoon in de problemen komen met de inlichtingenplicht van de Participatiewet. Daarnaast is het zo dat als je dat allemaal wel kunt, heb je echt wat in je mars. En dan willen we je liever helpen naar een passende werkplek. En dan willen we liever niet dat die talenten en die kwaliteit onbenut blijft op de arbeidsmarkt. Dat is waarom ik echt voor dat beleid sta en waarom ik ook die motie wil ontraden. Dan mijnheer Soytekin. Die vraagt mij om van de daling van het bijstandsbestand geen fixatie te maken. Die kans is verkeken. Het is iets dwangmatig geworden. Een obsessie, kun je wel zeggen. Ik overweeg ook op een gegeven moment toch therapie, als ik dit moet gaan loslaten. Maar natuurlijk is het zo dat we dat niet willen laten doorslaan in mensen, weet je wel, echt op een onmenselijke manier behandelen. Sterker nog, en dat is waarom ik echt trots ben ook op het beleid dat we voeren in Rotterdam, die fixatie op het laten dalen van het aantal mensen in de bijstand leidt juist tot meer menselijke maat. Want we hebben onderkend dat er meer bij komt kijken dan we hebben kunnen waarmaken in het vorige dienstverleningsmodel. Daarom hebben we juist ook die herijking gedaan, waarin we meer tijd maken om mensen heel intensief en op de persoon te begeleiden. Ik denk dat mijnheer Soytekin zich wat dat betreft geen zorgen hoeft te maken. Als het gaat om de heronderzoeken, hij heeft daar inderdaad een motie over ingediend, het is zo, en dat is ook echt de afspraak die ik met u heb gemaakt, maar die ook echt als wens vanuit de uitvoering naar mij toe is gekomen, dat we proberen die heronderzoeken een gesprek met wederzijds belang te maken. Wij willen graag weten of alles nog klopt. Dat is de rechtmatigheidschecks die wij dan uitvoeren. Maar dat gesprek gaat minstens zozeer over wat er nog aan gemeentelijke dienstverlening beschikbaar is, bijvoorbeeld schuldhulpverlening of andere gezinsondersteuning, waar de betrokkene nog geen gebruik van maakt. We proberen echt te zorgen dat dat een win-winsituatie is, om dat gevoel van verkeerde bejegening niet te hebben. En dat lukt ook, want in de totaalmonitor houden we nog steeds keurig de bejegeningsservaring bij, en we zien dat dat, ondanks alle beleidswijzigingen die er zijn geweest, nog steeds gewoon supergoed gaat. En op de vraag, wat gebeurt er concreet na zo'n melding, ik heb daar denk ik al het een en ander over gezegd. Maar natuurlijk graag bereid, als dat gewenst is,

om in aanvulling daarop dat ook nog eens op papier te zetten. Dan mevrouw Vogelaar van de Partij van de Arbeid. De financiële situatie van de medewerkers van Rotterdam Inclusief heeft al heel lang mijn grote aandacht. En dat is ontstaan al denk ik 2 jaar geleden, toen wij een nieuwe cao voor de gemeenteambtenaren konden afsluiten, waarmee voor hen een flinke inkomensstap werd mogelijk gemaakt. En dat voor de medewerkers van de SW-bedrijven, die soms letterlijk naast elkaar zitten, niet dat voelde als een groot onrecht. En wat ik toen heb gedaan, is de stap naar voren zetten binnen de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, want dat is de cao-partij als het gaat om die cao Aan de Slag en de cao SW. En ik heb me daar aangemeld voor de Kamer Inclusieve Arbeid, die daarover gaat. En vervolgens voor de onderhandeldelegatie, die onderhandelt met de bonden vanuit de drive om te zorgen dat we daar als werkgevers steviger in staan en een beter bod zouden doen. Ik heb daarmee bijgedragen aan de nieuwe cao, die we vorig jaar hebben afgesloten. Dat is weliswaar niet een gigantische stap geweest, maar wel een significante stap vooruit. Nu zien we natuurlijk opnieuw dat daar zorgen over zijn. Maar nu komt dat niet vanuit 2 verschillende cao's, waarvan de één een beweging maakt en de ander niet, maar door fiscale consequenties van het rijksbeleid. Maar we zijn ook nu opnieuw vanuit de VNG in een traject met de vakbonden om te komen tot een nieuwe cao. En toevallig morgen is er een bijeenkomst van die Kamer Inclusieve Arbeid, waarin ook verder zal worden gesproken over wat we als werkgevers kunnen bieden. Waarbij geldt dat de financiële gezondheid van die SW-bedrijven in het land heel erg varieert. Wij staan er in Rotterdam best goed voor financieel, maar dat geldt op heel veel andere plekken in Nederland niet. En daarbij speelt ook mee dat op veel plekken in Nederland is het SW-bedrijf veel meer op afstand gezet van de gemeente dan bij ons. En dat zorgt ook voor minder bereidheid bij gemeenten om daar dan extra de knip voor te trekken. Je merkt dat het met name aan de werkgeverskant echt best wel ingewikkeld is, waar dan ook nog doorheen speelt dat een heleboel gemeenten vinden dat het ministerie er meer geld voor zou moeten uittrekken. En het ministerie houdt dat af. Het is nog niet zo makkelijk, maar ik denk dat het moet lukken om een nieuwe cao af te sluiten en dat het ook moet lukken om daar een financiële stap in mogelijk te maken voor de medewerkers. Dan de motie, maar heb ik dan al? Die motie vraagt mij om in beeld te brengen hoe die pilots met leefgeld in den lande lopen en dan om dat aan u te melden. En dat wil ik doen. Waarbij ik echt niet wil vooruitlopen op dat wij dat ook zouden doen, want u weet, ik ben daar kritisch op. Maar inlichtingen vergaren, ik ben ook de kwaadste niet. Dat gaan we doen. En dan mevrouw Nunnely, ten slotte, van D66. Zij gaat mij een aantal schriftelijke vragen sturen. En die zie ik natuurlijk met veel belangstelling tegemoet. En dan zullen we daar vanuit het college een goed antwoord op aan u richten. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Zijn er nog resterende vragen die niet beantwoord zijn? De heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk): Volgens mij gaf de wethouder een voorzet voor een toezegging die ik nu moet gaan inkoppen, denk ik dan. De vraag was of ik het op prijs stelde om een stappenplan te krijgen, met betrekking tot die meldingen? Ja, heel graag.

De **VOORZITTER**: Dan heeft de wethouder toegezegd dat hij de raad in de tertaalbrieven zal informeren over de voortgang van de herijking van de dienstverlening. En hij zal de stappen van het handhavingproces na het ontvangen van een melding toesturen. En de laatste, moet ik even ... Dat was de laatste. Dat was de 2de. Dan zijn die toezeggingen gedaan en de moties zijn beoordeeld. Dan sluit ik dit agendapunt.

7.3 Definitief Ontwerp Getijdenpark Feijenoord fase 1

De **VOORZITTER**: En gaan we over naar agendapunt 7.3, Definitief Ontwerp Getijdenpark Feijenoord fase 1. En de wethouder is al aanwezig. Waarvoor dank. En ik heb op mijn lijstje nog maar één spreker staan, de heer Dahoe. Maar u mag zich aanmelden als u ook wat wil vinden. De heer Dahoe.

De heer **DAHOE** (denk): Dank u wel, voorzitter. Het getijdenpark is een aanwinst voor onze stad, en natuurlijk de bewoners daar. En dit park is in lijn met de werking van eb en vloed, en hierdoor ook bijzondere flora en fauna aantrekt, maakt het nog aantrekkelijker. We zijn als partij blij met de natuur om de hoek, bij dichtbevolkte stadswijken. En dit omdat het opzoeken van de natuur voor de stedeling niet altijd een optie is na een dag hard werken. Het getijdenpark maakt de woonomgeving mooier, aangenamer en een fijne plek voor kinderen om op te groeien en buiten te spelen. En fijn dat er opmerkingen uit de participatierondes goed zijn meegenomen, onder andere om geen hele hoge bomen te plaatsen die het uitzicht over de ri4 belemmeren, vinden wij belangrijk. En toch vragen we ons wel af of er na het ongevraagde advies van de wijkraad nog meer participatieronden zijn geweest.

Dit ook omdat Feijenoord kenbaar had gemaakt, dat ze amper zijn meegenomen in de plannen. En verder, voorzitter, vinden we het heel mooi dat de geleerde lessen over zwerfafval op het Eiland van Brienenoord mee worden genomen hierin en toegepast zullen gaan worden. En tot slot waren er al plannen in voorbereiding voor natuureducatie. En dat vinden wij ook belangrijk. En wij vinden het ook belangrijk dat de mensen en de scholen in de buurt hierbij betrokken worden. En daarom dienen we een motie in *'Educatie en groen moeten we vooral doen'*. Dank u wel. Dat was het.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Mevrouw Abrahamse.

Mevrouw **ABRAHAMSE** (vvd): Dank u wel, voorzitter. We zijn ontzettend blij met deze groene impuls op Zuid en ook het tempo waarmee deze wordt aangelegd. Dat heb ik ook al genoemd in de commissie. En ik zou graag deze raadsvergadering nog willen gebruiken om nogmaals op te roepen ook echt die zwemplek daar te realiseren en alles daarvoor in staat te stellen, omdat we gewoon zien dat dat die behoefte enorm groot is. Dat zagen we al in het Rijnhavenpark, en hopelijk binnenkort ook een plons aan de andere kant op Zuid.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. En de motie *'Educatie en groen moeten we vooral doen'* is voldoende ondertekend en maakt deel uit van het debat.

Motie1. *'Educatie en groen moeten we vooral doen.'*

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 20 maart 2025, ter bespreking van 'Definitief Ontwerp Getijdenpark Feijenoord fase 1' agendapunt 7.3;

constaterende dat:

- het getijdenpark bijdraagt aan meer toegankelijk groen en recreatieve mogelijkheden;
- het park onderdeel is van een ecologisch netwerk en bijdraagt aan biodiversiteit;
- het park, door de invloed van eb en vloed, bijzondere flora en fauna aantrekt;

overwegende dat:

- betrokkenheid van bewoners en de wijkraad essentieel is bij ruimtelijke verandering in de wijk
- bewoners geen hoge bomen willen vanwege het uitzicht die ze op de ri4 willen hebben;
- betrokkenheid leidt tot meer waardering en beter beheer van de omgeving;

verzoekt het college:

- in samenwerking met lokale organisaties en scholen educatieve rondleidingen te verzorgen over het getijddepark en het belang van getijdennatuur;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.N. Dahoe

De **VOORZITTER**: Ik zag eerst heer Elbay. Excuus. Niet? De heer De Haan, sorry. Ik dacht dat de heer Elbay ... U zat een beetje in mijn zelfde hoek.

De heer **DE HAAN** (d66): Dank u wel, voorzitter. We hadden het vorige maand bij onze gemeenteraadsvergadering al over de Wateratlas, de binnenstedelijke Nieuwe Maas, over de verschillende functies en rollen op en rond de Nieuwe Maas en over de potentie ervan. En wat D66 betreft is dit een plek waar die ambitie in een van de eerste ruimtelijke ontwikkelingen, voortbouwend op die Wateratlas, verder wordt vertaald, wordt uitgevoerd in die visie voor de stad. Specifiek hier rond dat verbonden groen langs de ri4 een plek om te recreëren, te ontspannen, om, wat D66 betreft, ook te zwemmen. En waar misschien zelfs ook de bever een gasvrije haven treft. Waar zo'n plek die nu nog wat onbekend en onbemand in de bocht van de ri4 ligt, wordt aangepakt en aangepast naar een plek met enorme potentie en uitstraling. Niet alleen voor Zuid denk ik, maar voor de gehele stad. Grote steun vanuit D66, en ook voor het Definitief Ontwerp van dit getijdenpark. We kijken uit naar de aanleg en nog meer naar de ingebruikname ervan.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. De heer Verhoef. Niet? Verkeerde debat? Geen tijd? Oké. Mevrouw Morkoç.

Mevrouw **MORKOÇ**: (gl) Dank, voorzitter. GroenLinks juicht groentoevoegingen in de stad enorm toe. En daar zijn wij vaak de aanjager van, ook van dit plan. Het is een uitwerking van het vorige college. Wij zijn gewoon blij. Het getijdenpark biedt een prachtige kans voor vergroening en recreatie in de stad, in een gebied met veel hittestress. En dit soort grootschalige groenprojecten, enorm waardevol. We hebben de nodige punten al aangekaart in de commissie, zijnde natuureducatie, ecologisch beheer,

toegankelijkheid, betrekken van bewoners. Een punt, daar zien we wat verbeteringen in, daar gaat onze motie 'Beter voor Bevers' over. Het gaat over Bevers.

De **VOORZITTER**: En de motie 'Beter voor Bevers' is voldoende ondertekend en maakt deel uit van het debat.

Motie 2. 'Beter voor bevers.'

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 20 maart 2025 ter bespreking van agendapunt 7.3 Definitief Ontwerp Getijdenpark Feijenoord fase 1;

constaterende dat:

- de bever regelmatig in de omgeving van het Eiland van Brienenoord en vorig jaar zelfs in de Nassauhaven wordt gespot;¹
- het Getijdenpark Feijenoord een kans biedt om nieuw leefgebied voor de bever te creëren;
- bevers veel bomen nodig hebben voor voedsel, vooral wilgen, en dat dit een belangrijke randvoorwaarde is voor hun vestiging;

overwegende dat:

- de bever door te knagen en bouwen zorgt voor een ecosysteem waarin de diversiteit aan plant- en diersoorten toeneemt;
- het prachtig is als Rotterdammers in eigen stad kunnen speuren naar kenmerkende soorten als de bever;
- natuureducatie een belangrijk onderdeel is van het toevoegen van groen, en het Getijdenpark Feijenoord een ideale kans biedt om dit te versterken;
- de aanleg van een 'voedseloever' met wilgen een duurzame manier is om de bever een geschikte habitat te bieden;
- een beverspot (bijvoorbeeld een kijkscherm) kan bijdragen aan natuureducatie en betrokkenheid van bewoners;
- afgeschermd gebied, bijvoorbeeld met gevlochten wilgentenen, kunnen helpen om verstoring door honden te voorkomen en tegelijkertijd een geschikte habitat te bieden voor vogels zoals de blauwborst, fitis en ijsvogel;

verzoekt het college:

- bij de inrichting van het Getijdenpark Feijenoord plekken geschikt te maken voor bevers (eilandjes, steile oevers, voedseloever met wilgen).²
- te onderzoeken of een beverspot onderdeel kan zijn van de natuureducatie in het park;
- in de beschikbare natuureducatie ook informatie over de bever mee te nemen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. Morkoç, van der Velden, Engberts

¹ <https://www.ad.nl/rotterdam/bevers-in-het-water-gespot-bij-rotterdamse-woonwijk-bijzonder-dat-zedaar-zitten~afebf777/>

² <https://www.bij12.nl/wp-content/uploads/2023/11/Kennisdocument-Bever.pdf>

De **VOORZITTER**: De heer van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd): Dank u, voorzitter. Wij zijn erg blij met het getijdenpark Feijenoord. Dit is toch wel ons lievelingsproject. 50 miljoen euro maar liefst voor de natuur. Getijdennatuur biedt een mooie nieuwe biotoop aan de stad. En we heten alle nieuwe diersoorten, die zich daar gaan vestigen, van harte welkom. En voorzitter, dan wilde ik het ook eens even over tuig hebben. En dan wil ik het over vistuig hebben. En daar bedoel ik mee het materiaal waarmee je hengelt. Kleinschalige recreatie in het getijdenpark is niet per se verkeerd natuurlijk, maar hengelen zien wij gewoon niet zitten. Nergens niet, maar al helemaal niet in natuurgebieden. Het getijdenpark is nodig voor het behalen van de doelen uit de Kaderrichtlijn Water. En een grote rijkdom aan vissoorten is nodig om die doelen te behalen. En hengelen past daar gewoon eenvoudigweg niet bij. En daarom hebben we een motie waarin we het college oproepen om in de bestuursovereenkomst met het Rijk te borgen dat er niet gehengeld wordt met vistuig in het getijdenpark. En daarvoor hebben we die motie. Ik dank u.

De **VOORZITTER**: En de motie 'Vissen zijn veilig in het getijdenpark' is voldoende ondertekend en maakt deel uit van het debat.

Motie 3. 'Vissen zijn veilig in het getijdenpark.'

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 20 maart 2025, ter bespreking van het Definitief Ontwerp Getijdenpark Feijenoord fase 1;

constaterende dat:

- het college recreatie in het Getijdenpark Feijenoord wil toestaan en dat-onderzocht wordt of uitoefening van het visrecht tot de mogelijkheden kan behoren;

voorts constaterende dat:

- het grond- en waterperceel waarop het getijdenpark wordt gevestigd in eigendom is van het Rijk en dat met het Rijksvastgoedbedrijf een bestuursovereenkomst wordt opgesteld, inclusief een 'gedetailleerd beheerplan';
- het Rijk eigenaar van water en grond wil blijven omdat er een primair doel voor de staat op wordt gerealiseerd, namelijk de verbetering van de waterkwaliteit in het kader van de Kaderrichtlijn Water (KRW);

overwegende dat:

- de KRW alleen kan worden bereikt met een goede ecologische toestand van het oppervlaktewater, onder andere gemeten aan de hand van de kwaliteit van onderwaterbiodiversiteit;
- het aantal vissoorten daarin zwaar meeweegt;

voorts overwegende dat

- het bijzonder wrang zou zijn als er enerzijds wordt ingezet op het behalen van de KRW en anderzijds uitoefening van het visrecht in het getijdenpark nog steeds mogelijk is;

verzoekt het college:

- in de bestuursovereenkomst en/of beheerplan met het Rijk af te spreken dat uitoefening van het visrecht niet tot de recreatieve mogelijkheden in Getijdenpark Feijenoord behoort;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. RT.J. van der Velden

De **VOORZITTER**: Zijn er nog anderen die het woord wensen op dit terrein? Dat is niet het geval. Dan vraag ik de wethouder, hij krijgt nog de laatste motie door, maar of dat hij misschien al de vragen kan beantwoorden die zijn gesteld, en dan de moties kan beoordelen.

De heer **VAN RIJ** (lr) (wethouder): Dank u wel, voorzitter. Ik loop nog even ook de vragen door. En dan wil ik eigenlijk beginnen bij mijnheer Dahoe. Mijnheer Dahoe vroeg hoe het is met de participaties? Behalve het ongevraagde advies van Feijenoord hebben we zeker participatierondes gehad met de bewonersvereniging van De Veranda. En daar wordt ook regelmatig nog informatie verstrekt en informatie opgehaald. Bewoners zijn ook goed georganiseerd, en dat maakt het participatieproces ook toegankelijk. Dit is fase 1. En dit is ook een blijvend iets in de volgende fases die we daar gaan uitvoeren. Mevrouw Abrahamse, u gaf in de commissie ook al aan dat u daar graag wil zwemmen. Dat kan ik me zeker voorstellen, want het wordt een aantrekkelijk gebied. Maar waar wij nog niet zeker van zijn, is de veiligheidsrisico's omtrent dat zwemmen. En we hebben u ook al aangegeven in de commissie dat het enthousiasme vanuit het ontwerpteam er ook is, maar dat we echt op het moment van de uitvoering pas kunnen bepalen hoe de veiligheidsrisico's op dat moment zijn. En tot die tijd zullen we ons nog even droog moeten houden. Ik kijk even naar de volgende vragen. Die zitten allemaal in de lijn van de moties. Mevrouw Morkoç gaf aan dat zij ruimte voor de bevers ziet. Even kijken. Die heb ik nog niet gekregen, maar ik heb hem wel eerder gelezen. Hij ligt aan de linkerkant. Dat had ik ook eigenlijk moeten verwachten. Even kijken. Deze motie sluit eigenlijk aan op hetgeen wat we daar aan het doen zijn. Dat is een stuk natuur terugbrengen in de r14 de Maas. En bevers worden daar steeds meer een onderdeel van. Wat er nu wordt gedaan, is ook in de uitvoering wordt vooral gekeken in hoeverre bevers daar zich kunnen gaan vestigen en daar de mogelijkheid krijgen. De motie zien wij als meer dan charmant en zullen we daarom omarmen. Dan spring ik even terug naar mijnheer Dahoe. U gaf aan in een motie dat u graag uitbreiding van het educatieprogramma ziet. Wij zien dit als een verlengstuk van het Eiland van Brienenoord, waar die educatie ook al plaatsvindt. En eigenlijk wordt dat verder ingevuld in het komende gebied. Dat is nu fase 1, waar we over praten, en later ook het hele gebied. Het leent zich ervoor. En zolang inderdaad die programma's bestaan, moeten we daar vooral van die gebieden gebruikmaken. Ook die zullen wij omarmen. Tijdens de commissiebehandeling hebben we ook het gesprek gevoerd met Partij voor de Dieren, uw collega, heer Van der Velden. En wij constateerden op dat moment al, toen hij zich warm maakte voor deze motie, of het gevraagde eigenlijk in deze motie, dat we hier te maken hebben met een r14 van Rijkswaterstaat. En dat wij een dergelijk verbod vanuit de gemeente Rotterdam niet kunnen opleggen. U heeft gezegd, het moet geborgd worden in de beheersovereenkomst. Maar dat kan ook niet. Geborgd worden, is vastleggen.

En die ruimte hebben wij niet. Wij kunnen niet in iets van Rijkswaterstaat iets gaan vastleggen. Het is daarom dat ik helaas deze motie moet ontraden.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Zijn er nog vragen die zijn blijven liggen of opmerkingen? Dat is niet het geval. Dan dank ik de wethouder hartelijk. Dan sluit ik agendapunt 7.3 af.

7.4   *Systeemkeuze hoogwaardig openbaar vervoer nieuwe stadsbrug.*

De **VOORZITTER**: En dan gaan we over naar agendapunt 7.4, systeemkeuze hoogwaardig openbaar vervoer nieuwe stadsbrug. En de eerste die daar het woord voert, is de heer Vonk.

De heer **VONK** (cu): Voorzitter, ik heb nog 2 seconden, maar dat geeft niks, want wat ons betreft kan het ook een heel kort debat zijn. De enige vraag namelijk die vandaag op tafel ligt, willen wij een tram of een bus over de derde stadsbrug? En ik kan u vertellen, namens de voltallige raad, wij zitten met zijn allen in team tram. En dat ga ik dan zo straks ook indienen. En ik hoop de wethouder ook. En dat is niet alleen, omdat gevoelsmatig de tram veel beter bij Rotterdam past, maar er zijn ook heel veel rationele argumenten om daarvoor te pleiten. Ik had een hele bloemlezing, maar gezien mijn beperkte spreektijd, zal ik die dan maar overslaan. En ook tegen de kijkers thuis wil ik dan ook zeggen, als je kiest voor de toekomst, dan kies je voor de tram. Rotterdam kiest voor de tram, en jij toch ook? Onze oproep aan de wethouder is eigenlijk heel eenvoudig. Laat de argumenten voor de tram spreken in het bestuurlijk overleg met de andere projectpartners. Kies samen voor een tram over de nieuwe stadsbrug. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. De motie 'Team tram' is zeer voldoende ondertekend, er staan er veel onder, en maakt deel uit van het debat.

Motie 1. 'Team tram'

"De gemeenteraad van Rotterdam bijeen op 20 maart 2025 ter bespreking van Systeemkeuze hoogwaardig openbaar vervoer nieuwe Stadsbrug;

constaterende dat:

- de 4 opdrachtgevers in het Bestuurlijk Overleg (BO) Stadsbrug en OV begin april zullen beslissen of over de nieuwe Stadsbrug een tram of een bus (BRT) gaat rijden (HOV-systeemkeuze);

overwegende dat:

- een tram het enige systeem is dat binnen de huidige normen voldoende capaciteit biedt om de te verwachte reizigers te vervoeren;
- de capaciteit van een tram vele malen groter is, waardoor er meer flexibiliteit is richting de toekomst, bijvoorbeeld om later extra woningen in het gebied toe te voegen;
- een tram meer mogelijkheden biedt om reizigers op een comfortabele, toegankelijke, toekomstbestendige manier te vervoeren;
- een tram zeker voor oudere reizigers en reizigers met een beperking aantrekkelijker en toegankelijker is dan een bus, zoals ook blijkt uit de participatie;
- een trambaan in de stedelijke omgeving grotendeels groen en klimaatbestendig kan worden uitgevoerd, wat beter is voor het straatbeeld, de waterhuishouding en de natuurwaarde;
- een bus een vrije betonnen rijbaan vereist, wat zorgt voor extra hittestress in wijken waar er nu groen is, zoals op de Strevelsweg;
- een tram meer mogelijkheden biedt om te integreren in het bestaande tramnetwerk van Rotterdam en het doorkoppelen van bestaande tramlijnen over het nieuwe HOV-tracé;
- de investering voor een tram past binnen de geraamde kosten voor de HOV-lijn bij het voorkeursbesluit;

verzoekt het college:

- zich in het overleg met de andere opdrachtgevers in te zetten om de tram als HOV-systeemkeuze verder uit te werken;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.J. Vonk, M.H. Biljoen, P.J.H.D. Verkoelen, J.M.D. de Waard, R.T.J. van der Velden, L.P.A. Dekkers, D.P.A. Tak, S.J.C. Becker, M.R. van Campenhout, E. Rehim Zadeh, T.S.J. Coşkun, A.R. Oostdijk, I. van Wifferen, R.G.C. Segers-Hoogendoorn, M.S.S. de Jong

en gaat over tot de orde van de dag."

De **VOORZITTER**: De heer Biljoen. De heer Tak mag eerst? Oké. Gaan we eerst de heer Tak doen.

De heer **TAK** (pvda): Voorzitter, de VVD heeft de mond vol van Manhattan aan de Maas, maar bestuurders lieten zich eerst afschepen met een brug en straks met een huifkar. Tijdens de oorlog werd hier de eerste tunnel van Nederland aangelegd. En toen de stad nog in de puinpoeier lag, zorgden bestuurders met ambitie ervoor dat hier de eerste metro kwam. Nederland koos massaal voor de metro. Bijna 40 zetels in deze raad vertegenwoordigt partijen die uitgesproken voorstander zijn. De VVD had zelfs het kaartje van de nieuwe route al in het programma gezet. Of, zoals de heer Van Dommelen vorige week in de commissie zei, de stad groeit, de mobiliteit verandert en we hebben de mogelijkheid om een beslissing te nemen die generaties lang impact zal hebben. Als we nu niet de juiste beslissing nemen, geven we Rotterdam generaties lang het nakijken. Want voorzitter, leuk dat iedereen vorige week in de commissie haar steun uitsprak voor de tram. Uit alles blijkt dat die zelfs nog onzeker is. De raad krijgt het vriendelijke verzoek van het college of we onze mond willen houden over de huifkar, omdat die anders de onderhandelingspositie van de gemeente zou kunnen schaden. Rotterdam koos voor een metro en krijgt met een beetje pech straks een brug met een huifkar, waar onze inwoners als sardientjes van A naar B worden vervoerd. Naar onze bewoners is al jaren niet geluisterd. En laten we heel eerlijk zijn, naar deze gemeenteraad ook niet. Want kan de wethouder uitleggen waarom dat andere MRDH-gemeentes wel voor die tram zouden kiezen, terwijl de MRDH nu al geld tekortkomt? Voorzitter, we worden er al jaren in gerommeld. En ik zeg u, nu weer. Voor de PvdA is alleen het beste goed genoeg. Mijn collega De Bruijn gaf het al aan in de commissie, wij zijn voor een metro. En als hij nu te duur is, begin dan met een tramtunnel waar we op termijn een metro in kwijt kunnen. Dat is beter voor de mensen in De Esch en in de Veranda, de natuur en de bereikbaarheid van onze stad. En afsluitend, beter dan de RET kan ik het eigenlijk niet verwoorden. Die schreven namelijk in een brief, er is ook gewoon visie en geloof nodig voor de juiste keuze. Zonder visie hadden we waarschijnlijk geen metro gehad in deze stad. Wij steunen zo meteen de motie van de SP over de volnorm. En we hebben ook een eigen motie, die dien ik zo in. En ik heb nog een aantal aanvullende vragen. Hoe is die BRT eigenlijk überhaupt op tafel gekomen? Was dit een idee van de MRDH? En kan de wethouder uitleggen waarom dat er wel ambtelijke capaciteit beschikbaar is voor de ambitieuze BRT, maar een tramtunnel met metropotentie niet? En wat gebeurt er eigenlijk als die brug duurder uitvalt? Gaat het dan ten koste van de systeemkeuze? Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. En de motie '*De toekomst rijdt ondergronds!*' is voldoende ondertekend en maakt deel uit van het debat.

Motie 2. '*De toekomst rijdt ondergronds!*'

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 20 maart 2025 ter bespreking van 'Systeemkeuze hoogwaardig openbaar vervoer nieuwe Stadsbrug';

constaterende dat:

- we voor de uitwerking van de nieuwe oeververbinding de keuze krijgen tussen een tram en een Bus Rapid Transit die over een brug gaan;
- in de huidige uitwerking voor HOV geen rekening wordt gehouden met de mogelijkheden voor een tunnel waar uiteindelijk ook een metro doorheen zou kunnen;

overwegende dat:

- Rotterdammers bij de vorige verkiezingen massaal kozen voor een metro ringlijn;
- de keuze voor welke HOV we voor de oeververbinding willen generaties lang impact zal hebben voor het mobiliteitsvraagstuk op de oostflank, zeker met de komst van 30.000 woningen;
- een tramtunnel met metro perspectief de grootst mogelijke positieve invloed op de bereikbaarheid en doorstroming heeft;
- deze HOV vorm het beste is voor de leefomgeving en woonkwaliteit van bewoners in de Esch en in de Veranda;
- een tunnelvariant ook meer ruimte levert voor woningbouw op de oostflank;

verzoekt het college:

- om bij de uitwerking van HOV voor de oeververbinding in te zetten op een variant waarbij altijd perspectief is op een metrotunnel;
  - hierover te rapporteren aan de raad;
- en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. D.P.A. Tak, M.H. Biljoen, T.S.J. Coşkun, R.T.J. van der Velden, L.P.A. Dekkers

De **VOORZITTER**: Dan wel de heer ... Die wil sowieso niet meer. Dan de heer De Waard.

De heer **DE WAARD** (lr): Dank, voorzitter. Ik kan daar eigenlijk heel erg kort en krachtig over zijn. Ik vind dat wij een enorm leuke, aangename en een goede commissiebespreking hebben gehad, met alle fracties die daarbij aanwezig waren. Iedereen heeft zich daarbij ook unaniem uitgesproken voor de keuze van de tram inderdaad. Dank jullie wel, andere fracties. Daarom stemmen wij ook en tekenen we mee met de motie van de ChristenUnie inderdaad, hashtag team tram, zoals heel de gemeenteraad dat inmiddels heeft gedaan. Ik kijk al uit, zo meteen, dadelijk met de tram over inderdaad die brug te gaan van A naar B. Wethouder, u kunt aan de slag. Veel plezier.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Dan is het woord aan mevrouw Rehim Zadeh. Die is er niet? Geen vervanger? Oké. Wie nog meer? De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp): Voorzitter, heel kort. Wat de SP betreft komt die tramtunnel er, zoals de heer Tak net al zei. Maar we moeten niet nu stilzwijgend weer een volnorm voor de bus introduceren. Vandaar een motie, want sardientjes passen in een blik, er passen geen 8 gevangenen in een cel en ook geen dubbel aantal staande passagiers in een bus. Niet bij die brug straks, als die er al komt, maar ook niet elders in de stad. Die voorgestelde nieuwe volnorm mag nooit de norm worden inzake goed, goedkoop en fijnmazig openbaar vervoer in Rotterdam. Vandaar deze motie, gesteund door de PvdA, BIJ1 en de Partij voor de Dieren.

De **VOORZITTER**: De motie 'Geen verhoging van de volnorm in het OV' is voldoende ondertekend en maakt deel uit van het debat.

Motie 3. 'Geen verhoging van de volnorm in het OV.'

"De gemeenteraad van Rotterdam bijeen op 20 maart 2025 ter bespreking van agendapunt 7.4 'systeemkeuze hoogwaardig openbaar vervoer nieuwe stadsbrug';

constaterende dat:

- de MRDH een nieuwe volnorm voorstelt als een van de opties voor de nieuwe HOV-verbinding over de stadsbrug;
- deze volnorm een verhoging betekent van het aantal staanplaatsen per vierkante meter (van 2 naar 4);
- de MRDH hiermee vooruitloopt op een nieuwe concessie, zonder dat hierover een besluit is genomen;

overwegende dat:

- geen enkele gemeenteraad binnen de vervoersregio is geïnformeerd over deze wijziging en er geen democratische discussie heeft plaatsgevonden over een nieuwe concessie;
- een verhoging van de volnorm leidt tot een aanzienlijke verslechtering van de reizigerservaring;
- de reismogelijkheden van minder mobiele reizigers in de spits fors worden beperkt;
- een verhoging van de volnorm in strijd is met de vervoersplicht, omdat het leidt tot structurele overbezetting en reizigers achterblijven;
- dit in feite neerkomt op een verkapte bezuiniging in plaats van een investering;

verzoekt het college om:

- de bestuurscommissie van de vervoersautoriteit op 2 april te informeren dat de gemeenteraad van Rotterdam niet akkoord gaat met een verhoging van de volnorm;
- en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.S.J. Coşkun, D.P.A. Tak, M.R. van Campenhout, P.J.H.D. Verkoelen, R.T.J. van der Velden

De **VOORZITTER**: Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+): Voorzitter, de keuze tussen een bus of een tram is een cruciale beslissing voor Rotterdam. Een brede meerderheid binnen de raad geeft de voorkeur aan een tram, zoals bevestigd door de motie 'Team tram'. Voorzitter, toch voelt dit besluit niet solide. Het schuurt. Waarom worden we, ondanks deze consensus, opnieuw richting een ongewenste uitkomst misschien gedwongen? Voorzitter, daar zijn 3 redenen voor. En die wil ik noemen, want het is belangrijk om dat te blijven beseffen. Ten eerste, oud-wethouder Karremans heeft het vertrouwen ernstig geschaad, door zonder overleg een brug te kiezen in plaats van een tunnel. Dit besluit, dat de raad via de media vernam, negeerde de breed gedragen voorkeur voor een tunnel. Het gevoel destijds door politiek gekonkel buitenspel gezet te zijn, werkt door in de huidige situatie. Vertrouwen komt te voet en gaat te paard. Dat is het eerste punt wat speelt. En het is ook nog niet teruggekeerd. Het 2de is het punt, terwijl het MIRT nog geen definitieve keuze heeft gemaakt, worden wij nu toch weer gedwongen verder te

werken aan een optie die niemand zich wenst. De raad, de inwoners en experts geven de voorkeur aan een tunnel. En toch worden we een proces, een trechter ingezogen, waarin alleen de brug nog verder wordt uitgewerkt. Begrijpelijk, maar het voelt niet goed. En ten derde, de MRDH verhoogt ineens de capaciteitsnorm, waardoor de bus plotseling aantrekkelijker lijkt dan de tram. Dit is geen toeval, maar politiek gemanoeuvreeert maakt het gewenste alternatief onaantrekkelijk en de goedkoopste optie wordt als enige overgehouden. Dit zagen we eerder bij die brug-tunnel discussie. En we vrezen dat de tram stilletjes van het toneel zal gaan verdwijnen. Voorzitter, dit mogen we niet laten gebeuren. De tram is een onmisbaar onderdeel van Rotterdam. Het biedt comfort, veiligheid en betrouwbaarheid, vooral voor ouderen. En daar sta ik voor en dat is ook van belang. Bovendien maakt de tram een groene infrastructuur mogelijk, voorkomt extra rijbanen voor auto's en beschermt zo de stad tegen ongewenst autoverkeer. Een bus daarentegen vereist asfalt en asfalt leidt vroeg of laat tot meer autoverkeer en sluiptroutes. Voorzitter, we moeten strategische allianties binnen de MRDH gaan benutten en laten zien dat Rotterdam zich niet laat dwingen in een ongewenste keuze. Wethouder, hou uw rug recht en verdedig de langetermijnbelangen van onze stad. Het liefst hebben we een tunnel, maar als er dan toch een brug moet worden, dan eentje met een tram. Tot zover, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Zijn er nog anderen die het woord wensen? De heer Becker?

De heer **BECKER** (vvd): Dank u wel, voorzitter. Zoals eigenlijk ook al in de commissie door iedereen gezegd, is de Rotterdamse VVD ook groot voorstander van een tram over de nieuwe stadsbrug. De voordelen van een tram zijn heel groot ten opzichte van een bus. Het is een veel duurzamer vervoersmiddel op de lange termijn, capaciteit is veel groter. Dat is eigenlijk in de commissie al heel duidelijk naar voren gekomen. We steunen wethouder Versnel volledig in zijn strijd daarvoor. En we steunen ook de motie van de ChristenUnie en hebben alle vertrouwen dat de wethouder die belangrijke keuze overbrengt in het overleg met de MRDH. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd): Dank u. Ik heb eigenlijk geen tijd meer, maar ik zal het heel kort houden. Wij zijn natuurlijk altijd voor een tunnel geweest, en dan met name een metro. Vorige week hebben we in de commissie gesproken over de tram. En wethouder Versnel moet natuurlijk namens de raad de tram straks, hoe noem je dat, als voorkeur van de gemeenteraad presenteren. En daar heeft hij natuurlijk argumenten voor nodig. En vorige week was ik eigenlijk een argument vergeten. En een van de beste argumenten is natuurlijk dat wij als RET een Europese primeur hebben, omdat de trams en metro's energie gaan opwekken. Ze gaan de stad van energie en stroom voorzien. Wat lijkt me een beter argument om dat daar te gaan inbrengen, want het is een cliché, maar ik gebruik het ook nooit, maar dat is toch gewoon win-win.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan vraag ik de wethouder of ... De heer Kind nog.

De heer **KIND** (volt): Dank u wel, voorzitter. Vorige week inderdaad een lang commissiedebat gehad. Ook onze voorkeur zou uitgaan naar een metro. Maar als niet, dan toch graag de tram. En toch even wat zorgen hier. We hebben namelijk heel veel argumenten vanuit de raad meegekregen, hele goede argumenten. De lijst is lang, om het zo maar even zeggen. Maar we zitten nog steeds met de cijfers die we kregen over de exploitatiekosten BRT ten opzichte van een tram. En u moet straks met dit verhaal ons standpunt gaan verdedigen. En waar ik naar op zoek ben, is toch een mogelijkheid om aan de ene kant die kosten van die tram omlaag te krijgen en aan de andere kant al die argumenten die wij aandragen op de een of andere manier in een maatschappelijke kosten-baten, een doorrekening, zelfs al gaat het bijvoorbeeld over het opwekken van energie, vergroening, al die zaken, aansluiten op tramlijnen, zodat het totaalplaatje veel aantrekkelijker wordt om daar een besluit over te nemen bij de ministeries en het MRDH. Dank u wel. De vraag, hoe gaat u dat straks doen?

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Dan kijk ik naar de wethouder of hij kan antwoorden.

De heer **VERSNEL** (wethouder): Dank u wel. Gepassioneerde inbrengen. Maar voor u staat eigenlijk een heel opgewekte wethouder. En ik vind het fijn, allereerst, om te constateren dat de gemeenteraad van onze mooie stad eigenlijk zo eensgezind is in wat zij wil. Dat is ook weleens leuk. En ik vind dat er zowel vorige week woensdag, maar zeker ook vandaag natuurlijk heel krachtige argumenten zijn aangedragen voor een keus voor de tram. En wat ik ook vorige week in de commissie uitgebreid heb geprobeerd over te brengen, is dat we natuurlijk een van de 4 zijn in deze samenwerking die een ongelooflijk grote bijdrage gaat leveren aan de toekomst van onze stad namelijk. We gaan Noord en Zuid nogmaals met elkaar verbinden en we gaan zorgen dat woningbouw mogelijk wordt, dat kansen

en mensen dichter bij elkaar komen. En we doen dat in een nauwe samenwerking, omdat dat tegelijkertijd een enorm kostbare opgave is. En we staan er niet alleen voor. We gaan samen komen tot het best mogelijke besluit. En wat we met elkaar hebben afgesproken, is dat wij daarvoor ook, om die afweging samen te kunnen maken, met de best mogelijke argumenten aan tafel zullen komen. En uw raad heeft mij daarin enorm geholpen. Als ik kijk naar de motie van mijnheer Vonk, dan staan daar een heleboel krachtige argumenten in, die, denk ik, ook echt het belang van de stad Rotterdam overstijgen. Wat we graag willen natuurlijk uiteindelijk, is een keuze waar we allemaal, elk van de 4 partners, mee vooruit kunnen en die ook de best mogelijke bijdragen leveren aan het Rotterdam van de toekomst. Ik ben natuurlijk niet gek. Ik weet wat mij te doen staat. En geef mij ook de ruimte om dat op mijn manier te doen, vraag ik aan u. Mijn stijl is niet om met veel machismo met de vuist op tafel te slaan. Mijnheer Tak mag een gebbetje maken, maar deed me denken aan Caroline van der Plas, ga maar erheen en mep op tafel en dan komen we met de buit binnen. Zo werkt het gewoon niet. Mijn stijl is er één meer van hoffelijkheid, van proberen elkaar echt te begrijpen, samenwerken. En ik verwacht dat we op die manier gezamenlijk tot een goed besluit kunnen komen.

De **VOORZITTER**: De heer Tak.

De heer **TAK** (pvda): Dan toch even kort. Kijk, ik moet wel even objectief vaststellen, en ik heb waardering voor de hoffelijkheid van u en wellicht ook uw voorganger, maar ik moet wel constateren dat ons dat tot nu toe niet gebracht heeft waar de Rotterdamse kiezer voor heeft gekozen. En die angst heb ik, en ook meerdere raadsleden in deze raad, dat dit ons weer kan overkomen. Welke garantie hebben wij dat er geen herhaling komt, dat we uiteindelijk toch met die BRT eindigen in plaats van de tram en daarvoor de metro?

De heer **VERSNEL** (wethouder): Die garantie kan ik u natuurlijk niet geven. Dat is het eerlijke antwoord. Maar mijnheer Tak heeft natuurlijk ook uitgebreid stilgestaan bij het voortraject. En ik denk dat ik echt tot de orde wordt geroepen door onze voorzitter, als ik daar heel uitgebreid ook op inga. Maar toch, juist ook door de hoffelijkheid van mijn voorganger op dit dossier zijn we een van de weinigen die op dat moment wel een heel substantieel deel van het MIRT-budget heeft gekregen, 1,5 miljard van de 7,5 miljard die in totaal te verdelen was. Dat is geen kleinigheid. En natuurlijk, u heeft het plaatje van het VVD-programma ook laten zien. En natuurlijk waren er grotere wensen, maar uiteindelijk is het ook soms een kwestie van kiezen in schaarste. En je dan ook beseffen wat je binnenhaalt. En een brug met straks een fantastische hoogwaardige ov-verbinding daaroverheen gaat onze stad een onwijze impuls geven. En ook een metro, we weten daar inmiddels meer van dan destijds, zou resulteren in een vervoersmiddel dat heel duur is, veel meer capaciteit heeft, waarvan het overgrote deel de komende 100 jaar niet zal worden gebruikt. En wat ook nog eens zou betekenen dat je hem onder heel Zuid zou moeten doortrekken, omdat we met zijn allen hebben geconstateerd dat een metroverbinding bovengronds is heel slecht voor de leefomgeving. En dat is gewoon niet te betalen. Dat is gewoon geen reëel scenario. En daar moeten we ook eerlijk over zijn.

De **VOORZITTER**: De heer Tak.

De heer **TAK** (pvda): Voorzitter, kijk, toch even heel kort. Kijk, u trekt die cijfers van de metro in twijfel. En iemand vroeg net naar een kosten-batenanalyse. Die is gemaakt. En die slaat bij straatlengte in het voordeel uit van de metro. Sterker nog, juist over die tijdsperiode van een 100 jaar, met die 30.000 woningen die we daar gaan bouwen. Langs de Hoekse Lijn staan, denk ik, een stuk minder woningen, en daar hebben we ook fors geïnvesteerd. En nog veel belangrijker, we gaan stations aanleggen. En niet voor de komende 10 jaar, nee, voor de toekomstige generaties, zoals de heer Van Dommelen terecht, denk ik, in die commissie zei. En of we nu straks een stationsperron bovengronds hebben of ondergronds, omdat je een brugaanlanding hebt, dat kost gewoon honderden miljoenen euro's. Ik durf misschien bijna wel te zeggen, nu geen ruimte of geen rekening houden met die tramtunnel die eventueel ruimte biedt voor de metro, gaat uiteindelijk een veel duurdere optie blijken dan de brug nu lijkt, ondanks met al die rijkssubsidie. Ik vind, u haalt de cijfers een beetje door elkaar. Uit het onderzoek blijkt heel duidelijk dat die metro wel degelijk beter werkt.

De heer **VERSNEL** (wethouder): Ik vrees dat ik mijnheer Tak niet gelijk kan geven. Die doorrekening heeft laten zien dat een metro 2,5 miljard kost en een bezetting zou hebben van 30 procent. Dan krijg je een metro die eens in de 20 minuten gaat rijden, om hem exploitabel te maken. Dat is niet het soort hoogwaardig openbaar vervoer dat wij willen. We willen dat je langs die oostflank straks met een interval van 5 minuten in een fantastisch vervoersmiddel kan stappen. En dat is wat we ook precies zullen gaan realiseren. Ik denk dat we daar met zijn allen ook vrolijk over mogen zijn, want dit wordt

een enorme stap vooruit voor onze stad. Mijnheer Tak heeft ook gevraagd, hoe is de BRT überhaupt in beeld gekomen?

De **VOORZITTER**: Maar de heer Biljoen heeft nog een vraag.

De heer **BILJOEN** (gl): Voorzitter, ik wilde eigenlijk geen bijdrage doen, maar als we het toch hebben over capaciteit, voorzitter, we dachten dat ook bij metrolijn E. En metrolijn E is inmiddels ontzettend gevuld. We dachten dat ook bij Hoek van Holland. En Hoek van Holland is echt ontzettend gevuld. Als we het echt gaan hebben over capaciteit en als we groot durven dromen, gisteren heeft u ook in het Algemeen Dagblad kunnen lezen dat Zoetermeer op spuuigafstand ligt van Rotterdam, en dat ze daar heel graag een lightrailverbinding willen hebben. Als we echt visie gaan tonen, zullen we ook de metroverbinding door kunnen trekken vanaf de Kralingse Zoom naar Zoetermeer. U was zo goed bezig, ik wilde eigenlijk niet interromperen, maar toch wil ik dit even meegeven.

De heer **VERSNEL** (wethouder): Maar een belangrijk verschil is wel dat we de woningbouw langs het tracé van deze nieuwe lijn, tussen Kralingse Zoom en Zuidplein, al volledig kennen. We kennen de volledige woningbouwambitie. De kans dat dat ineens tienduizenden woningen meer worden, is er niet, want het is straks langs die oostflank conform de plannen volgebouwd. Aan die capaciteit van het vervoersmiddel, zoals we dat nu in beeld hebben, is een veel betere keus, wat dat betreft, dan de metro. Maar de BRT, we hebben met elkaar afgesproken in de bestuursovereenkomst dat wij kiezen voor een hoogwaardig openbaar vervoerssysteem met tramkwaliteit. En we hebben een bureau van deskundigen gezamenlijk ingehuurd ... Ik ben overigens een vraag van mijnheer Tak aan het beantwoorden. We hebben een bureau ingehuurd om de verschillende vervoerssystemen, die kunnen voldoen aan die kenmerken van tramkwaliteit, in beeld te brengen en een systeemvergelijking te maken. En dat is ook wat we aan u hebben opgeleverd. Dat heeft in eerste instantie, na een eerste inventarisatie, heel veel systemen opgeleverd. Toen is dat teruggebracht naar 6. Daar bent u ook over geïnformeerd. En daar zijn er uiteindelijk, na een nadere systeemvergelijking, 2 van overgebleven, de BRT en de tram. En daarna, maar dat is ook wat we afgelopen woensdag hebben gewisseld, is de doorrekening van de capaciteitsbehoefte bekend geworden. En toen is ook gebleken dat de BRT alleen aan de vervoersvraag kan voldoen op het moment dat je die capaciteitsnorm aanpast. En het signaal dat daarover vanuit uw raad is gegeven, is natuurlijk heel helder. Dan heeft mijnheer Tak gevraagd, wat als de brug duurder uitvalt? Daar hebben we het ook al eerder over gehad. En het budget is taakstellend. Dat wil zeggen dat we de opdracht hebben om het binnen dat budget te doen. Binnen dat budget is rekening gehouden met een investeringsom met het prijsniveau van een tram. 390 miljoen van het totaal beschikbare budget is bestemd voor de aanleg van de HOV-verbinding. En dus is daarin rekening gehouden, dat zeg ik ook tegen mijnheer Kind, met die hogere kosten ten opzichte van de BRT van de tram. Er komt een moment, eind 2026, en vervolgens helemaal formeel in 2028, dat we de puzzel met elkaar moeten leggen. Dat is het moment waarop we moeten kijken, waarop we zullen kijken, het station, de brug en de HOV-verbinding, wat levert de verdere uitwerking op dat moment aan inzicht in de kosten op? En dan zullen we de balans op kunnen maken of we in totaal kunnen uitkomen met het beschikbare budget. En indien niet, dan zullen we op dat moment keuzes moeten maken. Dat is wel echt iets waar ik nu niet op kan en wil vooruitlopen, simpelweg, omdat ik vind dat we het binnen dat budget te doen hebben en dat we het er niet op moeten laten aankomen dat er op dat moment in de scoop van het project een wijziging zouden moeten doen. Maar dat is op dat moment iets waar uw raad natuurlijk ook in aan zet is en in gekend zal worden. Dan heeft mijnheer Tak gevraagd, waarom zou de regio instemmen met de tram?

De **VOORZITTER**: U heeft al een heel commissiedebat gehad hierover. Ik hoop dat we een beetje tempo erop kunnen gooien, want ik probeer de debatten voor het diner nog af te ronden.

De heer **VERSNEL** (wethouder): Kijk, omdat wij allemaal, alle 4 de opdrachtgevers, vinden dat we dit in samenwerking moeten doen en rekening moeten houden met elkaars wensen. Dat is natuurlijk een two way street. De wens, en met name de argumenten, die ook vanuit uw raad zijn geuit, die zijn daarin natuurlijk van belang. En we proberen natuurlijk te zorgen dat we op een keus kunnen uitkomen, onder voorwaarden waarmee dat voor alle partijen een hele goede keus is. En u moet mij het vertrouwen geven, vraag ik u, om dat op een goede manier te doen. En ik ben echt optimistisch dat we met elkaar tot een heel goed besluit kunnen gaan komen. Mijnheer De Waard heeft mij daarin aangemoedigd, waarvoor veel dank. De motie van mijnheer Coşkun ... Overigens, ik wil de motie van mijnheer Tak ontraden, maar dat zal hem niet verbazen. En de beide andere moties wil ik als oordeel aan u laten, want u geeft mij daarmee in feite een opdracht mee, en dat is aan u. Daarover zeg ik, oordeel raad. Mevrouw Verkoelen heeft gezegd, vertrouwen komt te voet en gaat te paard. Er is ook niks wat ik nu

kan zeggen om haar weer ineens te laten stuiten van vertrouwen, voorzie ik zo. Maar ik zou zeggen, wacht op mijn daden en dan zullen we zien wat dat met het vertrouwen doet. Trechtering, ja, maar dat is nou eenmaal hoe dit werkt. Dat weet mevrouw Verkoelen als geen ander, gezien de grote ruimtelijke ordeningsprojecten waar zij natuurlijk ook mee bezig is geweest in de loop van haar carrière. Je moet op een gegeven moment trechteren. En dat betekent automatisch dat je sommige mogelijkheden afsluit. Maar er zijn ook altijd weer integrale weegmomenten tijdens dat trechteren waarin je, als dat moet, stappen teruggaat om opnieuw alternatieven goed door te werken. Over de volnorm heb ik net ook al wat gezegd. De heer Becker, dank voor de ondersteuning. Mijnheer Van der Velden, heel veel dank voor nog een extra heel interessant argument. Als we het hebben over de stad van de toekomst, dan denk ik dat dit een heel interessant idee is en ook absoluut nog een aspect van meerwaarde zou kunnen zijn. En ik denk dat ik de vragen van mijnheer Kind ook al wel aardig heb beantwoord. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Zijn daarmee alle vragen beantwoord? Mevrouw Verkoelen, u heeft geen tijd meer, maar u krijgt nog een korte vraag.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+): Ik heb nog 20 seconden. Ik heb de meeste tijd over, burgemeester.

De **VOORZITTER**: Excuus, ik zat verkeerd te kijken. Excuus.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+): Even een vraag. Eind 2026 wordt de keus gemaakt. Wij gaan nu het bekijken en eind 2026 zegt u, zegt de wethouder, want dat is voor mij van belang. Want ik heb zo iets, hoelang gaan we hierop wachten? En dan heb ik een 2de vraag, die bedacht ik me gisteravond al toen ik het allemaal nog eens doornam, waarom rekenen we niet 2 scenario's door, tram en BRT?

De **VOORZITTER**: De wethouder.

De heer **VERSNEL** (wethouder): Eind 2026 zijn we aan het eind van stap 2 van de plan- en studiefase. En pas in '28 nemen we formeel echt het projectbesluit. Dan gaan we echt over tot de vergunning verstrekking en dat soort zaken. Dat zeg ik goed? Ja, dat zeg ik goed. 2 scenario's. Dat kost capaciteit en tijd en geld. En het maakt ook uit. Er zijn onderlinge afhankelijkheden, met name van het station Stadionpark en de HOV-verbinding. Welke van de 2 systemen maakt uit voor hoe je dat daar kunt inpassen. En ze staan vanuit het deelproject station Stadionpark echt in de startblokken om verder te gaan met het ontwerpen daarvan. En die hebben ook gewoon een keus van ons nodig nu.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Dan zijn we hiermee aan het einde gekomen van agendapunt 7.4

7.5 *Tweeminutendebat over 'De toekomst van Metropolis Festival', aangevraagd door de leden Engberts en Bokhove.*

De **VOORZITTER**: En dan gaan we over naar agendapunt 7.5, 2 minuten ... Nee, 7.5 is van de agenda afgehaald. Die gaan we niet doen.

7.6 *Tweeminutendebat over 'Een fietsvriendelijk Kruisplein, aangevraagd door het lid Van Wifferen.*

De **VOORZITTER**: Dan kom ik bij agendapunt 7.6, 2minutendebat over het fietsvriendelijk Kruisplein. En dit is aangevraagd door mevrouw Van Wifferen. Zij heeft het woord.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66): Voorzitter, was het Kruisplein eindelijk veilig voor fietsers, ging het al gauw weer open voor auto's. Wij, als deze D66, balen daar als een stekker van. We snappen wel dat er door het gedoe bij The Modernist tijdelijk iets meer lucht moet worden gegeven, maar we willen dan wel dat het op 11 augustus echt afgelopen is. En daar dien ik een motie voor in. En ik dien ook een motie in om ervoor te zorgen dat dan het dubbel parkeren, dat daar echt op gelet wordt, want het is nu echt afschuwelijk voor fietsers op de West-Kruiskade. 2 moties. Dat was het.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. En de motie 'Herstel verkeersveiligheid op het Kruisplein per 11 augustus' en de motie 'Dubbel parkeren West-Kruiskade' is voldoende ondertekend en maken deel uit van het debat.

Motie 1. 'Herstel verkeersveiligheid op het Kruisplein per 11 augustus.'

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 20 maart, ter bespreking van agendapunt 7.6 Een fietsvriendelijk kruisplein!;

constaterende dat:

- de herinrichting van het Kruisplein, in lijn met de motie "Van het Wilde Westen naar het Veilige Westen", heeft gezorgd voor een veiliger situatie voor fietsers en voetgangers;
- op dinsdag 18 maart 2025 het Kruisplein tijdelijk is opengesteld voor autoverkeer van Mauritsweg en Schouwburgplein richting het westen van de stad, als gevolg van afzettingen bij de bouw van The Modernist;
- deze tijdelijke verkeerssituatie zal blijven bestaan tot 11 augustus 2025;
- hierdoor auto's opnieuw toegang hebben gekregen tot een deel van het Kruisplein, wat leidt tot een verslechtering van de verkeersveiligheid voor fietsers en voetgangers;
- deze ontwikkeling in strijd is met de oorspronkelijke doelstelling van de motie "Van het Wilde Westen naar het Veilige Westen", die juist beoogde het Kruisplein veiliger en overzichtelijker te maken;

overwegende dat:

- voetgangers en fietsers recht hebben op een veilige en goed ingerichte oversteek- en doorgangssituatie op het Kruisplein;
- de tijdelijke openstelling onwenselijk is en geen structurele oplossing biedt voor de verkeersveiligheid;
- het noodzakelijk is dat op 11 augustus 2025 de verkeersveiligheidsmaatregelen conform de motie "Verkeersveiligheid Kruisplein" worden uitgevoerd en definitief worden gemaakt;

verzoekt het college:

- ervoor zorg te dragen dat uiterlijk op 11 augustus 2025 de tijdelijke verkeersmaatregel wordt teruggedraaid en het betreffende deel van het Kruisplein definitief wordt afgesloten voor autoverkeer van Mauritsweg en Schouwburgplein richting het westen, conform de motie "Verkeersveiligheid Kruisplein";
- de inrichting van het Kruisplein permanent aan te passen conform de uitgangspunten van de motie "Van het Wilde Westen naar het Veilige Westen", zodat fietsers en voetgangers op een veilige en overzichtelijke manier gebruik kunnen maken van het plein;
- de gemeenteraad, alsmede betrokken bewoners en weggebruikers, actief en tijdig te informeren over de uitvoering en definitieve afsluiting van dit deel van het Kruisplein;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. I. van Wifferen

Motie 2. 'Dubbel Parkeren West-Kruiskade.'

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 20 maart 2025, ter bespreking van agendapunt 7.6 Een fietsvriendelijk kruisplein;

constaterende dat:

- de tijdelijke verkeersmaatregelen op het Kruisplein, die van kracht zijn tot 11 augustus 2025, leiden tot een onveiligere situatie voor fietsers;
- de West-Kruiskade berucht is om de vele geparkeerde auto's op de fietsstroken, waardoor fietsers gedwongen worden om uit te wijken naar de rijbaan, met alle verkeersrisico's van dien;
- het voorkomen van dubbel parkeren en parkeeroverlast op de fietsstroken van de West-Kruiskade gedurende deze periode bijdraagt aan een veiligere doorstroming voor fietsers en een verbeterde verkeersveiligheid in het gebied;

overwegende dat:

- de verkeersveiligheid van fietsers in en rondom het Kruisplein prioriteit moet krijgen, met name in de periode tot 11 augustus 2025;

verzoekt het college:

- tijdelijke maatregelen te nemen om parkeeroverlast en dubbel parkeren op de fietsstroken van de West-Kruiskade te verminderen tot 11 augustus 2025, zodat fietsers veilig gebruik kunnen maken van de weg en het risico op gevaarlijke verkeerssituaties wordt beperkt;
- de gemeenteraad te informeren over de genomen maatregelen en de effecten ervan op de verkeersveiligheid in het gebied;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. I. van Wifferen

De **VOORZITTER**: Dan geef ik nu het woord aan mevrouw Rehim Zadeh, maar die is er niet. Gaat de heer Soytekin? Oké. De heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk): Dank, voorzitter. Minder auto's betekent niet automatisch een veiligere stad. En als je kijkt naar de ondernemers, die hebben het al ontzettend zwaar en het gevoel dat ze weer een verkeerschaos op hun bord krijgen. En het gevoel ook dat de belangen niet serieus worden afgewogen. Tijdens de actua had de wethouder zelf daar ook een opmerking over gemaakt. Ik ben niet hun favoriet op wethouder misschien, maar dat is denk ik niet eens het probleem. Het gaat erom dat we in ieder geval actiever in gesprek moeten met deze mensen. Als we dan kijken naar de nadeelcompensatie, want daar hadden wij ook een aantal vragen over gesteld, geen enkele ondernemer had nog een aanvraag gedaan. Maar ondernemers kunnen een aanvraag doen. Dat is natuurlijk fantastisch, maar weten ze dat? Hoe moeten ze dat doen? Of wordt er straks gezegd, ze vroegen niks, blijkbaar was daar geen noodzaak toe? Dat moeten we niet doen. Dat is meer ontmoedigingsbeleid. Daarom dienen wij een motie in om dat actief onder de aandacht te brengen bij de ondernemers dat er een nadeelcompensatie is. Dank.

De **VOORZITTER**: De motie '*Geen complicatie, maar compensatie*' is voldoende ondertekend en maakt deel uit van het debat.

Motie 3. '*Geen Complicatie, maar Compensatie.*'

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op donderdag 20 maart 2025, ter bespreking van agendapunt 7.6 2minutendebat over 'Een fietsvriendelijk Kruisplein';

constaterende dat:

- de wethouder heeft aangegeven dat er een mogelijkheid is voor nadeelcompensatie voor ondernemers die financieel getroffen zijn door de verkeersmaatregelen rond het Kruisplein;
- tot op heden geen enkele ondernemer deze compensatie heeft aangevraagd;
- dit suggereert dat de regeling onvoldoende bekend is, of dat ondernemers op belemmeringen stuiten bij de aanvraag;

van mening dat:

- het ongewenst is dat getroffen ondernemers geen gebruik maken van compensatie waar ze recht op hebben, simpelweg omdat ze niet op de hoogte zijn of door bureaucratische drempels worden ontmoedigd;
- de gemeente een actieve rol moet spelen in het informeren en ondersteunen van ondernemers bij het aanvragen van nadeelcompensatie;
- compensatie pas effect heeft als ondernemers deze daadwerkelijk kunnen benutten zonder onnodige obstakels;

verzoekt het college:

- ondernemers actief te wijzen op de mogelijkheid tot nadeelcompensatie, via direct contact, bestaande kanalen en de BIZ;
- indien nodig ondersteuning te bieden aan ondernemers bij het indienen van een aanvraag, zodat zij niet afhaken door onduidelijkheid of complexiteit;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. E. Rehim Zadeh

De **VOORZITTER**: Zijn er nog andere leden die het woord wensen? De heer De Waard.

De heer **DE WAARD** (lr): Voorzitter, dank u wel. We hebben hier al diverse debatten natuurlijk over gehad, met eigenlijk ook een hele mooie uitkomst, dat het Kruisplein weer is opengegaan. Natuurlijk naar aanleiding van de werkzaamheden bij The Modernist, tot grote vreugde van de ondernemers, die zagen hun kansen even schoon om weer te gaan ondernemen. Ik heb heel veel blij ondernemers ook gezien. Wat goodiebags hebben ze hier en daar uitgedeeld. Ik was echt blij voor hen. Dat gaf wat licht aan het eind van de tunnel. Nu is het natuurlijk wel zo dat binnenkort het Hofplein opengaat, tenminste, het gesloten wordt, dat trams moeten omrijden en dat daardoor de verkeersveiligheid wederom in het gedrang gaat komen, want die extra trams gaan over het Kruisplein rijden. Dat snap ik. Dan heb je heel veel verkeersbewegingen daar. Dat snap ik. Dat wordt verkeersonveilig. Deze datum staat nu gepland op 11 augustus. Maar we hebben natuurlijk ook gezien, met de werkzaamheden bij The Modernist, dat er zaken vertraging kunnen oplopen. En daarom zie ik het niet zo zitten om die keiharde datum van 11 augustus aan te houden. En daarom zal ik eigenlijk ook oproepen om de raad te vragen om hier flexibel mee om te gaan. E wij, als Leefbaar Rotterdam, zullen daarom ook tegen de motie van D66 stemmen, om die 11-8 als keiharde datum te houden. Ik roep juist op tot flexibiliteit in deze datum. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Anderen nog? De heer Becker.

De heer **BECKER** (vvd): Dank u wel, voorzitter. Allereerst, we hebben het hier al heel vaak over gehad. Maar het zijn terechte zorgen van ondernemers, die daar hun geld moeten verdienen en die gewoon echt slecht bereikbaar zijn. Er is nu tijdelijk een oplossing, die niet heel lang kan duren, vanwege de tram die daar weer moet gaan rijden, vanwege de werkzaamheden bij Hofplein. Ik wil de wethouder wel vragen, want we hebben de onvrede en de ondernemers gehoord en gezien, wat wordt er gedaan om de Kruiskade bereikbaar te houden? Zijn er gesprekken geweest met ondernemers? En hoe gaan we daar ook in de toekomst mee om? Want de hele stad gaat op de schop natuurlijk. En dit zijn gewoon voor ons belangrijke echte mkb-ondernemers die we koesteren.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. De heer Biljoen.

De heer **BILJOEN** (gl): Dank, voorzitter. Toen ik zag dat we het onderwerp weer hadden geagendeerd, was ik eigenlijk wel verbaasd, ook omdat het vanuit de coalitie kwam. 2 dagen geleden is het Kruisplein geopend. Ik dacht, we gunnen de wethouder wat ruimte om te kijken hoe het loopt, want het loopt nog steeds niet goed. Ook bij de opening stond nog steeds dat fietsbordje. Er slaan nog steeds auto's af vanaf de Mauritsweg. Ik had eigenlijk wel verwacht dat de coalitie heel stevig zou zijn. Dat is me eigenlijk tegengevallen. Ik zal hem ook niet heel stevig beantwoorden, voorzitter, voor vandaag, want ik gun de wethouder wel een beetje ruimte. Want het gaat nog steeds niet goed, maar daar heb ik de wethouders assistent al over geïnformeerd. Maar tegelijkertijd, voorzitter, wil ik wel graag een ding benadrukken. Want wij hebben het hier over het Kruisplein meermalig gehad. Maar de vorige keer in de commissie is er ook een lid van de wijkraad komen inspreken. De wijkraad voelt zich volledig genegeerd, de wijkraad Dijkzigt-Oude Westen voelt zich genegeerd, maar ook vanuit het centrum voelen ze zich volledig genegeerd, voorzitter. En daarom dien ik de volgende motie in, *'Kruisplein van en voor de wijk'*, om met de wijkraad aan tafel te gaan, als we verdere ingrepen doen rond het Kruisplein, de West-Kruiskade en de Diergaardesingel.

De **VOORZITTER**: En de motie *'Kruisplein van en voor de wijk'* is voldoende ondertekend, maakt deel uit van het debat.

Motie 4. *'Kruisplein van en voor de wijk'*

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 20 maart 2025 ter bespreking van agendapunt 7.6 Een fietsvriendelijk Kruisplein;

constaterende dat:

- leden van de wijkraad aangeven dat zij niet betrokken zijn bij de recente keuzes met betrekking tot het Kruisplein;

overwegende dat:

- in het voortraject bewoners en de wijkraad wél uitvoerig zijn betrokken in het kader van de 2 pleinen-aanpak;
- het college nu bewoners en de wijkraad passeert met de suggestie dat de doorsteek via de Diergaardesingel er mogelijk al eerder komt;
- de wijkraad gepasseerd is bij de recente ontwikkelingen rondom het Kruisplein;
- verdere onrust over het Kruisplein kan worden voorkomen door een pas op de plaats te maken en eerst om tafel te gaan met alle betrokkenen;

verzoekt het college:

- met de wijkraad om tafel te gaan, voordat er verdere ingrepen rond het Kruisplein, de West-Kruiskade en Diergaardesingel worden gedaan;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.H. Biljoen

De **VOORZITTER**: Anderen nog? Niet? Kan de wethouder al reageren op wat hij heeft gekregen?

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (wethouder): Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Ik heb eigenlijk weinig vragen gekregen, wel een aantal moties. Behalve van de VVD een echte concrete vraag aan mij gericht, zijn er inmiddels gesprekken met de ondernemers? Ja. Ik ga even een stokje water drinken. Moment. Ik werd er bijna een beetje emotioneel van, beste raad. Zijn er gesprekken geweest? Dat heb ik eigenlijk de vorige keer ook al aangegeven, dat gaat natuurlijk niet alleen maar via mij, maar gaat natuurlijk ook via mijn ambtenaren. Dat gesprek gaat voor een heel groot gedeelte wel via de BIS. Zo

hebben we dat ook afgesproken. Dat is onze eerste point of contact. Wil niet zeggen dat ik niet met deze BIS spreek, want dat heb ik ook samen met wethouder Simons gedaan, vanuit de economie. En er staat ook al een werkbezoek aan de West-Kruiskade gepland in onze agenda. Gaan we ook weer samen naartoe. In breder verband heb ik tot 2 keer toe in de afgelopen week ook met BIS Rotterdam-Centrum gesproken, in het kader ook van Hofplein. En in een bredere context heb ik toegezegd, naar aanleiding van een aantal meetings, die ik met ondernemers heb gehad, dat ik wat vaker bij de Vitale Kernbijeenkomsten kom waar we veel met ondernemers spreken over de zaken die hen raakt. En normaal is dat altijd het mandaat van wethouder Simons. Maar we hebben afgesproken dat, gezien de hoeveelheid zaken die op ons afkomen, we dat vaker gaan doen in dat verband, om hen ook over mobiliteitszaken bij te praten. Dan kan ik denk ik overgaan naar de appreciatie van de moties, want verder heb ik niet veel vragen gehad. Dat scheelt in de tijd, en dan kunt je ook nog een beetje dineren samen. *'Herstel verkeersveiligheid op het Kruisplein per 11 augustus'*. Ik vind dat een hele goede motie. Daar ben ik ook zeer dankbaar voor. Dat is ook precies de insteek die ik als wethouder heb. Ik zou hem warm willen aanbevelen bij u. Maar u weet hoe ik zit. De dingen die ik al ga doen, vind ik feitelijk ontraden. Maar ik snap in de politieke context dat het voor mij wel een warme aanrader kan zijn om hier voor te stemmen. Maar in de basis is het oordeel raad, want het is feitelijk een overbodige motie, want ik ben dit al voornemens. Maar ik snap heel goed dat u daar voorstemt, zou ik zeggen. *'Dubbel parkeren West-Kruiskade'* kan ik omarmen. Dat gaan we doen. *'Geen complicatie, maar compensatie'*, motie van DENK Rotterdam. Ook die kan ik in deze vorm omarmen. En dank voor de samenwerking die we op deze motie, en de wijze waarop die is geformuleerd, hebben gehad in het vooroverleg. *'Kruisplein van en voor de wijk'*. Het lijkt mij goed dat ik die gewoon ruiterlijk omarm. Dan is het ook duidelijk wat ik wil. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Zijn er nog vragen? Niet? Dan zijn we hiermee aan het eind gekomen van agendapunt 7.6. En ook aan de 2minutendebatten.

8 BENOEMINGEN

De **VOORZITTER**: Bij agendapunt 8, er zijn geen benoemingen

9 MOTIE VREEMD AAN DE ORDE VAN DE DAG

De **VOORZITTER**: Agendapunt 9, motie vreemd aan de orde van de dag.

9.1 Motie vreemd aan de orde van de dag *'Ook handhaving legt een krans'*, aangevraagd door het lid Van Schaik.

Dit agendapunt is vervallen.

9.2 Motie vreemd aan de orde van de dag over *'Loket D, Rotterdam Doet Mee!'*, aangevraagd door het lid Soytekin.

De **VOORZITTER**: Hebben we motie 9.2 van de heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk): Dank, voorzitter. Ik zal het omwille van de tijd ook gewoon kort houden. Het gaat om een nieuw initiatief vanuit het Rijk. En onder het motto, 'Jij hebt een idee, wij het geld' kunnen lokale initiatieven subsidie aanvragen bij loket D. Dat is een initiatief van het Vfonds, in samenwerking met BZK. En het richt zich op kleine, lokale initiatieven. Denk aan een idee om de straat groener te maken of de buurt veiliger te maken. Het lijken mij allemaal mooie onderdelen voor onze stad. En voordat het potje met geld op is, leek het mij een goed idee dat de wethouder hier eigenlijk zo snel mogelijk verenigingen en stichtingen, wijkraden, wijkmanagers over gaat informeren, zodat het geld goed verdeeld wordt over Rotterdam. Het is een beetje een eigen volk eerst motie, maar goed. Dank.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. En de motie vreemd aan de orde van de dag *'Loket D, Rotterdam Doet Mee!'* is voldoende ondertekend, maakt deel uit van het debat.

Motie vreemd aan de orde van de dag 1. *'Loket D, Rotterdam Doet Mee!'*

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 20 maart 2025, ter bespreking van het agendapunt motie vreemd aan de orde van de dag;

constaterende dat:

- het aantal bewonersinitiatieven de laatste periode is toegenomen in Rotterdam;
- het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) in samenwerking met Vfonds het initiatief Loket D heeft opgezet;
- met dit initiatief burgers met ideeën voor hun wijk, straat of gemeenschap via een stichting terecht kunnen bij Loket D;
- Loket D de burgers tot 15.000 euro per plan per jaar verder helpt met hun plannen;
- Loket D in totaal 1,5 miljoen euro beschikbaar heeft;

overwegende dat:

- het bieden van kansen aan de burger om mee te denken en mee te beslissen in initiatieven het vertrouwen in de overheid vergroot;
- Rotterdammers, stichtingen en verenigingen en wijk- en dorpsraden op de hoogte moeten worden gebracht van dit initiatief door de gemeente;

verzoekt het college:

- binnen 2 weken Rotterdammers, stichtingen en verenigingen en de wijk- en dorpsraden via verschillende kanalen, online en offline, bijvoorbeeld via wijkmanagers, te informeren over Loket D;
- in de communicatie de aanvraagprocedure helder uit te leggen;
- hierover te rapporteren naar de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Soytekin

De **VOORZITTER**: Zal ik hem gelijk even doorgeven aan de wethouder, dat hij erop kan reageren? Hij heeft hem. Hij kan gelijk reageren.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (wethouder): Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Ik spreek namens wethouder Simons, die andere verplichtingen heeft, die ook belangrijk zijn voor onze stad. Maar ik kan namens hem aangeven dat ik deze motie in de huidige vorm kan omarmen. Met dank voor het indienen.

De **VOORZITTER**: Dat gaat snel. Dan komen we aan het einde van agendapunt 9.2.

9.3 *Motie vreemd aan de orde van de dag over 'Wippen op het Stadhuis', aangevraagd door het lid De Haan.*

De **VOORZITTER**: Gaan we over tot agendapunt 9.3. Dat is de motie vreemd aan de orde van de dag 'Wippen voor het Stadhuis', aangevraagd door het lid De Haan.

De heer **DE HAAN** (d66): Dank wel, voorzitter. Collega-groenliefhebbers en tegelwippers in spee, vandaag leg ik een motie voor, die niet alleen bijdraagt aan een klimaatbestendiger Rotterdam, maar ook aan onze spierballen. Want het is bijna zover, het NK Tegelwippen staat voor de deur. En vorig jaar eindigden we als Rotterdam op een weinig eervolle zestiende plaats. Dat is ook een plek waar als Sparta de competitie mee afsluit ik daar ook weinig blij mee zou zijn. Maar dat kunnen we natuurlijk niet laten gebeuren. Wat doen we? We geven het goede voorbeeld en beginnen bij het hart in onze stad, rond het Stadhuis. Ik vraag het college dan ook om letterlijk de schop in de grond te zetten, wip de tegels eruit en laat het groen bloeien en roep alle Rotterdammers op om samen mee te wippen. Niet alleen goed voor het klimaat, maar ook voor onze sociale cohesie. Want zeg nou zelf, wat is er gezelliger dan samen zweten voor een groenere stad. Laten we Rotterdam laten schitteren, niet in beton, maar in groen. Ik reken op uw steun. We gaan dit weekend zelf ook direct aan de slag. Wie wipt er mee?

De **VOORZITTER**: De motie 'Wippen voor het Stadhuis' is voldoende ondertekend en maakt deel uit van het debat.

Motie 1. 'Wippen voor het Stadhuis.'

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 20 maart 2025, ter bespreking van agendapunt 9.3: Motie vreemd aan de orde van de dag;

constaterende dat:

- 21 maart het NK Tegelwippen officieel van start gaat;
- Rotterdam officieel meedoet aan het nationale kampioenschap en vorig jaar slechts 16de van de 26 grote steden werd;

- onze stad nog steeds kampt met hittestress en wateroverlast bij hevige regenbuien; overwegende dat:
- Rotterdam veel werk verricht voor een groene en klimaatbestendige stad;
- het wippen van tegels bijdraagt aan het verminderen van hittestress en helpt in de strijd tegen wateroverlast;
- actieve deelname aan het NK Tegelwippen niet alleen bijdraagt aan vergroening, maar ook extra bewustwording creëert onder inwoners en bedrijven;
- dit evenement bol staat van gezelligheid, het buurtgevoel versterkt en mensen op een warme en sociale manier bij elkaar brengt;
- het een mooie kans is om direct vanaf de start van de competitie het startschot af te vuren voor een hopelijk geslaagd Rotterdams NK Tegelwippen;

verzoekt het college:

- rondom het Stadhuis en ander gemeentelijk vastgoed tegels te wippen en te vergroenen en hierbij een bijdrage te leveren aan het NK Tegelwippen 2025;
- als college het goede voorbeeld te geven en bij te dragen aan de communicatie over het NK aan Rotterdammers en bedrijven en de werknemers via het Rotterdamse intranet op te roepen ook mee te wippen;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. T. de Haan

De **VOORZITTER**: We moeten tegels gaan wippen voor het Stadhuis.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (wethouder): Dank u wel, mevrouw de voorzitter. De titel van deze motie is iets minder sexy dan in de praktijk ik hem voor ogen heb. Ik ben een groot voorstander van tegelwippen. Dat is echt zo, mevrouw de voorzitter. En ik wil toch iets afdoen aan het betoog, het mooie en fraaie betoog van de heer De Haan. Want feitelijk is het tegelwippen natuurlijk een wedstrijd geweest tussen Rotterdam en Amsterdam. Het is inmiddels enorm als een olievlek door het land, en is het bijna een nationaal kampioenschap geworden. Maar de belangrijkste wedstrijd die we altijd willen winnen, is natuurlijk, hebben we meer gedaan dan Amsterdam? En de stand Amsterdam-Rotterdam is in het voordeel van Rotterdam. En ook de vorige keer hebben wij gewonnen. En uw motie gaat mij helpen die winst wederom naar Rotterdam te halen. Dank voor die motie. Die kan ik in deze vorm omarmen.

De **VOORZITTER**: Er staat geloof ik niet bij wie dit hoeft te gaan doen? De heer De Haan gaat aan de slag dit weekend ook. Ik zie het resultaat met interesse tegemoet. Hartelijk dank. Dan zijn we nu aan het einde gekomen bij agendapunt 9.3, en ook bij de reguliere en 2minutendebatten en motie vreemd aan de orde van de dag. Ik ga even kijken, want we zitten nu op iets over 19.00 uur. We hebben dinerpauze. Dan kunt u ook meteen uw fractievergadering houden. Maar ik zit even te kijken hoelang u dat wil. Is een half uur te kort? Kwart voor? Zullen we 19.45 uur doen? Er wordt al gesjoemeld, maar ... We gaan tot 19.45 uur schorsen, maar niet voordat de heer Vonk nog een gewijzigde motie doorgeeft.

De heer **VONK** (cu): Dank u wel, voorzitter. Mijn belangrijkste bijdrage vandaag. Wij hadden een foutje gemaakt in de motie *'Vliegveld moet worden gesloten'*. Daar hadden wij per ongeluk de SP niet genoemd als indiener van een initiatiefvoorstel, waarvoor onze grote spijt. En dat hebben we bij deze rechtgezet. Alleen een tekstuele aanpassing. Verder het dictum ongewijzigd. U kunt nog steeds gewoon voor deze motie stemmen.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. En deze motie zal ook gewijzigd opgenomen worden de lijst. En dan schors ik nu de vergadering tot 19.45 uur.

[De vergadering is geschorst.]

Notulen van de raadsvergadering van 20 maart 2025 avondzitting

Voorzitter: mevrouw C.J. Schouten

Voor de presentielijst van deze vergadering wordt verwezen naar de ochtendzitting van deze vergadering.

Namens het college zijn tegenwoordig: de heer F. Achbar.

Griffier: mevrouw I.C.M. Broeders, met dien verstande dat zij van 19.52 tot 20.13 uur is waargenomen door de heer W. de Bel

Heropening

10   *Stemvenster.*

De **VOORZITTER**: Goedenavond, ik heropen de vergadering. En aan de orde is het stemvenster. We zijn nu gekomen bij de besluitvorming naar aanleiding van de debatten, vandaag over de moties die daarbij zijn ingediend. Ik heb een aantal pairs, die ga ik even voorlezen. Mevrouw Reitema is gepaard met mevrouw Van Groningen. Mevrouw Kockelkoren is gepaard met mevrouw Rehim Zadeh. En mevrouw Maassen stemt niet mee bij motie 3 onder 6.4. En voor we gaan stemmen, wil ik vragen of er nog stemverklaringen zijn? De heer De Waard.

De heer **DE WAARD** (lr): Dank u wel, voorzitter. Het is niet een stemverklaring Wel wil ik graag bij agendapunt 6.2, motie 4, over 'Snelbus Rotterdam The Hague Airport' die motie intrekken. Ondanks dat ik een lovende kritiek had van de wethouder is het nog iets prematuur. Deze bewaar ik nog even. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Nummer 4, bij agendapunt 6.2 wordt ingetrokken. De heer Biljoen.

De heer **BILJOEN** (gl): Voorzitter, hetzelfde agendapunt 6.2, debat over 'Geen groei Rotterdam-The Hague Airport'. Motie 1 willen wij intrekken. We hebben het antwoord van de wethouder gehoord. En ook motie 2, 'Stop parkeeroverlast landzicht'. We hebben al gehoord dat de resultaten ... Ik ging te snel? Motie 1 'Bewoners hebben ook recht op informatie' gaan we intrekken. We hebben het antwoord van de wethouder gehoord, en dat bestuurlijk proces loopt. Motie 2 'Stop parkeeroverlast landzicht', dat onderzoek is al gestart. En in het najaar krijgen we de resultaten van de parkeertellingen. Op dit moment is het overbodig om in te dienen. En wij gaan geen overbodige moties indienen.

De **VOORZITTER**: Helder. Motie nummer 1 en 2 bij agendapunt 6.4 zijn ook ingetrokken. Mevrouw Vogelaar.

Mevrouw **VOGELAAR** (pvda): Voorzitter, ik heb een stemverklaring bij agendapunt 6.1, motie 10, 'Statushouders niet in de kou laten staan'. Wij vinden het een zeer sympathieke motie, maar volgen hierin het oordeel van de wethouder en zullen om die reden tegenstemmen.

De **VOORZITTER**: De heer Van Campenhout.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1): Dank u, voorzitter. Stemverklaring voor BIJ1 'Steun Oekraïne, vang Oekraïense vluchtelingen op'. BIJ1 gaat tegenstemmen. Wij vinden dat er geen onderscheid gemaakt moet worden tussen vluchtelingen en hun afkomst. Dat was onze stemverklaring om tegen te stemmen.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. De heer Van Schaik.

De heer **VAN SCHAİK** (lr): Dank je wel, voorzitter. Wij zullen tegenstemmen bij de motie 'Wippen voor het Stadhuis'. Wij vinden het al bestaand beleid. Het gebeurt al. Buiten dat hebben we een Coolsingel voor 87 miljoen aangelegd. Daar gaan we nu de tegels wippen. Als ze zo graag willen tegelwippen ... Overigens door een D66'er, 87 miljoen gekost. Als ze zo graag willen tegelwippen, doen ze dat maar in de wijken die dat willen. Maar ik weiger in te stemmen met een motie om voor ons mooie Stadhuis de tegels eruit te laten trekken, met een project dat ons al een vermogen heeft gekost. Dat was het. Volgens de heer De Waard moet ik nu mijn mond dichthouden.

De **VOORZITTER**: U laat zich toch niet de mond snoeren door de heer De Waard? Zo ken ik u niet. De heer Becker.

De heer **BECKER** (vvd): Dank u wel. Bij agendapunt 6.4, motie 3, van Leefbaar Rotterdam '*Krachtige handhaving overlast XR*' zullen wij tegenstemmen, om de volgende reden. Met de huidige Wom kan er niet meer worden gedaan dan de burgemeester nu al doet. En het past niet meer bij de excessen die bij demonstraties plaatsvinden. Niet voor niets is het kabinet het aanpassen van de Wom aan het onderzoeken. De burgemeester geeft aan te handelen binnen de Wom. Deze motie gaat ons niet verder helpen. En daarom stemmen wij tegen, maar steunen we wel het kabinet en de VVD-fractie in het beschermen van het demonstratierecht door grenzen te stellen.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Zijn er nog anderen? Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66): Mijn fractie zal tegenstemmen tegen motie 4, onder 6.1. Ondanks dat mijn fractie het natuurlijk belangrijk vindt dat statushouders gehuisvest worden in Rotterdam, zullen wij niet meestemmen met als/dan-moties. En daarom stemmen wij tegen.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Zijn er nog anderen die een stemverklaring wensen af te geven. Dat is niet het geval. Dan gaan we nu over tot de stemmingen. En dan beginnen wij bij 6.1, Afbouw LVV.

Motie 1, '*Tijd voor een visie na de Silja*'. De motie is met 17 stemmen voor en 24 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, Partij van de Arbeid, Partij voor de Dieren, Volt, BIJ1, 50PLUS, ChristenUnie, SP, CDA en Groep De Jong.

Motie 2, '*Thuisgevers geven thuis*'. De motie is met 24 stemmen voor en 17 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam, VVD, 50PLUS en Forum voor Democratie.

Motie 3, '*Laatste kans voor Surinaamse Oud-Nederlanders*'. De motie is met 31 stemmen voor en 10 stemmen tegen aangenomen. Tegen heeft gestemd Leefbaar Rotterdam.

Motie 4, '*De Poort gaat niet dicht*'. De motie is met 25 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd GroenLinks, Partij van de Arbeid, Partij voor de Dieren, Volt, BIJ1, ChristenUnie, SP, CDA en Groep De Jong.

Motie 5, '*Regeren is vooruitzien*'. De motie is met 24 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd GroenLinks, Partij van de Arbeid, Partij voor de Dieren, Volt, BIJ1, 50PLUS, ChristenUnie, SP, CDA en Groep De Jong.

Motie 6, '*Steun Oekraïne, vang Oekraïense vluchtelingen op*'. De motie is met 27 stemmen tegen en 14 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd GroenLinks, Partij van de Arbeid, Partij voor de Dieren, Volt, ChristenUnie, SP en CDA.

Motie 7 '*Scenario's voor opvang vanaf 2026*'. De motie is met 24 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd GroenLinks, Partij van de Arbeid, Partij voor de Dieren, Volt, BIJ1, 50PLUS, ChristenUnie, SP, CDA en Groen De Jong.

Motie 8, '*Geld op de plank voor Ongedocumenteerde mensen*'. De motie is met 25 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd GroenLinks, Partij van de Arbeid, Partij voor de Dieren, Volt, BIJ1, ChristenUnie, SP, CDA en Groep De Jong.

Motie 9, '*Onderzoek naar de effectiviteit van externe begeleiding voor vluchtelingen*'. De motie is met 30 stemmen tegen en 11 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd GroenLinks, Partij voor de Dieren, Volt, BIJ1, SP en Groep De Jong.

Motie 10, '*Statushouders niet in de kou laten staan*'. De motie is met 34 stemmen tegen en 7 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd Partij voor de Dieren, Volt, BIJ1, SP en Groep De Jong.

Motie 11, '*Blijf voorrang geven aan statushouders, gewoon net als iedereen die voorrang krijgt*'. De motie is met 25 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd GroenLinks, Partij van de Arbeid, Partij voor de Dieren, Volt, BIJ1, ChristenUnie, SP, CDA en Groep De Jong.

De **VOORZITTER**: Dan komen we nu bij agendapunt 6.2, Rotterdam-The Hague Airport.

Motie 3A, 'Vliegveld moet worden gesloten'.

De **VOORZITTER**: De heer Biljoen.

De heer **BILJOEN** (gl): Voorzitter, ik zou hier graag een hoofdelijke stemming voor willen aanvragen.

De **VOORZITTER**: Dat mag. Dan gaan we hoofdelijk stemmen. Dan ga ik even een nummertje trekken. Het nummer waar we mee gaan beginnen. Wat is dit? Dit is geen nummer. We beginnen met nummer 10. En de griffier zal de namen voorlezen. Houdt u eventjes goed bij. De griffier gaat uw naam noemen. En dan mag u daarna roepen of u voor of tegen deze motie bent. De griffier.

De heer **DE BEL** (griffier): De heer Verhoef.

De heer **VERHOEF** (lr): Tegen.

De heer **DE BEL** (griffier): Mevrouw Nunnely.

Mevrouw **NUNNELY** (d66): Tegen.

De heer **DE BEL** (griffier): Mevrouw Aafjes-van Aalst

Mevrouw **AAFJES-VAN AALST** (lr): Tegen.

De heer **DE BEL** (griffier): De heer Kind.

De heer **KIND** (volt): Tegen.

De heer **DE BEL** (griffier): De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr): Tegen.

De heer **DE BEL** (griffier): Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66): Tegen.

De heer **DE BEL** (griffier): De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda): Voor.

De heer **DE BEL** (griffier): De heer Verweij.

De heer **VERWEIJ** (vvd): Tegen.

De heer **DE BEL** (griffier): Mevrouw Van de Peppel.

Mevrouw **VAN DE PEPPEL** (pvdd): Voor.

De heer **DE BEL** (griffier): Mevrouw Abrahamse.

Mevrouw **ABRAHAMSE** (vvd): Tegen.

De heer **DE BEL** (griffier): De heer Bonte.

De heer **BONTE** (lr): Tegen.

De heer **DE BEL** (griffier): Mevrouw Kockelkoren.

De **VOORZITTER**: Die is weg.

De heer **DE BEL** (griffier): De heer Becker.

De heer **BECKER** (vvd): Tegen.

De heer **DE BEL** (griffier): De heer Dahoe.

De heer **DAHOE** (denk): Tegen.

De heer **DE BEL** (griffier): De heer Akhatab.

De heer **AKHATAB** (denk): Tegen.

De heer **DE BEL** (griffier): Mevrouw Rehim Zadeh is gepaard. De heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk): Tegen.

De heer **DE BEL** (griffier): De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd): Voor.

De heer **DE BEL** (griffier): De heer Van Dommelen.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd): Tegen.

De heer **DE BEL** (griffier): De heer Roskam.

De heer **ROSKAM** (lr): Tegen.

De heer **DE BEL** (griffier): Mevrouw Vlieger.

Mevrouw **VLIEGER** (gl): Voor.

De heer **DE BEL** (griffier): Mevrouw Vogelaar.

Mevrouw **VOGELAAR** (pvdd): Voor.

De heer **DE BEL** (griffier): Mevrouw Reitema is gepaard. De heer De Haan.

De heer **DE HAAN** (d66): Tegen.

De heer **DE BEL** (griffier): De heer Biljoen.

De heer **BILJOEN** (gl): Voor.

De heer **DE BEL** (griffier): Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66): Tegen.

De heer **DE BEL** (griffier): Mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl): Voor.

De heer **DE BEL** (griffier): De heer Tak.

De heer **TAK** (pvda): Volmondig voor.

De heer **DE BEL** (griffier): Ee heer Elbay.

De heer **ELBAY** (d66): Tegen.

De heer **DE BEL** (griffier): De heer Koster.

De heer **KOSTER** (lr): Tegen.

De heer **DE BEL** (griffier): De heer Vicario.

De heer **VICARIO** (vvd): Tegen.

De heer **DE BEL** (griffier): Mevrouw Morkoç.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl): Voor.

De heer **DE BEL** (griffier): De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu): Voor.

De heer **DE BEL** (griffier): De heer Dekkers.

De heer **DEKKERS** (volt): Tegen.

De heer **DE BEL** (griffier): Mevrouw De Jong.

Mevrouw **DE JONG** (gdj): Voor.

De heer **DE BEL** (griffier): De heer Van Schaik.

De heer **VAN SCHAİK** (lr): Tegen.

De heer **DE BEL** (griffier): De heer Van Campenhout.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1): Voor.

De heer **DE BEL** (griffier): Mevrouw Van Groningen is gepaard. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+): Tegen.

De heer **DE BEL** (griffier): De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda): Tegen.

De heer **DE BEL** (griffier): Mevrouw Bruin.

Mevrouw **BRUIN** (lr): Tegen.

De heer **DE BEL** (griffier): De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp): Voor.

De heer **DE BEL** (griffier): De heer Oostdijk.

De heer **OOSTDIJK** (fvd): Tegen.

De heer **DE BEL** (griffier): De heer Crielaard.

De heer **CRIELAARD** (lr): Tegen.

De heer **DE BEL** (griffier): En de heer De Waard.

De heer **DE WAARD** (lr): Tegen.

De **VOORZITTER**:

Motie 3, *'Vliegveld moet worden gesloten'*. De motie is met 28 stemmen tegen en 13 stemmen voor verworpen. Voor waren mevrouw Vlieger (GroenLinks), de heer Biljoen (GroenLinks), mevrouw Bokhove (GroenLinks), mevrouw Morkoç (GroenLinks), de heer Engberts (Partij van de Arbeid), de heer Tak (Partij van de Arbeid), mevrouw Van de Peppel (Partij voor de Dieren), de heer Van der Velden (Partij voor de Dieren), mevrouw Vogelaar (Partij voor de Dieren), de heer Van Campenhout (BIJ1), de heer Vonk (ChristenUnie), de heer Coşkun (SP) en mevrouw De Jong (Groep De Jong).

Motie 6, *'Geen groei is geen groei'*. De motie is met 24 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd GroenLinks, Partij van de Arbeid, Partij voor de Dieren, Volt, BIJ1, 50PLUS, ChristenUnie, SP, CDA en Groep De Jong.

Motie 7, *'Groeiambities passen niet'*. De motie is met 24 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Oor hebben gestemd GroenLinks, Partij van de Arbeid, Partij voor de Dieren, Volt, BIJ1, 50PLUS, ChristenUnie, SP, CDA en Groep De Jong.

De **VOORZITTER**: Dan komen we bij agendapunt 6.3, Dona Daria.

Motie 1, *'Preventieve ondersteuning van essentiële maatschappelijke stichtingen in financieel noodweer'*. De motie is met 36 stemmen tegen en 5 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd Partij voor de Dieren, BIJ1, SP en Groep De Jong.

Motie 2, *'Financiële transparantie zorgaanbieders Rotterdam'*. De motie is met 37 stemmen voor en 4 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd GroenLinks en Partij van de Arbeid.

Motie 3, *'Evalueer accounthouderschap Dona Daria'*. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

De **VOORZITTER**: Dan gaan we door naar 6.4, wangedrag XR.

Motie 1, '*Verwerp wangedrag Extinction Rebellion*'. De motie is met 25 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd Leefbaar Rotterdam, VVD en Forum voor Democratie.

Motie 2, '*Veroordeel intimideren en verstoren cruisecongres door XR*'. De motie is met 21 stemmen tegen en 20 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd Leefbaar Rotterdam, VVD, DENK, ChristenUnie en Forum voor Democratie.

Motie 3, '*Krachtige handhaving overlast*'. De moties met 28 stemmen tegen en 12 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd Leefbaar Ridderkerk, D66, en Forum voor Democratie.

De **VOORZITTER**: Komen we bij agendapunt 7.2, Monitor Werk en Inkomen derde tertaal '24.

Motie 1, '*Wijs jongeren op de gevaren van Finfluencers*'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 2, '*Stop verdachtmaking bijstandsgerechtigden*'. De motie is met 27 stemmen tegen en 14 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd GroenLinks, Partij van de Arbeid, Partij voor de Dieren, Volt, BIJ1, SP en Groep De Jong.

Motie 3, '*In principe niet' uit het woordenboek van werkcoach*'. De motie is met 25 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd GroenLinks, Partij van de Arbeid, Partij voor de Dieren, Volt, BIJ1, 50PLUS, ChristenUnie, SP en Groep De Jong.

Motie 4, '*Investeren in de toekomst van jongeren met leefgeld*'. De motie is met 40 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen heeft gestemd 50PLUS.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Verkoelen komt niet op voor de jongeren. Ik dacht dat Jou toch echt nog ergens anders voor stond. Maar dat mogen we hier niet gebruiken. Maar de motie is met 40 stemmen voor desondanks aangenomen. Dan komen we bij agendapunt 7.3, Definitief Ontwerp Getijdenpark Feijenoord.

Motie 1, '*Educatie en groen moeten we vooral doen*'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 2, '*Beter voor bevers*'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 3, '*Vissen zijn veilig in het getijdenpark*'. De motie is met 27 stemmen tegen en 14 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd GroenLinks, Partij van de Arbeid, Partij voor de Dieren, Volt, BIJ1, SP en Groep De Jong.

De **VOORZITTER**: Dan gaan wij naar agendapunt 7.4, systeemkeuze ov nieuwe stadsbrug.

Motie 1, '*Team tram*'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 2, '*De toekomst rijdt ondergronds*'. De motie is met 27 stemmen tegen en 14 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd GroenLinks, Partij van de Arbeid, Partij voor de Dieren, Volt, BIJ1, SP en Groep De Jong.

Motie 3, '*Geen verhoging van de volnorm in het ov*'. De motie is met 21 stemmen voor en 20 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd Leefbaar Rotterdam, VVD, DENK, CDA en Forum voor Democratie.

De **VOORZITTER**: Gaan we door met agendapunt 7.6, fietsvriendelijk Kruisplein.

Motie 1, '*Herstel verkeersveiligheid op het Kruisplein per 11 augustus*'. De motie is met 22 stemmen tegen en 19 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd GroenLinks, D66, Partij voor de Dieren, Volt, BIJ1, 50PLUS, ChristenUnie, SP, CDA en Groep De Jong.

Motie 2, '*Dubbel parkeren West-Kruiskade*'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 3, '*Geen complicatie, maar compensatie*'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 4, '*Kruisplein van en voor de wijk*'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

De **VOORZITTER**: U bent eensgezind vanavond. Het gaat goed. Sorry. Nee, de tegel wordt ... De spanning stijgt naar het tegelwippen. Maar we gaan eerst nog naar een motie vreemd aan de orde van de dag.

Motie 1, '*Loket D, Rotterdam Doet Mee!*'. De motie van DENK is met algemene stemmen aangenomen.

De **VOORZITTER**: Wat zeg ik, nog steeds eensgezind. Maar dan.

Motie 1, '*Wippen voor het Stadhuis*'. De motie is met 30 stemmen voor en 11 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd Leefbaar Rotterdam en Forum voor Democratie.

De **VOORZITTER**: We zijn benieuwd na dit weekend hoe het eruit komt te zien. Veel succes.

11   *Sluiting.*

De **VOORZITTER**: Dan zijn we hiermee aan het eind gekomen van deze raadsvergadering. Ik dank u hartelijk voor uw aanwezigheid en uw bijdrage en ik sluit de vergadering. Een hele fijne avond.

Inhoudsopgave

Onderwerp	Pagina
Opening	395
Afscheid van mevrouw I. Elfilali als lid van de gemeenteraad	395
Onderzoek van de geloofsbrieven van het nieuw benoemde lid van de gemeenteraad de heer L.P.A. Dekkers (vacature Elfilali)	399
Beëdiging van de heer L.P.A. Dekkers als lid van de gemeenteraad	399
Mededelingen	400
Vaststelling voor de agenda van de raadsvergadering van 20 maart 2025	402
Vaststelling van de notulen van de openbare raadsvergadering van 20 februari 2025	404
Mededeling van de ingekomen stukken aan de raad en de commissies, zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst 2025 week 8 t/m week 11	404
Het voorstel tot vaststelling van de bijdrageregeling Ontploffbare Oorlogsresten uit de 2de Wereldoorlog over het jaar 2024	405
Het herziene voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan Middelland – Het Nieuwe Westen	405
Het voorstel tot vaststelling van: a. Reglement van Orde 2025; b. Commissieverordening 2025; c. Onderzoeksverordening; d. Wijziging van Verordening rechtspositie raads- en commissieleden 2019.	405
Het voorstel tot vaststelling van het krediet SOFIE	405
Het voorstel tot vaststelling van de zienswijze op het ontwerp actieplan 10 jaars evaluatie gemeenschappelijke regeling Metropoolregio Rotterdam Den Haag	405
Het voorstel tot het afgeven van een positief bindend advies voor het aanvragen van een omgevingsvergunning voor de realisatie van flexwoningen in Nesselande	406
Afbouw LVV en stand van zaken asielzoekers, statushouders en Oekraïners	406
Debat over 'Geen groei Rotterdam-The Hague Airport', aangevraagd door het lid Biljoen e.a.	429
Debat over 'Faillissement Dona Daria' aangevraagd door het lid Vlieger e.a.	450
Debat over 'Aanhoudend wangedrag door XR', aangevraagd door het lid Ceulemans e.a.	470
Het voorstel tot vaststelling van het projectambitiedocument Sportlaan West	488
Monitor Werk en Inkomen derde tertaal 2024	488

Onderwerp	Pagina
Definitief Ontwerp Getijdenpark Feijenoord fase 1	493
Systeemkeuze hoogwaardig openbaar vervoer nieuwe stadsbrug	497
Tweeminutendebat over 'De toekomst van Metropolis Festival', aangevraagd door de leden Engberts en Bokhove	503
Tweeminutendebat over 'Een fietsvriendelijk Kruisplein, aangevraagd door het lid Van Wifferen	503
Motie vreemd aan de orde van de dag 'Ook handhaving legt een krans', aangevraagd door het lid Van Schaik	507
Motie vreemd aan de orde van de dag over 'Loket D, Rotterdam Doet Mee!', aangevraagd door het lid Soytekin	507
Motie vreemd aan de orde van de dag over 'Wippen op het Stadhuis', aangevraagd door het lid De Haan	508
Stemvenster	511
Sluiting	517

Aldus ongewijzigd vastgesteld in de openbare vergadering op 10 april 2025.

De griffier,

De voorzitter,

